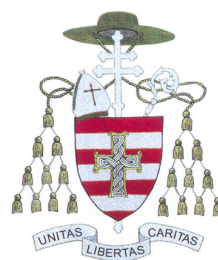

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 9-10/2019. RUJAN - LISTOPAD

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar

tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavastvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Damir Šehić, Ines Grbić, prof

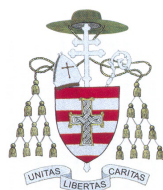
Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Četri zadarске crkve: katedrala sv. Stošije, crkva sv. Krševana, crkva sv. Šime i crkva sv. Marije

Blagoslov učenika, roditelja i djelatnika Katoličke osnovne škole Ivo Mašina prvog dana škole 9. rujna 2020.

Nadbiskupovo pismo na početku školske godine 2019./2020.

Dragi učenici, nastavnici, djelatnici i roditelji naših učenika. Budući da pohađate ili radite u gimnaziji, koja je posvećena papi Ivanu Pavlu II., čini mi se korisnim i važnim spomenuti tri događaja koja se vežu uz njegovo ime:

Prvi događaj je spomen četrdesete obljetnice „Branimirove godine“ koja je obilježena u Rimu i u Ninu 1979. Tada smo kao hodočasnici iz Hrvatske prvi put susreli papu Ivana Pavla II. u bazilici sv. Petra u Rimu. On je tada slavio misu i propovijedao na hrvatskom, o čemu sam nedavno govorio vašim profesorima i napisao i pismo za ovu školsku godinu.

Drugi je događaj pad Berlinskoga zida 1989. i urušavanje komunističke ideologije koja je grad Berlin i Europu dijelila na dva dijela. Pad Berlinskoga zida bio je važan povijesni događaj, a njegovu urušavanju doprinio je i Papa iz istočnoga bloka, iz Poljske.

I treći događaj koji je vezan uz ime ovoga velikoga Pape jest njegov dolazak u Zagreb prije 25 godina. Sutra, 11. rujna pada dvadeset i peta obljetnica njegovoga dolaska u Zagreb. Navest ću samo nekoliko rečenica koje je u toj prigodi uputio da osjetite ljubav, pažnju i toplinu s kojom je došao u Hrvatsku koja je u to vrijeme bila u obrambenom ratu, a jednu trećinu zemlje bila je okupirala jugoslavenska vojska i srpski pobunjenici.

Na dolasku u zračnoj luci Papa je rekao: „U ovom trenutku, kad po prvi put, stupam na hrvatsko tlo i ljubim ga s uzbuđenjem, drago mi je uputiti žarki pozdrav ovoj ljubljenoj zemlji i svima koji u njoj žive. Danas sam ovdje kao goloruki hodočasnik Kristova Evanđelja ljubavi, sloge i mira. Predragi sinovi, radostan sam što se nalazim među vama“.

„Događaji sloma komunističke vlasti i proglašenje hrvatske suverenosti bili su zasjenjena gorkim patnjama sukoba koji je ostavio duboke rane. Tko da se ne sjeti Vukovara, Dubrovnika, Zadra i tolikih drugih hrvatskih gradova i sela zahvaćenih ratnim vihorom koji se zatim proširio i u BiH. Toliko je nedužne krvi proliveno i toliko suza isplakano“. U toj prigodi Papa je obećao da će Sveta Stolica nastaviti „koristiti sva raspoloživa sredstva za prevladavanje napetosti i uspostavu pravednosti i mira, jer sveta je dužnost zauzimati se za mir. A ako se istinski želi mir, on je uvijek moguć“!

U svojoj homiliji na Hipodromu, gdje skupilo silno mnoštvo vjernika (pisalo se da je bilo oko milijun ljudi) papa je naglasio kako je „nužno promicati kulturu mira, nadahnutu osjećajima tolerancije i univerzalne solidarnosti. Jer, rane proizvedene mržnjom ne liječe se zlopamćenjem, nego terapijom strpljivosti i balzomom praštanja koje treba tražiti i pružiti poniznim i plemenitim srcem“. Budući da „bez te kulture mira, rat uvijek vreba iz zasjede i tinja pod pepelom“, Papa je iskoristio taj svečani trenutak uzdići svoj vapaj i zamoliti „neka napokon zamukne govor oružja i neka se srca otvore zadatcima izgradnje mira“!

Mir nije utopija, rekao je Papa na rastanku u zračnoj luci, već perspektiva povijesnog realizma! U prigodi oproštaja istakao je kako u Hrvatsku došao „kao goloruki hodočasnik mira i zajedništva“, te naglasio kako „cijenim našu kršćansku i građansku zauzetost“. Zamolio je na koncu da

„osnaženi iskustvom prošlosti gradimo bolju budućnost: aktivno sudjelujući u javnom životu; dajući doprinos učvršćenju demokratskog sustava i dobrom funkcioniranju institucija; te posebice dajući doprinos usavršavanju pravne države“.

Ove su Papine riječi posebice aktualne za vas, dragi učenici, profesori i djelatnici „Klasične gimnazije Ivan Pavao II.“, u grbu koje stoji natpis „za izgradnju boljega svijeta“ (una meliorem mundum aedificemus). Neka vam naslovnik i zaštitnik škole pomaže da u ovoj novoj školskoj godini svatko od vas dadne svoj osobni doprinos u stvaranju boljih ljudskih odnosa i „boljega svijeta“ u školi, obitelji, gradu i u susjedstvu. U tom vidu i u tom duhu okupili smo se jutros u katedrali zazvati Božji blagoslov na sve vas sa žarkom i odanom molitvom koju upravljamo prema nebu: Bože, u pomoć nam priteci; Gospodine, pohiti da nam pomogneš. Amen.

+ Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Katedrala, 9. rujna 2019.

SVETA STOLICA

Put prave poniznosti vodi do zajedništva s Bogom

Papin nagovor prije i nakon molitve Anđeo Gospodnji u nedjelju 1. rujna 2019.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Prije svega, moram se ispričati zbog kašnjenja, ali dogodila se nezgoda: ostao sam zatvoren u dizalu 25 minuta! Došlo je do pada napona i dizalo je stalo. Hvala Bogu došli su vatrogasci – puno im se zahvaljujem! – radili 25 minuta i dizalo je ponovno krenulo. Molim jedan pljesak za vatrogasce!

Evangelje ove nedjelje (usp. Lk 14, 1.7-14) pokazuje nam Isusa kako sudjeluje na gozbi u kući nekog prvaka farizejskog. Isus gleda i promatra kako uzvanici trče, žure se da si osiguraju prva mjesta. To je prilično raširen stav čak i u naše dane, i to ne samo kad smo pozvani na ručak: obično se traži prvo mjesto zato da bi se potvrdilo tobožnju nadmoćnost nad drugima.

U stvarnosti, ta utrka za prvim mjestima šteti zajednici, i građanskoj i crkvenoj, jer uništava bratstvo. Svi znamo te ljude: laktaše, koji se probijaju ne bi li se penjali sve više i više... Oni čine zlo bratstvu, štete bratstvu.

Suočen s tim prizorom, Isus pripovijeda dvije kratke prispodobe.

Prva je prispodoba upućena onome koji je pozvan na gozbu i poziva ga da ne sjeda na prvo mjesto, „da ne bi možda bio pozvan koji časniji od tebe, te ne dođe onaj koji je pozvao tebe i njega i ne rekne ti: ‘Ustupi mjesto ovome’“. Prava sramota! „Tada ćeš, postidjen, morati zauzeti posljednje mjesto“ (rr. 8-9). Umjesto toga, Isus nas uči da imamo suprotan stav: „Nego kad budeš pozvan, idi i sjedni na posljednje mjesto pa, kada dođe onaj koji te pozvao, da ti rekne: ‘Prijatelju, pomakni se naviše!’“ (r. 10). Stoga ne smijemo samoinicijativno tražiti pažnju i uvažavanje drugih, nego pustimo eventualno drugima da nam ih ukažu.

Isus nam uvijek pokazuje put poniznosti – moramo se naučiti putu poniznosti! – jer je to najautentičniji put, koji omogućuje i autentične odnose.

Prava poniznost, a ne lažna poniznost, ona koja se u Pijemontu naziva mugna quacia, ne, ne ta. Prava poniznost.

U drugoj prispodobi Isus se obraća onome koji poziva i, govoreći o načinu odabira uzvanika, kaže mu: „kad priređuješ gozbu, pozovi siromahe, sakate, hrome, slijepe. Blago tebi jer oni ti nemaju čime uzvratiti“ (rr. 13-14). I ovdje Isus potpuno ide protiv struje, očitujući kao i uvijek logiku Boga Oca. Dodaje također ključ za tumačenje ovoga svoga govora. A koji je to ključ? Obećanje: ako budeš tako činio, „uzvratit će ti se... o uskrsnuću pravednih“ (r. 14). To znači da će oni koji se budu ponašali na taj način imati Božju nagradu, mnogo veću od ljudskog uzvratanja: činim ti ovu uslugu očekujući da ti meni učiniš drugu. Ne, to nije kršćanski.

Skromna velikodušnost je kršćanska. Ljudski uzvrat, naime, obično narušava odnose, čini ih „komercijalnim“, uvodeći osobni interes u odnos koji bi trebao biti velikodušan i slobodan. Isus nas, naprotiv, poziva na nesebičnu velikodušnost, da nam otvori put prema mnogo većoj radosti, radosti što smo dionici same ljubavi Boga koji nas očekuje, sve nas, na nebeskoj gozbi.

Neka nam Djevica Marija, „ponizna i viša od svih stvorenja“ (Dante, Raj, XXXIII, 2), pomogne da prepoznamo sebe onakvima kakvi jesmo, tj. maleni; i nalazimo radost u davanju bez uzvrata.

Papa na Madagaskaru: “Kršćanin ne može stajati sklopljenih ruku pred siromaštvom i bijedom”

Papa Franjo treći dan boravka na Madagaskaru, 8. rujna započeo je služenjem mise i molitvom

Anđeo Gospodnji na polju Soamandrakizaj, na istom mjestu gdje se večer prije održavalo molitveno bdijenje s mladima.

“Kršćanin ne može stajati sklopljenih ruku pred siromaštvom i bijedom”, rekao je Papa Franjo u propovijedi tijekom mise na kojoj je sudjelovalo milijun ljudi i istaknuo kako valja suzbijati idolopoklonstva moći, karijere i novca. “Veliki broj muškaraca i žena, mladih i djece, trpi jer su lišeni svega. To nije u Božjem planu.” Istaknuo je kako se ne smije koristiti religiju za opravdanje nasilja, terorizma, potlačivanja, izgnanstava pa čak i ubojstava. “Ne smije se manipulirati Evanđeljem za žalosna ograničenja. Potrebno je graditi povijest bratsva i solidarnosti, poštivajući i zemlju sa svim njezinim darovima. Osudio je sebičnost i nemoralna sredstva te primjetio kako je teško slijediti Gospodina kad se poistovjećuje Božje kraljevstvo s vlastitim interesima i čarom nekih ideologija. Kršćanska vjera nadilazi klanove i rodbinske veze. Treba pod svaku cijenu suzbijati protekcionizam, klijentelizam i korupciju.” Tko nije u stanju vidjeti u drugome brata, suosjećati s njime i shvatiti njegovo stanje neovisno od njegovog obiteljskog, kulturnog i društvenog podrijetla ne može biti Isusov učenik.” “Novi život što nam ga nudi Isus nije nipošto ugodan. On postaje skandalozna nepravda za one koji vjeruju da se kraljevstvo nebesko može ograničiti samo na krvne veze, na pripadnost nekoj određenoj skupini, kulturi ili klanu.” Nakon mise prije molitve Anđeo Gospodnji zaželio je mir i nadu narodu Madagaskara te molio Gospodina da mu Bog naplati i blagoslovi. Obraćajući se Mariji, čiji rođendan Crkva danas slavi, a narod Madagaskara časti kao Majku i Zaštitnicu, Papa je molio da ga uvijek prati na putu mira i nade.

Mladima Madagaskara sinoć je dao do znanja da ih Bog poziva da budu graditelji budućnosti, jer preko njih, prema njegovim riječima, ulazi u Madagaskar i u Crkvu budućnost. Preporučio je da se ne izoliraju i da ne popuste pred glasinama koje ih žele uspavati, ušutkati ili zavesti. Uz Isusa se otvaraju nova obzorja. Moraju samo pripaziti da im se ne ugasi svjetiljka nade.

Papa: Nitko ne smije biti isključen iz društva

Papin nagovor prije molitve Anđeo Gospodnji u nedjelju 29. rujna 2019.

Draga braćo i sestre,

Želim pozdraviti sve vas koji ste sudjelovali na ovome molitvenom slavlju kojim smo obnovili pozornost Crkve prema različitim kategorijama ranjivih osoba koje putuju svijetom. U zajedništvu s vjernicima svih biskupija svijeta obilježili smo Svjetski dan selilaca i izbjeglica kako bismo ponovno potvrdili potrebu da nitko ne bude isključen iz društva, bilo da je to građanin koji na određenome mjestu boravi dugo godina ili pridošlica.

Kako bih naglasio to opredjeljenje, uskoro ću otkriti skulpturu koja kao temu ima ove riječi iz Poslanice Hebrejima: „Gostoljublja ne zaboravljajte: njime neki, i ne znajući, ugostiše anđele!” (13, 2). Ta skulptura, u bronci i glini, prikazuje skupinu migranata iz različitih kultura i različitih povijesnih razdoblja. Želio sam ovo umjetničko djelo ovdje, na Trgu svetoga Petra, da sve podsjeća na evandeoski izazov gostoprimstva.

Sutra, u ponedjeljak, 30. rujna, u Kamerunu će započeti susret nacionalnog dijaloga u potrazi za rješenjem teške krize koja godinama muči zemlju. Osjećajući blizinu patnji i nadama dragog kamerunskog naroda, pozivam sve na molitvu kako bi ovaj dijalog bio plodan i doveo do rješenja pravednog i trajnog mira, na dobrobit sviju. Neka Marija, Kraljica mira, sve nas zagovara.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Sjednica Vijeća HBK za život i obitelj

U sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu u ponedjeljak 30. rujna 2019., pod predsjedanjem dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića, održana je sjednica Vijeća HBK za život i obitelj s nad/biskupijskim povjerenicima za pastoral braka i obitelji. Biskup Uzinić započeo je sjednicu prigodnom Molitvom za djedove i bake pape Benedikta XVI. te pozdravom okupljenima, a osobito novim članovima zbora povjerenika iz Križevačke eparhije i Vojnog ordinarijata. Nazočni su prvo izviješteni o izvršenju zaključaka prethodne sjednice, o aktualnostima kao i o važnim događajima u idućem razdoblju.

U središnjem dijelu sjednice prof. dr. sc. Josip Baloban s Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kao dugogodišnji voditelj međunarodnog projekta Europsko istraživanje vrednota: Hrvatska u Europi, iznio je rezultate najnovijeg vala istraživanja (EVS-2017) relevantne za razvoj pastoralu braka i obitelji. U svom izlaganju izdvojio je ključne rezultate glede kretanja crkvenosti, važnosti braka i obitelji kao i određenih bioetičkih pitanja poput korupcije, pobačaja, eutanazije, kohabitacije i smrtne kazne. Ukazao je na rezultate koji daju nadu, ali i one koje rađaju zabrinutost poput pada povjerenja u Crkvu. Istaknuo je kako nam znanost omogućuje prikupiti i analizirati podatke, ali da ih je potom potrebno pravilno interpretirati kako bi mogli korigirati osobne spoznaje i kako bismo mogli dobiti uvid u pravo stanje stvari. Nakon žive rasprave zaključeno je kako bi se rezultati Europskog istraživanja vrednota, vjerojatno najvrjednijeg takvog istraživanja u nas, svakako trebali ozbiljno uzeti u obzir u svakom budućem pastoralnom planiranju i djelovanju, pa tako i onom u pastoralu braka i obitelji.

U nastavku sjednice vezano uz Treći ciklus obiteljskog pastoralu (2019. – 2021.) posvećen starijim osobama, međugeneracijskoj solidarnosti te poslanju djedova i baka utvrđeno je ono što je do sada učinjeno, ono što je u postupku kao i ono što još preostaje učiniti. Usuglašeno je kako je potrebno na različite načine i opetovanim aktivnostima buditi svijest o dostojanstvu starijih osoba i stvarajući preduvjete za konkretnu pomoć u njihovom problemu i teškoćama. Na tome tragu je i prigodna čestitka za Međunarodni dan starijih osoba koji se obilježava 1. listopada. Povjerenici su potaknuti da tijekom 2020. godine, u dogovoru sa svojim ordinarijima, organiziraju nad/biskupijske susrete obitelji na kojima će se produžiti tema ciklusa. Ostali prijedlozi bit će predstavljeni na jesenskom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije.

Završni dio sjednice bio je posvećen planiranju obilježavanja Dana života 2020. godine, a bilo je riječi i o procesu izrade Smjernica o pripravi za kršćanski brak i praćenje obitelji.

Probudi se, Europo!

S groba apostola Jakova, odredišta mnogih hodočasnika iz svih krajeva našeg kontinenta, i mi, biskupi Vijeća europskih biskupskih konferencija, obnavljamo svoju ispovijest vjere na zasadama apostolâ.

Ovih nam je dana radost obuzimala srce dok smo promatrali tolike mlade – i ne samo mlade – kako dolaze u Santiago i upućuju se do Trijema slave.

Svjesni svojih ograničenja i brojnih slabosti koje nanose patnju cijeloj Crkvi, i mi smo ušli u Katedralu da, u obredu zagrljaja, položimo naše nevolje i prošnje na ramena Apostola, da zatražimo oprost za naše pogreške i obvezemo se s nadom i pouzdanjem na predano zalaganje za budućnost.

Došli smo u Santiago de Compostelu, grad na krajnjem zapadu Europe, gdje se – kao što nas podsjeća papa Franjo, kojemu se zahvaljujemo na brižnoj skrbi kojom nam neumorno pokazuje putove kojima nam je kročiti i za poruku koju nam je uputio – „susreću središte i periferija. Stoga je to vrlo simbolično mjesto za ponovno otkrivanje velikog bogatstva Europe ujedinjene u svojoj vjerskoj i kulturnoj tradiciji.“

Okupljeni kako bismo razmišljali na temu „Europo, je li vrijeme za buđenje? Znakovi nade“, postali smo svjesniji prilika u kojima žive naše zemlje i različitih proturječnosti koje u njima postoje:

- želja za Bogom, ali istovremeno i krhkost kršćanskog života;*
- želja za životom utemeljenim na evanđelju, ali istodobno crkvena i ljudska slabost;*
- želja za svetošću, ali istodobno slabo svjedočenje života;*
- želja za općim ljudskim pravima i istodobno gubitak poštivanja ljudskog dostojanstva;*
- želja za skladom u društvu i sa stvorenim svijetom ali također gubitak svakog osjećaja za objektivnu istinu;*
- želja za trajnom srećom, ali i gubitak zajedničkog osjećaja za cilj na koji je čovječanstvo pozvano;*
- želja za unutarnjim mirom i dosljednošću izražena u duhovnom traženju, ali i poricanje toga traženja u mnogim javnim diskursima.*

Govorili smo o egzistencijalnim pitanjima koje se gnijezde u dubini ljudskoga srca i koja ne nestaju nikad, pa ni onda kad su zatamnjena materijalnim postignućima. Svaki čovjek, naime, gaji skrivenu želju da upozna nekoga tko će pomoći njegovoj savjesti da se probudi, da ponovno probudi odlučujuća pitanja o životu, budućnosti nakon smrti, zlu koje ranjava čovjeka, zlima koja razaraju život i sav stvoreni svijet.

Zato kao jutarnja straža, budni i spremni pokazati novi dan, Europi u nevolji želimo dati poruku nade i snažno poručiti: Probudi se, Europo!

U različitim povijestima i tradicijama, u starim i novim izazovima, postoje elementi nade: među njima su svetci i mučenici naših zemalja, te goruće baklje koje potiču sadašnjost i najavljuju budućnost. Oni blistaju poput zvijezda na nebu.

Ponovno otkrij svoje korijene, Europo! Promatraj mnogobrojne primjere ove ispunjene nade, počevši od naših svetih zaštitnika: Benedikta Nursijskog, Ćirila i Metoda, Brigitte Švedske, Katarine Sienske, Terezije Benedikte od Križa. Oni su znakovi Europe ujedinjene u različitosti.

Ponovno otkrij svjedočanstvo velikih europskih ličnosti koje su bliže nama, poput majke Giuseppine Vannini, Margarite Bays, kardinala Johna Henryja Newmana – koje će Crkva u nedjelju 13. listopada proglasiti svetima – i bezbroj primjera svetosti prisutnih na putovima našega doba i s kojim se često susrećemo u svakodnevnom životu.

Raduj se Europo dobroti svoga naroda, tolikih skrivenih svetaca koji svaki dan u tišini doprinose izgradnji pravednijeg i humanijeg građanskog društva! Pogledaj mnoge obitelji, jedine koje su sposobne iznjedriti budućnost. Prepoznaš sa zahvalnošću njihovu vjeru u Boga i njihov primjer.

Pusti da oblikuju ovaj naš ljubljani kontinent i, kako nas podsjeća papa Franjo, neka rade „za novi europski humanizam, koji je sposoban za dijalog, integraciju i rađanje i istodobno prepoznati vrijednost onoga što je najdraže tradiciji kontinenta: obrana ljudskog života i dostojanstva, promicanje obitelji i poštivanje temeljnih prava osobe. Tim predanim zalaganjem Europa će moći rasti kao obitelj naroda, zemlja mira i nade“.

Vjerujemo da je pravi odgovor na sva pitanja o smislu Isus Krist, lice Očeva. Naviještamo svoju

vjeru u Njegovu osobu, jedinog Spasitelja čovječanstva i svijeta. Samo u Njemu – Kruhu koji se lomi za nas – naša pitanja pronalaze odgovor, jer jedino je On puna objava Božjeg otajstva i odgovor čovječanstva na to otajstvo Ljubavi i Milosrđa. Onoga koji ga prihvaća čini raspoloživim za slušanje, ljubav i blizinu s drugima i stavljati se, u Kristovo ime, u službu čovjeku, posebno onoga koji je u potrebi, nudeći mu Kristov dar i potrebnu pomoć s onom ljubavlju koja nas „potiče uzajamno se prepoznati kao djece jednoga Oca“ (papa Franjo, Poruka sudionicima Plenarnog zasjedanja).

Priopćenje s 59. plenarnog zasjedanja Sabora HBK

Plenarno, 59. zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 16. do 18. listopada 2019. Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali delegat Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vojni ordinarij Tomo Vukšić, srijemski biskup Đuro Gašparović i subotički biskup Ivan Penzeš.

Pozdravljajući nazočne na početku zasjedanja nadbiskup Puljić posebno je pozdravio i izrazio dobrodošlicu novom apostolskom nunciju u Republici Hrvatskoj nadbiskupu Giorgiu Lingui poželjevši mu plodnu i uspješnu misiju u našoj zemlji. Zaželio je dobrodošlicu i novom članu Hrvatske biskupske konferencije imenovanom varaždinskom biskupu mons. Boži Radošu sa željom da njegov rad bude plodan i blagoslovljen. Predsjednik HBK ujedno je zahvalio dosadašnjem varaždinskom biskupu Josipu Mrzljaku za sve dobro što je učinio u biskupiji i u konferenciji napose za višegodišnje vodstvo Hrvatskog Caritasa.

Nakon prihvaćanja zapisnika s prošlog zasjedanja biskupi su upoznati s prijedlogom Kurikula katoličkih škola i odobrili su njegovu provedbu. Naime, predsjednik Vijeća HBK za katolički odgoj i obrazovanje požeški biskup Antun Škvorčević potaknuo je uključivanje katoličkih škola u reformu kurikula kako bi se definirale posebnosti i istaknuo identitet katoličkih škola. U tome smislu prošle godine osnovano je Povjerenstvo za izradu plana i programa u katoličkim školama koje je priredilo dva dokumenta. Jedan sadrži opće dopune kurikula za potrebe katoličkih škola, a drugi dopune kurikula za svaki pojedini nastavni predmet u čijoj su izradi sudjelovali učitelji i nastavnici katoličkih škola. Probna provedba dopunjenih kurikula u svim katoličkim osnovnim i srednjim školama započela je u ovoj školskoj godini 2019./2020. Istaknuta je potreba nastavka jačanja autentičnosti katoličkih škola i njihovih standarda obrazovanja kako bi se u njima održao katolički identitet.

Na zasjedanju je razmotren nacrt poruke HBK o ekumenizmu koja bi trebala dati smjernice i nove poticaje za promicanje ekumenizma u našoj stvarnosti. U raspravi su biskupi istaknuli važnost objavljivanja takvog dokumenta te su ga uz pojedine prijedloge uputili na daljnju doradu.

Budući da je imenovanjem mons. Bože Radoša varaždinskim biskupom upražnjeno mjesto rektora Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, biskupi su na zasjedanju razmatrali pitanje njegovog nasljednika.

Jedna od tema zasjedanja bilo je funkcioniranje i djelovanje crkvenih medija napose onih koji su u mjerodavnosti Hrvatske biskupske konferencije. Istaknute su pozitivne strane objedinjavanja medija HBK u Hrvatsku katoličku mrežu (HKM) koja je zaživjela prošle godine u novim prostorima u sjedištu HBK. Biskupi su izrazili zahvalnost svim djelatnicima na trudu koji svakodnevno ulažu u zahtjevnu zadaću stvaranja bogatog medijskoga sadržaja u svim sastavnicama HKM-a: Hrvatskom katoličkom radiju, Informativnoj katoličkoj agenciji te novim medijima. Ujedno su istaknuli i izazovi s kojima se ta medijska kuća suočava napose u smislu svojeg specifičnog poslanja na hrvatskoj medijskoj sceni kao i u sklopu evangelizacijskog poslanja Crkve u našem vremenu. U tome smislu biskupi su dali poticaje da se u našim crkvenim medijima još više poradi na evangelizaciji, apostolatu, duhovnosti, promicanju kršćanske umjetnosti, kulture, kao i društvenoj dimenziji vjere i odgoju. Isto tako istaknuto je kako iskustvo stečeno od uspostave HKM-a može biti dragocjeno za ozbiljniju analizu radi daljnjega razvoja i unaprjeđenja cijeloga sustava.

Biskupi su zatim detaljnije upoznat sa sadržajem dokumenta „Muško i žensko stvori ih“ koje je u lipnju ove godine objavila Kongregacija za katolički odgoj. Podnaslov toga dokumenta sažima razlog njegova nastanka a glasi „Prema putu dijaloga o pitanjima roda (gender) u obrazovanju“. Dokument ima za cilj pomoći onima koji djeluju na području odgoja i obrazovanja novih naraštaja u odnosu na pitanja ljudske afektivnosti i seksualnosti, jer se nalazimo u vremenu, kako stoji u dokumentu, „kulture dezorijentacije“ koju je donijela sa sobom pojava rodne ideologije. Kongregacija za katolički odgoj željela je jasno iznijeti crkveni nauk te donijeti odgojne smjernice u odnosu na tu pojavu, ali i predstaviti metodologiju dijaloga s obzirom na pitanja ljudske spolnosti koja su u središtu diskusije.

Članovi HBK podržali su prijedlog Upravnog vijeća Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve da se od 23. do 25. listopada 2020. održi Šesti hrvatski socijalni tjedan. Glavna tema toga skupa bit će „Demografija – iseljavanje – migracije“. Prihvaćen je i prijedlog da za predsjednika Programskog odbora tjedna bude imenovan prof. dr. Gordan Črpić, a za dopredsjednika mr. Zvonimir Ancić.

Na kraju drugog dana zasjedanja u četvrtak, 17. listopada, hrvatski su biskupi slavili svečanu euharistiju u zagrebačkoj prvostolnici s novim apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj nadbiskupom Giorgiom Linguom na početku njegove službe u našoj zemlji.

Između ostaloga na ovom je zasjedanju odlučeno da Odbor za mlade HBK više neće biti glavni organizator Festivala duhovne glazbe Uskrsfest. Naime, u organizaciju toga festivala koji se održava od 1979. godine Odbor za mlade HBK uključio se 2004. godine.

Predsjednici pojedinih tijela, Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli su redovita godišnja izvješća.

Na zasjedanju su donesene i odluke o pojedinim mandatima u tijelima HBK. Za novog delegata HBK pri Komisiji biskupskih konferencija zemalja Europske Unije – COMECE izabran je bjelovarsko križevački biskup Vjekoslav Huzjak, a za zamjenika porečki i pulski biskup Dražen Kutleša. Pomoćni zagrebački biskup Ivan Šaško ponovno je izabran za nacionalnog delegata za međunarodne euharistijske kongrese.

Kalendar događanja Hrvatske biskupske konferencije u idućem razdoblju uključuje izvanredna zasjedanja 27. siječnja i 9 lipnja 2020. Redovita plenarna zasjedanja Sabora HBK održat će se od 21. do 23. travnja 2020. te 20. do 22. listopada u Zagrebu. Susret članova HBK s redovničkim poglavarima i poglavaricama bit će upriličen 8. lipnja 2020. Deveti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike održat će se 3. i 4. ožujka 2020. u Zagrebu. Susret hrvatske katoličke mladeži održat će se u Zagrebu 9. i 10. svibnja 2020. U Šibeniku će 21. lipnja 2020. biti proslavljena 50. obljetnica proglašenja svetim Nikole Tavličića. Šesti hrvatski socijalni tjedan održat će se od 23. do 25. listopada 2020. u Zagrebu. Međunarodni znanstveni simpozij u povodu 100. obljetnici smrti biskupa Antuna Mahničića bit će upriličen 12. prosinca 2020., a svečana misa u krčkoj katedrali sutradan, 13. prosinca 2020.

Biskupi pozivaju da se i ove godine 18. studenog u 18.11 sati oglase crkvena zvona u znak sjećanja na žrtvu Vukovara i na sve žrtve Domovinskoga rata.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

SVETI ŠIME PONOS JE ŽITELJIMA ZADRA GRADA,

A U NJEGOV ZAGOVOR POLOŽENA JE NJIHOVA NADA!

Svetkovina sv. Šime - Večernja misa - *Propovijed mons. Ž. Puljića*

1. Okupili smo u ovom svetištu dragog nam Pokrovitelja Šime gdje na povišenom mjestu iza glavnog oltara vidimo dva barokna anđela od bronce kako na rukama nose srebrnu raku s njegovim očuvanim zemnim ostacima. S osobitim poštovanjem večeras smo slušali Lukino izvješće o tomu kako Šimun primi u naručje Isusa, blagoslovi ga i reče: „Sad otpuštaš slugu svoga Gospodine..“ Mi smo Bogu zahvalni što ova raka čuva njegove svete zemne ostatke. A kako ona spada među najdragocjenije i najvrijednije izloške naše srednjovjekovne baštine, osjećamo se ponosni što su naši očevi stoljećima odano i pobožno častili svetoga Šimu, prisjećajući se njegova svečanoga susreta s Mesijom u hramu: „Poniješe Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kao što piše u Zakonu Gospodnjem“. A taj susret kako ga večeras opisuje Luka pokazuje odsjaj ljudske čežnje i hramske svečanosti. I vraća nas u duhu u božićno i bogojavljenko ozračje koje su evanđelisti tako lijepo prikazali. No, dok u božićnom izvješću pratimo pastire i mudrace s istoka kako idu prema Betlehemu pokloniti se novorođenom kralju, u večerašnjem tekstu iz Lukina evanđelja vidimo mladog Mesiju pohađa ljude: Ide u susret Šimunu i Ani, revnim „stanovnicima hrama“.

Njih dvoje u predvečerje i na zalazu svog zemaljskog hoda kliču od radosti i Bogu zahvaljuju na daru života i toga milosnoga susreta. A on kao „mlado sunce s visine“ (Lk 1,78), koji je tek na pomolu i na početku svoga mesijanskoga poslanja, širi ruke i blagoslivlja ovo dvoje staraca. U ovom simboličnom događaju u hramu, koji nam Luka slikovito opisuje, vidimo ne samo ljepotu liturgijskog čina „prikazanja u hramu“, već i znakovitost susreta stare i mlade generacije na tom svetom mjestu. Poznato nam je da se već tri desetljeća (od 1991.) 1. listopada redovito obilježava kao „Međunarodni dan starijih osoba“. U tom duhu i Vijeća HBK za život i obitelj kao temu nedavne sjednice posvetilo „starijim osobama, te posebice poslanju djedova i baka“. Dok razmišljamo o aktualnosti liturgijskog čina „prikazanja djeteta Isusa u hramu“, te o poruci toga događaja u kontekstu večerašnjeg slavlja sv. Šime, pitamo se koliko su današnji roditelji svjesni da su njihova djeca Božja svojina i vlasništvo koje im je povjereno kao skupocjeno blago?! Trude li se današnji očevi i majke primati život iz Božjih ruku, te moliti i zahvaljivati Bogu za dar svoje djece?! Vode li ih da obiđu djedove i bake kako bi razveselili njihove staračke dane? Idu li skupa sa svojom djecom u hram Gospodnji kako bi tamo s braćom u vjeri molili i pjevali: „U hram ćemo Gospodnji radosno ići“?!

2. Mjesec listopad, kad se slavi blagdan sv. Šime, bogat je i bremenit liturgijskim sadržajima. Jučer smo slavili blagdan Gospe od Krunice. A znamo da su naši branitelji s krunicom u ruci i oko vrata borili se protiv zla, mržnje i uništavanja. Čitamo kako je u nedjelju u čast Gospe od Ružarija hrvatska vojska i policija hodočastila u naše nacionalno Gospino svetište u Mariju Bistricu. Znamo da je Papa Pio V. ustanovio liturgijski blagdan BDM od Ružarija kao uspomenu na pobjedu kršćanske vojske nad Turcima kod Lepanta 7. listopada 1571. godine. Večerašnji pak spomen svetoga Šime podsjeća nas na dan otajstvenog susreta Staroga i Novoga zavjet, kad su se sreli prošlost i budućnost u osobi starca Šimuna i djeteta Isusa, te povezali Betlehem i Jeruzalem. Naime, dok je u Betlehemu Isus postao stanovnikom zemlje, u Jeruzalemu, gdje ga je Šimun primio u naručje, podnijet će muku, umrijeti i uskrsnuti i uzići na nebo. Zbog toga kličemo i radosno pjevamo: Pravedniče, sveti Šime, častimo ti sveto ime!

Osim ovog otajstvenog događaja, koji nas vodi u Jeruzalem, obilježavamo i dan naše narodne neovisnosti za koju smo zahvalni Božjoj Providnosti. U ovom Gospinom mjesecu, a na svetko-

vinu osobitog Pokrovitelja našega Grada, svetoga Šime, želimo zahvaliti Gospi i svetom Šimi za sve što su učinili našem narodu, gradu i nadbiskupiji tijekom prošlih stoljeća. Posebice u danima Domovinskog rata kad smo proživljavala pravu Kalvariju. Uz njihovu pomoć i zagovor, u znaku krunice prepoznali smo pravu snagu i osvojili slobodu. Nakon demokratskih izbora 30. svibnja 1990., konstituiran je višestranački Sabor koji je 25. lipnja 1991. donio Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti RH. Zračni napadi na Banske dvore na jučerašnji dan, s nakanom da se ubije Predsjednika Tuđmana i njegove bliže suradnike, ubrzali su donošenje odluke o raskidu svih državnopravnih veza s Jugoslavijom, a to se dogodilo 8. listopada 1991. godine, na svetkovinu sv. Šime.

3. Slaveći, dakle, blagdan svetoga Starca spominjemo se brojnih događaja iz naše prošlosti. I s vjerom kličemo, pjevamo i molimo i dalje njegov zagovor i pomoć. Jer, znamo da je on bio i ostao ponos ovoga grada. A u njegove ruke položena je naša nada. Susret s malim Isusom ispunio ga je zanosom i radošću, a Isus ga je obdario mesijanskim darom spasenja i mira. Slaveći njegovu nebesku proslavu mi usrdno molimo: Raduj se, blaženi Šimune, zaštitniče malenih, čuvaru svetoga hrama, uzore svećenika, utjeho i nado starih i bolesnih. Štiti i blagoslovi naše obitelji, očeve i majke da budu vjerni u ljubavi, postojani u molitvi i gorljivi u djelima dobrotvornosti. Neka riječju i primjerom svjedoče svoju vjeru, kako bi mogli uživati obilje Božjeg blagoslova, zdravlja, sloge i mira ovdje na zemlji, a u nebu vječno spasenje.

Preko Tebe, dragi naš Pokrovitelju, upućujemo staru preporuku i molitvu: Lomi snagu dušmaninu, brani našu Domovinu! Neka Krist, koji je otkupio svijet i čovjeku povjerio zemlju da njome upravlja, blagoslovi sve stanovnike Lijepe naše. Neka blagoslovi posebice one koji vode brigu o njezinom prosperitetu kako bi se u ostvarivalo duhovno i materijalno blagostanje u prijateljstvu, bratstvu i ljubavi. Molimo te, naš dragi zaštitniče, čuvaj nas od opasnosti rata, moralnog rasula i zagađenosti okoliša. Obdari odgovorne za opće dobro, kao i sve žitelje naše Domovine duhom istine i ljubavi kako bi ti vjerno služili i međusobno se poštivali i ljubili. Tebi pak zaštitniče malenih, čuvaru svetoga hrama, utjeho i nado svih koji se pripremaju poći s ovoga svijeta kličemo: Pravedniče, sveti Šimune, slavimo ti sveto ime! Slavimo ti svete kosti, ti nas čuvaj u milosti! I moli za nas. Amen.

DON MARKO SIKIRIĆ, VRIJEDAN RADNIK NA NJIVI GOSPODNJOJ

BIBINJE: Misa povodom 100. godišnjice smrti don Marka Sikirića

Propovijed mons. Ž. Puljića

1. Sve vas srdačno pozdravljam, okupljene na euharistijskome slavlju u prigodi obilježavanja stote obljetnice smrti svećenika, nekoć bibinjskog župnika don Marka Sikirića. U večerašnjem prvom čitanju iz knjige proroka Joela (4, 12-21) čuli smo pobudne riječi kojima prorok poziva narod neka se „probudi i neka se hvataju srpa jer ljetina je zrela. Neka ustanu i siđu u polje jer tijesak je pun, a kace se prelijevaju“. Joel je jedan od dvanaest „malih proroka“ koji će posebice revnovati za slavlje Dana Gospodnjega. Znamo da je Ezra organizirao zajednicu na temelju Zakona i dao joj sigurne temelje. Nehemija će provesti društvenu i religioznu obnovu i dati potrebnu podlogu da se židovstvo održi i ne izgubi u poganstvu. Narod je prihvatio Zakon u svečanom zboru pa mala židovska zajednica živi miran život. Ali, živi bez osobitog žara i oduševljenja jer se u uvukao nezdravi duh materijalizma. A uz to nenadano navale skakavci i poharaju ljetinu. Svi onda pohrliše u hram da se izjadaju i mole Jahvea za pomoć.

Tada ustaje prorok Joel koji ih potiče na molitvu i pokoru, obraćenje i spasenje. Zajednica je bespomoćna pa ih Joel poziva neka se okupe u kuću Jahvinu te mole i poste. Jer, Dan Jahvin je strašan. Nema, naime, hrane ni radosti, nema sjemenja ni ploda, nema ni životinja, ni berbe. „Trubite u trubu sa Siona“, viče prorok, dok stanovnici zemlje dršću jer „Dan Jahvin je pun mra-

ka i tmine, oblačan i crn kao sinajska teofanija“.

Prorok se služi apokaliptičkim slikama gdje „oganj sve proždire i guta“, „zemlja se trese, nebo podrhtava, a pomrčina sunca i mjeseca zvijezdama sjaj trne“. Stoga Joel ponavlja kako je „Jahvin dan velik i vrlo strašan; tko će ga podnijeti? (2, 10-11). I ne umara se pozivati ljude neka se „vrate Gospodinu svim srcem svojim“ i neka „poste, plaču i kukaju“. „Razderite srca, a ne halje svoje i vratite se Jahvi, Bogu svome“, (2, 12) uporno poziva ovaj Božji čovjek svoje sunarodnjake na istinsko obraćenje srca. „Zatrubite, veli on, sa Sionu i sveti post naredite kako bi se Jahve smilovao! Zašto da drugi narodi govore: Gdje im je Bog njihov“!

2. Večeras ovdje u njegovom rodnom mjestu u Bibinjama, spominjemo jednog takvog Božjeg čovjeka, don Marka Sikirića, u prigodi stote obljetnice njegove smrti. Poznato nam je kako je povijest ovoga kraja, kao i drugih dijelova Lijepe Naše, bila vrlo teška i puna brojnih izazova. A žitelji su poput Izraelaca doživljavali brojna iskušenja i sukobe na lokalnoj i međunarodnoj razini što je redovito imalo posljedica na njihove živote. No, ta teška vremena iznjedrila su i silan broj muškaraca i žena, anonimnih i poznatih težaka, pomoraca, radnika, ratnika, kulturnih i javnih djelatnika koji su ostavili duboki trag u povijesti svoga kraja. Među njima posebice ističemo svećenike rodom iz Bibinja, kao i brojne bibinjske župnike zauzete pastoralne djelatnike i apostole u Gospodnjem vinogradu. Kao navjestitelji Božje Riječi i djelatnici svetih tajna oni su ostali zapamćeni kao dobri duhovni pastiri, odgojitelji i prosvjetitelji svoga puka. A narod sa zahvalnošću i ponosom čuva o njima lijepu uspomenu promicatelja naravnog, crkvenog, katoličkog i nacionalnog identiteta.

Bogu smo zahvalni što je u godinama velikih i složenih društvenim previranja, posebice u drugoj polovici XIX. i u prva dva desetljeća XX. stoljeća Zadarska nadbiskupija imala svećenika don Marka Sikirića koji se ovdje rodio, 19. listopada 1858. a za svećenika zaređen je 7. listopada 1883. Preminuo je u Zagrebu točno prije stotinu godina, 11. listopada 1919.

Rođen, ređen i pokopan u Marijinom mjesecu listopadu, don Marko nas je o stotoj obljetnici svoje smrti okupio u svom rodnom mjestu oko stola Gospodnjega. U objavljenjima monografiji „Iz prošlosti Bibinja“ (Zadar, 1999. str. 102) ravnatelj Državnog arhiva u Zadru, dr. Ante Gverić piše o don Marku da je bio „jedinstvena ličnost, pravi uzor značajnika, izniman vjernik i svećenik, brižni pastir i skrbnik, gorljiv rodoljub, te na kraju mučenik. Bibinjski puk i dan danas gaji živo sjećanje na svog velikog sina i župnika o kojem se govori s dužnim poštovanjem i dostojanstvom. Kao dugogodišnji župnik Bibinja iskazao se kao vjeran služitelj odgajajući narod u duhu bogoljublja i domoljublja. Bog, vjera i Hrvatska bili su mu glavno i jedino“.

3. Kroz punih 36. godina pastoralnog djelovanja u rodnom Bibinjama (1884.-1919.) proživio je brojne društvene i političke promjene: Nestanak Otomanskoga carstva, Prvi svjetski rat i propast Austro-ugarske monarhije, stvaranje Kraljevine Jugoslavije, talijansko zauzeće Zadra i Hrvatskog primorja. Bile su to godine iseljavanja hrvatskoga življa i odnarođivanje hrvatskoga puka. Don Marko se nije dao zbuniti, niti obeshrabriti. Njegovo životno geslo i pastoralno poslanje moglo bi se sročiti u životnu odrednicu: Ostati na vlastitome ognjištu i biti ponosan što je katolik i Hrvat. Njegovo pastoralno djelovanje doživjet će procvat na brojnim područjima. Uz duhovnu skrb za duševno spasenje povjerenih duša, brinuo se i za kulturnu i materijalnu skrb svoga mjesta, kako pri obnovi župne crkve sv. Roka, tako i za gradnju župne kuće i otvaranja pučke škole. Otvorio je i pučku kuhinju kako bi skrbio za najpotrebitije. A 1904. godine otvorena je ovdje i pučka knjižnica. Svojim primjerom uzornog svećeničkoga života don Marko je bio blizak svome narodu u onim najtežim vremenima. Nije popuštao ni u jednom trenutku nasilnoj talijanizaciji i odnarođivanju svoga mjesta, te ostao bedem i zaštitnik hrvatske kulture i tradicije. Pod prijetnjom smrti don Marko je morao poći u „izgnanstvo“ koje je završilo u Zagreb gdje je preminuo 11. listopada 1919. u zakladnoj bolnici milosrdne braće.

Ima i u tomu neke simbolike što svoj zemaljski život završio u Zagrebu kojeg je iznimno cijenio kao središte hrvatskog naroda, te često govorio „držite se Zagreba“. Zahvalni smo Providnosti za ovog Božjeg čovjeka koga se sjećamo u prigodi njegove stote obljetnice smrti. Svoju zahvalnost uključujemo u ovu euharistijsku žrtvu koja je najveći i najvrjedniji čin zahvalnosti. U večerašnjem Lukinom evanđelju čuli smo kako je Isus ozdravio desetoricu gubavaca od kojih se samo jedan vratio „slaveći Boga u sav glas“. Ovaj odlomak trebali bismo svako malo čitati i o njemu češće razmatrati. Otkrili bismo tada koliko smo nezahvalni, poput one devetorice koji su ozdravili, ali nisu rekli Isus hvala. Naša se kultura mjeri upravo prema tome koliko znamo reći „hvala“. Bez zahvalnosti svijet bi bio veoma siromašan. Manjkalo bi mu nešto lijepo što postoji na svijetu. Moj jedan dobra prijatelj i poznanik objavio je knjižicu s naslovom „Naš život je hvala i oprosti“. To su dvije riječi koje su utkane i u ovo euharistijsko slavlje koje smo započeli iskrenim kajanjem moleći oprostjenja od Boga i ljudi. A zamalo ćemo nastaviti euharistijsko slavlje hvaleći Boga za čudesna njegova djela, a posebice za ovu nekrvnu žrtvu Novoga Saveza kojom nas je spasio i otkupio. Stoga mu pjevamo, kličemo i zahvaljujemo onim poznatim usklikom: „Tvoju smrt Gospodine naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo i tvoj slavni dolazak iščekujemo. Dođi gospodine Isuse! Amen.

Molitva Božanskog časoslova je slatka obveza i draga dužnost

Božanski časoslov službena je molitva Crkve

43. katehetski dan Zadarske nadbiskupije - *Uvodni nagovor mons. Ž. Puljića*

1. Početak rada Katehetskog dana s molitvom „Trećeg časa“ daje mi povoda reći dvije riječi o molitvi Božanskoga časoslova kao službenoj molitvi Crkve. Časoslov sadrži tekstove Psalama, čitanja iz Patristike ili crkvenih dokumenata, molitve i himne koji uglavnom potječu iz prvih stoljeća Crkve. Časoslov ili Brevijar „poseban je oblik molitve koji je stvorila i ozakonila Crkva kako bi se Bogu iskazivalo dužno štovanje u pojedinim satovima tijekom dana“. Tu podjelu na pojedine sate kršćanstvo je naslijedilo od Židova kod kojih je molitva bila vezana uz žrtveni kult u hramu gdje su se „prinosile jutarnje, popodnevne i večernje žrtve“, te se redovito molilo „Šema, Izrael“ – Čuj, Izraele“ uvečer, ujutro i o podne; ili barem dva puta dnevno: kod lijevanja i ustajanja.

Isus je prihvatio židovski sustav dnevne molitve, pa iz Evanđelja saznajemo da je molio rano ujutro i uvečer, a iz prispodobe o farizeju i cariniku otkrivamo i popodnevnu molitvu. No, Isus je uz to znao moliti i cijele noći pa je tako nadmašio okvire židovstva, ne samo vremenski, već i sadržajno. On je, naime, Boga nazivao Ocem pa je i svoje učenike naučio moliti najljepšu molitvu Očenaš.

Uz psalme koji čine bitni dio časoslova, tu su i čitanja iz otačko-teološkog i hagiografskog područja koji predstavlja bogatu tradiciju Crkve s komentarima i razmatranjima biblijskih tekstova u kojima se rasvjetljava tematika liturgijskog vremena (Božić, Uskrs, Korizma, Vrijeme kroz godinu itd.) ili pak pojedinih blagdana. U izboru tekstova prednost je dana doktrinarnim tekstovima „koji razvijaju istine vjere i služe kao hrana pobožnosti, meditaciji i propovijedanju“.

U molitvi časova svoje mjesto ima i sveta šutnja, kako poslije psalama, tako i poslije čitanja. Trenutci šutnje omogućuju da „odjekne glas Duha Svetoga u srcima molitelja“, te poveže osobnu molitvu s riječju Božjom i javnim glasom Crkve“.

2. Sudjelovanje klerika i monaha u molitvi časoslova smatralo se uvijek teškom obvezom, te se na njihovo propuštanje gledalo kao na početak otpadništva. U tom vidu valja promatrati i odredbu kan. 276 i 1174 u kojem stoji neka klerici, u vidu rasta u svetosti, „neumorno vrše pastoralnu službu“, hrane se s dvostrukog stola, Svetog pisma i euharistije“; te obvezno svaki dan mole

časoslov i posvete dostatno vremena duhovnoj sabranosti. Stoljećima je vrijedilo tumačenje da klerik i redovnik, koji propuste moljenje Božanskoga časoslova, čine težak grijeh. A ako zbog bolesti i drugih opravdanih razloga ne mogu sudjelovati na liturgiji časoslova, bili su dužni izmoliti određeni broj Očenaša (napr. namjesto Jutarnje 24, Večernje 12, te mjesto Povečerja 7).

Opća uredba Rimskoga časoslova iz 1970. (Časoslov br. 1., str. 7-70), preporučuje zajedničko slavljenje molitve časoslova klericima i drugim nositeljima poslanja u Crkvi. A slavljenje se preporuča i laičkim društvima i katoličkim obiteljima. "Posvećeni pak službenici" (biskupi, presbiteri, đakoni, kaptoli, te redovničke zajednice) obvezni su slaviti liturgiju časova, jer to čine u ime Crkve. Za Jutarnju i Večernju stoji "neka ih ne propuštaju osim iz teškog razloga"; za Službu čitanja "neka je vjerno obavljaju", a za Srednji čas i Povečerje "neka im bude na srcu".

3. Dok čitamo ovu formulaciju iz Opće uredbe: „Neka ne propuštaju, već vjerno obavljaju i neka im to bude na srcu“ pitamo se spada li ta formulacija u obvezu teškoga grijeha, kako je bilo jasno formulirano u bivšim propisima?! Ne ulazeći sada u pravničku i pokorničarsku prosudbu i praksu jedno se iz ove Opće Uredbe nedvojbeno može zaključiti, a to je: Otklanjanje molitvene obveze ili ne daj Bože odbacivanje časoslova, kao i krajnja nemarnost u njegovu slavljenju, pokazuje i očituje kod svećenika i Bogu posvećenih osoba ružan manjak ljubavi prema Kristu koji ih je odabrao i poslao biti njegovim vjerovjesnicima, pa zatražio neka mole bez prestanka. Takav nemar i pomanjkanje ljubavi očituje se i prema Crkvi koju je Krist ustanovio da u trajnoj borbi sa silama zla, zauzeto upravlja „svoje molitvene vapaje prema Bogu“ (divna je ona slika iz Biblije Mojsija u borbi s Amalećanima u kojoj Aron i Hur podržavaju njegove uzdignute ruke. I dok bi Mojsije držao ruke uzdignute, Izraelci bi nadjačavali).

Liturgija molitve brevijara, koja je razdijeljena na pojedine časove dana, nastavlja i ostvaruje djelo „uzdignutih ruku u dnevnoj borbi s današnjim silama Zla (Amelećanima)“. A ujedno je i izvršavanje one Kristove zapovijedi o neprestanoj javnoj molitvi Crkve. U tom vidu molitva Božanskoga časoslova predstavlja „osobitu i privilegiranu čast“ svima koji u tomu sudjeluju. No, to nije samo čast, već i dobra prigoda osobnog rasta u krjeposti i milosti u Božjim očima u vidu vječnoga spasenja. A onima koji su na poseban način ređenjem i zavjetima preuzeli molitvenu obvezu, slavlje molitve Božanskoga časoslova predstavlja slatku obvezu i dragu dužnost”.

“ZAHVALNO SJEĆANJE NA ‘BRANIMIROVU GODINU’ (1979.)”

Predavanje nadbiskupa Želimira Puljića

Zahvalno sjećanje na ‘Branimirovu godinu’ (1979.)

Tri su poglavlja u predavanju ‘Zahvalno sjećanje na Branimirovu godinu’ koja je obilježena prije 40 godina (1979.)

a. U prvom dijelu reći ćemo nekoliko riječi o dva događaja koja su se zbila prije Branimirove godine, a to su

- Drugi Vatikanski sabor i
- Hrvatsko proljeće

b. U drugom dijelu govori se o slavlje 13 st. kršćanstva u Hrvata kroz

* Program velike devetnice (1975-1984.) s četiri hodočasničke postaje: Solin, Biskupija, Nin, Marija Bistrica

c. U trećem dijelu govorim o Branimirovoj godini u Rimu i Ninu

* A podnaslovi su Ivan Pavao II. slavio misu na hrvatskom jeziku

* Na izvorima naše crkvenosti i državnosti

1. Uvod: Drugi Vatikanski sabor i Hrvatsko proljeće

a. Drugi Vatikanski sabor (1962.-1965.)

U kontekstu „zahvalnoga sjećanja“ napominjem da je deset godina prije završio radom Drugi Vatikanski sabor (1962.-1965.) koji je zapravo bio „događaj stoljeća“. A najavio ga je i sazvaio starac, papa Ivana XXIII. On je tu svoju odluku objavio u bazilici sv. Pavla, 25. siječnja 1959. godine, samo tri mjeseca nakon izbora za Petrovoga nasljednika. Ta je njegova odluka bila pravo svjetsko iznenađenje. No, kad je procesija od 2.500 sudionika: kardinala, patrijarha i biskupa, svih boja kože i naroda, s raznolikim mitrama i liturgijskim odijelima prošla trgom sv. Petra, 11. listopada 1962., komentari su bili: Ovo je prvorazredni crkveni i svjetski događaj.

Budući da su predložene i usvojene konstitucije i dekreti prouzročili velike promjene u samoj Crkvi, neki je od sudionika Sabora usporedio te promjene s „malim zemljotresom“. Ali, ne s onim koji razara i uništava, nego s potresom uskrсне zore kad je ispod odvaljenog kamena Gospodin ustao, ili kako naši Gradišćanski Hrvati slikovito vele „gori-stali“.

Treba, međutim, imati pred očima realnost koja je išla od oduševljenja i entuzijazma do otpora i kontestacije koncilskoga duha. Nije, naime, nikada bilo lako mijenjati nešto što je stoljećima stvarano i bilo dobro uhodano (Braćanin i „sursum corda“). Stvarala se umjetna ili stvarna klima napetosti u sporednim stvarima između „progresista i tradicionalista“. Razumljivo je, stoga, da je sveti Ivan Pavao II., kao sudionik i promicatelj saborskoga duha, u enciklici „Redemptoris Missio“ napisao: „Osjećam kako je nastupio čas da se upregnu sve crkvene snage u smjeru nove evangelizacije. Nitko od Kristovih vjernika, nijedna od crkvenih ustanova ne može izmaknuti toj najvišoj dužnosti: naviještati Krista svim narodima svijeta“ (br. 3). Zbog toga je Benedikt XVI., povodom 50. obljetnice otvaranja Drugoga Vatikanskoga sabora, proglasio 2012. „Godinu vjere“.

b. Hrvatsko proljeće (1970.)

Uz ovu kratku intonaciju doprinosa Drugoga Vatikanskoga sabora, ne samo u životu Crkve, već i društva u cjelini, čini mi se korisnim reći dvije riječi i o „Hrvatskom proljeću“ prije nego prijeđeno na temu „Zahvalnoga sjećanja na Branimirovu godinu“ (1979.). Hrvatsko proljeće naziv je za reformno razdoblje u hrvatskoj politici, društvu i kulturi, obilježeno legitimnim traženjem zaštite nacionalnoga identiteta. Prve naznake toga traženja bile su uočljive već 1967. vezano uz jezično-kulturni događaj objave „Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika“ (1967.) te održavanja Desete sjednice CK SKH (u siječnju 1970.).

Tada je, naime, hrvatska partijska organizacija osudila jugoslavenski unitarizam. Isto tako treba se sjetiti kako je to bilo razdoblje najznačajnijih programskih listova i časopisa (Hrvatski tjednik, Hrvatsko sveučilište, Kritika, Omladinski tjednik, Studentski list, Telegram, a na svoj način i filozofski časopis Praxis). U tadašnjim medijima vladala je doza slobode: Vjesnik, Vjesnik u srijedu i drugi listovi, kao i središnje katoličko glasilo Glas koncila, prenosili su zapažanja brojnih reformnih novinara, a predvodio ih je Matičin Hrvatski tjednik, posebice pod uredništvom Vlade Gotovca.

Otvorilo se tada i pitanje slobodnoga tržišta kao i ekonomske kontrole nad dohotkom i profitom. Hrvatsko je proljeće tako uzdrimalo strukture ondašnje Jugoslavije, kao i monolitnost partijske države. No, moćne skupine unutar JNA i srpske zajednice u Hrvatskoj djelovale su protiv proljećara. A kada je Tito (4. srpnja 1971.) hrvatskom vodstvu naložio mjere protiv „nacionalizma“, nastao je studentski štrajk (sredinom studenoga 1971.), koji je dao izliku i povod za intervenciju protiv hrvatskoga reformnog vodstva.

Represija nad Hrvatskom i podnošenje ostavki hrvatskoga vodstva (12. prosinca 1971), imalo je višestruke učinke. Uhićenje studentskih lidera i prvaka Matice hrvatske, više stotina osuda za političke prekršaje, čistke više tisuća članova SKH, stvorili su traumatizirano stanje u hrvatskom

narodu (vrijeme pasivnosti i šutnje) koje će potrajati skoro jedno desetljeće.

2. Slavlja 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata

Kada je nakon gušenja „hrvatskog proljeća“ (1971.) zašutjela svaka slobodna riječ, Crkva se sabrala i započela govoriti svojim provjerenim načinom kako bi se narod vjerski osvijestio i bolje upoznao svoju povijest i prepoznao vjerničke korijene svoga identiteta. Božjom providnošću u to vrijeme na čelu hrvatskoga episkopata našao se sluga Božji kard. Franjo Kuharić, koji je bio veliki poklonik i nasljednik blaženoga Alojzija Stepinca. Kard. Stepinac je davne 1941. bio planirao obilježiti godišnjicu trinaeststoljetnih prvih veza Hrvata sa Svetom Stolicom (641. 1941.) Stepinčeva zamisao morala je biti prekinuta zbog rat. Ali, nije bila zaustavljena. Njegov nasljednik kard. Franjo Kuharić tridesetak godina kasnije, u vrlo nepovoljnom društveno-političkom sustavu komunističko-ateističke države, razborito i smireno pripremao je narod i Crkvu u Hrvatskoj na velika vjerska okupljanja koja će imati osobiti doprinos za poznavanje vjerske i nacionalne prošlosti, kao i u prepoznavanju korijena vjerničkoga i narodnoga identiteta.

a. Program slavlja velike devetnice (1975.-1984.) i 4 hodočasničke postaje

Providencijalna je bila odluka hrvatskih biskupa da se kroz devet godina zahvali Bogu za dar krštenja, vjere i pripadnosti Katoličkoj Crkvi. Jer, nakon višegodišnjeg „zatiranja katoličkog i hrvatskog imena“ u vrijeme komunizma, trebalo je učiniti sve da ljudi otkriju i prepoznaju korijene svoje kršćanske baštine i narodnoga stabla. Tako su započela narodna okupljanja: Od Solina (1976.) gdje se razmišljalo o daru krštenja na rijeci Jadru kod Gospe od otoka, preko Biskupije kod Knina (1978.), pa sve do Nina (1979.) gdje se spominjalo veze hrvatskih vladara sa Svetom Stolicom. Posebice s papom Ivanom VIII. koji je na „Spasovdan 879. podigao ruke prema nebu i blagoslovio kneza Branimira, sav hrvatski narod, i svu zemlju njegovu“.

Vrhunac devetnice bio je na euharistijskom kongresu u Mariji Bistrici 1984. gdje se okupilo preko pola milijuna ljudi (kard. Kuharić i Zdenko Svete za odnose s vjerskim zajednicama: Svatko je svoje brojao). Bilo je to mirotvorno „događanje naroda“ koji nije tražio oružje, već molio i prebiraio zrnca krunice. S vjernom odvjetnicom Marijom u znaku krunice i s krunicom naši su ljudi prepoznali pravu snagu i osvojili slobodu.

S datumom početka devetogodišnjega hoda iz Solina umrežena je, dakle, bližnja i daljnja naša povijest, protkana vjernošću Bogu, Crkvi, Papi i narodnim korijenima. A obilježila je i naš stoljetni vrijednosni sustav, identitet, jezik, kulturu i našu posebnost u zajedničkoj europskoj kršćanskoj uljudbenoj baštini. I kad danas s određene povijesne distance razmišljamo o planu i programu spomenute velike obljetnice, osjećamo kako je to bio hrabar čin tadašnjih hrvatskih biskupa čije plodove još uvijek žanjemo. A započeo je prije četrdeset i dvije godine kod Gospe od Otoka u Solinu, te postupno i dosljedno ostvarivao se „hodočasnički“ po našim svetištima, od Solina preko Biskupije kod Knina, te Branimirove godine u Ninu, a završio euharistijskim kongresom u našem nacionalnom marijanskom svetištu na Mariji Bistrici. A sve se odvijalo u vrlo složenim okolnostima ondašnje komunističke vladavine.

3. Branimirova godina u Rimu i u Ninu

Dok danas s povijesne distance od četiri desetljeća razmišljamo o svečanosti Branimirove godine u Rimu i u Ninu, ni izdaleka nije moguće iscrpno i cjelovito prikazati što se tada pred očima naših vjernika dogodilo. I što su takva naša slavlja značila onom vremenu a i kasnije. Posebice ono što se dogodilo u Rimu nad grobom Petra apostola 30. travnja 1979. godine. Još nikada Hrvati nisu čuli tako snažno vrjednovanje svoje narodne i crkvene povijesti. Kao davno nekada Ivan VIII. hrvatskome vladaru Branimiru, tako je sveti Ivan Pavao II. blagoslivljao Hrvatima sve što im je drago i sveto, na ovom i na onom svijetu, za ovaj i za vječni život. Papi Poljaku sve je to bilo kristalno jasno.

Kad se bazilika svetoga Petra popunila, te uz gromoglasno pjevanje i pljesak hrvatskih hodočasnika Papa Ivan Pavao II. s nazočnim koncelebrantima došao do oltara, u ime svih nazočnih biskupa i svećenika, Bogu posvećenih osoba i puka Božjega, obratio se kard. Franjo Kuharić:

„Sveti Oče!

Pred Vama je hodočašće katolika Hrvata prvi put u Vašem pontifikatu. Težak je bio naš povijesni put kroz stoljeća. U obrani svoje vjere i svoga postojanja isplakali smo mnoge suze i platili skupu cijenu krvi. I dok sada ovdje pred Vašom Svetošću predstavljamo cijelu povijest hrvatskoga naroda, usuđujemo se u poniznosti srca ponoviti riječi sv. Pavla da smo vjeru sačuvali (usp. 2Tim 4, 7). Sačuvali smo zajedništvo s Rimokatoličkom Crkvom. Održali smo vjernost sv. Petru i njegovim nasljednicima. Odmah na početku ovog radosnog susreta izražavamo najtopliju zahvalnost što ste nam pružili poseban dokaz Vaše očinske ljubavi slaveći s nama presvetu Euharistiju jezikom Hrvata. Povod je 1100. obljetnica znamenite izmjene pisama pape Ivana VIII. s hrvatskim vladarom Branimirom, biskupom Teodozijem, te Papina pisma narodu i svećenstvu. Sva tri su pisma datirana 7. lipnja 879. godine.

Zaželjeli smo ovaj značajan jubilej proslaviti s Petrovim nasljednikom upravo na ovom istom mjestu gdje ga je započeo papa Ivan VIII, koji je ovdje nad grobom apostola Petra prije tisuću i sto godina blagoslovio kneza Branimira i njegov narod.

Sveti Oče! Mi prisutni biskupi i svećenici, redovnici i redovnice, svi nazočni hodočasnici, sinovi i kćeri hrvatskog naroda, molimo Vas ponizno i odano da zazovete sve Božje blagoslove na sve nas, na našu Crkvu i na naš narod, na dragu zemlju našu. Učvrstite svoju braću, Sveti Oče, apostolskim blagoslovom da tako bude! Amen“.

Uslijedio je govor pape Ivana Pavla II. hrvatskim hodočasniciima u bazilici sv. Petra na hrvatskom jeziku:

„Dragi moji Hrvati!

Raširenih ruku vas grlimo i očinskom ljubavlju primamo ovdje na grobu svetoga Petra, prigodom značajne obljetnice vjernosti Hrvata Svetoj Stolicu, a što je ujedno spomen i očinske naklonosti Petrovih nasljednika prema vama. Ovdje je prisutna vaša lijepa i draga zemlja, sav vaš narod u domovini i izvan domovine, vaše davne i sadašnje vjernosti i tjeskobe. Ovo je spomen vaših pradjedova, vaših kršćanskih knezova i kraljeva, vaših biskupa i svećenika, vašega staro-hrvatskog liturgijskog jezika, vaših divnih crkava, i na poseban način vaših svetišta u čast Majke Božje. No, danas se na osobit način sjećamo onih veza Hrvatske sa Svetom Stolicom koje su tako jasno došle do izražaja u pismima pape Ivana VIII. knezu Branimiru, hrvatskom kleru i narodu, te biskupu Teodoziju. Bilo je to točno pred jedanaest stoljeća.

I dok danas podižemo ruke da blagoslovimo vas prisutne, i cio vaš narod i cijelu zemlju vašu, molimo Gospodina da čuva vašu vjeru, molimo Božju Majku da uvijek i svagdje bude vaša najodličnija zagovornica. Blagoslov zazivamo na braću biskupe, na svećenike, redovnike i redovnice, da vjerni svom pozivu budu na izgradnju svima, da ne skrenu ni na jednu krivu stranu, nego da navještaju Evanđelje Kristovo kao radosnu poruku spasenja, poruku istine, ljubavi i sloge.

Blagoslov svoj zazivamo na sve vas ovdje nazočne, na vaše obitelji, na mlade i stare, na radnike i intelektualce, i molimo vas: Budite vjerni Bogu i svetom Petru, gajite dobri obiteljski duh, poštuju život, odgajajte brojnu djecu i sačuvajte dobri običaj obiteljske molitve. Dragi moji Hrvati! Hvala vam na ovom susretu, na ovom iskazu obnovljene vjernosti. Kao nekoć papa Ivan VIII. tako se i ja danas radujem vašoj vjeri, vašoj ljubavi, vašoj vjernosti Isusu Kristu i Njegovoj Crkvi. Papa vas voli. Papa vas grli i prima. Papa vas blagoslivlja! Amen“.

Kad se razmišlja o toj misi s Papom u bazilici svetoga Petra, prvoj papinskoj misi u povijesti na hrvatskom jeziku, onda nam je zaključiti kako se radi o događaju koji je bio jači od svakog mo-

gućeg oduševljenja. Nakon primljenih pohvala, priznanja i blagoslova, probuđene su zapretale nade koje bi mogle polučiti u Hrvatskoj uspostaviti narodnog zajedništva i crkvene sloge.

a. Na izvorima naše crkvenosti i državnosti

Poslije znakovitoga i važnoga hodočasničkoga hoda na grob apostolskoga prvaka svetoga Petra, 30. travnja 1979. godine, za četiri mjeseca, 2. rujna 1979., hodočasnici su krenuli prema Ninu. I ovo okupljanje je pokazalo kako je Crkva u narodu bila živa, prisutna i snažna. A njegovi najširi slojevi, kako stariji tako i mladež, pokazali su da imaju povjerenja u svoju Crkvu i da nešto važno traže i očekuju. I pokrenulo se mnoštvo najširih slojeva puka. A svećenici su bili glavni pokretači toga gibanja jer su uživali povjerenje puka koji je bio siguran da ih oni vode stazama vjernosti prema Bogu i domovini u duhu Isusova Evandjelja.

Spomenuta hodočasnička okupljanja u svetištima uspjela su prebroditi bolne rane našeg crkvenog života, kao i našu čestu podijeljenost i neslogu. A očitovati crkvenu životnost i povjerenje koje se pokazalo u suradnji biskupa, teologa, župnika, Bogu posvećenih osoba, svih redova i boja, te vjernika laika različitih misli, uvjerenja i opredjeljenja. Pokazalo se još jednom da vjernički narod ne traži od crkvenoga vodstva nekakvo lagodno i razvodnjeno kršćanstvo, nego ono koje je prožeto žrtvom, molitvom, pokorom i odricanjem; kršćanstvo koje nas okuplja oko Marije gdje se moli i sakramente traži. Jer, hodočasnici nisu žalili truda da se uz neprospavane noći zaodjenu u stotine narodnih nošnji, da donesu svoje crkvene barjake i druge proizvode svoga narodnoga stvaralaštva. A sve s ciljem da se nađu zajedno u jedinstvu Crkve i naroda.

Koliko je zapravo bilo hodočasnika u Ninu? Teško je to bilo procijeniti. Neki su nabrojali do tisuću i dvije stotine autobusa, a osobne automobile nitko nije ni brojio. Pisalo se da ih nije bilo manje od 250 tisuća. Naime, prostor koji su hodočasnici pokrili na mjestu „Grguru“ obuhvaćao je oko 100 tisuća četvornih metara. Neovisno od toga je li ih bilo više ili manje od 250 tisuća, činjenica je kako do toga susreta u Ninu nikada nije bilo više Hrvata zajedno na nekom crkvenom skupu, kao u Ninu. Svi su odavali priznanje Zadarskoj nadbiskupiji i njezinom Središnjem odboru koji je uspio omogućiti dostojanstvenost slavlja. Brojni su mediji isticali pohvalu Ninjanima, na čelu s tadašnjim župnikom don Čedom Šupraham, koji su, kako bilježe kroničari, svojom „spremnom gostoljubivošću nadmašili potrebe i zahtjeve hodočasnika“.

Spominjući sa zahvalnošću „Branimirovu godinu“ u sklopu veleslavlja Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata, i nakon četiri desetljeća osjećamo dug zahvalnosti prema svima koji su planirali, organizirali i vodili taj devetgodišnji program hodočašćenja. Posebice ondašnjim vrijednim pastirima, biskupima i svećenicima, koji su pomogli vjernicima sačuvati odanost i vjernost Crkvi i Petrovu nasljedniku u onim teškim trenucima iskušenja. Nije nimalo pretjerano reći kako sadašnja nacionalna suverenost i samostalnost RH duguje mnogo tim događajima i njezinim zauzetim pojedincima. Kao duhovni slijednici baštine koju su nam namrli naši stari, priključujemo se onim tisućama Marijinih štovatelja koji su srcem i vjerom klicali, molili, pjevali i zahvalno ponavljali Gospin hvalospjev „Veliča duša moja, Gospodina“, jer „velika nam djela učini Svesilni“.

ODREDBE

Proslava blagdana sv. Šime

Broj: 930/2019.

Zadar, 26. rujna 2019.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava,

samostanima i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici,

U utorak, 8. listopada 2019. godine slavimo blagdan svetog Šime, zaštitnika Grada Zadra. Sve Vas pozivam da sudjelujete u proslavi njegova blagdana, koji započinje uoči, u ponedjeljak, 7. listopada Svečanom Večernjom u Svečevoj crkvi u 19 sati. Također, ovim pozivam sve župne zborove u Gradu Zadru na sudjelovanje na Svečanoj Večernjoj.

Na sam blagdan, u utorak, 8. listopada, svete Mise su prema sljedećem rasporedu: u 7, 8.30, 11 sati koju će predvoditi mons. Zdenko Križić, gospičko-senjski biskup, u 17 sati (s blagoslovom djece) te u 19 sati koju ću osobno predvoditi. Prigoda za svetu ispovijed bit će prije svake svete Mise.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Svjetski dan misija 2019.

Broj: 978/2019.

Zadar, 1. listopada 2019.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

Ovogodišnji mjesec listopad papa Franjo je proglasio izvanrednim mjesecom misija, povodom 100. godišnjice apostolskog pisma Maximum illud pape Benedikta XV. (30. studenog 1919.), kojim njegov prethodnih podsjeća Crkvu na svetu i glavnu zadaću koju joj je povjerio Isus: Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju. (Mk 16,15) i u kojoj je definirao principe i prioritete katoličkih misija ad gentes za razdoblje koje traje sve do danas.

Svake se godine misijska nedjelja slavi pretposljednje nedjelje mjeseca listopada. Ove je godine to u nedjelju, 20. listopada. Dopuštena je samo jedna zavjetna misa prema obrascu „Za evangelizaciju naroda“, i to neka bude središnja nedjeljna župna misa u jednoj od župa koje svećenik posluhuje. Ostale mise su od nedjelje, s time da se na svim misama u homiliji prenesu glavni naglasci ovogodišnje poruke pape Franje za Svjetski dan misija i progovori o važnosti misija i misionara, a posebno o odgovornosti svakog Isusovog učenika za misijsko poslanje Crkve na njemu primjeren i moguć način.

Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj dostavila Vam je poruku pape Franje za ovogodišnji Svjetski dan misija i druge prigodne materijale kao pomoć u misijskoj animaciji, na župne urede.

Milostinju te nedjelje, na svakoj svetoj misi, u svim crkvama Nadbiskupije, treba čim prije dostaviti Ekonomatu nadbiskupije s naznakom: 'Misijska nedjelja'.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Obveze prema Nadbiskupiji i Misna tablica

Broj: 979/2019.

Zadar, 1. listopada 2019.

S danom 30. rujna 2019. godine, završava III. tromjesečje 2019. godine. Potrebno je podmiriti župne obveze prema Nadbiskupiji (30 % brutto redovnih primanja za III. tromjesečje, Takse sprovoda i vjenčanja) kao i obveze svećenika (Misna tablica za III. tromjesečje). Oni koji nisu podmirili župne i osobne obveze za II. tromjesečje dužni su podmiriti. Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Prijava slavlja sv. Potvrde

Odredba prijaviti krizmanike, roditelje i kumove

Broj: 1026/2019.

Zadar, 8. studenoga 2019.

Svim župnim uredima u Nadbiskupiji

Poštovani gospodine župniče,

U skladu s Obavijestima na svećeničkoj rekolekciji od 6. studenoga 2019., i prijave slavlja sv. Potvrde (br. 9), ovim određujem neka se uz prijedloge termina spomenutoga slavlja dostave slijedeći podatci:

1. Popis krizmanika prvoga godišta pripravnika za sv. Potvrdu s osnovnim podacima o njima i njihovim roditeljima:

Ime i prezime krizmanika; Datum rođenja i razred koji pohađaju

Ime oca i majke (i njihovo bračno stanje)

2. Popis krizmanika drugoga godišta pripravnika za sv. Potvrdu s osnovnim podacima o njima, njihovim roditeljima i kumovima:

Ime i prezime krizmanika; Datum rođenja i razred koji pohađaju

Ime oca i majke (i njihovo bračno stanje)

Ime i prezime kuma (i bračno stanje)

Gori traženo pod br. 1. i br. 2. neka se dostavi na Ordinarijat čim prije, najkasnije do 30. studenoga 2019. godine. Napominjem da se prijave slavlja sv. Potvrde nakon toga datuma neće uzimati u razmatranje za slijedeću 2020. godinu, kao ni naknadni upisi i prijave među prijavljene kandidate za sv. Potvrdu. Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

Svi Sveti i Dušni dan

Misa za pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije

Broj: 981/2019.

Zadar, 14. listopada 2019.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

Draga braćo svećenici,

Na svetkovinu Svih Svetih, u petak, 1. studenog 2019., u katedrali sve Stošije u Zadru u 11 sati predvodit ću misno slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom. Na središnjem Gradskom groblju u Zadru u 15 sati predvodit ću Službu Riječi s održanjem za pokojne.

Na Spomen svih vjernih mrtvih - Dušni dan, u subotu, 2. studenog 2019., u Katedrali u 18 sati predvodit ću misno slavlje za sve pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije i za sve vjerne mrtve.

Vjernici koji pohode groblje i pomole se, dobivaju prvih osam dana mjeseca studenoga potpuni oprost, a u ostalo vrijeme djelomični oprost za pokojne. Na dan Svih Svetih i na Spomendan svih vjernih mrtvih vjernici mogu u svim crkvama dobiti potpuni oprost, koji se može namijeniti samo za pokojne. Propisana djela za dobivanje ovog oprosta su: pobožni pohod crkvi, u kojoj treba izmoliti Oče naš i Vjerovanje, dodavši ispovijed i pričest te molitve na nakanu Svetog Oca Pape.

Svetkovina Svih svetih i Spomen svih vjernih mrtvih - Dušni dan prigoda su da molitvom i dobrim djelima iskažemo poštovanje i zahvalnost svim pokojnima.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Nadbiskupijsko hodočašće sv. Nikoli Taveliću u Šibenik

Broj: 982/2019.

Zadar, 25. listopada 2019.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

Zadarska nadbiskupija i ove godine organizira tradicionalno 36. hodočašće svetom Nikoli Taveliću u njegov rodni grad Šibenik, u nedjelju 17. studenoga 2019. godine.

Polazak autobusa predviđa se u 14,00 sati (udaljenje župe u 13,30 sati). Po dolasku u Šibenik (oko 15,30 sati) hodočasnici će se okupiti u crkvi svetog Frane, hrvatskom nacionalnom svetištu svetog Nikole Tavelića. Koncelebrirano misno slavlje u katedrali svetog Jakova bit će u 17,00 sati.

Cijena autobusnog prijevoza po osobi iznosi 50,00 kn. Prilikom upisivanja hodočasnika treba tražiti da se odmah uplati gore naznačena cijena. Preporuča se da barem deset (10) hodočasnika bude kod prijave iz župe. Broj hodočasnika iz župe potrebno je prijaviti Ekonomatu nadbiskupije, najkasnije do srijede, 12. studenoga 2019., do 14,00 sati, radi rezervacije autobusa. Karte će se moći preuzeti u Ekonomatu.

Molim Vas da u župnim obavijestima kod nedjeljnih svetih Misa i na svetkovinu Svih Svetih obavijestite i potaknete vjernike na sudjelovanje.

Neka nam sveti Nikola, mučenik pomogne ući u otajstvo Isusove ljubavi. Neka nas pouči kako Krista ljubiti i za njega ako treba i trpjeti, kako neprijateljima praštati i bližnjima služiti, te pri tome ne zanemariti Božju Riječ i svjedočanstvo života.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Poziv na sjednicu Svećeničkog vijeća

Broj: 1013/2019.

Zadar, 31. listopada 2019.

Članovima Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije

Ovim pozivam članove Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije na susret u Velikoj dvorani Ordinarijata 20. studenog 2019. godine, u 9,30 sati.

Program susreta:

1. Kratki osvrt na zadnje zasjedanje (27. lipnja 2018.)...don Tomislav Dubinko, tajnik Svećeničkog vijeća.
2. Okružno pismo svećenicima i vjernicima u Zadarskoj nadbiskupiji o sprovodima, misama za pokojne, darovima i dr. (u prilogu). Rasprava i usvajanje.
3. U svezi s pripravom krizmanika rasprava: o udžbenicima, smjernicama i susretu krizmanika na župnoj, dekanatskoj i nadbiskupijskoj razini (u prilogu odgovori na poslani upitnik u kolovozu ove godine).
4. Razno:

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Prilozi:

- a. Okružno pismo svećenicima i vjernicima u Zadarskoj nadbiskupiji o sprovodima, misama za pokojne, darovima i dr. - uzorak;
- b. Pitanja i odgovori u svezi s pripravom krizmanika;
- c. Sadržaj knjige: Michel Romery, Tvitanje s Bogom, Salesiana 2018., str. 436 (informacija o mogućem udžbeniku za dvije godine).

ODREDBE

Proslava blagdana sv. Krševana

Broj: 1020/2019.

Zadar, 5. studenoga 2019.

Župnim uredima i samostanima u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice,

Braćo i sestre u Kristu,

Budući da je u nedjelju, 24. studenoga 2019., svetkovina Krista kralja i završetak liturgijske godine, blagdan svetog Krševana, zaštitnika našega Grada proslavit ćemo u subotu 23. studenoga u katedrali Svečanom Večernjom u 18 sati.

Pozivam svećenike, redovnike, redovnice, vjeroučitelje, vjeroučiteljice i vjernike laike da zajedno svečano proslavimo blagdan svetog Krševana, nebeskog zaštitnika našega Grada.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Krševanovi dani kršćanske kulture

Broj: 1027/2019.

Zadar, 7. studenoga 2019.

Svim župnim uredima i samostanima u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice,

Zadarska nadbiskupija i ove godine organizira „Krševanove dane kršćanske kulture“ koji se održavaju od 23. listopada 2019. do 13. siječnja 2020. Program ovih dana uključuje vjerske, kulturne i društvene sadržaje. Evo predviđenog programa (prilog).

Dostavljaju se svećenicima i redovnicima na znanje ove prigodne obavijesti o „Krševanovim danima kršćanske kulture“ u Zadru sa zamolbom neka o tome obavijeste vjernike i potaknu na sudjelovanje. Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

23. 10. Glagoljica – bitna odrednica hrvatskog identiteta autora mons. Mile Bogovića

Svečana dvorana Sveučilišta u Zadru u 19,00 sati

24.-25.10. Znanstveni skup o don Luki Jeliću, u organizaciji Zavoda za povijesne znanosti HAZU - Zavod HAZU u Zadru u 9,00 sati

28. 10. Zaziv Duha Svetoga uz početak akademske godine Sveti Dimitrije u 18,00 sati

22. 11. MISSA DALMATICA – Franz von SUPPE, Zbor Hrvatske radiotelevizije pod ravnanjem Vetona Marevcija - Katedrala Sv. Stošije u 20,00 sati

26. 11. Tragom Hrvata u Argentini, Paragvaju i Urugvaju, predstavljanje knjige fra Zlatka

Špehara u organizaciji Klasične gimnazije Ivan Pavao II. i Matice hrvatske - Sjemenište

Zmajević u 19,00 sati

5. 12. Predstavljanje tri glagoljske knjige bratovština iz Polače, Tinja i Radošinovaca u organizaciji Stalne izložbe crkvene umjetnosti - Sjemenište Zmajević u 18,00 sati
7. 12. Koncert mješovitog pjevačkog zbora Condura croatica Zadar (Pjesme o BDM od Renesanse do danas) - Crkva Bezgrešnog začetca BDM Puntamika - Zadar u 18 sati
12. 12. Kotorski misal, predstavljanje u organizaciji HKD Napredak i Odjela za kroatistiku u Zadru - Crkva Gospe od Zdravlja u Zadar u 18,00 sati
14. 12. 100 godina od rođenja mons. Marijana Oblaka, – okrugli stol i Euharistijsko slavlje - Sjemenište u 16.00 sati - Katedrala Sv. Stošije u 18,00 sati
17. 12. Izložba akademskog slikara Stipe Nobila, u organizaciji Narodnog muzeja Zadar Izložbeni paviljon Gradska loža, Narodni trg - Zadar u 18,00 sati
20. 12. MARANATHA – DOĐI, Iščekivanje dolaska Gospodina našega Isusa Krista.
(Scenski prikaz, koncert učenika OGŠ Sv. Benedikt i popratna izložba „Ora et labora“)
Crkva Sv. Marije i kapitularna dvorana u 19,30 sati
27. 12. Tradicionalni Božićni koncert u Katedrali - Katedrala Sv. Stošije u 19,00 sati
6. 1. Božićni festival klapa - Crkva Sv. Frane - Zadar u 19,00 sati
13. 1. Blago arhiva Zadarske nadbiskupije, izložba u organizaciji Državnog arhiva u Zadru
Izložbena dvorana Državnog arhiva u Zadru u 11,00 sati

Svećeničke rekolekcije u pastoralnoj godini 2019./2020.

Broj: 937/2019.

Zadar, 27. rujna 2019.

Svećenicima i redovnicima u Nadbiskupiji

Crkveni dokumenti ističu potrebu trajne izobrazbe klerika, a Zakonik kanonskoga prava to uvrštava u poglavlje „obveze i prava klerika“ (kan 273-289) i nalaže „neka klerici i nakon ređenja nastave sa studijem i pohađaju pastoralna predavanja, prisustvuju teološkim skupovima i konferencijama.“ (vidi kan 279, & 1-3). U tom vidu dostavljaju se nadnevcu održavanja svećeničkih rekolekcija tijekom 2019./2020. godine:

31. kolovoza 2019. 43. Katehetski dan Zadarske nadbiskupije:
Zahvalno sjećanje na kontekstu 40. obljetnice „Branimirove godine“
(1979.-2019.) (Mons. Želimir dr. Puljić)
Marko Marulić - učitelj obiteljskih vrednota; Marulićev prijedlog
kršćanskog odgoja (prof. Mladen dr. Parlov)
9. listopada 2019. Crkva i obitelj u promicanju zaštite života, s osvrtom na zakon o
pobačajuu Hrvatskoj (prof. Tonči dr. Matulić).
Don Tomislav Baričević, Gospina krunica. Moderator: don Igor Ikić.
6. studenoga 2019. Sveti Jeronim - o 1600. obljetnici smrti (fra Stanko dr. Škunca)

ODREDBE

- Don Damir Juričin, Srednji čas. Moderator: don Dario mr. Tičić
27. studenoga 2019. Sakramenti u Crkvi s posebnim osvrtom na sv. Potvrdu
(prof. Ivan dr. Bodrožić).
- Don Josip Radoica Pinčić, Pokorničko slavlje. Moderator: don Elvis dr. Ražov
8. siječnja 2020. Crkva za dobro braka i obitelji - s osvrtom na „Ninski zavjet“ dnevne
molitve i nedjeljnog misnog slavlja (fra Žarko mr. Relota)
- Don Anđelko Buljat, Euh. klanjanje. Moderator: don Dario mr. Tičić
12. veljače 2020. 49. Svećenička skupština (mons. Želimir dr. Puljić)
11. ožujka 2020. Dikatura relativizma i religiozni pluralizam (prof. Elvis dr. Ražov).
- Don Zdenko Milić, Pokorničko slavlje. Moderator: don Elvis Ražov
22. travnja 2020. Socijalni nauk Crkve u učenju svetog Ivana Pavla II. (prof. Stjepan dr. Baloban).
- Don mr. Gašpar Dodić, Euharistijsko klanjanje. Moderator: don Igor Ikić
13. svibnja 2020. Vizitacije zadarskih crkava 1517. godine - odnos mletačkih rektora i
crkvene hijerarhije u Zadru (prof. Zdenko dr. Dundović).
- Don Srećko Petrov, Gospina krunica. Moderator: don Dario mr. Tičić
10. lipnja 2020. 59. Svećenički dan
- Apostol Pavao je svojevremeno preporučivao Timoteju neka „raspiruje
milosni dar Božji koji je u njemu“ (2 Tim 1, 6), neka „pripazi na sebe i na
poučavanje“, te neka u tomu ustraje „kako bi spasio sebe i one koji ga
slušaju“ (1 Tim 4 ,14-16). Time mu je zapravo preporučio „trajnu
izgradnju“ koja „pomaže svećeniku znati i razumjeti potrebe i zahtjeve
ljudi, naslutiti nedorečena pitanja, dijeliti nade i iščekivanja, radosti i
tegobe zajedničkog života“, te biti „kadar susretati se sa svima u dijalogu“
(PDV 72). A svećenik snagom svetoga Reda sudjeluje u Kristovu
svećeništvu, te „trajnom izobrazbom stječe i ostvaruje ono milosno
bogatstvo što iz Reda proizlazi“.

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Bogoslovi i sjemeništarcu Zadarske nadbiskupije
u akademskoj i školskoj godini 2019./2020.

Broj: 769/2019.

Zadar, 2. rujna 2019.

U Bogoslovnom sjemeništu „Ivan Pavao II.“ u Rijeci, odnosno na Filozofsko-teološkom studiju
na Teologiji u Rijeci, na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu i na Pontifi-
cium Collegium Germanicum et Hungaricum u Rimu u novoj akademskoj godini 2019./2020.

nastavit će svoju pripravu za svećeništvo slijedeći naši svećenički kandidati:

- Marko Vujasin (Pakoštane)

kandidat za đakonat

- Mario Mršić (Biograd-Kosa)

Filozofsko-teološki institut D.I. u Zagrebu V.

- Frane Šindija (Bibinje)

Bogoslovno sjemenište "Ivan Pavao II." u Rijeci IV.

- Mate Žilić (Briševo)

Bogoslovno sjemenište "Ivan Pavao II." u Rijeci IV.

- Denis Šehić (Biograd n/M)

"slobodna godina" III.

- Matej Lučić (Benkovac)

"slobodna godina" III.

- Mario Karadakić (Kistanje)

Pontificium Collegium Germanicum et Hungaricum u Rimu III.

- Antonio Oltran (Nin)

Bogoslovno sjemenište "Ivan Pavao II." u Rijeci III.

- Mladen Protić (Sukošan)

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu III.

- Tin Vidov (Kali)

Bogoslovno sjemenište "Ivan Pavao II." u Rijeci II.

- Rudi Juras (Kali)

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu II.

U novoj školskoj godini 2019./2020. svoje školovanje u Nadbiskupskom sjemeništu „Zmajević“ u Zadru nastavljaju/započinju:

Ante Nimac (Mičevac, Jakuševac)

II. razred Strukovne škole Vice Vlatkovića

Frane Petar Basa (Jasenice)

I. razred Klasične gimnazije Ivana Pavla II.

Oni župnici koji imaju svećeničke pripravnike obvezni su na završetku ljetnih praznika poslati Nadbiskupskom ordinarijatu izvještaj o njihovom vladanju i svoja zapažanja o njima. Neka to čim prije učine. Zahvaljujem uz svako dobro i pozdrav u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup.

KRONIKA

Rujan – Listopad 2019.

1. rujna -

Nadbiskup je slavio Sv. Misu u Ninu s hodočasnici i izaslanstvom talijanskog grada Turia na čelu s gradonačelnicom gospođom Ippolitom Resta i nadžupnikom don Giovaniem Amodiom. Povod njihova dolaska u Nin je posjeta i zahvala svom nebeskom zaštitniku Sv. Oronzu čije se relikvije čuvaju u Ninu.

6. rujna -

Nadbiskup je održao redovitu sjednicu zbora savjetnika.

7. rujna -

Uoči blagdana Rođenja Blažene Djevice Marije Nadbiskup je pohodio marijansko svetište u Vepricu. Predvodio je večernju Sv. Misu i procesiju svjetla u zajedništvu splitskog nadbiskupa i metropolite mons. dr. Marina Barišića.

9. rujna -

U katedrali Sv. Stošije Nadbiskup je predvodio Sv. Misu za početak nove školske godine. Na Sv. Misu su u velikom broju bili nazočni učenici Klasične gimnazije Ivana Pavla II.

14. rujna -

- Nadbiskup je sudjelovao na proslavi Dana hrvatskih mučenika na Udbini.

- U Mostaru u prigodi zlatnog misničkog jubileja, proslave 50 godina misništva mons. dr. Ratka Perića, mostarsko-duvanjskog biskupa, Nadbiskup je sudjelovao na večernjoj Sv. Misi.

15. rujna -

U katedrali Srca Isusova u Sarajevu na obilježavanju 130. obljetnice njezine posvete, Nadbiskup je sudjelovao na svečanom Euharistijskom slavlju. Svetu misu predvodio je bivši dugogodišnji tajnik svetog pape Ivana Pavla II. kardinal Stanislaw Dziwisz iz poljskog grada Krakova.

19. rujna -

-Nadbiskup je sudjelovao u Zagrebu na dvodnevnoj II. europskoj konferenciji s temom Formacija i prevencija – Moć kao služenje, koja se održala na Hrvatskom katoličkom sveučilištu.

- Nadbiskup je održao predavanje u organizaciji DOBRO instituta za logoterapiju, obrazovanje i savjetovanje s temom: Kako Viktor Frankl gleda na trpljenje? Ima li patnja smisla? Predavanje je održano u dvorani hotela Panorama u Zagrebu.

20. rujna -

U priliki dolaska novog apostolskog nuncija mons. Lingue, Nadbiskup je sudjelovao na svečanom dočeku nuncija u zagrebačkoj međunarodnoj zračnoj luci Dr. Franje Tuđmana.

23. rujna -

Nadbiskup se susreo s bogoslovima Zadarske nadbiskupije u prostorijama Ordinarijata.

27. rujna -

Svečano Misno slavlje na blagdan Sv. Vinka Paulskog predvodio je Nadbiskup u samostanu sestara Milosrdnica u Zadru,

29. rujna -

Nadbiskup je pohodio samostan Sestara presvetog Srca Isusova u Rijeci u prigodi spomena preminuća riječke majke Marije Krucifikse Kozulić te je tom prigodom slavio svečanu Sv. Misu u vrtu samostana na riječkom Pomeriju.

30. rujna -

U prigodi Sv. Jeronima Nadbiskup je pohodio svećenički dom u Zadru.

2. listopada -

Nadbiskup je sudjelovao na otvorenju izložbe pod naslovom: „Dubrovnik, A Scarred City: stradanje i obnova Dubrovnika 1991. – 2000.“ Postav izložbe je otvoren na prostoru Lazareta.

3.-6. listopada -

- U španjolskom svetištu Santiago de Compostela u kojem se održavala plenarna skupština Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE), sudjelovao je Nadbiskup. Skupština EBK je promišljala o temi „Europo, je li vrijeme za buđenje? - Znakovi nade“.

8. listopada -

U prigodi blagdana Sv. Šime, zaštitnika grada Zadra, Nadbiskup je predvodio svečano večernje Euharistijsko slavlje.

9. listopada -

Nadbiskup je sudjelovao na redovitoj svećeničkoj rekolekciji koja se održala u Sjemeništu Zmajević. Predavač na rekolekciji je bio prof. dr. sc. Tonči Matulić, redovni prof. na KBF-u u Zagrebu.

- Nadbiskup je sudjelovao na predstavljanju knjige prof. dr. sc. Tončija Matulića, Pobačaj-drama savjesti. Predstavljanje je održano u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru.

12. listopada -

Svečano misno slavlje u prigodi 100. godišnjice od smrti don Marka Sikirića u Bibinjama, predvodio je Nadbiskup.

15. listopada -

- Nadbiskup je predvodio delegaciju HBK na susretu s premijerom Andrejem Plenkovićem. Susret se održao u Zagrebu u prostorijama Banskih dvora.

- Nadbiskup je sudjelovao na predstavljanju monografije o Drugoj sinodi Zagrebačke nadbiskupije koja se održala u dvorani Vijenac.

16.-18. listopada -

- Nadbiskup je sudjelovao na 59. plenarnom zasjedanju HBK u Zagrebu.

19. listopada

- Prilikom 7. hrvatsko-slovenskog susreta u Krašiću, Nadbiskup je sudjelovao na svečanom misnom slavlju.

21. listopada -

- Na godišnjoj svećeničkoj skupštini Gospićko-senjske biskupije u Gospiću, Nadbiskup je održao prigodno predavanje pod naslovom „Od kuge, glada, rata, razvratna života, oslobodi nas Gospodine! – O skandalima zlostavljanja i smjernicama za postupanje“.

22. listopada -

Nadbiskup je pohodio Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. u prigodi Dana škole i nebeskog zaštitnika Ivana Pavla II.

23. listopada -

Nadbiskup se susreo s provincijalom Hrvatske salezijanske provincije don Tihomirom Šutalom. Na susretu su bili prisutni i svećenici salezijanci koji pastoralno djeluju u Zadarskoj nadbiskupiji.

24. listopada -

Kao jedano od suorganizatora, Nadbiskup je nazočio otvaranju znanstvenog skupa o don Luki Jeliću, svećeniku i povjesničaru. Skup je bio otvoren u prostorima HAZU-a u Zadru.

26. listopada -

Nadbiskup je prisustvovao humanitarnom koncertu Alana Hržice i sestara Husar za djecu s autizmom. Koncert se održao u dvorani Jazine u Zadru.

27. listopada -

Nadbiskup je zajedno s župnim upraviteljem dr. sc. don Zdenkom Dundovićem i u pratnji tajnika don Damira Šehića pohodio župu Sv. Petra i Pavla na Sestrungu.

28. listopada -

- Nadbiskup se pridružio proslavi Sv. Šimuna i Jude Tadeja na Bokanjcu.

- Nadbiskup je predvodio misno slavlje i zaziv Duha Svetoga za početak akademske godine u sveučilišnoj kapeli sv. Dimitrija u Zadru.

30. listopada -

Nadbiskup je prisustvovao na predstavljanju logotipa hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije 2020. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

ZADAR: Dr. Mladen Parlov: „Marko Marulić je sveti sin Crkve! Njegova crkvenost i religioznost namjerno se prešućivala!“

U izlaganju „Marko Marulić – učitelj obiteljskih vrednota; Marulićev prijedlog kršćanskog odgoja“ kojega je na 43. katehetskom danu Zadarske nadbiskupije u župi Uznesenja BDM u Zadru u subotu 31. kolovoza održao prof. dr. don Mladen Parlov, prodekan KBF-a u Splitu koji je i doktorirao na Maruliću, dr. Parlov predstavio je niz značajnih uvida o životu i teološkoj misli Marulića koje su široj vjerničkoj javnosti nedovoljno poznate, a zaslužuju veću pažnju i vrednovanje.

U obraćanju prisutnima i zadarski nadbiskup Želimir Puljić upozorio je kako je Marulić, veliki kršćanski humanist svjetskoga ranga, zanemaren u potrebi svoga većeg valoriziranja u hrvatskom društvu i Katoličkoj Crkvi. I to je jedan od razloga zašto je mons. Puljić pozvao dr. Parlova da svećenicima, redovništvu, vjeroučiteljima i župnim katehetama predstavi veliko i u odgojno-navjesticiteljskom smislu aktualno blago teološke misli Marka Marulića.

„Marulić je veliki hrvatski čovjek. Crkveni čovjek, znanstvenik, otac književnosti, literat, teolog, svestrani čovjek, laik. S njime se zaista imamo pravo ponositi! Makar, svi smo malo zakazali. Ali hvala Bogu, on je još uvijek u kulturnim krugovima otac hrvatske književnosti“ istaknuo je mons. Puljić.

„Kristocentizam je jedna od glavnih značajki cjelokupnog Marulićevog opusa. Marulić je izričito Isusu Kristu posvetio djelo ‘O poniznosti i slavi Kristovoj’ koje je njegovo najteološkije djelo. Marulić je bio sveti čovjek! Umro je na glasu svetosti 1524. g. U nas je tako da mi Hrvati ne znamo baš svoje štovati, promicati. Uvijek nam je bliži netko drugi“ upozorio je dr. Parlov, poručivši: „Krist je u središtu Marulićeve teološke misli kao osovina oko koje se sve okreće, pa i sam njegov život. Središnje mjesto povijesti pripada Kristu kao osovini ljudske povijesti, ali i Marulićevog osobnog života.

Krist je savršeni čovjek i uzor svake kreposti. Marulić ne govori o Kristu na spekulativan, apstraktan način Erazma Rotterdamskog, nego ga predstavlja kroz otajstva utjelovljenog Bogočovjeka. To je njegov veliki doprinos teologiji“.

Također, upravo je Marulić „prvi autor koji je upotrijebio pojam psihologija“, istaknuo je dr. Parlov. O temi ljudskog dostojanstva napisao je spis ‘Psichiologia de ratione animae humanae’. „Za Marulića, prava vjera očituje se kao nastojanje da se postane sličan Kristu, a prava pobožnost sastoji se u nasljedovanju Isusa. To je njegova novost – Svetost nije rezervirana samo za redovnike, svećenike, nego je svaki vjernik pozvan na svetost. Slijediti Krista temeljna je ideja Marulićeve duhovnosti koju predlaže za sve staleže“ naglasio je dr. Parlov.

Veličinu Marulićevog duhovnog stvaralaštva i ‘philosophie Christi’ koju je najcjelovitije izložio u svom djelu Evandelistar (1516. g., a neki povijesni izvori navode da je izdan 1487. g.) potvrđuje i podatak kojega je iznio dr. Parlov – da je sv. Toma Moore, veliki humanist i mučenik, kad se u tamnici pripremao za mučeničku smrt, čitao Evandelistar Marka Marulića. To mu je bila literatura u pripravi za smrt. Također, sv. Franjo Ksaverski kad je išao u misije, nosio je sa sobom Marulićevo djelo Institucije (1506., neki navode da je prvo izdanje 1498.). „Marulićeva knjiga Institucije bile su Franji Ksaverskom brevijar, molitvenik i udžbenik“ istaknuo je dr. Parlov.

„Za Marulića je poželjan ljudski život samo krepostan život. Kreposti su u središtu njegovog zanimanja, ne teoretskog, spekulativnog, nego praktičnog, egzistencijalnog. To je i razlog što piše svoju Instituciju, kao ilustraciju nauka prethodno iznesenog u Evandelistaru. U Instituciji predstavlja primjere onih koji su živjeli kreposti koje su nužne za ostvarenje autentičnog kršćanskog života, time i vječne sreće“ rekao je dr. Parlov, poručivši da Marulić uzvišuje kreposti, a „krepostan život stavlja iznad čovjekove urođene obdarenosti, iznad svekolikog ljudskog znanja, svega ljudskog umijeća i

znanosti, budući da o kreposnom životu ovisi i život vječni, čovjekova vječna sreća“.

„Da je Marulić bio Talijan ili Nijemac, možda bi bio više valoriziran. Marulić je za Hrvatsku ono što je Dante za Italiju ili Goethe za Njemačku! Ne možemo niti dovoljno naglasiti važnost Marulića. U jednom razgovoru s Francuzima, rekao sam da je Marulić najveći kršćanski humanist, veći od Erazma Roterdamskog. A Erazmo je kao prvak humanista. Potkrijepio sam to njegovom učenošću, makar se i Marulić oduševio djelima Erazma. Rekao je da je Crkva u liku Erazma dobila novog sv. Jeronima. Bio je zadivljen ljepotom njegovog latinskog jezika. Da nije izgubljeno Marulićevo djelo poezije u sedam knjiga, oni koji su to imali u rukama kažu da bi kršćanski svijet imao svoga Vergilija“ istaknuo je dr. Parlov. U izlaganju je kontekstualizirao Marulićev govor o obitelji, jer „svaki govor o obitelji vodi na koncepciju čovjeka, pitanja što je i kakav je čovjek, a od čovjeka vodi do društva“.

Opisujući značajke Marulićevog kršćanskog humanizma kao permanentnog odgoja, dr. Parlov je rekao da Marulić spada u vodeće kršćanske humaniste po napisanim djelima i utjecaju kojega je imao na svoje suvremenike i sljedeće naraštaje. Prema Maruliću, „kršćanska etika čovjeku je zadana i darovana, ne može ju se niti smije kreirati prema vlastitom nahodjenju. Ona nadilazi čovjeka jer joj je izvor u Bogu te je stoga najviša od svih znanosti. Istinsku etiku nisu izmislili ljudi i ne mogu je mijenjati prema vlastitom nahodjenju“ rekao je dr. Parlov. „Činjenica da je sebe doživljavao kao

kršćanskog ili bolje reći, katoličkog humanistu, poticala ga je na javnu raspravu, na obranu i širenje kršćanske vjere, tako da je postao istinski promicatelj kršćanske vjere (propagator fidei acerrim). Središnja mu je nakana izložiti i opravdati nužnost kršćanskog nauka, ukoliko je jedini koji vodi u život vječni. Djela mu imaju apologetski značaj, no istodobno su ponuda i poziv na življenje autentičnog kršćanskog života kako ga on shvaća, na temelju proučavanja Svetog pisma, djela crkvenih otaca i vlastitog duhovnog iskustva“ rekao je dr. Parlov.

„Marulić je bio laik, bio je kadar sići na gradske trgove i propovijedati ljudima obraćenje. Jedan putopisac iz Venecije kaže da je Marulić svoje prvo viđenje popratio slikom kako je Crkva u sceni pakla, da bi potaknuo na obraćenje svoje suvremenike. To je veliki lik koji je zadužio naraštaj“ naglasio je dr. Parlov, dodavši da se i u životu Marulića dogodio zaokret kojega njegov životopisac Frano Božičević povezuje sa smrću Markovog brata Šimuna. „Marulić je oko 1483./1484. g. zaokrenuo životni tijek. Njegova kasnija pisma otkrivaju svetački lik Marulića. U par mjeseci umiru mu dva brata i majka a on sve mirno predaje Bogu. Ima mir čovjeka koji se uzda u Boga, u njegovu ljubav i milosrđe. Živio je u složenim okolnostima, kada su neki biskupi bili i političari, nedostojni pozicije na kojoj su bili. Na Šoltu se povukao radi dubljeg duhovnog života, što otvara i temu pustinjaštva“ rekao je dr. Parlov, podsjetivši da su svojevremeno i isusovci tražili od svojih zavoda da se u njima moraju čitati Marulićev Evandelistar i Institucije.

Marulić kritizira humaniste koji su u središte stavili čovjeka služeći se isključivo iskustvom klasične antike. „Marulić se predstavlja kao baštiničnik i predstavnik tradicionalne katoličke teološke antropologije. Marulić ne nudi definiciju kreposti, nego konstatira da su kreposti dar Božji. Ideal je krepostan život, ali ne krepost sama za sebe, nego ukoliko vodi do kršćanske svetosti, tj. životnog suobličenja Kristu“, rekao je predavač.

„Marulićeva philosophia Christi identična je s kršćanskom naukom kojega on ponajprije pronalazi u Svetom Pismu. Za njega je kršćan-

ski odgoj ili kršćanska etika, kako on naziva vlastitu philosophia Christi, najuzvišenija od svih znanosti, jer jedina može istinski urediti kršćanski život i pomoći čovjeku da postigne svoju konačnu svrhu, vječnu sreću“ rekao je dr. Parlov. Naveo je i značajke toga praktičnog čudoređa: „Humanistička philosophia Christi predstavlja se kao ostvarenje evanđeoskih načela: zbog toga se nalazi više u osjećajima nego u silogizmima, više je život nego rasprava, više je obraćenje nego rasuđivanje, nadahnuće više nego erudicija. Philosophia Christi izjednačuje se s evanđeoskim naukom te je humanisti definiraju kao obnovu autentične, izvorne dobre čovjekove naravi. Za kršćanske humaniste Isus Krist je jedini uzor i arhetip ponašanja čiji je ključ upoznavanja u evanđeljima“ rekao je dr. Parlov.

Marulić smatra da kreposti trebaju pratiti djela pravednosti, ali ni ta djela, „koliko god uzvišena bila, ne bi bila dostatna da se zasluži vječni život, kad ih ne bi pratila božanska milost, tj. Kristove zasluge. Marulić piše: „Nije dovoljno naše očišćenje, tj. uzdržljivost od grijeha: ako ne pristupe tomu zasluge Kristove, nećemo zaslužiti da uđemo u kraljevstvo nebesko“. Ističe i da su sveci primjer kako hoditi za Kristom, ali i „poziv kršćanima da ih nasljeđuju, jer nasljeđujući njih, nasljeđuje se Isus Krist. I to je cilj Marulićeve Institucije. U hodu za istinskim junacima ljudskog roda, kršćanskim svecima, ostvaruje se suobličnost Isusu Kristu, a time i najdublji smisao ljudskog života na zemlji“ rekao je dr. Parlov, istaknuvši: „Potraga za idealom ljudskog života općenito, u Marulićevoj viziji kršćanskog života, postaje potraga za autentičnim licem Isusa Krista, Bogočovjeka, univerzalnog čovjeka“.

Imajući na umu čovjekov cilj, vječni život, „Marulić je zabrinut za čovjekovo vječno određenje. Svaki kršćanin treba urediti i voditi vlastiti život vođen mišlju: što mi to koristi za život vječni? Vječno spasenje je motiv svakog ljudskog djelovanja i glavna čovjekova briga“ rekao je dr. Parlov, podsjetivši na misao Marulića: „Ja doista ne znam ima li išta korisnije za kršćanina nego da se često prisjeća onoga što će biti na kraju i da to stalno drži na pameti. To

nas odvraća od poroka, potiče na krepostan život... da preziremo što je prolazno a žudimo za onim što je vječno“. „Krist je postao čovjekom kako bi svoj božanski život udijelio čovječanstvu i kako bi ga oslobodio od tiranije đavla. Kristovo utjelovljenje tiče se svakog čovjeka. Stoga u svojim djelima, osobito u Evanđelistaru napisanom za sve ljude, Marulić zahvaća svako područje ljudskog života i drži da čovjek hodeći za Kristom može nadići samog sebe“ rekao je dr. Parlov.

Predavač je istaknuo da „Marulić svojim savjetima nastoji pomoći kako bi svakodnevni život doista bio i kršćanski“. Stoga Marulić poglavlja Evanđelistara posvećuje braku, izboru supruge, ljubavi prema ženi, dužnostima muža i žene, upravljanju obitelji i odgoju djece. „Na tragu onoga što o ljudskom i vjerskom odgoju govori Sveto pismo i otačka tradicija, Marulić savjetuje nagradu i kaznu, pohvalu i prijekor, odgoj za krepostan život potkrijepljen primjerima jer 'riječi potiču, a primjeri privlače'. Kao ustrajan čitatelj Svetog pisma, Marulić je mogao lako otkriti kako Bog odgaja svoj narod poukom koja ide za krepošću te prijekorom i kaznom koja teži popravljanju i obraćenju. Utemeljenjem kršćanske etike na krepostima, sve u pogledu konačnog cilja, a to je život vječni, Marulić je zanimljiv i aktualan autor i za naše vrijeme“ poručio je dr. Parlov.

Marko Marulić vodi se kao Sluga Božji Splitske Crkve za kojega je splitsko – makarski nadbiskup Frane Franić pokrenuo proces beatifikacije. „Nažalost, nikad nije određen netko tko bi službeno vodio taj proces“ rekao je dr. Parlov. Pozitivnim smatra što je u Splitu 1995. g. utemeljen Marulianum, centar za proučavanje života i djela Marulića. Plod rada tog Instituta su tiskana djela i više od 20 zbornika posvećenih životu i djelima Marulića, njegovom utjecaju na humaniste, suvremenike i naraštaje.

Među razloge nedovoljno dubljeg poznavanja baš teološko-crkvene misli i katoličke duhovnosti Marulića u širim krugovima, dr. Parlov ubraja i činjenicu da se „Marulićem nije smjelo baviti“, a pothvati izdavanja njegovih djela išli su iz civilnog područja. „U 19. st. Sakcinski je proglasio Marulića ocem hrvatske književnosti

i odlučilo se tiskati njegova djela. Ali stalno se naglašavalo da je on renesansni autor. Ne da se nije isticala, nego namjerno se prešućivala Marulićeva crkvenost i religioznost. Vlast inače ne bi dala novac. Trebalo je novaca za tiskati njegova djela. Kada je 1987. g. izašla njegova Institucija na hrvatskom jeziku u tri sveska, u Slobodnoj Dalmaciji bio je veliki naslov 'Marulić na lomači'. Jer Kongregacija ima indeks knjiga koje treba prije objave malo 'dodirnuti', a jedna njegova knjiga završila je u sjeni. Trebalo je prikazati Marulića kao neku opoziciju prema Crkvi da bi oni dobili novce za tisak njegovih knjiga. A Marulić je bio crkveni čovjek! Sin Crkve samo takav!" zaključio je dr. Parlov.

Dr. Mladen Parlov baš se ex professo, znanstveno, sustavno istraživački, bavi Marulićevom teologijom. Prije njega, na Maruliću je doktorirao šibenski svećenik Srećko Diomartić na Gregoriani 1946. g. Bosanski franjevac Bono Lekić 1976. g. nije dovršio doktorat o Maruliću. Nakon dr. Parlova, a na njegovu preporuku, na Maruliću je doktorirao fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. U Zadru trenutno jedan mladić radi na doktoratu o Maruliću. „Marulić je posve okrenut konkretnom životu te se otkriva kao vrstan didaktičar, pedagog i duhovni učitelj koji i danas ima što za reći“ poručio je dr. Parlov.

Nadbiskup Puljić zahvalio je dr. Parlovu na izvrsnom predavanju te je podsjetio: „Vidjelo se nedavno na reformi školstva koliko Marulić nije oduševljeno primljen od onih koji ne gledaju dobro na Crkvu, crkvene ljude i crkvenu kulturu. Marulić je bio stavljen u stranu. Obrazložili su to: 'Nemojmo djecu opterećivati latinskim'. Kao da nemamo prijevoda. Javili su se pritisci nekih profesora i znanstvenika pa je onda ušla samo Judita u popis literature za lektiru. U to vrijeme u propovijedi mise koju sam predvodio u Mariji Bistrici (na hodočašću Hrvatske vojske i policije, 2017. g.) rekao sam: „Ma tko se usudio oca naše književnosti staviti u stranu!? Zamislite kada bi Nijemci odstranili Goethea ili Talijani Dantea!? Kuda to vodi?“. Jokić (tadašnji voditelj kurikularne reforme) našao se prozvanim i čak je javno rekao da sam to izmislio, da nije istina da je Marulić izostav-

ljen. Kasnije su samo spomenuli da je Judita uvrštena. Čestitam što u Splitu postoji institucija Marulianum, da se širi i da ponovno otkrivamo svoga velikana Marulića, kao što smo mnoge zaboravili. Čestitam da se Marulića širi u svim vidovima! A kako bi tek ušao u program lektire da je Marulić proglašen blaženim?“ zaključio je u obraćanju prisutnima o temi Marulića zadarski nadbiskup Puljić.

NIN: Sv. Oronzo, ranokršćanski biskup mučenik, zaštitnik nadbiskupije Lecce, povezao Nin i Turi

Sv. Oronzo, ranokršćanski mučenik iz 1. st. nakon Krista, prvi biskup i zaštitnik talijanske nadbiskupije Lecce te naslovnik župe u južno-talijanskom gradu Turi, svečano je proslavljen u nedjelju 1. rujna koncelebriranim slavljem u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Šezdeset hodočasnika iz župe sv. Oronza u Turiju koje predvodi njihov župnik don Giovanni Amodio boravi tjedan dana u Zadarskoj nadbiskupiji, a razlog je pohod Ninu gdje su došli počastiti relikviju svoga zaštitnika sv. Oronza koja se od 11. st. čuva u Ninu i nalazi u riznici župne crkve sv. Anselma, nekadašnje ninske katedrale.

Slavila se misa sv. Oronza čije su svete moći bile postavljene na pokrajnjem oltaru u ninskoj župnoj crkvi, u pozlaćeno-srebrnom relikvijaru iz 11. st., podno slike sv. Oronza. Kostii sv. Oronza došle su u Nin prilikom ponovne uspostave Ninske biskupije 1074. g. kada ih je kao poklon ninskom biskupu donio Papin delegat. Sveti Oronzo bio je suvremenik apostola Pavla. Rođen je u bogatoj obitelji iz Leccea. Upoznao je korinćanina Tita Justa, učenika sv. Pavla koji ga je obratio i pokrstio. Pošao je s njim u Korint gdje je sv. Pavao posvetio Oronza za biskupa. Vratio se u svoju domovinu i naviještao evanđelje u Apuliji, jugoistočnoj talijanskoj regiji. Oronzo je živio u špilji Grotta u gradu Turiju, naviještajući Evanđelje u katakombama jer je to bilo vrijeme progona prvih kršćana.

Oronzo je posvjedočio za Krista mučeničkom smrću u Lecceu 26. kolovoza 68. godine nakon Krista, za vrijeme vladavine cara Nerona. Zani-

mljivo da se i naslovnik ninske župe sv. Anselmo biskuptakođer slavi na isti datum kad i sv. Oronzo, 26. kolovoza. Obojica su bili navjesticitelji iz vremena prvih Kristovih učenika. Ninski biskup Anselmo iz kruga 72 Isusovih učenika, a Oronzo iz kruga Pavlovih suradnika na kojega je Pavao položio svoje apostolske ruke i pomazao ga za biskupa.

„Malo je svetkovina koje sam vidio koje se slave tako svečano kao što u Turiju slave svog zaštitnika sv. Oronza. To je zaista veličanstvena proslava jednog sveca. Samo Talijani joga znaju tako slaviti“ rekao je mons. Puljić koji je u kolovozu 2018. g. tjedan dana boravio u Turiju na proslavi završnih svečanosti u čast sv. Oronza. Bila je to proslava jubileja 1950 godina mučeništva sv. Oronza. „Mi smo im uveličali tu svečanost s relikvijom sv. Oronza koju smo im donijeli za tu proslavu, preko Nuncijature i Ministarstva za kulturu RH koji su dopustili da relikvija sv. Oronza bude 11 dana u župnoj crkvi u Turiju. Kakva je to radost bila kad smo im posudili relikvije da ga mogu častiti! Sad su došli zahvaliti za taj dar i pomoliti se pred relikvijom sv. Oronza.

Leccani imaju jako veliku navezanost na njega, kao Dubrovčani na sv. Vlaha. Proslava Sv. Vlah je svečana, ali ipak ni približno slika onoga kako oni slave sv. Oronza, a ništa materijalno od njega nemaju. Relikvija u Ninu jedina je relikvija ostala od njega“ rekao je nadbiskup Puljić. Za boravka u Turiju pohodio je mjesto gdje je sv. Oronzo pod zemljom krštavao i propovijedao jer je to bilo vrijeme progona kršćana. Kad je Lecce razoreno, tamošnja katedrala i navedenom barbara sve uništeno, sačuvana je kost,

fibula sv. Oronza za koju su Turijani saznali da postoji 2018. g., baš u godini svoga visokog jubileja čašćenja sveca.

„Nakon toliko stoljeća, oni otkrivaju da postoje relikvije sv. Oronza, pa je prošle godine njihova delegacija došla u Zadar. Zadarska nadbiskupija ima relikvije dva sveta Oronza. Jedan relikvijar sv. Oronza u obliku glave nalazi se u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru, ali to je od đakona iz Galije iz 3./4. st. U Ninu se nalazi relikvija sv. Oronza koji je bio prvi biskup Leccea“ rekao je mons. Puljić.

„Zahvaljujemo Bogu koji nas je povezao po čašćenju sv. Oronza. Sveci doprinose tome da se u Hrvatskoj, Italiji, diljem svijeta, osjećamo kao u istom Božjem domu. Sveci su most u bratstvu vjernika. Hvala Bogu za milost zajedništva, to je plod svetih. Zahvalni smo svecima jer su nam donijeli ljubav Božju. Bogu hvala za dar naših svetih koji nam omogućuju da se u Crkvi osjećamo kao kod kuće. Hvala i za naše pretke, očeve i majke koji su ostali na putu vjere, a mi otkrivamo njeno bogatstvo. Sveci nas osnažuju u vjeri i opredjeljenju za Boga. Zahvalni smo za taj dar milosti i bratstvo u vjeri“ rekao je nadbiskup Puljić.

U propovijedi je pojasnio i navještaj Božje riječi iz Knjige Sirahove: „Budi krotak u svom poslu i bit ćeš voljeniji nego onaj koji darove dijeli. Što si veći, to se većma ponizi“. „I u evanđelju Isus kaže, ‘Nemojte tražiti prva mjesta’, nego da budemo ponizni, krotki. Ne oholi se time što si netko u društvu, što si stekao neku službu, primio neko imenovanje. Budi uvijek poput Marije koja je rekla ‘Evo službenice Gospodnje’. Nisam dostojan... I David je bio najmanji, najslabiji, ali Bogu se svidio i bio je pomazan za kralja. To je logika evanđelja na što nas Isus poziva“ rekao je mons. Puljić. Evandeosku krotkost imao je i sv. Oronzo, spreman položiti svoj život u vjernosti Kristu do mučeničke smrti.

„Sv. Oronzo mlad je nastradao u progonu Crkve u prvom stoljeću nakon Krista. Dogodilo se razaranje Leccea a oni su ostali pod njegovom zaštitom, ali bez ikakvih tragova sv. Oronza. Ako se ne razumijemo istim govornim jezikom, jezik koji svi razumijemo su ljubav, sr-

dačnost, dobrodošlica u vjeri“ rekao je mons. Puljić. Poručio je Turijanima da se nalaze u župnoj crkvi koja je nekad bila katedrala, u gradu Ninu koji je važno povijesno mjesto gdje je prije 40 godina proslavljeno 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata, gdje su ninski biskup Teodozije i hrvatski vladar Branimir koji je u Ninu stolovao primili pisma blagoslova pape Ivana VIII. za vjernost i odluku da budu vjerni Svetoj Stolic i Katoličkoj Crkvi. Nadbiskup Puljić zahvalio je talijanskim hodočasnicima za dolazak i izrazio radost zbog povezanosti dviju Crkvi po čašćenju sv. Oronza.

Ninski župnik don Božo Barišić darovao je turijanskom župniku Amodiu pamuk u kojem su godinama bile zamotane kosti sv. Oronza u relikvijaru. „Ujedinjeni smo u duhu i okupljeni oko sv. Oronza čije se svete relikvije čuvaju u riznici ninske crkve. Raduje me što započinjemo bratski hod u vjeri i navještaju evanđelja čiji je sv. Oronzo bio gorljivi navjestitelj. Neka naše zajedništvo blagoslovi Bog i svojim zagovorom prati Bogorodica. Kao znak pažnje i bratske ljubavi darujem vam relikviju, pamuk u kojem su bile zamotane kosti sv. Oronza, da se još više očituje jedinstvo naših župa“ rekao je don Božo Turijanima. Oni su ninsku župu i nadbiskupa Puljića darovali drvenim poprsjem sv. Oronza i monografijom povodom 1950. godina mučeništva sv. Oronza. Turijani su u ninsku župu donijeli i godišnji kalendar s prizorima proslave sv. Oronza, slike i sličice s likom toga sveca i jubilejskom molitvom njemu za zagovornu zaštitu, da nas ojača u životu i vjeri.

Na kraju mise prisutnima se obratio i župnik Turija don Giovanni Amodio. Zahvalio je nadbiskupu Puljiću i Ninjanim za dobrodošlicu i srdačnost kojom su primljeni i za bratstvo. „Zahvaljujemo za prisutnost nadbiskupa Puljića prošle godine u Turiju koji je izrazio oduševljenost našom svetkovinom, ali još više našom vjerom. I mi smo dirnuti i dotaknuti vašom vjerom, vašim načinom molitve i sudjelovanjem u euharistiji, vašim osjećajem za vjeru koja se manifestira na razne načine. Nadasve suosjećamo s vašim trpljenjem, znamo da ste u prošlosti doživjeli puno patnje.

Svjedoci ste mnogih negativnih događaja u

ratu koji su pogodili vašu zemlju. To i nas pogađa kao vašu braću i sestre u vjeri“ rekao je don Giovanni, zahvalivši za relikvije koje su u kolovozu 2018. g. došle u Turi na proslavu jubileja. „To nam puno znači i predstavlja veliku čast. Pod zaštitom sv. Oronza mi smo doživjeli puno milosti i zaštite. Dirnuti smo vašim darom relikvije. Punoga srca zahvaljujemo vam za taj dar koji će nas još više ujediniti i približiti Nin i Turi u ime sv. Oronza, našeg zaštitnika“ rekao je don Giovanni. Zahvalili su i ninskom župnom zboru koji je u dva dana naučio pjevati Himan sv. Oronza otpjevan na početku mise te su Talijani rekli da ih naše pjevanje podsjeća na njihovo crkveno pjevanje.

Na kraju mise prisutnima se obratila i Tina Resta, gradonačelnica Turija, koja je na misi bila u pratnji ninskog gradonačelnika Emila Ćurka. „Privilegirani smo susretom s vama. Hvala za izvanrednu dobrodošlicu i srdačnost kojom ste nas primili u ime svih stanovnika Turija. Ovo nije kraj jedne lijepe priče, ovo je početak lijepe priče. Započinjemo prijateljstvo u bratstvu. Hvala za vašu velikodušnost jer dar relikvije sv. Oronza za nas Turijane predstavlja jako važan i emotivan događaj. Sviđa mi se očitovanje vaše vjere. Sve što smo doživjeli i zajedno proslavili nije neka izvanjska ceremonija, spektakl i senzacija, nego duboko duhovno događanje, istinsko očitovanje vjere“ rekla je gradonačelnica Resta.

Nakon mise, Emil Ćurko, gradonačelnik Nina i Tina Resta, gradonačelnica Turija, u vijećnici Grada Nina potpisali su sporazum o prijateljstvu i bratimljenju ta dva grada temeljem povezanosti sv. Oronza. Potpisivanju su prisustvovali i nadbiskup Puljić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije mons. Josip Lenkić, župnici Barišić i Amodio, članice Ninskog poglavarstva Marijana Ramov i Mirjana Knežević, Stefano de Carolis, karabinjer i povjesničar iz Leccea te svi talijanski hodočasnici.

„S ovim činom naši sugrađani će biti aktivno uključeni u razvoj odnosa koji će biti temelj za razne projekte suradnje i uzajamne koristi. Svrha bratimljenja je poboljšati povezanost i zajedništvo koje se temelji na pobožnosti sv. Oronzu, prvom biskup Leccea koji je bio muče-

nik iz 1. st. poslije Krista, zaštitnik grada Turi, čija se časna relikvija (fibula) nalazi u drevnom i umjetničkom relikvijaru (11. st.), a čuva se u crkvi sv. Anselma u gradu Ninu. Povezanost kroz upoznavanje i valoriziranje obiju baština ponudit će zajednicama Turi i Nina izvor kulturnog i socijalnog obogaćivanja, vjerujući da će iz te suradnje proizići obostrani razvoj u području kulture, sporta, turizma i društvenog života.

Namjera nam je razvijati i održavati stalni odnos, ne samo između naših gradskih uprava, nego nadasve i između naših građana, promičući osjećaje pripadnosti i zajedničke ciljeve, potičući solidarnost i zajedničko sudjelovanje“ piše u sporazumu o prijateljstvu između Nina i Turija u znak bratstva, poštovanja i predanja zaštiti sv. Oronza.

U događaju je sudjelovao i prof. Miljenko Domijan, povjesničar umjetnosti i istaknuti hrvatski konzervator koji je s dr. Nikolom Jakšićem pohodio Turi i tamošnjim stanovnicima izlagao o povijesti relikvije sv. Oronza u Ninu. Prof. Domijan je 1980. g. postavio i uredio riznicu župne crkve sv. Anselma u Ninu te je rekao da je relikvijar sv. Oronza, nakon bursi iz 9. st., jedan od najstarijih ninskih relikvijara. „Relikvijar škrinjica sv. Oronza je iz druge polovice 11. st. To je i umjetnički vrlo vrijedan rad ranoromaničkog zlatarstva, zadarskog ili adria – bizantinskog karaktera“ rekao je prof. Domijan.

Za dolazak relikvije u Nin zaslužni su benediktinci. Opat bendiktinskog samostana na jugu Italije, kada se tamo dogodila nevolja u

benediktinskom redu, dolazi u Zadar u 10. st. gdje je postojao muški benediktinski samostan sv. Krševana. Tada sa sobom donosi relikviju sv. Oronza koja svoj relikvijar dobiva u 11. st. „Relikvije su također bili politički prerogativi par excellance. Tko je imao više relikvija, bio je značajniji grad. Zadar i Nin imaju puno vrijednih relikvija naših mučenika i svetaca.

Mi možemo biti ponosni da čuvamo relikvije sv. Oronza, a ljudi iz Turija oduševljeni su da mogu reći kako konačno imaju i materijalnu potvrdu za štovanje svoga sveca čija se relikvija čuva u Ninu. Škrinjica je dragocjena kao memorija na sveca i kao artističko djelo kovanja u srebru koja je pozlaćena. Osim sv. Oronza, na njoj je i medaljon s likom sv. Krševana, zaštitnika Zadra i naslovnika nekadašnjeg benediktinskog samostana u Zadru“ rekao je prof. Domijan.

Istaknuo je da se u Turiju i pokrajini Lecce sv. Oronzo jako štuje kao memorija, sjećanje na njega se jako, zahvalno i pobožno javno manifestira, iako nemaju njegovu relikviju. „To je slavlje tri dana tipične južnotalijanske fešte s vatrometima i raskošnim rasvjetama, mnogi su u narodnoj nošnji. Imaju drvena kola u kojem bude drveni zvonik visok 25 m, u njega polože drveni kip sv. Oronza. Ta kola s kipom sveca vuku šest konja do špilje koja je svetište i mjesto mučeništva sv. Oronza. Odatle se opet vraćaju u Turi. Imaju snažan način obilježavanja i snažno sjećanje na njihovog prvog biskupa, mučenika i sveca “ rekao je prof. Domijan.

ZADAR: Susret konzultora Zadarske nadbiskupije

Susret konzultora Zadarske nadbiskupije, redoviti susret članova zbora savjetnika održan je u petak 6. rujna u dvorani Ordinarijata Zadarske nadbiskupije kojom je predsjedao zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Na sjednici se raspravljalo o temama za redovite mjesečne svećeničke rekolekcije te o monografiji katedrale sv. Stošije koja je u pripremi. Bilo je govora i o vremenu priprave kandidata za sakrament svete krizme, o udžbenicima za krizmu te susretima s roditeljima i kumovima krizmanika. Konzultori su informirani o bo-

goslovima Zadarske nadbiskupije kao i nekim pastoralnim planovima tijekom sljedeće pastoralne godine.

ZADAR: Duhovne vježbe za svećenike Zadarske nadbiskupije

Duhovne vježbe za svećenike Zadarske nadbiskupije završene su u četvrtak 5. rujna u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa Zmajević u Zadru. Prof. dr. Ivan Bodrožić, voditelj četverodnevnog susreta u kojem je sudjelovao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, govorio je o apostolu Petru u njegovom hođu kroz Galileju, Cezareju, Judeju, Samariju i Antiohiju. Dr. Bodrožić predstavio je svećenicima toga zanimljivog Isusovog učenika i njegovog namjesnika na zemlji. Petar je među zanimljivim likovima Novog zavjeta u kojem se i svećenici mogu ogledati kao oduševljeni sljedbenici, ali i kao slabići i pokajnici.

Isus je najviše razgovora, muke i okapanja imao upravo s Petrom, kojega je konačno učvrstio u vjeri i na njemu utemelji svoju Crkvu. Naime, nakon što je kod Cezareje Filipove ispovjedio da je Isus Sin Božji, Krist je Petra pohvalio i rekao da je „on stijena na kojoj će sagraditi Crkvu svoju; i vrata paklena neće je nadvladati” (Mt 16,17-18). A ta Crkva neće se sastojati samo „od izgubljenih ovaca doma Izraelova, nego iz svih naroda” (Mt 28,19). Petar, dakle, postaje stijena, kamen, dragi i dragocjeni kamen na kojem stoji Crkva Kristova.

PAG: Završena jedinstvena marijanska pobožnost od Velike do Male Gospe u Pagu

Marijanska pobožnost koja podrazumijeva svakodnevnu molitvu puka sva četiri otajstva krunice od svetkovine Velike Gospe do Male

Gospe u zbrojnoj crkvi Uznesenja BDM u župi Pag završena je u subotu 7. rujna svečanim bdjenjem u paškoj zbrojnoj crkvi. Ta jedinstvena pobožnost Pažana više od stoljeća i pol, svake godine u periodu od 23 dana, od Velike Gospe do Male Gospe svaki dan u zbrojnoj crkvi okuplja puk na molitvu otajstva krunice u 8, 13, 19 i u 22 sata.

Razdoblje od Velike do Male Gospe osobito je pobožno i emotivno razdoblje za Pažane jer se u tom vremenu u zbrojnoj crkvi nalazi kip Gospe od Staroga Grada koji se u zbrojnu crkvu iz starogradskog svetišta svečano donosi u procesiji na svetkovinu Velike Gospe. U zbrojnoj crkvi ostaje 23 dana te se u svečanoj procesiji putem dugim dva kilometra na Malu Gospu Gospin kip vraća iz paške zborne u crkvu Gospe od Staroga Grada. „Početak takve pobožnosti Majci Božjoj od Staroga Grada datira od 1855. g. kada se u Pagu dogodio izvanredni Gospin zahvat. Tada je u Pagu vladala kolera. Narod se zavjetovao Gospi da će, ako Majka Božja zaustavi koleru, svake godine na Veliku Gospu nositi kip iz Staroga Grada u zbrojnu crkvu u novi grad, a na Malu Gospu da će kip vraćati u nježno svetište u Stari grad. Prvu procesiju 1855. g. poveo je paški kanonik don Šime Meštrović. Već u prvoj procesiji molila su se sva tri otajstva krunice, cijeli ružarij od Staroga grada do novog grada u Pagu, a od Velike Gospe do Male Gospe svaki dan molila se krunica u 8, 13 i 19 sati” rekao je paški sin don Dario Tičić, župnik zadarske župe Uznesenja BDM. Od 2002. g. kada je sv. Ivan Pavao II. uveo otajstva svjetla, u crkvi se u 22 sata mole i ta otajstva. Taj termin bdjenja u molitvi krunice po posjećenosti puka je najbrojniji.

Kip Gospe od Staroga Grada postavi se na visoko prijestolje koje se nalazi u prezbiteriju crkve iza glavnog oltara i na impresivan način ispuni unutrašnjost zborne crkve. Veliko prijestolje na kojem se kip nalazi Pažani su kupili 1857. g. i darovali Gospi. „Ljudi cijene Gospinu prisutnost u crkvi i vole to. Sklapaju i vjenčanja pred njenim kipom. Pažani su emocionalno vezani za taj kip i gaje posebnu pobožnost prema Gospi. Gospa je živa na nebu, ali posebna je atmosfera kad je Gospin kip u zbrojnoj crkvi.

Majka nas prati i uvijek nas vodi svome Sinu, to je najbitnije. Kip djeluje veličanstveno s plavim plaštem iza Gospe. Kada se otvore vrata zborne crkve i ugledate kip pred sobom, imate dojam kao da ste u dvorani za primanje, kao da vas kraljica prima. Tradicija i vjera su залог budućnosti. Ako budemo živjeli iz toga, nećemo se izgubiti“ poručio je don Dario.

Svi apostolski vizitatori u 16. i 17. st. zabilježili su da se radi o Gospinom kipu izvanredne ljepote i da se štuje s najvećim pobožnošću. Paški plemić Juraj Dišković je u Starom gradu 1592. g. uz pomoć Paškog kaptola i Gradskog vijeća ustanovio samostan Male braće koji je postojao do 1899. g. „I to govori kako su Pažani vodili brigu o svom svetištu i htjeli da netko bude uz crkvu Majke Božje od Staroga Grada. Kao što su naši stari činili, i mi se nastojimo s pobožnošću i posebnim izražajem srca moliti Majci Božjoj. To je naš zavjet. U Pagu postoji velika povezanost s Gospom. Majka Božja od Staroga grada nama je sve, ušla je u bit Pažana“ rekao je don Dario.

Gotički Gospin kip vjerojatno potječe iz sjeverne Italije i među rijetkima je u naravnoj veličini žene. „To je poseban znak naše pobožnosti. Promatranjem toga kipa vide se tri osobe u njemu. Kada se kip gleda s lijeve strane, imate dojam da gledate mladu djevojku. Ako gledate frontalno, radi se o zreloj ženi, a ako se gleda s desne strane, primjećuje se da je to žena u poznim godinama. To je vrhunsko umjetničko djelo i fenomen. Bog Stvoritelj govori i preko umjetničkih djela i zrači posebnom ljubavlju“ rekao je don Dario. Nekada je u Pagu bio običaj da ljudi hode klečeći na koljenima od vrata zborne crkve do Gospinog kipa u središtu crkve. To se zvalo ‘na gole kolena’. Ljudi su nekada na koljenima, u molitvi, zahvali i zavjetno hodili i po 82 stepenice crkve Gospe od Staroga Grada, od početka do platoa ispred crkve. Zavjetni darovi na Gospinom kipu znak su čudesnih uslišanja po Gospinom zagovoru. „Dar nije trgovina, ja ću tebi dati to, ti meni Bože daj to. Dar je znak zahvalnosti za milost koju se prima. Na kipu se nalazi nakit i iz paške narodne nošnje, može se pratiti izgled nakita od 17. st. do naših dana. Svake godine na Veliku

Gospu, kip Majke Božje dobije novi zavjetni dar“ rekao je don Dario.

„Na blagdan Male Gospe Gospin kip vraća se u svoj dom, u srce naše, u crkvu Majke Božje od Staroga grada koja je stara kolegijata, svjedok minulih vremena. Crkva Gospe od Staroga grada na brijegu njena je kuća. Kada taknemo vrata crkve Gospe od Staroga grada dotaknemo 13. st., kada je crkva završena. Prvi spomeni te crkve su u 5. st., na tom mjestu. God. 1392. Pavao iz Solmone završio je pročelje te crkve“ rekao je don Dario, poručivši kako „Majka uvijek razumije bolje. Majka ima osjećaja za svoju djecu. Isus nam je dao svoju majku da nas i ona dovede k njemu. Ona je suradnica spase-nja i put do Isusa. Bl. Alojzije Stepinac je rekao: ‘Tko Mariju ljubi, taj se ne gubi’. To nam je put svima“.

U paškoj zornoj crkvi i drugi njeni dijelovi podsjećaju na predanje Pažana Gospi. To su glavna oltarna pala, štukatura, pala Gospe od Ružarija s prikazima otajstava krunice, na pokrajnjem Gospinom oltaru nedavno restauriranom drveni su medaljoni s otajstvima krunice, u središtu svečanog oltarnika je znak Ave Maria.

Pastoralna 2019. g. u Pagu u znaku je proslave velikog jubileja. Bila je to Godina Velikog paškog zavjeta Mariji Majci Božjoj od Staroga grada (1244.-2019.) koja završava na ovogodišnji blagdan Male Gospe. To je spomen na 775 godina od prvoga pisanoga zavjeta Pažana Gospi. „To je veliki razlog za sve župljane i vjernike otoka Paga, na osobit način zahvaliti Gospi i obnoviti krsni zavjet vjere u Boga i vjernost Katoličkoj Crkvi. Od Velike Gospe do Male

Gospe u župi Pag na osobit je način posvećeno vrijeme Bogu i darovano vrijeme Mariji za njezin rođendan po svakodnevnoj molitvi cijelog ružarija.

U životu nas guše mnogi poslovi i obaveze, brige i problemi. Često čovjek teži da mu dan bude ispunjen, ali da u njemu nema ni trenutka za zastati u razmišljanju i hraniti svoj duhovni život. Marija nas uči koliko je nužno pronaći u danu trenutke za sabranost u tišini i razmišljati što nas je Gospodin poučio, o tome kako je on prisutan i djeluje u našem životu. Neka učini da budemo kadri zastati i razmatrati“ rekao je don Gašpar Dodić, paški župnik i dekan, istaknuvši da je „ustrajnost u posvećivanju vremena Bogu od temeljne važnosti za duhovni rast“. Tome doprinosi zajednička molitva krunice u Pagu. „Gospodin će nam udijeliti dar da uživamo njegova otajstva, njegove riječi, njegovu prisutnost i djelovanje. Kada molimo, možemo osjetiti kako je lijepo kada Bog razgovara s nama, daje nam dublje shvaćanje. To u konačnici i jest svrha kontemplacije, molitve: predavati se uvijek u Božje ruke s povjerenjem i ljubavlju, sigurni da ćemo samo čineći njegovu volju biti sretni“ rekao je don Gašpar.

Istaknuo je da marijanska pobožnost dodatno podsjeća i intenzivira razmatranje vjernika da je „Marija prispjela u raj, a to je i naše određenje – svi možemo doći u raj. Pitanje je samo kako. Marija je ondje došla. Marija je povjerovala, pouzdala se u Boga, ušla je svojom voljom u volju Gospodinovu i tako je bila na izravnom putu, na putu prema raju. Vjerovati, uzdati se u Gospodina, ući u njegovu volju: to je bitni pravac za sve nas koji smo na putu prema Kraljevstvu nebeskom“ potaknuo je don Gašpar, naglasivši da „narod koji štuje i časti Mariju pokazuje hrabrost u vjeri i uljudbi. Vjernici toga naroda neće klonuti duhom. Oni vide svijetlo na kraju tunela putujući prema Kraljevstvu Božjem“.

Don Gašpar je rekao da živimo u vremenu punom promjena i nesigurnosti. Mnogi se pitaju, što nas drži, nosi? Što ostaje? Kamo se usmjeriti u nemiru? Kršćani su pozvani živjeti tako da središtem svoga života u odnosu s Bogom učine molitvu. „Iz toga rezultira uravnoteže-

nost, stabilnost, ali uvijek spremni za promjene. Život koji izvire iz molitve i uvire u tišinu ispunjen je smislom. Molitelj stvara duhovnost i odnos s Bogom. Tko moli, ne gubi nadu, pa i kad se nađe u teškim ili ljudski gledano, bezizlaznim situacijama. To nas uči Sveto Pismo i to nam svjedoči povijest Crkve. Pa i ako me nitko ne sluša, ipak me čuje Bog! Ako ni s kim ne mogu razgovarati, nikoga više dozvati, Bogu mogu uvijek govoriti. Ako nema više nikoga tko bi mi mogao pomoći, tamo gdje je potreba ili očekivanje takvo da nadilazi moći ljudske nade, Bog mi može pomoći! Kršćanin koji moli ne želi mijenjati Božje naume ni ispravljati ono što je Bog predvidio. Kršćanin iznad svega želi susret s Ocem Isusa Krista, tražeći da on bude u njemu i njegovim djelima, prisutan utjehom svoga Duha“ istaknuo je don Gašpar.

Govoreći o molitvi krunice, paški dekan Dodić rekao je da „malo koji molitveni oblik izaziva tako oprečne stavove koji se kreću od odbijanja do potpunog prihvaćanja takvog molitvenog oblika. Nekima je krunica odbojna zbog mnogobrojnog ponavljanja istog obrasca, što prelazi u mehaničko izgovaranje bez dubljeg emotivnog i svjesnog doživljavanja. A drugima se upravo to sviđa, jer im djeluje terapijski smirujuće“.

Podsjetio je da je Papa Pavao VI. u apostolskoj pobudnici 'Marialis cultus' 1974. g. dao smjernice i poticaje teološkom obogaćivanju i mogućnostima prilagodbe marijanskih pobožnosti suvremenom mentalitetu i izmijenjenim društvenim prilikama. „Značajna je tvrdnja da se liturgijska slavlja i krunica ne smiju suprotstavljati ni izjednačavati. Treba poštovati ljestvicu vrednota prema kojoj liturgija pod velom znakova uprisutnjuje najveća otajstva našeg otkupljenja, a krunica pomaže molitelju da se sjeća tih otajstava te potiče njegovu volju da odatle crpe pravila za život.

Krunica ima evanđeoske korijene jer se svodi na ponavljanje evanđeoskog pozdrava kojim je Bog pozdravio Mariju preko arkandela Gabrijela prije naviještenja utjelovljenja vječne Riječi Božje, čemu je nadodana prosna molba 'Sveta Marijo'. Ako ritmičko ponavljanje istog obrasca prati i razmišljanje o određenim

otajstvima vjere, onda to postaje istinski razgovor s Bogom koji prelazi u dubinu ljudskog bića. Zbog toga Kongregacija za bogoštovlje u smjernicama za Marijansku godinu naglašava da su "pape poticali vjernike na često moljenje krunice, molitve koja nosi biblijsko obilježje, usredotočeno na razmatranje spasenjskih događaja Kristovog života, kojima je tijesno pridružena Majka Marija. Brojna svjedočanstva pastira i ljudi sveta života potvrđuju vrijednost i djelotvornost molitve krunice" zaključio je paški župnik Dodić.

Statistički, Pažani od Velike Gospe do Male Gospe kao zajednica u zornoj crkvi izmole 92 krunice, 4876 Zdravo Marije te 552 Očenaša i Slava Ocu. Svaka molitva krunice počinje himnom 'Zdravo Zvizdo mora' na starom paškom napjevu.

ZADAR: Održan 1. stručni skup djelatnika katoličkih škola Zadarske nadbiskupije

Prvi stručni skup djelatnika tri katoličke škole u Zadarskoj nadbiskupiji održan je od 3. do 5. rujna u dvorani Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar koja je bila i organizator toga susreta. Sudjelovali su djelatnici zadarske Klasične gimnazije, Katoličke osnovne škole Ivo Mašina i Osnovne glazbene škole sv. Benedikta djelatne u zgradi zadarskog ženskog benediktinskog samostana sv. Marije.

Na skupu su nastupili predavači sa sljedećim temama: O temi „Zahvalno sjećanje na Branimirovu godinu“ govorio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, „Katolički identitet između pojma i svakodnevnog življenja“ i „Uzmi svoju postelju i hodi!“ (dr. Snježana Mališa, Hrvatsko katoličko sveučilište), „Između pesimizma i vedrine u odgoju mladih“ (mr. don Marin Batur), „Principi i izazovi rada u našoj školi / Kućni red“ (mr. don Ante Sorić, ravnatelj Klasične gimnazije), „Aktualni pravilnici i vođenje pedagoške dokumentacije“ (mr. s. Ana Lipovac, pedagoginja u Klasičnoj gimnaziji), „Analiza anketa“ (Marija Musić, psihologinja Centra za psihoterapiju, edukaciju i savjetovanje Zadar), „Koliko dobri možemo biti?“ – univ. spec. Margareta Mesić, Centar za psihoterapiju, edu-

ciju i savjetovanje, Zadar). Trećeg dana skupa, ravnatelj Klasične gimnazije Sorić i stručne službe razgovarali su s djelatnicima gimnazije unutar svojih aktiva, administrativno-tehničkim osobljem i s pomoćnim osobljem o organizaciji posla, novim idejama i svemu što donosi nova školska godina. Nakon rada po aktivima, definiranja kriterija i elemenata ocjenjivanja, predstavljeni su i primjeri dobre prakse.

Svrha skupa je dodatno produbiti kvalitetu odgojno – obrazovnog rada i posredovati bolje međusobno poznavanje djelatnika katoličkih škola jer svi rade u zajedničkom poslanju odgoja i obrazovanja mladih, temeljeći ga na kršćanskim vrijednostima. Razgovor o raznim temama kao izazovima u svakodnevnom radu, djelatnicima katoličkih škola proširio je vidike u još boljoj pripremi rada u novoj školskoj godini. Uz logistički dio, posebna pozornost posvećena je duhovnoj formaciji djelatnika te su teme obuhvaćale cjelokupnu ljudsku i odgojno – obrazovnu stvarnost katoličkih škola. U pozdravu prisutnima, mr. Sorić, ravnatelj Klasične gimnazije, zahvalio je na velikom odazivu i poželio da se takvi skupovi organiziraju i ubuduće, kako bi kroz međusobnu suradnju razgovarali o važnim pitanjima koja se nameću u svakodnevnom radu.

Nadbiskup Puljić govorio je o spomenu 1100. obljetnice znamenite izmjene pisama pape Ivana VIII. s hrvatskim vladarom Branimirom, biskupom Teodozijem 879. g., kada je Papa uputio pismo i cijelom hrvatskom narodu. Taj značajni jubilej hrvatski su hodočasnici, okupljajući se na velikim susretima u Solinu, Biskupiji kod Knina i Ninu, zaželjeli proslaviti 1979. g. u Bazilici sv. Petra u Rimu, na istom mjestu na kojem je papa Ivan VIII. 879. g. blagoslovio kneza Branimira i hrvatski narod. Papi Ivanu Pavlu II. tada se obratio kardinal Franjo Kuharić i u ime prisutnih zahvalio Svetom Ocu što je misu slavio na hrvatskom jeziku. Uslijedio je i govor pape Ivana Pavla II. na hrvatskom jeziku, kada je blagoslovio prisutne, hrvatski narod i cijelu zemlju Hrvatsku. „Razmišljajući o misi s Papom u Bazilici sv. Petra, prvoj papinskoj misi na hrvatskom jeziku, možemo reći kako se radi o događaju koji je jači od svakog mogućeg odu-

ševljenja“ rekao je mons. Puljić.

„Na svijetu smo da Boga upoznamo, ljubimo, njemu služimo i tako u nebo dođemo“ istaknula je dr. Mališa, govoreći na vlastitom primjeru kako se pojedinac identificira u društvu i koji odnosi konstituiraju identitet. Obrazlažući što identitet nije i koje su njegove zablude, dr. Mališa je poručila da je pitanje identiteta „zapravo prihvaćanje identiteta djeteta Božjeg, jasnoće da nam je identitet upisan u ljudskoj naravi i Svetom pismu te da združenost božanske i ljudske naravi, očitovane u Isusovoj osobi, postaje smislom našeg življenja i ciljem našeg poslanja“.

U predavanju 'Uzmi svoju postelju i hodi!', dr. Mališa govorila je o oblikovanju naših životnih okruženja, potaknuvši na promišljanje kako samostalno hoditi u Kristovoj školi naviještanja na koju smo svi pozvani i po krštenju obavezni. „Ljudima koji griješe i koji se razočaraju u sebe otvara se put iskrene molitve i šanse za osobni odnos s Bogom. Biblija nam za uzore u vjeri ne stavlja savršene ljude nego ljude koji u određenim trenucima života, prepoznajući vlastite grijehe, radikalno odabiru Boga kao put, istinu i život“ istaknula je dr. Mališa.

Tema vedrine i pesimizma u odgoju mladih don Marina Batura osobito je zainteresirala djelatnike koji se bave odgojem mladih. „Pesimist, uvjeren u neuspjeh, najčešće neće ni pokušati nešto promijeniti ili će to napraviti s malo energije te uslijed toga neće ni uspjati. Naučena bespomoćnost vrlo je česta u ponašanju mladih generacija djece, razvija se najčešće odgojem, a rjeđe uslijed niza nedaća koje se dogode izvan kontrole. S druge strane, iako predstavlja temeljni stav prema životu, optimizam nije urođen, već se može naučiti i kasnije, čak i u odrasloj dobi“ rekao je don Marin.

Pedagoginja Gimnazije s. Ana Lipovac predstavila je izmjene u pravilnicima i vođenju pedagoške dokumentacije kako bi djelatnici pravovremeno proučili novitete. Psihologinja Mesić održala je radionicu u kojoj je sudionike podijelila u dvije skupine i dodijelila im uloge. Prva skupina bila je u ulozi učenika, a druga u

ulozi nastavnika. Zadatak svake skupine bio je prisjetiti se svog školovanja i ispričati anegdotu, izreku, životnu školu ili trenutak koji će zauvijek pamti iz učeničkih dana. Taj je zadatak sudionike vratio u školske klupe i podsjetio da je naučeno i zapamćeno ono što je nošeno na krilima ljubavi, podrške, vjere, strpljenja i opraštanja. Veliki odaziv djelatnika tri katoličke škole potvrdio je potrebu da se takvi skupovi organiziraju i u budućnosti.

ZADAR: Misa za početak nove školske godine u katedrali sv. Stošije

Misno slavlje za početak nove školske godine u ponedjeljak 9. rujna u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. U misi su sudjelovali učenici i djelatnici Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar, Katoličke osnovne škole Ivo Mašina i Osnovne glazbene škole sv. Benedikta koja djeluje u zgradi ženskog benediktinskog samostana sv. Marije u Zadru. U misi su suslavili mr. don Ante Sorić i don Roland Jelić, ravnatelji Klasične gimnazije i Katoličke osnovne škole.

Nadbiskup je svima poželio blagoslovljen rad u stjecanju novih znanja i kršćanskih kreposti na njihovom odgojno – obrazovnom putu po kojem sudjeluju u izgradnji društva. Budući da zadarska klasična gimnazija nosi ime sv. Ivana Pavla II., nadbiskup je učenike podsjetio na toga čovjeka velikoga uma i srca koji je osobito volio mlade te je u njima vidio poduzetnu i poletnu snagu koja obnavlja lice svijeta i Crkve. Tri se događaja povezuju uz ime Ivana Pavla II. „Prvi događaj je spomen 40. obljetnice 'Branimirove godine' koja je obilježena u Rimu i u Ninu 1979. g. Tada smo kao hodočasnici iz Hrvatske prvi put susreli papu Ivana Pavla II. u bazilici sv. Petra u Rimu. On je tada slavio misu i propovijedao na hrvatskom. Drugi događaj je pad Berlinskog zida 1989. g. i urušavanje komunističke ideologije koja je grad Berlin i Europu dijelila na dva dijela. Pad Berlinskog zida bio je važan povijesni događaj, a njegovom urušavanju doprinio je i Papa iz istočnoga bloka, iz Poljske. Treći događaj je njegov dolazak u Zagreb prije 25 godina“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši da je 11. rujna dvadeset i peta obljetnica prvog Papinog pohoda Hrvatskoj,

odnosno Zagrebu. Nadbiskup je istaknuo da je Ivan Pavao II. došao s ljubavlju, pažnjom i toplinom u Hrvatsku „koja je u to vrijeme bila u obrambenom ratu, a jednu trećinu zemlje bila je okupirala Jugoslavenska vojska i srpski pobunjenici“.

Papa je na dolasku u zračnoj luci rekao: „U ovom trenutku, kad po prvi put stupam na hrvatsko tlo i ljubim ga s uzbuđenjem, drago mi je uputiti žarki pozdrav ovoj ljubljenoj zemlji i svima koji u njoj žive. Danas sam ovdje kao goloruki hodočasnik Kristova Evanđelja ljubavi, sloge i mira. Predragi sinovi, radostan sam što se nalazim među vama“. Nadbiskup je podsjetio i na sljedeće misli Ivana Pavla II. koje je tada uputio Hrvatima: „Događaji sloma komunističke vlasti i proglašenje hrvatske suverenosti bili su zasjenjeni gorkim patnjama sukoba koji je ostavio duboke rane. Tko da se ne sjeti Vukovara, Dubrovnika, Zadra i tolikih drugih hrvatskih gradova i sela zahvaćenih ratnim vihorom koji se zatim proširio i u BiH. Toliko je nedužne krvi proliveno i toliko suza isplakano“. U toj prigodi Papa je obećao da će Sveta Stolica nastaviti „koristiti sva raspoloživa sredstva za prevladavanje napetosti i uspostavu pravednosti i mira, jer sveta je dužnost zauzimati se za mir. A ako se istinski želi mir, on je uvijek moguć“.

Nadbiskup je podsjetio i da je na misi na Hipodromu koja je okupila mnoštvo vjernika, oko milijun ljudi, Papa naglasio kako je „nužno promicati kulturu mira, nadahnutu osjećajima tolerancije i univerzalne solidarnosti. Jer rane proizvedene mržnjom ne liječe se zlopamćenjem, nego terapijom strpljivosti i balzomom praštanja koje treba tražiti i pružati poniznim i plemenitim srcem“. „Budući da „bez te kulture mira, rat uvijek vreba iz zasjede i tinja pod pepelom“, Papa je iskoristio taj svečani trenutak uzdići svoj vapaj i zamoliti „neka napokon zamukne govor oružja i neka se srca otvore zadacima izgradnje mira“. „Mir nije utopija, rekao je Papa na rastanku u zračnoj luci, već perspektiva povijesnog realizma!“ podsjetio je mons. Puljić.

U prigodi oproštaja, Ivan Pavao II. rekao je da je u Hrvatsku došao „kao goloruki hodočasnik

mira i zajedništva“ i naglasio da „cijeni našu kršćansku i građansku zauzetost“. Zamolio je da „osnaženi iskustvom prošlosti gradimo bolju budućnost aktivno sudjelujući u javnom životu, dajući doprinos učvršćenju demokratskog sustava i dobrom funkcioniranju institucija te posebice dajući doprinos usavršavanju pravne države“.

„Pozvani smo aktivno doprinositi i osobno pomoći da institucije budu učinkovite, a ne da smo pasivni promatrači njihovog rada i ne doprinosimo i sami njihovoj funkcionalnosti. Institucije postoje radi dobra čovjeka, društva i ljudima trebaju biti na usluzi. Zato je važno da se svatko od nas zalaže i na svom mjestu doprinosi uspješnom radu institucija. Škola je značajna i važna, odgojno – obrazovna institucija“ istaknuo je nadbiskup Puljić, naglasivši da su Papine riječi o potrebi doprinosa dobrom funkcioniranju institucija osobito aktualne za učenike i djelatnike Klasične gimnazije Ivan Pavao II. čije je geslo „Zajedno gradimo bolji svijet“; baš je to duh onoga što je i Papa potaknuo za svog pohoda u Zagrebu. „Neka vam sv. Ivan Pavao II., naslovnik i zaštitnik i Klasične gimnazije Zadar, pomaže da u novoj školskoj godini svatko od vas da svoj osobni doprinos u stvaranju boljih ljudskih odnosa i boljega svijeta u školi, obitelji, gradu i susjedstvu. U tom duhu okupili smo se u katedrali zazvati Božji blagoslov na sve sa žarkom molitvom da vam Bog pritekne u pomoć“ poručio je nadbiskup Puljić učenicima i djelatnicima katoličkih škola.

ZADAR: Blagoslov učenika, roditelja i djelatnika Katoličke osnovne škole Ivo Mašina prvog dana škole

Prvoga dana nastave u ponedjeljak 9. rujna, nastavnike, učenike i roditelje čija su djeca polaznici Katoličke osnovne škole Ivo Mašina u Zadru za početak nove školske godine blagoslovio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Ove godine u prvi razred te katoličke osnovne škole upisano je 20 djece, a pohađa je još 13 drugaša. Oni su prošle godine bili prva generacija upisanih u tu školu koja djeluje u zgradi Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru.

„S radošću možemo reći da smo ove godine na-

pravili pomak jer su roditelji primijetili da je to novitet u gradu Zadru. Shvatili su i da katolička škola nije škola u kojoj se samo moli i gdje su djeca pobožna, nego je naglasak na kvalitetnom, cjelovitom odgoju koji je vrlo bitan roditeljima. Očekivali smo veliko zanimanje ove godine jer su roditelji prepoznali školu“ rekao je don Roland Jelić, ravnatelj, istaknuvši kako se cijeli kolektiv trudio pokazati da katolička škola predstavlja novost i da roditeljima mogu pomoći, „ne preuzeti njihovu ulogu odgoja, nego pomoći roditeljima u njihovom odgoju djece. Uspjeli smo u tome“ poručio je ravnatelj Jelić.

Roditeljima koji su djecu prvaše doveli prvog dana i uveli u učionicu, don Roland je zahvalio na povjerenju koje su iskazali odlukom da ih upišu u katoličku školu. „Mi nismo čarobnjaci. Mi ne činimo čuda. Ali obećavamo da ćemo se truditi svim srcem i svime s čime raspolažemo da vašu djecu zajedno s vama dovedemo na pravi, istinski put koji vi od nas očekujete. Znamo da će biti teškoća, padova ali i radosnih trenutka i uspona. Vjerujem da zajedno možemo od vaše djece učiniti dobre, poštene ljude, kršćane i vjernike“ rekao je don Roland roditeljima te zahvalio i nadbiskupu Puljiću na podršci radu škole čiji je osnivač.

„Škola je najviše samu sebe reklamirala, odnosno roditelji učenika. Roditelji su ključni. Roditelji dovode djecu, roditelji čuju od drugih i upisuju djecu u našu školu. Roditelji su najbolja reklama jer oni vide kako i što radimo. Da roditelji nisu primijetili da su njihova djeca dobila ono što trebaju u ovakvoj školi, ove godine bi ih ispisali i ne bi bio toliko odaziv djece za pohađanje druge generacije“ naglasio je don Roland, rekavši da je najveći broj djece upisan tako: roditelji su čuli samo najpozitivnije o katoličkoj školi od roditelja čija djeca već pohađaju tu školu.

„Imamo već učenika čija braća ili sestre pohađaju 2. razred, roditelji su upisali svoje drugo ili treće dijete u našu školu. Bilo je jako puno pitanja što je s 3. razredom i s 4. raz., roditelji su govorili ‘Ajmo i to napraviti, potrebno nam je’. Roditeljima je potrebna pomoć u odgoju djece. Ali želimo odgajati djecu od početka u našoj školi, da se zaista osjećaju kao u svojoj

kući. To je puno lakše, nego da okupimo djecu sa svih strana iz raznih škola pa nastavljamo što je drugdje započeto“ rekao je don Roland.

Katolička škola otvorena je svim ljudima dobre volje „da zajedno možemo graditi drugačiji i ljepši svijet“. Produženi boravak odvija se nakon nastave od 11,30 ili od 12,30 sati do 17 sati. Škola počinje u 8 sati ali roditelji mogu dovesti djecu već u 7 sati. Na taj način žele roditeljima olakšati da mogu prilagoditi svoje poslovne obveze. Da dijete mogu ostaviti na sigurnom, ne mora biti na kiši. Učiteljice su u školi već u 6,30 sati pa su djeca već od tog vremena zbrinuta.

Tamara Buterin, učiteljica 1. razreda, učenicima i roditeljima poželjela je puno radosti. „Bridge ćemo dijeliti zajedno pa će biti lakše. Ja ću se oslanjati na vas, vi ćete se oslanjati na mene i tako ćemo zajedno od djece učiniti dobre ljude. Od sebe ću dati sve da u tome i uspijemo. Nemojte se bojati, uz Božju pomoć i u zajedništvu sve je puno ljepše i lakše“ ohrabrila je Buterin školarce i roditelje.

Nove školske kolege u ime drugaša pozdravio je Šimun poželjevši: „Neka nam svima Isus pomogne na novom putu ljubavi, sloge i znanja. Dobro nam došli!“.

Ivana Jerković, majka prvašića Roka, izrazila je veliko zadovoljstvo radom katoličke škole. Katolički odgoj im je važan. „Sin je išao u katolički vrtić Golubica pa je prirodan slijed upis u katoličku školu. Htjeli smo manju zajednicu, da dijete bude u domaćoj atmosferi, da možemo više surađivati s učiteljima, s ravnateljem koji

je jako susretljiv. I produženi boravak nam igra veliku ulogu. Muž i ja dosta radimo. Ne treba nam samo tko bi čuvao dijete, nego nam treba netko tko bi ga pomogao i odgojiti u ovo vrijeme.

Koliko god se mi trudimo, dosta smo odsutni. Kad uzmemo u obzir trening i druge obveze, s djetetom provedemo par sati dnevno. Pa da se u tom vremenu možemo opustiti s njim i razgovarati, da nas uputi u svoju svakodnevnicu, a da potrebno obavi u školi. Mlađi sin nam ide u katolički vrtić i nadamo se da će i on ići u ovu školu“ rekla je Jerković, istaknuvši da se sinu jako sviđa katolička škola. „Uzbuđen je što će upoznati nove prijatelje. Njemu je to nova avantura. Odmah prvi dan mi je rekao: ‘Mama, idi ti bez brige, ovo se čini lakše od vrtića’“ rekla je Jerković.

Nadbiskup Puljić poželio je da Bog svima pritekne u pomoć. „Ne možemo bez Božje pomoći. Potreban nam je njegov blagoslov i njegova riječ. Svi se osjećajte kod kuće, kao braća i sestre u jednoj obitelji, u jednom zadatku da nešto naučimo i budemo dobri“ ohrabrio je mons. Puljić učenike. Poželio je da u toj ustanovi za predavanje ljudskog znanja učitelji i učenici tragaju za istinom i u Bogu nađu izvor istine.

„Bog, gospodar svih znanosti, neka učvrsti blagoslov. Jedini učitelj Krist neka nas nauči riječi vječnog života. Duh Sveti utješitelj neka nas uvede u svu istinu“ zamolio je nadbiskup Puljić.

U školi Ivo Mašina deset je zaposlenih: dvije učiteljice u prvom razredu, dvije učiteljice u drugom razredu, učiteljice engleskog jezika i vjeronauka, administrativna služba i spremačica.

Nadbiskup Želimir Puljić: „Papa Ivan Pavao II. je zaista stvaralac povijesti! Apostol koji se nije dao zavesti!“

Povodom 25. godišnjice prvog pohoda sv. Ivana Pavla II. Hrvatskoj koji je 10. i 11. rujna 1994. g. održan u Zagrebu, u emisiji Aktualno HKR- a u utorak 10. rujna gostovao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK.

Razgovor u kojem mons. Puljić podsjeća na kontekst vremena i značajke toga apostolskog pohoda Hrvatskoj, donosimo u cijelosti.

Oče nadbiskupe, 25 godina prošlo je od prvog pohoda sv. Ivana Pavla II. Hrvatskoj. Kako ste Vi kao tada mlađi biskup, dubrovački, proveli 10. i 11. rujna 1994. g.? U kakvoj smo atmosferi dočekali Papu?

Taj sam susret doživio oduševljeno, radosno i zauzeto. Oduševljeno, jer prvi put Papa planirano dolazi u Hrvatsku. Istina, papa Aleksandar III. je 1177. g. bio u Zadru, ali nije bilo planirano. Bila je velika oluja na moru pa je onda svratio u Zadar i ostao u Zadru par dana. Ali ovo je zaista prvi službeni pohod Hrvatskoj koji nas je sve digao na noge. Taj Papin pohod treba staviti u kontekst. To je kontekst kada je Hrvatska u strašnom ratnom razdoblju. Jedna trećina zemlje je okupirana, Jugoslavenska armija i pobunjeni Srbi zauzeli su jednu trećinu Hrvatske. Mnogi prognanici, Zagreb je pun prognanika. I mnogi drugi, pogotovo gradovi, Split i Istra. Ja u Dubrovniku u okruženju. Doduše, tada nismo bili u okruženju, ali smo proživjeli strašne ratne traume. Jasno, najava da će Papa doći, sve nas je digla na noge! I mi svi biskupi našli smo se u Zagrebu. Sudjelovao sam na svim susretima koji su bili važni. To je doček sv. Ivana Pavla II. u Zračnoj luci, u katedrali Svečana Večernja, večera, sutradan na Hipodromu kad je bila misa, ručak i oproštaj. Moram reći da su ta dva dana bila tako intenzivna, da se još sjećam, makar imam preko 70 godina, ali se sjećam toga jednog emocionalnog, kršćanskog, katoličkog, vjerničkog i nacionalnog naboja, da me pomalo još nosi. Nosi me upravo ta Papina odluka da dođe.

Spomenuli ste kontekst, bio je rat. Zanimljivo je reći da je linija obrane naše zemlje bila svega 50-ak kilometara udaljena od Zagreba, a Papa nam dolazi.

Tako je. To je ono što nas je sve obradovalo i ugodno iznenadilo. Treba još jednu stvar spomenuti. On je tih dana imao jednu operaciju. Papa je bio zdravstveno, ako smijem reći, ugrožen. On nije bio zdravstveno sposoban poći. Dapače. Ja sam čuo od nekih iz njegovog

okruženja da su mu liječnici savjetovali: 'Odustanite od tog putovanja!'. To je ipak naporno. Nastradao mu je kuk. On je ipak rekao: 'Ja sam kardinalu Kuhariću obećao, ja idem!'. Ali, moram reći ovdje jedan drugi kontekst koji se možda premalo zna i Papa je to rekao u svom osvrtnu kad se vratio u Vatikan.

Dakle, 14. rujna Papa je imao audijenciju. I tada je opisao svoje doživljaje. Rekao je da je ovaj „pohod ljubljenoj zemlji Hrvatskoj“ bio dio širega plana. I onda je javno rekao: „Ja sam trebao poći u Beograd, trebao sam poći u Sarajevo. Želio sam!“. On je inzistirao da pođe i u Beograd i u Sarajevo. Beograd je otklonila, čini se, Pravoslavna Crkva. Koliko imam informacija, čak bi Miloševiću pogodovalo da je Papa došao i on bi njega rado tamo primio, u vrijeme rata, da ga 'iskoristi'. Međutim, Pravoslavna Crkva nije bila zato jer još nisu sazrele prilike. Evo, već čekamo 25 godina, nikako da sazore.

A u Sarajevu su međunarodne snage jednostavno odgovorile: „Mi ne možemo garantirati sigurnost tako uglednom, uvaženom gostu“. I iz nekih Papinih riječi koje je izgovorio i u Hrvatskoj, osobito poslije kad se vratio u Vatikan, kada je služio posebnu misu za Sarajevo i za Bosnu i Hercegovinu, tada je rekao: „Niste sami“, poručio im je iz Vatikana. Čini se da mu je strašno bilo žao i da se osjećao, neću reći povrijeđen, ali jako mu je bilo žao što mu nisu dopustili poći u Sarajevo. Evo, to su okolnosti u koje moramo staviti i taj Papin pohod Hrvatskoj.

Osjetilo se iz njegovih riječi koje je uputio kad je došao, da je zaista s ljubavlju i pažnjom došao u našu zemlju. „U ovom trenutku kad prvi puta stupam na hrvatsko tlo i ljubim ga uzbuđenjem“, tako je započeo svoje riječi u Zračnoj luci, „drago mi je uputiti žarki pozdrav ovoj ljubljenoj zemlji i svima koji u njoj žive“. A onda poljubac, ne zemlji kako je činio u drugim krajevima, jer nije mogao sagnuti se. Onda su mu stavili zemlju u jednu posudu, podigli je i on je poljubio. A tko se od nas nije osjetio ganut tom velikom pažnjom i riječima koje je uputio, ali i tom gestom koju je također učinio u Zračnoj luci?

Spomenuli ste poziv kardinala Franje Kuharića. Naime, treba reći da je neposredan povod tom Papinom dolasku bila visoka obljetnica – devet stoljeća Zagrebačke nadbiskupije. No, mi imamo dojam da je taj pohod nekako nadišao tu osobitost jedne partikularne Crkve, Zagrebačke. I da zapravo Papa dolazi svima nama u Hrvatskoj, podržati, ohrabriti nas Hrvate baš u ratnom vihoru. Slažete li se s tim dojmom?

Slažem se u potpunosti s tim dojmom. Dodao bih da je taj pastoralni pohod Zagrebačkoj nadbiskupiji povodom njene 900. obljetnice malo širi. On je, kako reko, htio poći i u Beograd. Htio je poći u Sarajevo. Zagreb ga je pozvao, Zagreb ga je dočekao i Zagreb mu je omogućio veličanstveni doček. Ali on je došao kao hodočasnik mira i Evanđelja. Goloruki hodočasnik. On je došao zabrinut zbog svega što se događa u Hrvatskoj, tada je već počelo i u Bosni i Hercegovini. Zbog rata koji je tu nemilosrdan. Zbog prognanika koje je posebice pozdravio kad je došao u Zračnu luku. Povod je 900. obljetnica Zagrebačke nadbiskupije. Ali Papa je došao s većim i širim ciljem. Poručiti nama, Hrvatima, da je s nama. Da trpi s nama, da moli s nama. Da nas potiče, i to će reći posebice u svojoj propovijedi, rekao je nešto veličanstveno – da mir nema alternative. I da mir nije utopija. Ali da bi se ostvario mir, potrebno je, reći će, oprostiti i moliti oproštenje.

Da je on šire govorio i mislio, ne samo na partikularnu Crkvu, vidi se iz njegove homilije. Posebice iz homilije na Hipodromu. U njegovom pozdravu u Zračnoj luci gdje je apostrofirao taj nesretni rat koji je, kaže, „došao nakon što je Hrvatska stekla samostalnost“. Nakon što je zaželjela biti samostalna kao što su sve druge federalne jedinice imale tu mogućnost i pravo. On to kaže otvoreno: Federacija je nešto što obvezuje ljude, ali isto tako daje mogućnost svakoj članici da se osamostali. I Hrvatska je to iskoristila i učinila. I mi smo kao Sveta Stolica priznali. Među prvima smo priznali, kaže, neovisnost Hrvatske, Slovenije i drugih republika koje su to htjele. Ali nas je onda iznenadio taj rat.

I zato se ne umaram, rekao je, i Sveta Stolica će nastaviti i dalje sve činiti da se uspostavi mir

u onim krajevima u kojima sada rat bijesni. I kaže, „ako se istinski mir želi, on je moguć“. On ponovno apelira na pregovore. Potiče Hrvate, potiče sve na zaraćenom području da razgovaraju. „Promicati kulturu mira nadahnutu osjećajem tolerancije i solidarnosti, jer takva kultura odbacuje nacionalizam, a prihvaća rodoljublje“, kaže Papa. Razlikuje rodoljublje i nacionalizam. „Rane proizvedene mržnjom liječe se ne zlopamćenjem, nego terapijom strpljivosti i balzamom praštanja“. Ma gledajte to! On je pjesnik. Ali je vrlo aktualan. I u tom kontekstu on je došao ne samo kao goloruki navjestitelj mira i Evandjelja, nego i kao terapeut. On je proživio sve to. On zna što rat znači. On je kao dijete, mladić, proživio Drugi svjetski rat. I on je u tom ratu iskusio, u ono vrijeme nacizma, što znači rat. Što znači uništavanje.

Tragom tih Vaših misli i Papinih navoda, taj Papin pohod sigurno je značio i našem državnom vodstvu predvođenom prvim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom. Taj je pohod pomogao i našu svjetsku afirmaciju. Naime, čitali smo da su mnogi promatrači u svijetu taj susret s Papom u Hrvatskoj doživjeli kao neočekivani.

Usudio bi se reći da je dolazak Ivana Pavla II. na kormilo Petrove lađe uistinu iznenađenje. Mnoge je iznenadio! I u Crkvi i izvan Crkve. Nije čudo što je nakon par godina na njega bio pokušao i atentat. Možda se nijedan Papa nije tako umiješao u povijest naroda, u povijest Crkve, u povijest svijeta, kao Ivan Pavao II. S pravom! Kako rekoh, on je proživio sve nedaće rata. Ali ne samo to. On je rano ostao i bez oca, i bez majke, i bez brata. Ostao je sam samcat. I onda je shvatio što znači imati obitelj. Zato je on bio borac za obitelj. Njegov život je prošao u borbi za obiteljska prava. Za život. Za borbu za život. On je kao biskup i kao Papa osobitu naklonost pokazao prema mladima. Nije on njih tetošio. On je od njih zahtijevao. Mladi su ga tako zavoljeli da su trčali za njim. On je bio pravi lider. Ne samo vjernički, nego rekao bih i narodni, kulturni, u svakom pogledu čovjek za kojim se rado išlo i koga se rado slušalo. I zato nije čudo da je mnoge iznenadio.

I sama činjenica – da nije njega bilo, ja ne znam

bi li mi bili priznati kao što smo bili priznati, u onoj borbi za samostalnost. On je najprije stavio naglasak na pravo. Svaki narod ima pravo na samostalnost, dostojanstvo i svoju slobodu! A Hrvatska i druge republike imaju to pravo iz njihovog Ustava. Ustav iz 1974. g. koji garantira svakoj republici da može postati samostalna. Prema tome, Vatikan nije ništa protuzakonito radio. Ako je to pravo njihovo, i garantirano Ustavom, a oni su ga i referendumom izborili, zašto se mi ne bi zauzeli za to? Papa nije čekao po strani kako će drugi učiniti, nego je aktivno sudjelovao. I svima poručivao, i državicima i svim institucijama koje su bile u tome angažirane: „Učinite da se rat obustavi i učinite da se prava poštuju“. U tom kontekstu je iznenađenje. Nisu navikli na Papu koji se „miješa“. Neću reći u politiku, nego miješa se u život.

I još podržava male narode koji zapravo nemaju podršku u svijetu.

Tako je. Male narode i manjine. Sve je on obuhvatio, on je bio strašno osjetljiv na manjine. Zato je i nama poručio „Poštujte manjine“. Nitko mu nema ništa prigovoriti u njegovom angažmanu kao Pape, kao državnika i kao Božjeg čovjeka. U tom kontekstu, možda su mnogi bili iznenađeni. Nisu to očekivali. Hvala Bogu da je on bio u to vrijeme na kormilu Petrove lađe i hvala Bogu da ga je Europa imala. I osobito je iznenađenje što je on došao s one strane željezne zavjese, kako se govorilo. To se nije očekivalo. Ali on je došao iz komunističke Poljske, iz jednog sustava koji je podijelio Europu na dva tabora. Iznenađenje, jer on je podupirao poljsku Solidarnost. Podupirući potrebu za slobodom kretanja, govora i nastupa, učinio je da i komunizam brzo završi. Da padne Berlinski zid. Jer Berlinski zid je dijelio grad Berlin na dva dijela, slobodni zapadni i istočni pod komunističkom čizmom. Malo nakon njegovog dolaska za Papu, deset godina poslije, on je 1978. g. došao, a 1989. g. Berlinski zid je pao. Papa je jako doprinio tome. Kretanjem, odlaskom i u Poljsku, nastupima, borbom za čovjeka, pomogao je da sloboda dođe i u istočni dio Europe. Jer on nije mogao zamisliti podijeljenu Europu. Njegov je san ujedinjena Europa od Portugala do Urala. Tako se on slikovito izražava

vao. I nema Europe bez tog jedinstva, upravo u tom kulturnom i geografskom području.

Kada govorimo o iznenađenosti svijeta, Papa nas je priznao, odnosno Vatikan, dok je zemlja bila u ratu, što nije praksa vatikanske diplomacije. Papa dolazi u Hrvatsku dok je zemlja u ratu. Time još dodatno potvrđuje svoje odluke.

Baš tako. Papa Ivan Pavao II. je zaista stvaralac povijesti! On se nije dao zavesti, nego je smatrao, ovoga trenutka trebam to učiniti. I gesta da nas je dva dana prije drugih priznao, makar su oni donijeli tu odluku u Maastrichtu, da će 15. ožujka 1992. priznati Hrvatsku, Sloveniju i druge republike koje budu htjele. Ali Papa je rekao: Ja neću 15.-og, nego 13.-og! Čitam u tome simboliku: „Ne, ja ne zavisim od vas. Nisam ja član Europske unije. Ja sam poglavar Crkve i želim to učiniti“. A osobito je to bila poruka onima koji su se možda kolebali: Niste na krivom putu, na pravom ste putu. Treba priznati, treba uvažiti prava ljudi koji to traže.

Tragom toga, kada kažete da je stvaralac, Papa je bio i inicijator – u povijesti.

Tako je.

Za misu s Papom na Hipodromu, u kojoj je sudjevalo milijun vjernika, kažu da je najveća misa u hrvatskoj povijesti. Što Vi posebnoga nosite u sjećanju s te mise, neku Papinu riječ ili prizor?

Najprije bih rekao da je to veličanstveni prizor. Veličanstveni prizor milijun ljudi. To je bilo nepregledno mnoštvo. Razdragano, raspjevano mnoštvo. Rat je bio 50 kilometara od Zagreba, zemlja okupirana, ali ovdje smo, slavimo. Ovdje među nama je najdraži prijatelj! Ovdje je netko tko želi pomoći da se izvučemo iz ove nevolje. Ovdje je netko koji se ne umara otkad je rat počeo govoriti: „Zaustavite ruku koja ubija!“. Ovdje je netko tko ne samo da je priznao nas, učinio tu gestu priznanja, nego tko se zaista zauzeo da i svjetskim političarima i svima koji su u to vrijeme stvarali svjetsku politiku, objasni: „Niste na krivom putu ako pomognete. Učinite nešto da tamo rat prestane“. Rat je najgora opcija. A mir nema alternative. To je tema Papine homilije koju će održati na Hipodromu. Kad je on tada u homiliji govorio

o miru koji nema alternative, on je htio reći: I vi, koji ste u vrlo velikoj nevolji, nemojte svoje srce ispunjavati mržnjom. Mir nije utopija, nego realizam. Ali da bi se mir ostvario, potrebno je, kaže on, činiti geste mira. Potrebno je moliti za mir. I potrebno je oprostiti i moliti oprostjenje. Ma zamislite te, rekao bih, hrabrosti! U ratu gdje se gine, gdje stradavaju ljudi, on nas poučava da ne bismo slučajno otišli prema mržnji, uništavanju, razbijanju.

I gdje smo mi žrtva!

Da, žrtva! On to uvažava. Mi smo žrtva, ali i ta žrtva će imati svoga ploda ako budemo, reći će on baš u toj svojoj homiliji, i potiče nas, ako budemo imali snage poput Isusa na križu reći: ‘Oprosti im, Gospodine’. Oče, oprosti im. I još će nešto u toj homiliji zavapiti što je, čini mi se, bila intonacija njegove propovijedi – da je zadaća pred svima nama uspostaviti te čvrste veze mira. Mira srca i mira sa susjedima.

I onda na kraju, on je upotrijebio sliku dvaju naroda, usporedio je s dvije rijeke. Kao što ovdje Sava i Dunav idu usporedno i onda se spajaju, i stoljećima tako, i narodi koji su bili oko tih rijeka, bilo u Hrvatskoj, Srbiji, Europi, bilo kuda Dunav prolazi, živjeli su jedni kraj drugih. Istina, nije uvijek bio mir. Ali može se živjeti. Osobito je tu spomenuo dvije Crkve, Katolička i Pravoslavna – Vi morate biti nositelji toga mira.

Da bi na kraju, kao liturg, kao molitelj, kao čovjek Božji, zavapio Blaženoj Djevici Mariji. Njoj koju Hrvati jako vole, štuju, odani su joj, zavapio je Psalmom: ‘Spasi svoj narod, Gospodine’. Kaže: „To je zaziv koji danas dižem kao krik iz našeg srca. Spasi Gospodine svoj narod koji živi u Hrvatskoj. Spasi narode na Balkanskom poluotoku i sve one koji u bilo kojem kraju zemlje traže tvoj mir. Spasi, Gospodine, narod svoj“. Pa tko na to može ostati hladan? Jer on je glumac. On je pjesnik. Mistik. On uronjen u molitvu i nas tjera da na svijet gledamo ne samo zemaljskim očima, nego još dublje. U tom kontekstu, njegov pohod je uistinu blagoslovljen i u pravom trenutku.

Odmah za svog prvog pohoda Hrvatskoj, Ivan Pavao II. za kardinala Alojzija Stepinca kojega

je četiri godine kasnije beatificirao, rekao je da je „najsvidljiviji lik i istinski čovjek Crkve“. Štoviše, možda zaboravljamo da je i geslo Papinog pohoda bilo zapravo Stepinčevo geslo: In te, Domine, speravi.

Kad sam spomenuo Papin vapaj, molitvu 'Spasi, narod svoj, Gospodine' kojim se obraća Blaženoj Djevici Mariji, on završava riječima: „Jer u tebe se uzdamo i ne daj da se ikada postidimo“. To je namjerno, dakle. On zna za našeg velikana! Spomenuo ga je i dan prije toga, u Večernjoj molitvi kad je bila u zagrebačkoj katedrali. U katedrali je bio skup duhovnih lica, predstavnika Crkve: biskupi, svećenici, redovnici, bogoslovi, sjemeništari. I tada je Papa osobito istaknuo kardinala Stepinca, jer kraj njega je tamo govorio. On je pred njim i pokleknuo i molio.

I u homiliji na Hipodromu ga je isto tako spomenuo kao „odvažnog sina koji je platio patnjama i kušnjama svoju hrabru privrženost Evanđelju“. To je rekao na Hipodromu. Ali u katedrali je rekao da je on „najsvidljiviji lik koji je svojom prisutnošću, radom, hrabrošću, strpljivošću i šutnjom“ – vidite kako on sve obuhvati. I Stepinčeva je molitvena šutnja doprinijela njegovom liku da je najsvjetliji lik – „a konačno i napokon svojom smrću pokazao da je istinski čovjek Crkve!“. Papa ga je već tada beatificirao! On će za četiri godine ponovno doći, u Mariju Bistricu, gdje će zaista o njemu progovoriti najljepšim i najzanosnijim govorom. Kaže: „Spremno je prinio sebe kao najveću žrtvu, samo da ne bi zanijskao vjeru!“. Stepincu je trebalo samo malo. Potpisati i mogao je biti slobodan. Potpisati hrvatsku neovisnu Crkvu. Ali ne! „Nije oklijevao oduprijeti se svom snagom, plativši tu hrabrost uništenom i pritvorom“. To su Papine riječi koje je izgovorio u katedrali. Ispovijedao je duboko zajedništvo, osobito, kaže, „ispovijedao je duboko zajedništvo s Petrovom stolicom“. Jer znamo da mu je nuđeno: Odreci se Rima, sve ćemo ti dati, oslobodit ćemo te. Međutim, Stepinac je zaista ustrajao do kraja. I zato smo ponosni na njega! Zato ga mi zovemo i svetim, makar još nije svet. On je sveti Alojzije Stepinac koji je dika i ponos roda našega! A osobito kako Papa

kaže, najsvjetliji lik Crkve u Hrvata.

Isticali ste kako je 'učvršćenje' Vašeg biskupstva koje je počelo u ratnoj agresiji na Hrvatsku, uvelike pomogao pogled prema sv. Ivanu Pavlu II. Više puta ste rekli: 'Da nije bilo kardinala Franje Kuharića i Ivana Pavla II., ne znam kako bih izdržao'.

To sam u nekoliko navrata rekao i napisao. A bio sam mlad biskup. Meni su trebali neki orijentiri, neki uzori. U to vrijeme, mi smo imali zaista svijetli lik na Zagrebačkoj stolici, uzoritog kardinala Franju Kuharića. Slugu Božjega, za kojega se isto tako nadamo da ćemo ga uskoro moći ubrojiti među blaženike. I sv. Ivan Pavao II.

Ja sam slikovito rekao: „S jednim okom gledao sam prema Zagrebu, da vidim što misli naš Uzoriti, a s drugim okom gledao sam prema Vatikanu, što to govori, misli, piše, naš sveti Ivan Pavao II.“. Ne zato što me on imenovao biskupom, ne zato što sam imao dosta susreta s njim. Nego i prije nego sam se susreo s njim, kad je bio imenovan za Papu, kad je nastupao, čitao sam njegove razgovore, pratio sam njegova putovanja – oduševio me! Oduševio me Ivan Pavao II.! I moram reći, u onim teškim trenucima moga 'uzništva' u Dubrovniku, bio mi je inspiracija. I obraćao sam mu se. Pisao sam mu. Tražio sam savjete. Informirao sam ga. Imalo je to nekada i efekta. Jer je zaista u nekoliko navrata, ne samo spominjao Hrvatsku, nego poimence i Dubrovnik. On je znao reći u svojim nagovorima i u svojim pismima, kao kad je došao u Zagreb 10. i 11. rujna 1994. g., on je u Zračnoj luci rekao: „Ne mogu ne spomenuti rane koje je rat proizveo“, pa spominje gradove. Kaže, „Tko da se ne sjeti Vukovara, Dubrovnika, Zadra i tolikih hrvatskih gradova i sela zahvaćenih ratnim vjhorom koji se zatim proširio i na BiH?“. On je dakle poimence spominjao gradove i pisao ljudima: Učinite nešto da se sloboda zaštititi, da se ljude zaštititi.

Jeste li primali odgovore iz Državnog tajništva Svete Stolice na ta Vaša pisma u ratno vrijeme?

Jesam. Ta su mi pisma zaista bila i velika utjeha, da su naišla na plodno tlo. I pomoć u određenim trenucima. Ja sam onda prenio ljudi-

ma, Evo, javio mi se kardinal Angelo Sodano, državni tajnik Svete Stolice, javio mi se ovaj kardinal, onaj kardinal. Ja sam pisao na više strana. I pripremam knjigu o tome. Nadam se da će knjiga izaći najkasnije za pola godine. Baš o tom vremenu jer imali smo jako puno potpore, moralne, jako puno razumijevanja. I osim toga, imali smo milost dočekati Ivana Pavla II. u Dubrovniku, kao i u Zadru. On je završio svoj treći pohod Hrvatskoj u Zadru, a započeo u Dubrovniku, kada je proglasio blaženom Mariju Propetoga Petković. Potrudio sam se pripremiti monografiju u kojoj će biti i ta pisma Papi, moja pisma i njihovi odgovori, dokumentirano da se zna, što je u tom teškom vremenu i lije-poga bilo.

Oće nadbiskupe, pisali ste već stručno o Ivanu Pavlu II. i povodom njegovog prvog pohoda Hrvatskoj 1994. g. Tada ste priredili publikaciju pod naslovom 'Vatikan i Dubrovnik'. Što ste objavili u njoj?

Povod za to izdanje bio je upravo dolazak Ivana Pavla II. Hrvatskoj. Kada nam je kardinal Kuharić na jednom sastanku najavio da je Papa planirao, da će doći i da je već određen datum, bio sam uveo u Dubrovniku uoči Feste Svetoga Vlaha, četiri tjedna prije toga, započeti Tribine ususret Svetom Vlahi. Pozvao sam uvažene predavače koji su govorili o diplomatskim odnosima Vatikana i Dubrovnika, što je za mene bilo otkriće. Jer je Dubrovnik kao nezavisna država imao svoje diplomatske predstavnike. Tako je imao i sa Svetom Stolicom. Pozvao sam mons. Ratka Perića koji je govorio o Papinom priznanju svjetovnih država. Baš je ušao u duh kako to Vatikan čini. Vatikan nikad nije bio prvi u priznanju neke države. Kad bi svi priznali, onda bi se i Vatikan priključio. A u našem slučaju, zahvaljujući Ivanu Pavlu II., Vatikan se uključio među prvima priznati nas, prvi u Europi. U publikaciji sam objavio i nekoliko svojih uradaka o temi Kultura i Ivan Pavao II., jedan stručnjak koji se bavio književnim radom Pape napisao je o njegovom stvaralaštvu.

Objavio sam u toj publikaciji i pet govora, sve intervjue koje su hrvatski biskupi imali u Vatikanu na Sinodi o Europi 1992. g. Moram reći da su i ti intervjui bili mali doprinosi. Takav doprinos da je predsjednik na Sinodi toga poslijepodneva bio kardinal Somalo, Španjolac, a to je vrlo simbolično. Španjolci nisu bili baš za

to da se Jugoslavija raspada jer i oni imaju svojih nacionalnih problema. Ali on, kad je slušao nas biskupe, rekao je: „Mi smo čuli petoricu hrvatskih biskupa. Čuli smo njihove vapaje, njihove tjeskobe i njihove muke. Mi ne možemo ostati hladni. Mi smo sročili jedno Pismo koje kanimo poslati u Maastricht“.

Tada je baš za svetkovinu Bezgrešne kada je bila Sinoda, u Maastrichtu održan susret ondašnjih, mislim 16 država, da raspravljaju o monetarnoj uniji, o euru, sigurnosti u Europi i još neke važne teme. I na stolu su svi našli to Pismo koje je poslano u ime Sinode. A naslov Pisma je bio: „Hrvatska je u tjeskobi – Pomožite joj! Biskupi sa Sinode“. I kad je kardinal Somalo pročitao to Pismo, rekao je subraći: „Ako imate kakve primjedbe, napišite nam, mi smo ovdje“. Međutim, aplauz je trajao nekoliko minuta. „Onda ne treba primjedba“, rekao je. „Ovo se usvaja i šaljemo“. Pismo je išlo odmah, dakle, u Maastricht!

Često zadivljeno ističete: „Nevjerojatno je koliko nas je sv. Ivan Pavao II. volio!“.

Pa to smo svi osjetili. Svi smo to osjetili. Ali ne bih htio biti sebičan, pa reći da je samo nas volio. On je uistinu bio sveopći otac. On je zagrijan bio, kako za Hrvatsku, tako i za Madagaskar, tako i za Kinu i za sve druge države i narode. On je bio velikoga srca! Ali nama u najtežim trenucima biti tako blizak, imamo pravo reći da nas je posebno volio. Moramo reći isto tako da smo i mi njega voljeli. Zaista nam je bio drag. Tri puta nas je pohodio u Hrvatskoj, dva puta u BiH. U BiH on je išao radi hrvatskog naroda tamo. Prema tome, možemo reći da je on pet puta imao velike susrete s hrvatskim pukom. I kako ga ne voljeti? Mi smo mali narod, mala država. Ali eto, toliko je pokazao pažnje, toliko zauzetosti i učinio toliko toga, da mislim da mu treba zaista trajati vječno naša zahvalnost i uspomena!

Kao biskup sudjelovali ste i u susretima s papom Ivanom Pavlom II. u Vatikanu. Kako su izgledali susreti Ad limina s njim i da nam ih usporedite s drugima? Jer i to otkriva njegovu osobnost i predanost Wójtyły baš i osobnim susretima s biskupima svijeta.

Malo je nezgodno uspoređivati Pape, ali svaki ima svoj stil. Uvijek se pitam i ne mogu dokučiti tu mogućnost da je Ivan Pavao II. imao toliko vremena. On je strašno posvećivao vremena susretima. Mislim da je malo misa ujutro slavio bez puka, bez svećenika, biskupa. A inače ima svoje suradnike s kojima se slavi misa. Ne, on svaki dan s nekim drugim. Znam da smo mi biskupi doživjeli da nas je počastio da s njim koncelebiramo, kad smo bili Ad limina. Dakle, mi smo s njim mogli koncelebirati. Dapače, to je bio program. S Papom se koncelebirala toga jutro. S Papom smo objedovali. Bio je određen dan kad dođemo na objed zajedno s njim i to ostanemo dva sata s Papom. S njim smo imali osobni susret, svatko od nas biskupa, 8 do 10 minuta. I to je jako lijepo. Onda u osobnom susretu možete reći neke svoje muke, neka svoja pitanja, koja ne biste možda pred svima rekli. I četvrti susret je bio sa svima zajedno. I to je bilo vrlo strukturirano. Dakle, predsjednik bi pozdravio u ime Biskupske konferencije, onda bi Papa odzdravio, onda bi nastala mala diskusija, pola sata je to trajalo.

Naslijedio ga je Benedikt XVI. Dragi Papa. Mislim da takvog velikog intelektualca Crkva odavno nije imala. I ja sam siguran da će s vremenom i on biti ubrojen u crkvene ocele! Bog ga je nagradio pamćenjem, inteligencijom, teologijom, svime. Nema gdje se nije okušao. I on je zaista veliki Papa! Hvala Bogu da ga još imamo na životu. Ali, smijem se našaliti. Njemu je ručak 'gubljenje vremena' (smijeh). Nije bilo ručka s njime. Pola sata, i ide on pisati... Ali to ništa ne umanjuje njegovu veličinu.

Papa Franjo, ništa od one četiri stvari kao s Ivanom Pavlom II. Samo onu zajedničku. Ali ta je bila tako simpatična, mi smo skoro sat i dvadeset minuta bili zajedno. Baš je stvorio atmosferu oca koji je oko sebe okupio biskupe. Ali mene uvijek frapira ta činjenica da je Ivan Pavao II. imao toliko vremena. Hodao okolo, toliko tih putovanja, toliko tih nastupa, toliko tih govora, čudo Božje! Mi smo zahvalni Bogu da smo ga imali i osobito smo zahvalni Bogu da je u našoj povijesti ostavio vidnoga traga. Neka ga Gospodin nagradi vječnim životom. Ali siguran sam – sada kao svecu mu se možemo

moliti i on je naš zagovornik! I nastaviti će biti naš zagovornik ako mu otvorimo svoje srce kako smo mu otvarali dok je bio među nama.

Iz bogatog djelovanja i poruka koje je upućivao svijetu, što biste Vi kao osobito, sržno istaknuli da je ostavština sv. Ivana Pavla II. Što Vi doživljavate kao svojevrsnu oporuku pape Karola Wojtile, čovjeka koji je Crkvu uveo u treće tisućljeće?

Mislim da je sve izraženo u njegovom nastupnom govoru za Papu. Tu je mislim srž njegove poruke, srž njegovih nastupa i obilježje njegovog apostolskog djelovanja – „Otvorite vrata Kristu! Ne bojte se!“.

Papa je sav za Krista živio. Kao što je apostol Pavao rekao da mu je Krist sve. U njemu živimo, mičemo se i jesmo. I to je, mislim, njegova ostavština, tu je njegovo nadahnuće i tu je naša duboka zahvala – da smo živjeli u njegovom vremenu i da smo mogli osjetiti apostola koji Krista donosi svim slojevima, svim ljudima, svim narodima, sve voli i za sve živi.

**PAG: Završen Gospin zavjetni jubilej:
„Povijest nije da je se samo sjećamo i di-
vimo. Povijest nas obvezuje!“**

Proslava Godine Velikog zavjeta Pažana Majci Božjoj od Staroga grada završena je u nedjelju 8. rujna velikom procesijom i svečanim misnim slavljem u crkvi Gospe od Staroga grada u Pagu koje je predvodio don Dario Tičić, župnik zadarske župe Uznesenja BDM. Ta je Godina proglašena 2. prosinca 2018. g., a značila je proslavu velikog jubileja paške župe – spomen na 775 godina od prvog poznatog pisanog zavjeta Pažana Majci Božjoj, u zahvali Gospi za pravo slobodnog kraljevskog grada koje je Pagu 1244. g. dodijelio hrvatsko – ugarski kralj Bela IV.

Smatrajući taj čin Božjom providnošću, Pažani su se zavjetovali da će svake godine u čast Majke Božje crkvi davati 12 stari ulja. Ta je obveza upisana u pašku knjigu Zakona i povlastica koja se nalazi u Državnom arhivu Zadar i prvi je poznati zabilježeni zavjet Pažana Majci Božjoj. Jubilejsko i blagdansko slavlje počelo je svečanom procesijom tisuće vjernika okupljenih u zbornoj crkvi Uznesenja Marijina u Pagu,

odakle je krenula procesija s kipom Majke Božje od Staroga grada prema Gospinom svetištu u Starom gradu.

Svake godine na blagdan Male Gospe, Pažani Gospin kip nose u procesiji iz paške zborne crkve i vraćaju ga u Gospinu crkvu u Starom gradu, odakle je u zbornu crkvu u procesiji bio prenesen na svetkovinu Velike Gospe. U tom vremenu, od Velike do Male Gospe, Pažani svaki dan u paškoj zornoj crkvi pred Gospinim kipom koji samo u tom vremenu boravi u župnoj crkvi tijekom godine, mole sva četiri otajstva krunice: u 8, 13, 19 i u 22 sata.

„Prije 775 godina Pažani su dali sveti zavjet Blaženoj Djevici Mariji da će je štovati, ljubiti, da će slijediti njenog Sina Isusa Krista. Rođenje Marije koje slavimo nama je otvorilo put spasenja. Sveti dani koji su za nama od Velike do Male Gospe, sveti zavjeti kojih se spominjemo nama su sjajni spomen ali i dragi trajni zadatak – da budemo vjerni Isusu Kristu, Kristovoj Crkvi i Mariji. Da se kao vjernici, katolici Hrvati, ne stidimo svoje vjere. Da ljubimo svoje pretke i da izvršavanjem toga zavjeta odamo počast onima koji su prije nas vjerovali. Koji su se prije nas žrtvovali, koji su prije nas ginuli za našu slobodu“ rekao je don Dario u propovijedi mise koju je predvodio kao delegat zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića.

„Ovom misom želimo se pokloniti svim našim neznanim težacima, ribarima, ratarima, plemićima, svećenicima, kanonicima, redovnicima, svim svetim dušama Paga koje su kroz dugi niz stoljeća, vjerujući u Boga i Mariju, ostvarivali plan spasenja na zemlji. Zavjeti nas obvezuju. Onome kome je puno dano, puno će se od njega i tražiti. Ne gubimo nadu. Nemojmo biti prestrašeni. Nemojmo dozvoliti da nam pomute nadu. Nemojmo dati da nam ubiju ono svjetla što još ima u nama. Hrvatski narod nije izgubljen. Ovaj narod je izabran. Da ljubimo Gospu, da budemo vjerni Mariji, Kristovoj Crkvi i svetom Petru. Sjetimo se naših velikana, od neznanih do bl. Alojzija Stepinca koji je za vjernost Crkvi katoličkoj dao svoj život. Čvrsto se nadamo da ćemo ga uskoro častiti kao svetoga, da se pribrojimo našoj nebeskoj proslavljenoj Crkvi“ poručio je don Dario.

Poželjvši svim narodima mir i blagoslov, don Dario je potaknuo: „Ne zaboravimo i našu domovinu Hrvatsku. Puno je ljudi dalo svoju krv i svoje živote za ovu zemlju, kroz dugi niz stoljeća. Mi smo danas na braniku domovine svojim radom, svojom požrtvovnošću, vjerom i odanošću, u svakodnevnim stvarima. Roditelji u odgoju djece. Kažu, škola za život. Ali škola koja će prepoznati vrijednost čovjeka u kojemu će biti mjesta i za Boga. Ako Bog bude na prvom mjestu, sve će biti na svom mjestu.

Nema te sile, nema toga straha, nema te krize koja može poljuljati onoga koji je čvrsto usmjeren i učvršćen u Kristu Gospodinu. On je naša snaga, on je naša jakost. Budimo vjerni zavjetu svojih predaka. Držimo svoju vjeru. Ne stidimo se svoje nacije. Volimo narode svijeta, ali ne dajmo na sebe, jer smo vrijedni u Božjim očima. Svaki čovjek je vrijedan u Božjim očima. Ali nemojmo sebe zaboravljati i nemojmo sebe pod noge bacati“ upozorio je propovjednik Tičić.

Zahvalno istaknuvši značaj zavjetne jubilejske proslave, don Dario je rekao da „netko tko nema osjećaja za duhovnu stvarnost, može reći da smo retro nostalgijari, da smo u Srednjem vijeku. Ali narod koji ne poznaje svoju povijest, ponavlja greške u budućnosti. Povijest nije radi toga da bismo joj se divili, da bismo je se sjećali, nego povijest nas obvezuje! Obvezuje nas ono što su nam naši stari u svojoj vjernosti Bogu predali. Molitva i misa bili su snaga koja nas je iz prošloga vremena prevela u ovo danas. Ovo danas nije najbolje. Neki kažu, 'Nismo se ovome nadali'. Svako vrijeme nosi svoju poteškoću. Svako vrijeme je teško. Ali vrijeme se

može pobijediti onim nadvremenskim. A to je Bog. To je njegova Majka Marija, naša odvjetnica i spasiteljica kojoj smo se uvijek utjecali“ istaknuo je don Dario.

Govoreći o blagdanu Male Gospe, predvoditelj je rekao da blagdan Marijinog rođenja „budi u nama osjećaj zahvalnosti Gospi za dar njenog života i za dar njenog Sina Isusa. U stara vremena taj je blagdan u Istočnim Crkvama padao na dan početka nove liturgijske godine. Taj blagdan doziva nam da je Bog po Mariji, unaprijed izabranom, donio i darovao svoga Sina Isusa za ovaj svijet, za naš naraštaj, za nas koji sada živimo u ovom vremenu i prostoru. Osjeñjena Duhom Svetim, Marija je začela Sina Božjega, sačuvala slavu djevičanstva i obasjala svijet vječnim svjetlom, Kristom, našim Spasiteljem“ naglasio je don Dario.

U osvrtu na rodoslovlje u navješćaju Evandjelja, rekao je: „Navedena su brojna imena, znana i neznana. Po njima Bog govori kako zna i po krivim crtama pisati ravnu povijest spasenja. U imenima koja se spominju u Evandelju nisu svi bili sveti i nisu bili svi savršeni. Bilo je među njima i onih koji su se kačili sa zakonom, koji su bili moralno neispravni, koji su bili ubojice, kriminalci. Ali Bog je i po njima, po njihovim životima pisao ravnu povijest spasenja. A na vrhuncu svega, Marija iz koje se rodilo Sunce pravde, Krist. Marija je svoga Sina nama dala za brata i spasitelja. Ona ga nije zadržala za sebe. Ona nije bila takva da je uživala u toj Božjoj prisutnosti. Nego je rekla ‘Neka mi bude po tvojoj riječi. Jer ja sam službenica Gospodnja’. Čak i ropkinja. Čak i ona koja je sto posto podložna Bogu. Ali mi zbog prijevoda i konotacije riječi ropkinja ne prevodimo tako, jer to zvuči neugodno i negativno. Nego kažemo ‘Evo službenice Gospodnje’“ rekao je don Dario.

„Blagdan Male Gospe govori da se Bog u vremenu i povijesti spustio u našu suznu dolinu. Da je upravo po imenima koja smo slušali u Evandelju, ispisao ravnu povijest našeg spasenja te se u danom trenutku od Marije rodio Isus koji je naš spasitelj. Zato Gospin rođendan ima smisla“ poručio je don Dario, podsjetivši da Crkva slavi tri rođendana: Isusa Krista, njegovog preteče Ivana Krstitelja i Marije „po

kojoj će Bog trajno ostati među nama i zauvijek nam biti bratom i Gospodinom“.

„Bog je ušao u ljudsku povijest kao što je ušao u povijest našeg hrvatskog naroda. Što je ostalo od zavjeta Branimirove godine ‘Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljnom misu slavi’? Čuje li se u našim obiteljima molitva ili psovka, teški razgovori, svađe i nesuglasice? Postali smo više povezani, ali otuđeni. Virtualno smo se zbližili, a realno udaljili jedni od drugih“ upozorio je don Dario, istaknuvši da su molitva i vjera održali naš narod. „Oni su nas držali na okupu u teškim vremenima kad smo se borili, do zadnjih olujnih pobjeda kad smo s krunicom oko vrata, u rukama i na usnama ishodili slobodu. Slobodu nam nitko nije darovao. Sami smo se za nju borili. Bilo je puno onih koji u nas nisu vjerovali. Ali mi smo puno vjerovali u Boga i Majku Mariju. Kao što su vjerovali naši stari koji su na paškom tlu 1244. g. dali zavjet Mariji da će biti vjerni sinovi njenog Sina, ne bi li očuvali svoju samostalnost i ostali vjerni Katoličkoj Crkvi“ rekao je don Dario.

Podsjetio je na povijesne događaje zajedničkog predanja Pažana Gospi. Kada su Pažani u Srednjem vijeku tražili samostalnost, oni su upravo u Mariji našli oslonac. Kada je 1855. g. u Pagu vladala kolera koja je odnijela puno života, Pažani su došli u suzama moliti Gospu u Stari grad da pomogne da se bolest zaustavi. „Predvođeni paškim kanonikom don Šimom Meštrovićem 1855. g. spontano su uzeli Gospin kip iz oltara u Starom gradu i ponijeli ga u zbornu crkvu da stoji nasred grada Paga kao kraljica i majka. Narod je molio pred Gospinim kipom krunicu ujutro, u podne i navečer, svoju zagovornicu i pomoćnicu.

Pažani su uvijek s najvećom pobožnošću častili Majku Božju. I kada su napustili Stari grad i u 15. st. pošli na obalu sv. Jakova gdje se sada nalazi Grad Pag, ostala je crkva u Starom gradu i u njoj kip Majke Božje kojega častimo na poseban način“ rekao je don Dario, zaključivši molitvom: „Majko Božja od Staroga grada, ne daj da ovaj narod strada. Ti si nam bila spomen i znamen, tako je bilo, tako neka bude. Amen“.

Paški župnik i dekan don Gašpar Dodić za-

hvalio je svim sudionicima i hodočasnicima iz župa Gorica i Raštane koji su došli sa župnikom Tomislavom Končuratom, hodočasnicima iz Bibinja koji su došli sa župnikom Zdenkom Milićem te svima koji su doprinijeli u organizaciji proslave, nosačima kipa i glavnom koordinatoru u slavlju, to je župni vijećnik Anthony Buljanović, voditelj paškog crkvenog zbora.

„Svi Marijini molitelji u svim dijelovima Hrvatske su žila kucavica našeg naroda. Vjernost Gospi i zavjet za nas su čast i obveza koje baštinitimo od predaka. Dati zavjet nije jeftina stvar. To je obveza i odgovornost. Poput Marije želimo se predati Bogu. Marija nas uči kako se to čini. Zavjetom. Osvijetljeni tim uspomena-ma čvrsto gledamo u budućnost“ rekao je don Gašpar te je puk zajednički obnovio Ispovijest pradjedovskog zavjeta vjere Hrvata katolika. Nadbiskup Puljić poručio je Pažanima da „budu ponosni na svoje pretke koji su učinili zavjet Gospi, zahvalni za sve milosti uslišanja koje su dobili po zagovoru Majke Marije te da i ubuduće odlučno i hrabro ustraju na tom putu“.

U velikoj procesiji putem dugim dva kilometra od novoga do staroga grada Paga molila su se slavna otajstva krunice i pjevalo Majci. Predstavnici župa Paškog dekanata nosili su crkvene barjake koji su se vijorili na paškoj buri. Procesija se zaustavljala na četiri mjesta kada su svećenici naviještali Evanđelje. Don Dario je u procesiji hodeći ispred Gospinog kipa kojega su nosila osmorica Pažana u narodnoj nošnji nosio relikvijar iz 1858. g., kada su ga Pažani dali izraditi, kao i dvije krune za glave Gospe i Djeteta Isusa u naručju. U relikvijaru se nalazi po predaji končić iz Gospinog odijela te je don Dario s tim relikvijarom završno blagoslovio puk na misi.

Nakon mise, Pažani su Gospin kip sa kojega su prethodno skinuli zavjetne darove postavili u barokni oltar crkve Gospe od Staroga Grada koja je dovršena 1392. g., kada je Pavao iz Sulmone završio njeno pročelje. U 14. st. ta je crkva uzdignuta na čast zborne, kanoničke crkve i tu je funkciju imala do 18. rujna 1488. g. kada je Kaptol preselio u novi Pag.

Uz blagoslov Kaptola, paški plemić Juraj Diš-

ković 1592. g. uz crkvu Gospe od Staroga grada podiže franjevački samostan u kojem borave franjevci do 1899. g. Od tada za tu crkvu brine Kaptol, odnosno do sadašnjih dana nadžupnik Paga. U drvenom 'zlatnom' oltaru iz 1626. g. nalazi se Gospin lik iz 13. st. Oltar je dala izraditi paška plemkinja Kolombina Zorović, uz pomoć kanonika don Jurja Palčića.

U zahvalnosti Gospi za uslišanje da prestane kolera koja je 1855. g. poharala Pažane, te su godine pohrlili pred Gospin kip u Stari grad moliti pomoć, već 164 godine Pažani nose Gospin kip na svetkovinu Velike Gospe u pašku zbornu crkvu, a na blagdan Male Gospe svečano ga vraćaju u crkvu Gospe od Staroga grada. Stoga su jubilarnu Gospinu zavjetnu proslavu Pažani htjeli povezati s Malom Gospom i završiti je na taj blagdan koji Pažanima puno znači, kada za procesiju s njenim kipom kažu: 'Vraćamo Gospu kući, u njen dom', a to je crkva Gospe od Staroga grada.

Alan Hržica i sestre Husar u Jazinama u Zadru – Koncert suvremene duhovne glazbe 'Ublažimo autizam djece'

Veliki koncert suvremene duhovne glazbe u Zadru održava se u subotu, 26. listopada s početkom u 19,00 sati u sportskoj dvorani Jazine. Nastupaju Alan Hržica, Marija Husar Rimac i Ivana Husar Mlinac. Taj humanitarni koncert održava se pod motom 'Ublažimo autizam djece' i plod je htijenja brojnih vjernika diljem Zadarske nadbiskupije, željnih koncerta duhovne glazbe u zajedništvu u većoj dvorani. Prihodom od prodaje karata pomoći će se 'Udruga za autizam Zadar' koja ove godine obilježava deset godina postojanja i roditelji čija su djeca u spektru autizma, a suočeni su s potrebom obavljanja mnogih terapija koje zadarske obitelji moraju obavljati i izvan svoga grada, u Zagrebu, Rijeci i drugdje.

Organizator koncerta je Hrvatska katolička udruga medicinskih sestara i tehničara Zadar. Medijski pokrovitelj koncerta je Hrvatski katolički radio.

Najavljujemo taj veliki zadarski duhovno – glazbeni događaj razgovorom s Alanom Hržicom koji je među najistaknutijim izvođačima

suvremene duhovne glazbe u Hrvatskoj.

Od vašeg zadnjeg koncerta duhovne glazbe u Hrvatskom narodnom kazalištu Zadar 7. veljače 2017. g., u proteklom razdoblju do tebe su, Alane, dolazila pitanja, želje i pozivi: 'Kad opet dolazite u Zadar?'. I evo vas!

Da. Još uvijek je u meni živ osjećaj onoga prekrasnog humanitarnog koncerta 'Anđeli za Anđelu' u Hrvatskom narodnom kazalištu Zadar. Baš je bilo predivno i atmosfera pravog slavljenja. Jer duhovni koncert nije samo da se sluša, nego i ljudi u njemu sudjeluju, dobiju poticaj da i oni pjevaju tu glazbu. Zadar je gorio, atmosfera je bila fenomenalna. Kad smo se Petar Buljan i ja vraćali ispunjenih srdaca doma u Zagreb, rekli smo: 'E, taj Zadar treba ponoviti!'. Ali nisam ni sanjao da će nas za dvije godine dočekati sportska dvorana Jazine. Ti si bila optimistična. Meni je to ipak bilo malo preveliko. No zaista mislim da je vrijeme sazrelo jer je klima u Hrvatskoj po pitanju duhovne glazbe i svega što se događa fenomenalna, nikad bolja. Vjerujem da će u Zadru opet biti duhovni spektakl!

Kada govoriš o atmosferi, publiku u Zadru tada niste trebali dugo ni posebno zagrijavati. Odmah od prve pjesme koju ste izveli, ljudi su ustali, digli se na noge i s vama pjevali.

Baš tako. Bila je sjajna atmosfera. Od tada sam puno radio, bili smo aktivni, imali smo puno lijepih koncerata, pjesama i suradnji. Veselim se doći, dati to i Zadru. To naglašavam i zato što sam ja jedan od onih Zagrepčana koji su odmalena na Viru imali vikendicu. Sa Zadrom sam povezan. S Vira smo se navečer prebacivali u Zadar i guštali po tim ulicama. Zato kada tu dolazim, osjećam i dio sebe u Zadru. Sad dolazimo u jednoj drugoj perspektivi. Te ulice za mene drugačije izgledaju jer i moj život se ostvario. Tada sam bio dječak koji je sanjao takve stvari, svirao u kući gitaru. A sada dolazim pred ljude koje volim i zajedno slavimo Boga. Za mene će to biti vrlo emotivni trenuci.

Moram reći nešto što ljudima nije poznato, da se vidi kakav blagoslov je potekao od vašeg gostovanja u Zadru 2017. g. Naime, kada sam te bila pozvala na koncert u Zadar, čime smo

htjeli pomoći liječenje mlade Zadrance Anđele Piplović, ja sam tada mislila da vi to već radite i tako nastupate po Hrvatskoj, pa ćemo mi biti samo još jedan grad gdje ćete doći. Nikad neću zaboraviti kako si mi ozbiljnim glasom u stavu promišljanja rekao: „Dobroo... Doći ćemo kada je za tu nakanu. Ali znaš, Ines, mi to baš ne činimo. Ne gostujemo mi puno, ne nastupamo baš koncertno po gradovima“. Usuđujem se reći da je baš nakon vašeg koncerta u HNK Zadar 2017. g., krenula lavina vaših koncerata po Hrvatskoj. Kao da je to i vama bio snažni impuls, poticaj, u smislu, 'Pa što više čekamo s nastupima?'. Vi ste još tada promišljali, razmatrali, s Gospodinom... A talent imate, pozvani ste. Možemo reći, 'Ostalo je povijest'. Uslijedili su brojni pozivi s raznih razina i vaši koncerti po gradovima i mjestima diljem Lijepe naše, pa i izvan domovine.

Je, istina je to što kažeš. Tada sam rekao: „To mi baš ne činimo“. Jer nisam ja u glazbi od jučer. Ja se glazbom bavim dugo vremena, imam 40 godina. Kada sam predao život Bogu, rekao sam: „Ja ću se baviti samo duhovnom glazbom, bez obzira na sve moje svjetovne pjesme“. Ja volim pjevati i o ljubavi između žene i muškarca. To je isto tako sveta stvar, kad je od Boga dana. Kad sam odlučio samo slaviti Boga, u mom životu se događala takva promjena – ti koncerti na koje sam dolazio, ta atmosfera koja me snašla, ljudi koji su mi poslije pisali svjedočanstva što su doživjeli na tim koncertima.... Jer to nije samo koncert. To je prisutnost Božja i tu se događaju razne milosti. Tu duša ozdravlja. Tu je sva ona dobra emocija koja je u čovjeku, upravo je u tom duhovnom stanju kada čovjek slavi Boga. Onda se i duša odmara i ozdravlja. Čovjek svakako, to garantiram, ide s tog koncerta ispunjenog srca kući. To nisu pjesme koje te bacaju u očaj, depresiju, proklinjanje života i situacije. Nego to je jednostavno slavljenje, to je blagoslov koji čovjek dobije. I onaj koji nije čvrsto u vjeri, koji se ne osjeća dostojan, i on dobiva taj novi susret, novu mogućnost. Tako se na kraju krajeva i meni dogodilo. Nisam ja oduvijek bio neki pobožan čovjek. Ja sam doživio promjenu u zrelim godinama. Tako da zovem apsolutno sve ljude da dođu na taj koncert. Neka dođu i oni iz znati-

želje koji su čuli da se tako nešto slično događa a nikad nisu vidjeli. I garantiram, obećavam da će i njima biti ispunjeno srce. To će biti prekrasna atmosfera.

Ljudi svjedoče o pomazanju Duha Svetoga i zacjeljenju na tim koncertima, po pjesmama koje vas Duh nadahnjuje da s nama dijelite. Što nas čeka u Jazinama?

Čeka nas vrhunski bend, vrhunska svirka. To su dečki koji sa mnom godinama sviraju i dali su također svoj život u to, a prekaljeni su glazbenici. Andrej Grozdanov dolazi na svaki koncert iz Rijeke, tu su Marijo Bilić, Benedikt Berić, Stjepan Habunek, Saša Miočić, Zdranin koji je također od početka s nama. Marija Husar Rimac i Ivana Husar Mlinac su dive duhovne glazbe. Koncert će biti prožet i malim svjedočanstvima, kontaktu s publikom, da dožive to što smo mi doživjeli u srcu. Da čuju što se to događa, kako to zvuči i zbog čega ljudi na to toliko reagiraju. Slavit ćemo Boga, bit će prekrasna večer. Zovem i dječicu da dođu, oni to posebno vole. Bit će i za njih specijaliteta, Jerihonske zidine i pjesme na koje se oni rasplesu. Bit će za svakoga ponešto. Evanđelje je vrlo duboka tema. Neke pjesme pričaju o križu i našim teškoćama, a ima i pjesama koje podižu, slave, slave Božju ljubav.

Što se sve može dogoditi na koncertima duhovne glazbe pokazuje i kako je za vrijeme jednog tvog nastupa u Splitu, jedna djevojka osjetila poticaj odazvati se duhovnom pozivu.

Da. Kad sam pjevao pjesmu 'Ime ti je Sveti', snažno sam osjetio, to nikad neću zaboraviti, kako me kroz tijelo prožela struja milosti. Rekao sam: 'Bože moj! Da barem ovi ljudi dožive od mene desetinu toga što sam ja od Tebe doživio, di bi to otišlo...'. Osjetio sam tu Njegovu prisutnost, silu koja je mene prožela. I onda mi je baš to bila potvrda, kad sam dobio tu poruku djevojke, da se baš za vrijeme pjevanja te pjesme to dogodilo. Bio sam sretan jer sam vidio da je to bio trenutak koji se očito odrazio i na mnoge druge duše, ne samo na mene.

Ta me situacija podsjeća na ono kad je Isus rekao: 'Netko me dotaknuo!'. Na te koncerte vi dolazite i kao molitelji, ne samo kao izvođači.

I ti sam 'moraš' biti naoružan Božjom milošću da bi duše moglo taknuti to što nam pjesmama nudite.

Baš to. Ja to živim. To nije hvala, to je samo svjedočanstvo. Živim kao svećenički život, ali u laičkom staležu, u braku. Budim se s Bogom, molim, svaka moja prilika za molitvu, okrenut sam prema tome, komuniciranju s Gospodinom. Moj život, moja obitelj, voditelj sam Molitvene zajednice Srce Isusovo, mi to živimo 24 sata na dan. Godinama je moj život u to urođen. Prijateljstvo koje sam dobio među ljudima koji to žive, to je potpuno druga percepcija stvari nego je bila prije moje promjene. Uvijek je netko imao neki interes, uvijek smo se nalazili radi nekog interesa, a nikad nisam bio u tim prijateljstvima miran i potpuno siguran. Sada jednostavno živim u zajedništvu vjere, baš kao braća i sestre. To nosim i ljudima, želim ljudima to svjedočiti. Naša vjera treba se živjeti na prirodan način, biti u svijetu, raditi, biti marljiv, vrijedan, živjeti Evanđelje, da se to vidi iz tvog života. Želim to donijeti kroz svoje koncerte. Želim da ljudi vide tu ljubav koju živim u zajednici, u svojoj obitelji i sam osobno.

Do Nove Godine zauzet si s terminima, vašim nastupima diljem Hrvatske. To pokazuje koliko ljudi žele Božju blizinu baš i po pjesmama Gospodinu, po duhovnom stvaralaštvu. Vaš je glazbeni put zapravo evangelizacijsko poslanje.

Da, tako je. Idemo svugdje po Hrvatskoj. Bili smo u svim gradovima, svaki vikend sam negdje. Zadnji koncert 'Progledaj srcem' u zagrebačkoj Areni bio je veliko finale svega što se u domovini događa. Tu se vidjelo koliko se hrvatski narod duhovno probudio, baš i u segmentu duhovne glazbe. Sretan sam da se pojavljuje sve više mladih, novih ljudi, dolazi sve više bendova koji pjevaju duhovnu glazbu, da se to razvije, da imamo jaku duhovnu scenu. To su kvalitetne produkcije. A još kad je koncert humanitarni, pomažemo autističnu djeca, to me posebno dirnulo. Nažalost, puno djece ima tu poteškoću. Jako je dobro da se otvori ta tema, da se o njoj više priča i govori. I da se što

više pomogne obiteljima s djecom iz spektra autizma. Hvala svim ljudima koji će se odazvati i doći na koncert. Vidimo se u Jazinama u Zadru, u subotu, 26. listopada!

Zadar: Susret zadarskih bogoslova: „Bogoslovija – mjesto molitve, rada, dozrijevanja, razmišljanja i odabira“

Godišnji susret zadarskog nadbiskupa Želimir Puljića i bogoslova Zadarske nadbiskupije održan je u ponedjeljak 23. rujna u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru. Nagovor o temi 'Bogoslovija – mjesto molitve, rada, dozrijevanja, razmišljanja i odabira' održao je mons. Josip Lenkić, generalni vikar i kancelar Zadarske nadbiskupije.

„Sjemenište i Bogoslovija predstavljaju zajednice na putu prema svećeništvu. Godine sjemeništa i bogoslovije trebaju biti vrijeme cjelovite formacije – ljudske, duhovne, intelektualne i pastoralne, vrijeme sazrijevanja i odgoja“ rekao je mons. Lenkić, potkrijepivši to i sveto-pisamskim citatom apostola Pavla Timoteju: „Posveti se čitanju, poticanju, poučavanju. Ne zanemari milosnog dara koji je u tebi, koji ti je dan po proroštvu zajedno s polaganjem ruku starješinstva. Oko toga nastoj, sav u tome budi da tvoj napredak bude svima očit. Pripazi na samog sebe i na poučavanje! Ustraj u tome! Jer to vršeci, spasit ćeš i sebe i one koji te slušaju“ (1 Tim 13b-16).)

Biti na Bogosloviji znači životno razdoblje kada osoba u studiju i radu, molitvi i razmišljanju dozrijeva u vjeri i spoznaje ima li volje i snage postati Kristov svećenik i apostol, navjestitelj i širitelj Božje ljubavi, rekao je predavač. „Osoba se u Bogosloviji sprema postati izgrađeni čovjek, dobar svećenik ili dobar praktični vjernik. Ne smije se reći: 'Bit ću dobar, ali ima još puno vremena da to postanem. Sada se mogu malo zabavljati, mogu koristiti život za mladenačka uživanja i nestašluke, mogu biti slobodan od raznih obveza i zapovijedi. To bi bilo zavaravanje samog sebe“ upozorio je predavač te pojasnio osobitosti ljudske, duhovne, intelektualne i pastoralne formacije.

Govoreći o ljudskoj formaciji, mons. Lenkić je rekao da „budući svećenici moraju gajiti

niz ljudskih osobina potrebnih za formaciju uravnoteženih, stabilnih i slobodnih osoba, sposobnih nositi težinu pastoralnih odgovornosti. Potreban je odgoj u ljubavi prema istini, u odanosti, poštivanju svake osobe, osjećaju za pravednost, vjernosti danoj riječi, stvarnom suosjećanju, dosljednosti i osobito u uravnoteženosti prosudbe o događajima i ljudima, u uravnoteženosti ponašanja, izabirući samo što je plemenito. Od osobitog je značenja 'sposobnost odnosa' s drugima, kao uistinu bitan čimbenik za one koji su pozvani biti odgovorni za zajednicu i biti graditelji zajedništva“ naglasio je mons. Lenkić, poručivši da „ljudska zrelost svećenika mora uključiti posebno formaciju njegove savjesti“.

Ljudska formacija obuhvaća ljudske i moralne darove: iskrenost duše, afektivnu zrelost koja osobu osposobljava ljubiti nepodijeljena srca, vjernost obećanjima, pravednost, prijateljstvo, postojanost, ispravnu slobodu i odgovornost, duh inicijative, spremnost surađivati s drugima. Duhovni darovi znače ljubav prema Bogu i bližnjemu, osjećaj za bratstvo i odricanje, poučljivost, čistoću srca, osjećaj za Crkvu, spremnost na apostolsku i misionarsku revnost.

Predavač je istaknuo značaj duhovne formacije u svećeničkom odgoju. Zbog „pastoralne svrhe cjelokupne svećeničke formacije, zajednički život i sav odgoj u sjemeništu idu za tim da se bogoslovi formiraju kao pravi pastiri duša po uzoru na Isusa, Učitelja, svećenika i pastira“. Duhovna formacija ide u četiri važna smjera: odgojiti svećenike koji će prihvatiti i uzljubiti Božju Riječ, biti službenici vazmenog otajstva, askeza kao jedan od preduvjeta stvarnog zajedništva s Kristom i ljubav prema Majci Božjoj.

Bitni čimbenik duhovne formacije je čitanje i razmatranje Božje riječi (lectio divina), u čijem se svjetlu i snazi može „otkriti, shvatiti, ljubiti i slijediti vlastiti poziv te ispuniti vlastito poslanje. Postavljanje u službu čitača, lektorat, posebno je važan trenutak odgoja za slušanje i služenje Riječi“ rekao je mons. Lenkić. Liturgijski odgoj zahtjeva „neprekidno prijateljevanje sa Svetim Pismom i poznavanje spisa svetih otaca, a svoj vrhunac ima u pripravi i obavljanju službe pratitelja, akolitata“.

Euharistija je središte života sjemenišne i bogoslovne zajednice. Bogoslovi mole i dio liturgije časova (Jutarnja, Večernja, Povečerje) jer je Liturgija Časova molitva Crkve. Važno je njegovati osobnu molitvu i privatnu pobožnost, adoraciju, ispit savjesti, čitati Sveto Pismo, djela crkvenih otaca, životopise svetaca, krunica, duhovne obnove i duhovne vježbe, duh obraćenja i pokore koji se razvija kroz redovitu ispovijed. „Trajno i stvarno obraćenje omogućuje i prihvaćanje askeze svojstvene kandidatima za svećeništvo i strože od one koja obvezuje druge vjernike“ istaknuo je mons. Lenkić.

Generalni vikar je istaknuo i značaj poslušnosti. „Poglavlari odgajaju bogoslove u pravoj i zreloj svećeničkoj, tj. pastoralnoj i ministerijalnoj poslušnosti po kojoj će oni u djelatnom zajedništvu i u ovisnosti svoje volje o biskupovoj volji, zajedno s njim ispunjavati svoje svećeničko poslanje. Poglavlari su prvi pozvani pokazati da se u ispunjavanju svoje službe podlažu volji Božjoj“ istaknuo je mons. Lenkić. Govoreći o posvećenom beženstvu – svećeničkom celibatu, mons. Lenkić je istaknuo da „u razdoblju formacije bogoslov mora posjedovati određeni stupanj psihičke i spolne zrelosti, revan i zdrav molitveni život te duhovno vodstvo od strane duhovnika. Oni koji spremaju kandidate za svećeništvo moraju znati da je celibat vrednota, milost, karizma koju treba prikazivati u njenoj pravoj svjetlosti. Inače se ne može cijeliti, izabrati i živjeti“ istaknuo je vikar Lenkić. Važni su i duh jednostavnosti i kršćanski ideal siromaštva, disciplina i zajedništvo s Crkvom kroz sinovsku odanost prema Papi i svom biskupu.

Predavač je istaknuo kako duhovno vodstvo „pomaže kandidatu da ispravno uoči i bude

raspoloživ djelovanju Duha, a poslije da bude pouzdani duhovni vođa, jer to u velikoj mjeri ovisi o tome kako bogoslov živi duhovno vodstvo za sabranost i šutnju. Bogoslovi nastoje obdržavati vanjsku šutnju koja je potrebna za nutarnju šutnju duše, za razmišljanje, rad i mir cijele zajednice. Kućni i dnevni red osiguravaju svim članovima zajednice dovoljan prostor za sabranost, molitvu i rad“ poručio je mons. Lenkić, govoreći i o potrebi suradnje s laicima. „Bogoslov zrelo pristupa i laicima, jer je svećeniku važna suradnja s pastoralnim suradnicima. Suradnja i istinski osjećaj zajedništva i povezanosti s vjernicima laicima za vrijeme pripreme i studija i u budućem svećeničkom životu, mogu doprinijeti istinskom prihvaćanju i življenju identiteta vlastitog zajedništva“ istaknuo je mons. Lenkić.

Tumačeći značaj intelektualne formacije, predavač je rekao da je svećenik odgojitelj vjere te se „mora isticati sveopćim i dubokim shvaćanjem vjere koju naviješta. Shvaćanje vjere mora se ostvariti za vrijeme intelektualne formacije bogoslova. Tu spada studij filozofije i teologije. Pastoralna godina sastavni je dio studija, premda ima vlastiti ustroj i sadržaj. Da mogu doista biti učitelji vjere i da im biskupi mogu povjeriti službe u mjesnoj Crkvi, presbiteri se moraju osobno pripremiti ne samo da steknu nužnu intelektualnu formaciju nego se i osposobiti da cijelim svojim životom daju „obrazloženje nade koja je u njima“ (usp. 1 Pt 3,15)“ rekao je mons. Lenkić. Intelektualni darovi znače dostatnu sposobnost završiti crkvene studije, ispravno shvaćanje naravi svećeništva i njegovih zahtjeva.

Govoreći o pastoralnoj formaciji, predavač je rekao da „pastoralni cilj osigurava ljudskoj, duhovnoj i intelektualnoj formaciji određene sadržaje i jasne oznake. Pastoralna formacija budućih svećenika počinje u prvim godinama sjemenišnog života i filozofsko-teološkog studija. Pastoralna dimenzija mora biti trajno prisutna i tijekom cijelog teološkog studija. Ona uključuje trajno upoznavanje današnjeg svijeta i pitanja koje on postavlja. I sami bogoslovi uključuju se u to pastoralno sazrijevanje u raznim trenucima svoga puta prema svećeništvu, kao što su podjela službe lektorata i akoli-

tata, svetog reda đakonata i konačno prezbiterata kao završnice sjemenišnog života i odgoja“ istaknuo je mons. Lenkić.

„Nakon filozofsko-teološkog studija slijedi pastoralna godina u koju se pripuštaju samo oni studenti koji su s uspjehom diplomirali i odlučili se za svećeništvo. Kroz vrijeme pastoralne prakse kandidati za svećeništvo, tada obično već đakoni, postupno kao svećenici u formiranju uključuju se u dijecezanski prezbiterij. Pastoralna praksa može se provoditi u za to određenom zavodu, u župi ili u nekom drugom prikladnom pastoralnom središtu“ rekao je generalni vikar, zaključno poručivši bogoslovima: „S diplomom ne završava studij. Čitav život valja učiti. To je osobito važno za svećenike u godinama nakon svećeničkog ređenja“.

Susret je počeo molitvom Srednjeg časa. Bogoslovima je prigodne poticaje uputio i nadbiskup Puljić, ohrabrivši ih na putu prema svećeništvu. Susret se nastavio za zajedničkim stolom u Nadbiskupskom sjemeništu Zmajević. Bogoslovi 24. rujna započinju svoje duhovne vježbe u domu pastoralnih susreta Domus Laurana u Lovranu.

ZADAR: Nadbiskup Puljić: „Sv. Vinko Paulski je svezremenski izazov kršćanske ljubavi“

Blagdan sv. Vinka Paulskog proslavljen je u petak 27. rujna u kapeli samostana sv. Vinka sestara milosrdnica u Zadru svečanim misnim slavljem koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić u koncelecijaciji s jedanaest svećenika. S više od trideset sestara u službi na devet mjesta, Milosrdnice su u vrhu najbrojnije redovničke zajednice u Zadarskoj nadbiskupiji u kojoj djeluju od 19. travnja 1977. g.

„Za karizmu Sv. Vinka Paulskog kažu da je svezremenski izazov kršćanske ljubavi. Njegovo djelo nadilazi vremena jer se razgranalo i proširilo diljem svijeta, počevši od Družbe svećenika lazarista i Družbe sestara milosrdnica do brojnih laičkih dobrotvornih društava koje je utemeljio sv. Vinko. Tako je on ponovio ono što je Isus činio, kad je prema grešnima, potrebnima, slijepima, uzetima, očitovao znakove spasonosne dobrotvornosti. A dobrota

je potka Kraljevstva Božjeg“ poručio je nadbiskup Puljić, istaknuvši da potka znači temelj u tkanju i nosi sve što se čini.

„Dobrota nas uči kako se brinuti o drugima, pomagati im. Ona nas potiče žrtvovati se, ljubiti bližnjega bez interesa i bez kamata. Kako je lijepo sresti čovjeka koji ti želi dobro, a bez interesa? Koji ti posuđuje, ali bez kamate. Bog ga blagoslovio! U duhu Isusove zapovijedi ‘Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio’. To je nasuprot mentaliteta društva u kojem živimo i koje ima drugu logiku, koja se zasniva na uspjehu i snazi. Kažu, kako je onaj uspio?! Samo se o tome priča. Vrijedan je jer je uspio. Isusova logika je, što si više izgubio za Kraljevstvo nebesko, to si više dobio. Zato blago siromasima, progonjenima“ poručio je mons. Puljić.

U svjetlu navještaja Evanđelja, nadbiskup je rekao da je Isusov govor na gori o blaženstvima upućen mnoštvu koje ga je okružilo, ali prvenstveno apostolima koji taj govor nisu shvatili, a kamoli prihvatili. „To je tvrdi govor, nerazumljiv, gledano ljudskim očima i rječnikom. Ali blaženstva su ustav kršćanstva, ustav iz kojeg se izvlače svi zakoni, ustav na kojem se temelje sve karizme koje su se pojavile tijekom povijesti. Kada čovjek uđe u misterij, u tajnu Božje poruke o blaženstvima, kaže poput apostola Pavla: Ne daj Bože da bih se ičim hvalio, osim križem Gospodina našeg Isusa Krista“ naglasio je mons. Puljić.

„Sv. Vinko nudi duhovne vrijednosti milosrđa, služenja i bratske ljubavi, nasuprot logike uspjeha i snage ovoga svijeta. Milosrđe je kreativno djelo koje stvara civilizaciju ljubavi a uobličuje se kroz tjelesna i duhovna djela milosrđa. Ta djela trebaju biti prepoznatljivi inventar kršćanina, svećenika, redovnika, onih koji Boga vole i koji se poput Pavla ponose jedino križem našeg Gospodina“ rekao je nadbiskup. Istaknuo je kako je „Sv. Vinko utjelovio i postao simbol milosrdnog Samarijanca svih vremena“.

Evanđelje opisuje kako su mnogi bili prošli pokraj potrebnoga, ali nisu ga vidjeli, uočili. Zaustavio se Samarijanac, tuđinac, poganin, koji nije bio pripadnik Izabranog naroda; on

je vidio čovjeka u potrebi. „Važno je vidjeti. Imamo oči, ali često ne vidimo. On se i sažalio. To znači da je dao prostora da se srce gane. Sagnuo se i rane mu povio. Takva je dobrota žarila iz Vinkovog srca i nosila ga da je učinio toliko puno dobra. Jer je vidio nevolju, muku, probleme. Sažalio se, imao je sažalno srce“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je „teologija sv. Vinka, njegovo razmišljanje o Bogu i shvaćanje duhovnosti vrlo jednostavno, a govor neposredan i jasan“.

„Služiti znači kraljevati. Upravo u duhu blaženstva koja je Isus najavio na gori. Hagiografi za sv. Vinka koji je osnovao brojne ustanove i karitativna udruženja kažu da je postao svestrenski izazov kršćanske ljubavi. Čovjeku treba biti blizu u tjelesnim i duhovnim potrebama i liječiti njegove rane. Sv. Vinko je pokazao kako se to čini i ostavio nam je primjer da ga slijedimo. Molimo oca siromaha neka nam ojača vjeru, kako bismo poput sv. Vinka ljudima pružali znakove nade. Neka i nas prožme duhom kako bismo ljubili što je on ljubio i u djelo proveli ono što je naučavao“ potaknuo je mons. Puljić.

Na misi se molilo i da Družba milosrdnica obnovi duh utemeljitelja svoje karizme. Milosrdnice djeluju u samostanskoj kući u Zadru gdje se nalazi i dječji vrtić Blagovijest kojega dnevno pohodi 40 djece i među najtraženijima je u Zadru. Milosrdnice djeluju i u Nadbiskupskom domu, Svećeničkom domu, u zadarskom samostanu sv. Frane te u zadarskim župama na Relji i Voštarnici, u Biogradu, Kistanjama i u Općoj bolnici Zadar.

ZADAR: Predstavljena volonterska akcija '72 sata bez kompromisa' u Zadarskoj nadbiskupiji

Sadržaj i tijek volonterske akcije '72 sata bez kompromisa' pod geslom 'Zakači se za volontiranje' za područje Zadarske nadbiskupije na konferenciji za medije na Narodnom trgu u Zadru u četvrtak 3. listopada predstavile su koordinatorice te akcije za Zadarsku nadbiskupiju: Marijana Čiklič, Ana Albin, Josipa Romić i Ena Klepić.

U Zadru se ta akcija održava četvrtu godinu, od 17. do 20. listopada. „Volonterski projekt '72 sata bez kompromisa' jako je dobro odjeknuo u Zadru i priključuje se sve više mladih. Prošle godine u akciji je sudjelovalo 160 volontera. Ove godine organiziramo više od dvadeset akcija na području cijele nadbiskupije. Surađujemo s raznim udrugama i institucijama i uspješno smo dogovorili što bi im trebalo pomoći. Živimo u društvu gdje su mnogi okrenuti samo sebi. Stoga je ova akcija izvrsna baš zato što se okrećemo prema drugima. Otvoreno je za sve, tko god hoće surađivati, volontirati i ima volju, dobro je došao“ poručila je Albin.

Akcija u Zadru započinje u četvrtak 17. listopada misnim slavljem u katedrali sv. Stošije u 19,00 sati. Nakon mise volonterima će se u dvorani sjemeništa 'Zmajević' uručiti majice i rasporediti sudjelovanje u akcijama. Mladi volontiraju cijeli petak 18. i subotu, 19. listopada. U subotu je od 20,00 sati u dvorani Sjemeništa druženje volontera, u želji da proslave uspjeh projekta i prodube međusobno upoznavanje. U nedjelju 20. listopada u župnoj crkvi Srca Isusova u Zadru u 12 sati služi se zahvalno misno slavlje za završetak akcija kojima će se pomoći sve generacije, od najmlađih do najstarijih.

Volonteri će pohoditi dječje vrtiće u Crnom i na Voštarnici, Dom za odgoj djece i mladeži u Zadru, domove za stare i nemoćne u Zadru i Preku, Centar za rehabilitaciju djece u Sv. Filip i Jakovu, Udrugu djece s Down sindromom, Udrugu za autizam, Udrugu 'Svjetlo' gdje će održati kreativne radionice, Dom sv. Frane, Posudionicu za dječju odjeću, obuću i opremu u samostanu sv. Frane i Posudionicu za medicin-

ska pomagala, azil za životinje. U trgovačkim centrima Super Konzum kod Decathlona i još nekih trgovina ljudi će moći ostavljati namirnice i potrepštine koje će se proslijediti potrebnima. U ekološkim akcijama mladi će čistiti plaže i druge javne površine.

Ove godine volonteri su organizirali i „predvolontersku akciju, uvod u maraton 72 sata”. U utorak 15. listopada volonteri će se u Gradskoj knjižnici Zadar prigodno družiti s djecom, čitati im priče i drugo.

„Volonteri koji sudjeluju jako su zadovoljni, ista mlada lica prijavljuju se već četiri godine. Osim što akcijom pomažemo nekome konkretno, pomažemo i izgradnji lokalne zajednice, upoznajemo druge ljude, druge mlade, razmjenjujemo iskustva. Vidimo žar kod mladih kako žele nastaviti volontirati. Bitan aspekt je ‘bez kompromisa’ jer želimo potaknuti mlade da ne kalkuliraju kada odluče pomoći. Mladi ne znaju do zadnjeg trenutka kada dijelimo akcije u kojoj akciji će sudjelovati, nego prihvaćaju volontirati gdje ih pošaljemo. To je ta beskompromisnost: da pomažemo bez kalkuliranja, da ne biramo gdje ćemo pomagati” istaknula je Čiklič, naglasivši da nije bitna samo akcija ta tri dana, nego da volontiranje uđe u svijest mladih kao trajna potreba kako je bitno pomagati.

„Mladi shvaćaju pojam volontiranja, ono je postalo više popularno u zadnje vrijeme. U Zadru postoji Centar za volontiranje i razne akcije. Neki studenti istovremeno i rade, ali uz pravu promociju, ako se potakne mlade i mi koji se bavimo volontiranjem, svojim iskustvima i svjedočanstvom možemo potaknuti mlade da se odazovu. Mladi nisu pasivni, kad se uhvate nečega, mladi će to učiniti. Akcija ‘72 sata’ to potvrđuje” poručila je Čiklič.

Želja im je među mladima popularizirati vrijednost pomaganja. „Studenti imaju dosta obaveza, fokusiraju se na učenje i fakultet, ali mladi bi se trebali uključiti i u volonterska pomaganja i udruge. Neki uopće nisu informirani gdje sve mogu volontirati, a neki i ne znaju za prekrasan osjećaj koji se dobije uslijed volontiranja” istaknula je Čiklič, pohvalivši suradnju s Caritasom, Pučkom kuhinjom, Socijalnom

samoposlugom, staračkim domovima. “Želimo ući u razne institucije da se pročuje o projektu ‘72 sata’. Ljudi reagiraju izvrsno. U druženju sa starim osobama doživimo kako ih razveselimo, kao da ožive. Prošle godine je volonter svirao gitaru, jedan djed je pjevao s njim i rekao kako smo ga puno obradovali, pokrenuli, jer se prisjetio svoje mladosti. Djeci u kreativnim radionicama puno znači što im pokažemo. Prošle godine volonteri su djeci u vrtićima pokazivali kako se pruža hitna pomoć, to ih je jako zanimalo. Gdje god dođemo, doživimo radost zajedništva, zahvalu, ganuće i pozitivne reakcije” poručila je Čiklič, potaknuvši: „Darujmo svoje talente i sklonosti u tu akciju. Svi su dobrodošli, neka se mladi odvaži. Život je kratak da bismo bili sebični. Na ovaj način pokažimo da nam je stalo, mladi mogu učiniti potrebno. Priključimo se da drugome uljepšamo život i nastavimo to djelo”.

Nakon što je prošle godine volontirala, Josipa Romić ove se godine uključila i u organizaciju. „Smisao projekta je da potaknemo mlade, studente u stvaranju svijesti kako je važno i plemenito pomagati. Da to ne čine samo kroz ta 72 sata, nego i kasnije kroz cijelu godinu. Da se osvrnu oko sebe i vide ljude kojima je potrebna pomoć. Da promičemo solidarnost, zajedništvo i pomaganje kroz cijelu godinu. Ta tri dana će biti udarna. Mislim kako je najbolje da i na taj način započnemo akademsku godinu” istaknula je Romić, naglasivši da akcija nije samo za vjernike, nego je otvorena svim ljudima dobre volje. Prošle godine u akciji ‘72 sata’ sudjelovali su i mladi koji se izjašnjavaju nevjernicima.

Ena Klepić potaknuta je u sklopu '72 sata' organizirati prikupljanje pomoći za Josipa Grdovića (18) i njegove prijatelje koji žive u bolnici u Gornjoj Bistri. Dirnuta televizijskim prilogom o životu te djece i akcijom 'Srce zadarsko' koji su pokazali kako se obitelj Josipa 18 godina borila da njihovo dijete dobije odgovarajući smještaj, Ena će biti ispred centra Kaufland gdje će građani moći ostaviti higijenska sredstva i hranu za Josipa i djecu u Gornjoj bistri. „Moramo aktivirati mlade da pokažemo kako možemo puno toga učiniti. U toj bolnici živi 107 djece od tri mjeseca starosti nadalje, potrebna su im higijenska sredstva i ostalo. Ne možemo biti ravnodušni na toliku potrebu. Zakačimo se za volontiranje što je i geslo akcije 72 sata“ rekla je Klepić.

Zadar je jedan od 11 hrvatskih gradova gdje će se provesti akcija od 17. do 20. listopada. Više od 4 000 mladih u Hrvatskoj daruje svoje vrijeme, znanje i vještine u raznim socijalnim, ekološkim i radnim akcijama, pomažući potrebne u dječjim i domovima za stare, bolnicama, udrugama, školama i drugim ustanovama.

Zainteresirani srednjoškolci, studenti i radnička mladež mogu se prijaviti na mrežnoj stranici 72 sata bez kompromisa. Kod ispunjavanja prijavnice mladi upišu i svoje talente i sklonosti temeljem kojih ih koordinatori usmjere u određene akcije. Zadrani pozivaju mlade da posjete i Instagram profil 72hzadar te facebook profil Ureda za pastoral mladih zadarske nadbiskupije.

ZADAR, Crkva sv. Frane: „Blagoslov patnje uputio je Sv. Franu prema Evanđelju“

Blagdan sv. Frane svečano je proslavljen u drevnoj samostanskoj crkvi sv. Frane u Zadru u petak 4. listopada svečanim večernjim misnim slavljem koje je u zajedništvu s osmoricom svećenika predvodio fra Andrija Bilokapić, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima čije je sjedište u zadarskom samostanu sv. Frane. „Crkva sv. Frane u Zadru prva je crkva koja je izgrađena izvan Italije, a posvećena je sv. Frani. Tu nam je sv. Frane stoljećima nadahnuće i neka ostane s nama i ubuduće“ rekao je fra Andrija, podsjetivši da je umirovljeni papa Bene-

dikt XVI. za sv. Franu rekao da je „div svetosti“. Nazvao ga je gigantom svetosti. I najtiražnije novine svijeta, poput newjorskog Timesa, proglasili su sv. Franu čovjekom tisućljeća, čovjekom koji je najviše oplemenio drugo tisućljeće.

Fra Andrija je opisao što je bio jedan od izvanjskih poticaja u preobrazbi svečevog života. „Frane je bio sin bogatih roditelja, nadobudan nasljednik imanja svoga oca. Volio se isticati, njegov životopisac kaže da je odgojen u hedonističkom duhu. Htio je biti prvi, steći slavu, postao je vitez. Perugia i Asiz zaratili su 1202. g. Asiz je izgubio taj rat. Frano je ranjen, izvršio je u zatvoru i tu je počeo dolaziti k sebi. Ali ne sasvim. Opet je htio biti vitez, oni su bili zvijezde onoga vremena, najpopularniji mladići. Pošao je opet u križarsku bojnu 1205. g. i tamo je imao čudesan san: „Frane, kome ćeš služiti? Gospodaru ili sluzi? Tko ti može više dati, gospodar ili sluga?“. Tu je zapravo Gospodin njemu progovorio u snu“ rekao je fra Andrija, dodavši kako se Frane pitao što mu je onda činiti.

„Sv. Frane spoznao je svoju grešnost. Za nju se kajao, grijehe je odbacivao, propitivao se. Glasno je naricao da ljubav nije ljubljena. Osobito danas Božja ljubav stavljena je u zapećak, mnogi se ponašaju kao da Boga nema“ upozorio je fra Andrija. Frane je napustio ratnu službu, viteško zvanje i svoje ambicije te počinje tražiti, čitati evanđelje. „Sv. Frane je doživio blagoslov patnje, svetost patnje, moć patnje. Znam da to mnogima bode uši. Ali najdublje ljudsko iskustvo je iskustvo nemoći. Milost patnje, milost neuspjeha, milost ranjavanja, milost gubitka sv. Franu uputila je prema evanđelju“ istaknuo je propovjednik, naglasivši da je naš Bog, Bog patnje. „I to će nekome parati uši. Naš Bog je Bog Isusa Krista. Božju svemoć sv. Frane doživljava u jaslama. Bog je došao u štalu, gdje je blago i smrdi. Naš Bog, Bog Isusa Krista, visio je na križu. Tu je pročitao sv. Frane silnu ljubav i silni grijeh. Za grijehe se kajao, ljubavi se otvarao. Zato je postao div svetosti, zato je obnovio Crkvu. Nije dopustio da ga patnja slomi, da pita, 'Bože, zašto meni?'. Nego je u križu, s križa se uvijek napajao snagom“ poručio je fra Andrija.

Provincijal je rekao kako je naš Bog ušao u patnju, u ljudsku nemoć, ali i svi Isusovi miljenici. „Kako je prošla Marija? Sve što joj je bila radost, bila joj je ujedno i bol. Bol roditi u tuđoj kući, u štali, a radost jer je rodila sina. Bol što su djeca poklana zbog njenog Sina, a ona je Sina sačuvala. Bol prognanstva u Egipat, bijega u Egipat, radost vraćanja. Traženi, pa nađeni Sin. Kad je Isus počeo propovijedati, radost pa žalost. Zatim pod križem, raskopano srce, da bi mogla doći uskrsna radost. Tako su prolazili i apostoli. Isus se često sporio s apostolima jer su odbijali bol, križ, nemoć. Ali nemoć je blagoslov“ istaknuo je fra Andrija, naglasivši da „naš život ima vrijednost iz onoga kamo smjera, što se s njim može postići“. „Bol je sv. Franu otvorila, otkrila mu je smisao. Vrijednost njegovog života nije u tome da bude skorojević, bogati nasljednik oca, nego bol ga je otvorila da primi Boga u svoj život. Sv. Frane postao je čovjek bogat Bogom. Došao je sebi kroz bol, kroz patnju. Ustao je, pošao i našao Svetu Trojicu. Franjevačka duhovnost je duhovnost Svete Trojice. Našao je da mu je Bog otac. Ali nije to naučio na vjeronauku, nego to je najživotnije iskusio“ poručio je fra Andrija.

Sv. Frani Bog je izvor i cilj. „Našao je Božjeg sina koji mu je postao brat. Svoje bratstvo našao je sa Sinom vječnog Oca. Našao je posvećenje po Duhu Svetom koji mu je objavio Oca i Sina. Našao je Evanđelje koje je pomazano Duhom, Riječ. I njemu Bog izravno govori. Kad sluša evanđelje, sluša Boga koji njemu govori. Svaki put kad se čita evanđelje, Bog govori. Sv. Frane tako sluša evanđelje“ istaknuo je fra Andrija.

„Bog je sv. Frani dao braću i on je s braćom išao.

Braća su mu bila bol i radost. Braća su mu zadavala puno boli, puno patnje, cijeli život. Sv. Frane je našao Crkvu. To je majčina utroba koja ga rađa za život vječni. Majčina utroba koja ga natapa krvlju, grije ga, poučava. Omiljena slika sv. Frane o Crkvi i kršćanima je da su braća i sestre Isusa Krista. Jer on je tu hranjen Krvlju i Tijelom Kristovim, kao što majka dijete hrani svojom krvlju i tijelom“ rekao je fra Andrija.

U Crkvi je sv. Frane poučavan, kao što majka poučava dijete. „Sv. Frane se dao poučiti na način da je njegov razum obogaćen Bogom. Zato je postao tako velik u kršćanstvu. I što je jako važno, našao je sebe“ naglasio je fra Andrija, poručivši: „Čovječe, ne možeš naći sebe bez drugoga. Svaki ja čezne ti i želi biti mi. Tek u ‘ti’ spoznaješ sebe. Sv. Frane je našao Božji ‘ti’. Božji ‘ti’ i Franin ‘ja’ stapaju se i to postaje otajstvo ‘mi’. Bogočovječan mi. Našao je sebe u ljubavi, našao je sebe ljubljenim, vrijednim. Do tu ga je dovela bol“ naglasio je propovjednik. Bio je oblikovan evanđeljem, poučen Crkvom, zazivajući Boga Ocem, Sina Božjeg ‘moj brat’, tvoj brat. „Nalazeći ljubav Duha Svetoga, sv. Frane našao je sebe u odnosu na Boga. Postao je na zemlji božansko – ljudski mi“ istaknuo je fra Andrija, naglasivši vrijednost blagoslovljenosti patnje, ako se želi slušati proroštvo sv. Frane. „Tvoja sigurnost nije tvoj izgled, tvoje zdravlje, tvoj bankovni račun, uloga, tvoje funkcije. Tvoja sigurnost može biti samo Bog. Na taj način sv. Frane popravio je kuću Božju, Crkvu je popravio. Ponosio se križem našeg Gospodina, ponio je i rane Isusove. On malen postao je blagoslov za ovu zemlju“ poručio je provincijal Bilokapić.

Upozorio je da ljudi ne nasjedaju zabludama onih koji čak i u ime vjere govore kako ćemo na zemlji biti oslobođeni patnje. Potaknuo je vjernike da se oslone na Gospodina, da on bude naša životna osovina i sigurnost. „Da bi se to dogodilo, nužno je ići na misu, stati pred Boga, moliti, uzeti Riječ Gospodnju. Neka se Gospodin proslavi i u patnji svakoga od nas. Neka nas poput sv. Frane i patnja otvori da nađemo smisao svog života, a to je puno zajedništvo s Bogom“ poželio je fra Andrija, poručivši da je sv. Frane osobito plodonosan u zemlji Hrvatske.

ta. „Kako je moguće misliti evanđelje u Crkvi u Hrvata bez sv. Frane, odnosno franjevaštva? Kako je moguće misliti uljudbu, kulturu Hrvata, bez udjela braće sv. Frane? Kako je moguće misliti gospodarstvo, bez utjecaja sv. Frane“ upitao je fra Andrija, naglasivši da je Hrvatska jedan od najfranjevačkih zemalja u svijetu.

Zadarski samostan sv. Frane prvi je franjevački samostan u Hrvatskoj osnovan za života sv. Franje, oko 1221. g. i među najstarijim je franjevačkim samostanima izvan Italije. Crkva sv. Frane posvećena je 1282. g. Prema predaji, na putu prema Svetoj Zemlji, oko 1212. g. sv. Franjo Asiški zbog protivnih vjetrova zaustavio se u Zadru, u hospiciju sv. Antuna Opata iz kojega je nastao taj samostan u kojem se stoljećima odvija bogati sakramentalni, duhovni i karitativni život i omiljeno je odredište u pohodu brojnih vjernika iz Zadarske nadbiskupije.

**ZADAR: Svečana Večernja Sv. Šimuna:
„Prorok ne može govoriti ono što mu se
sviđa, nego ono što čuje od Gospodina!“**

Svetkovina sv. Šimuna, zaštitnika Grada Zadra, jeruzalemskog proroka iz zapisa evanđelista Luke (Lk 2,25), „kojemu je Duh Sveti objavio da neće umrijeti dok ne vidi Mesiju“, a čije neraspadnuto tijelo počiva u škrinji u crkvi sv. Šime u Zadru, počela je u ponedjeljak 7. listopada Svečanom Večernjom koju je u zadarskoj crkvi sv. Šime predvodio gospičko – senjski biskup Zdenko Križić.

„Sveti Šimun nije bio svećenik, nego prorok. Prorok je viša kategorija na ljestvici duhovnih autoriteta u Bibliji“ istaknuo je mons. Križić u propovijedi, poručivši: „Prorok ne može govoriti ono što mu se sviđa, nego samo ono što čuje od Gospodina. Često puta proroci su teškom mukom naviještali neke stvari koje su čuli od Gospodina, a koje nikako ne bi htjeli da se obistine, kao npr. navještaj nekog ratnog poraza ili druge vrste katastrofa za zemlju i narod. Znali su da će zbog svoga navještaja trpjeti progonstva, ali nisu mogli drugačije nego govoriti. I Šimun kao prorok govori o patnji i stradanju Djeteta koje drži u naručju, odnosno Mesije, kao i o patnjama njegove majke Marije.

Sigurno je da to nije govorio s ushitom, nego s puno grča i boli – ali, morao je tako govoriti. On se ne smije iznevjeriti Božjoj riječi“ upozorio je biskup Križić.

„Proroci nisu samo oni koji su proricali budućnost, nego iznad svega oni koji su dobro vidjeli sadašnjost. Iz te sadašnjosti oni su vidjeli budućnost. To doduše uvijek ide skupa. Šimun je bio jedno i drugo. Baš zato što je dobro vidio sadašnjost, mogao je dobro vidjeti i budućnost“ rekao je propovjednik, naglasivši kako „Šimun u mnogo čemu ponavlja ono što su naviještali proroci prije njega. On kao prorok vidi da su se riječi starozavjetnih proroka sada ispunile. On je prorok zato što je gutao Božju riječ koja je dolazila preko proroka prije njega, kao i Božju riječ koja mu je dolazila u svakodnevnom životu kroz molitvu i pobožne čine“.

Biskup je rekao da je Šimun prorok, osoba je prorok, „zato što sluša Boga i prima srcu njegove riječi te se trudi živjeti po Božjoj riječi. Takva osoba onda dobro vidi sadašnjost i budućnost. Zato Bog od svojih vjernika, od svih nas, traži da i sami budemo proroci – to znači da slušamo Božju riječ, da budemo otvoreni Božjem svjetlu, Svjetlu koje prosvjetljuje sve narode, kako je Šimun predstavio Isusa. Tada ćemo dobro i ispravno vidjeti sadašnjost, a iz ove sadašnjosti i budućnost, kako svoju osobnu, tako i svojega naroda“ potaknuo je mons. Križić.

Podsjetio je da sveti Pavao u Prvoj poslanici Korinćanima, „kada nabraja karizme Duha u Crkvi, na prvo mjesto stavlja apostole, potom proroke, a onda učitelje. Stari Zavjet ima drugačiji poredak: na prvom mjestu su kraljevi koji su izabrani, od Boga pomazani i koji od Boga nose glavnu odgovornost za narod. Zatim su

proroci, porom mudraci. Proroci su predstavljeni kao oni na koje silazi Duh Sveti, čudesno ih obuzima i preobražava te oni na taj način dobivaju neku posebnu moć, neke posebne sposobnosti koje nadilaze njihove prirodne snage“ rekao je biskup Križić.

„Od proroka Jeremije pa nadalje, proročko iskustvo više se ne opisuje kao prije, u smislu „side na nekoga duh Jahvin“, nego „dođe nekomu riječ Jahvina“. Kada netko primi riječ Božju i po toj riječi živi i tu riječ naviješta – on je prorok. On živi za Boga i djeluje u ime Božje. Od tada se razlikovanje duhova, odnosno razlikovanje istinitih od lažnih proroka, provjerava na temelju njihovog života i istinitosti riječi koju navještaju. Kriterij koji će poslije dati Isus kada će reći: ‘Po plodovima ćete ih njihovim prepoznati’“ poručio je mons. Križić, potaknuvši da „molimo Gospodina da i nas prožme Svjetlo istinito koje nas je u Isusu pohodilo, da bismo mogli živjeti kao djeca svjetla i nositi svjetlo svima s kojima živimo i koje susrećemo. Neka nas u tome zagovara sveti Šime koji je Isusa i najavio kao Svjetlo na prosvjetljenje svim narodima. Neka on to bude i našem narodu“.

Nakon Večernje, biskup Križić, svećenici suslavitelji među kojima i kanonici Stolnog kaptola sv. Stošije s prepozitom mons. Josipom Lenkićem, upraviteljem Šimunovog svetišta koji je i generalni vikar Zadarske nadbiskupije te puk počastili su Šimunovu relikviju pohodeći škrinju iznad glavnog oltara u kojoj se nalazi neraspadnuto svečevo tijelo kojega puk iz svih krajeva Zadarske nadbiskupije časti već osam stoljeća.

ZADAR – SVETKOVINA SV. ŠIMUNA: Biskup Križić: „Sv. Šimun je prvi proklamirao dijete Isusa kao Mesiju!“

Središnje koncelebrirano misno slavlje na svetkovinu sv. Šimuna, zaštitnika Grada Zadra, u utorak 8. listopada u crkvi sv. Šime u Zadru predvodio je gospičko – senjski biskup Zdenko Križić u zajedništvu s oko trideset svećenika.

„Rijetko koja crkva u hrvatskom narodu može se podičiti da posjeduje takvu dragocjenost kao što posjeduje crkva sv. Šime (osim Presvetog sakramenta). Za Sv. Šimuna možemo

reći da je bio prvi kršćanin. Bio je prvi koji je prepoznao i proklamirao dijete Isusa kao Mesiju, kao Spasitelja. Rijetko tko se tako radovao susretu s Isusom i imao milost držati ga u naručju kao Sv. Šime. Šimun je na svojim rukama motrio misterij Božjeg utjelovljenja!“ poručio je mons. Križić, naglasivši da je Sv. Šime nazvao Isusa svjetlo na prosvjetljenje svim narodima. „Neka Sv. Šime po svom zagovoru ne dopusti da Zadar ostane bez Isusovog svjetla, bez evanđeoskih, kršćanskih vrijednosti. Molimo da Isusovo svjetlo bude stalno prisutno u našoj domovini koja slavi Dan neovisnosti. Neka Isusovo svjetlo prožima sve odgovorne u domovini koji je vode od državnih do lokalnih sredina, da bi naša domovina imala svjetliju budućnost“ potaknuo je mons. Križić.

U propovijedi je biskup Križić razlagao sadržaj evanđeoskog Lukinog navještaja koji opisuje susret Svete obitelji i Sv. Šimuna u jeruzalemskom hramu.

Šimun kao prorok govori da je Isus određen biti na propast i uzdignuće mnogih i da će biti znak kojemu će se protiviti mnogi. „To proročanstvo nije se odnosilo samo na Isusovo povišeno djelovanje do smrti na križu, nego na sva vremena do danas. Čemu se onda čuditi što i danas Isus izaziva toliko protivljenja, što danas ima toliko neprijatelja koji ga na različite načine progone u onima koji u njega vjeruju. Kršćani i s tom stvarnošću moraju računati. Isus će to posve jasno i otvoreno reći svojim prvim učenicima, a i svim budućima. Isus nije s tim samo plašio, nego je uvijek davao i jamstvo svoje blizine i svoje snage s kojom će biti oboružan njegov učenik. Govorio im je o progonstvima, ali uvijek iznova hrabrio: ‘Ne bojte se! Ja sam s vama’“ ohrabrio je biskup Križić.

Govoreći što je sve Sv. Šimun nagovijestio, biskup je rekao kako Šimun kao prorok govori o Djetetu puno toga što Marija i Josip prvi put čuju. „Oni starca Šimuna ne poznaju, ali je taj starac njih prepoznao. Vjerojatno nisu mogli sve ni razumjeti. Evanđelist kaže da su se oni divili svemu što je Šimun govorio o Djetetu. Marija i Josip u Šimunu su prepoznali proroka, Božjeg čovjeka i ono što od njega čuju razumjeli su kao govor samoga Boga. Šimun je prvo

dao hvalu Bogu na njegovom velikom daru. On dijete Isusa naziva 'Svjetlo na prosvjetljenje naroda'. Šimun osjeća da više od toga nema što dobiti. Zato izjavljuje da sada može prijeći s ovoga svijeta u miru, jer je ispunjen puninom radosti i sreće. Njegov život je dosegao vrhunac" rekao je mons. Križić.

No, direktno Mariji, Sv. Šimun „upućuje riječi koje nisu nimalo za divljenje. Mariji govori o stradanju njenog djeteta koje on još drži u naručju. Do navještenja, Marija je slušala najljepše o Djetetu. Anđeo joj kaže da će to dijete biti Sin Svevišnjega, da će mu Bog dati prijestolje Davida, najvećeg kralja u povijesti Izraela, da Kraljevstvo njegovo neće imati svršetka. A po Šimunu Marija čuje za bolni i trpeći aspekt života Djeteta. Šimun još izričitije govori Mariji i o patnji koja nju samu čeka i to terminom da će joj mač probosti dušu. Marija je shvatila da će joj u životu patnja dobrano raširiti ruke" rekao je biskup Križić, u zahvalnosti za posebnost obitelji Marije i Josipa koju im je Bog dodijelio u realizaciji otajstva spasenja.

Za Šimuna Sveto pismo kaže da je bio pravedan i pobožan. „U Bibliji je pravedan onaj čovjek koji se trudi u životu vršiti volju Božju. To je usko vezano uz pobožnost. Pobožan je čovjek koji se moli, sluša Božju riječ, o njoj razmišlja i tako otkriva što Bog od njega traži, što mu savjetuje, na što ga upućuje. I Josip je nazvan pravednim jer je bio pobožan, slušao je Boga, prepoznavao njegov glas i u snu, vršio njegovu volju i onda kada ništa nije razumio" podsjetio je propovjednik, istaknuvši da je prvotno biblijsko značenje za pravednost činiti volju Božju. To znači pravednost za biblijskog čovjeka. „Kad Isus traži od Ivana Krstitelja da ga krsti, Ivan na početku odbija, govoreći da Isus njega treba krstiti, a ne obratno. Isus mu kaže: „Pusti sada, jer dolikuje da nas dvojica ispunimo svu pravednost" (odnosno, svu volju Božju). Pobožnog čovjeka koji želi biti vjeran Bogu, Božji glas u njegovoj nutrini prati kroz cijeli život. Taj ga glas usmjeruje i vodi, on mu je svjetlo i putokaz" istaknuo je mons. Križić.

U tom kontekstu pojasnio je i dolazak Šimuna u hram koji se nije dogodio slučajno. Pismo kaže da je tada imao 'božansko nadahnuće',

sam Bog ga je uputio da ide tamo. Evandelist Luka izričito piše da je Šimun „potaknut od Duha došao u hram". „Kako je to važno i za nas. Mnoge stvari u životu koje nas pozitivno iznenade mi pripisemo slučaju, kao da se slučajno dogodilo ili slučajno se poklopilo. Nema tu slučaja. Nego to je Božja providnost kroz koju nam Bog pokazuje svoju ljubav i brigu za nas. Nažalost, rijetko postanemo toga svjesni, a još rjeđe za to zahvalimo Bogu, nego pripisemo nekoj sudbini" upozorio je biskup Križić.

No, čovjek može dopustiti da ga nadahne i zao duh pa čini stvari koje donesu teške posljedice u životu osobe. „Nažalost, ljudi tada za to prigovaraju Bogu i okrivljuju njega što je tako nešto dopustio. Nije za to kriv Bog, nego mi jer smo se udaljili od Božjeg glasa i okrenuli leđa njegovim nadahnućima. Tada redovito uskače zloduh sa svojim nadahnućima i svojim lažnim ponudama" upozorio je propovjednik, istaknuvši: „Pravedni Šimun bio je pažljiv na Božji glas. Poznavao je pisma i proročka navještanja s obzirom na dolazak Mesije po kojem će Bog pohoditi svoj narod te se za to molitveno pripremao, da ga taj trenutak ne iznenadi. I drugim Izraelcima ta istina o dolasku Mesije nije bila nepoznata, ali se ogromna većina za to nije spremala – zato ga nisu ni prepoznali" rekao je mons. Križić. Šimun je sveti čovjek koji je u vjeri i nadi iščekivao i molio da se to dogodi još za njegova života: „Bog ga u njegovoj nadi nije razočarao. Duh Sveti mu je objavio da neće umrijeti prije nego vidi Mesiju. I upravo to se dogodilo".

Biskup je istaknuo i značaj Isusovog upozorenja da njegov učenik ne smije uzvraćati zlo na zlo, uvredu za uvredu. „Isusov učenik ne smije nikome prijetiti, nego za progonitelje moliti. To je Isusov zahtjev jer je to po njemu put u život, to je put do pobjede. Uvijek se moramo ispitivati koliko se kao kršćani danas držimo ovih Isusovih uputa" potaknuo je mons. Križić. Govorio je i o potrebi blagoslivljanja, tragom susreta Šimuna sa Svetom obitelji gdje se kaže: „Šimun ih blagoslovi". „Šimun blagoslivlja Isusa, Mariju i Josipa. Šimun nije svećenik, ali on može blagoslivljati, jer je on sam od Boga blagoslovljen i nositelj je Božjeg blagoslova. On

Boga ne drži samo u naručju, nego ga nosi u srcu. On može blagoslivljati Božjim blagoslovom koji nosi u sebi. Tim blagoslovom mogu blagoslivljati svi koji Boga vole i do njega drže. Štoviše, Bog nas na to poziva. Poziva nas da budemo nositelji Božjeg blagoslova i da ga udjeljujemo drugima“ potaknuo je mons. Križić.

Roditelji su pozvani blagoslivljati djecu, prekriziti ih na početku i na kraju svakog dana, za njih moliti, molitvom pratiti njihovo odrastanje i budućnost. „Roditelji, blagoslivljajte vaš dom u kojem živite, zazivajte blagoslov na vaš rad, na svaki novi dan. Nažalost, često puta i u našim kršćanskim kućama više odzvanja kletva nego blagoslov, više odzvanja psovka nego molitva. A onda se čudimo što ima toliko zla. Isus nas poziva, svoje učenike, da budemo nositelji njegovog blagoslova, pa i za one koji ih proklinju. Blagoslovom se suzbija prokletstvo i zlo“ istaknuo je mons. Križić.

Šimun je blagoslovio dijete Isusa, a Isus će kasnije dijeliti svoj blagoslov djeci i svim ljudima. „Blagoslov Božji želi biti kao bistra rijeka koja teče s roditelja na djecu, s koljena na koljeno. Nemojmo dozvoliti da naša generacija blokira protočnost Božjeg blagoslova u našem vremenu. Sv. Šime je zato zaštitnik i zagovornik djece koju ne prestaje blagoslivljati ni danas. Molimo ga da blagoslovi djecu i mlade i jamči za njihovu bolju budućnost. Kao što je blagoslovio Isusove roditelje, molimo ga neka blagoslovi i sve roditelje u njihovoj teškoj ulozi u odgoju i podizanju djece. Šimun je bio starac i razumije dobro staračke jade, pa ga molimo da blagoslovi i stare i bolesne. Sigurni smo da nas on neće iznevjeriti“ zaključio je biskup Križić.

Mons. Josip Lenkić, upravitelj svetišta sv. Šimuna, u zahvalnosti biskupu Križiću darovao mu je u ime župe znak pažnje, sliku 'Zadarska baština' autora Josipa Botterija Dinija. „Sv. Šime stoljećima prati naš narod u radostima i žalostima, naporima i nadama. U Crkvi smo jedno i zajedno, tako i ostanimo. Uključimo u molitve našu sadašnjost i budućnost, da nam Bog po zagovoru Sv. Šime da nebeski i zemaljski blagoslov, mir, slogu i jedinstvo“ rekao je mons. Lenkić, povjerivši zagovoru Sv. Šime Zadarsku nadbiskupiju, Grad Zadar i sve hodoča-

snike. Sv. Šimi uputio je molitvu: „Bdij nad našim obiteljima, nad onima koji su izgubili vjeru i nadu. Utješi bolesne i sve koji trpe i pate. Budi potpora mladima i starijima i svima koji su u nevolji. Bdij nad pastirima i nad stadom vjernika, da budu sol zemlje i svjetlo svijeta“.

Nakon mise, koncelebranti i puk počastili su svečevo tijelo koje se nalazi u škrinji iznad glavnog oltara u svetištu crkve i otvorena je u blagdanskoj osmini kako bi puk počastio moći Sv. Šime kojega Zadrani časte osam stoljeća.

ZADAR: Završena svetkovina Sv. Šime: Mons. Puljić: „U Šimunu se otajstveno susreću Stari i Novi Zavjet te povezuju Betlehem i Jeruzalem“

Svetkovina sv. Šime, zaštitnika Grada Zadra koji je od četiri zadarska zaštitnika puku iz cijele Zadarske nadbiskupije osobito blizak i čašćenjem najmasovniji, u utorak 8. listopada završena je svečanim večernjim misnim slavljem koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Sv. Šimi hodočastilo je cijelog dana više tisuća vjernika iz grada, iz zaleđa i s otoka. Tijekom svetkovine slavljen je pet misa, a osobito je bila posjećena i misa s blagoslovom djece koju je predvodio fra Bojan Rizvan, župnik zadarske župe Srca Isusova, kada su brojni roditelji s djecom ispunili i trg ispred crkve, a ne samo unutrašnjost crkve sv. Šime, nekadašnje bazilike koja svojom unutrašnjom arhitekturom, stupovima i lukovima, pruža osobiti dojam Božjega hrama, i time podsjećajući na susret proroka Šimuna i Svete Obitelji 40. dan od Isusovog rođenja u jeruzalemskom hramu.

„Hramsku svečanost“ susreta sa sv. Šimom istaknuo je i nadbiskup Puljić u propovijedi. „Susret kako ga opisuje evanđelist Luka pokazuje odsjaj ljudske čežnje i hramske svečanosti. Vraća nas u duhu u božićno i bogojavljenjsko ozračje koje su evanđelisti lijepo prikazali. No, dok u božićnom izvješću pratimo pastire i mudrace s istoka kako idu prema Betlehemu pokloniti se novorođenom kralju, u blagdanskome tekstu o Šimunu, iz Lukina evanđelja, vidimo mladog Mesiju kako pohada ljude: ide ususret Šimunu i Ani, revnim ‘stanovnicima hrama’“ rekao je nadbiskup Puljić, u zahvalnosti sv. Šimi za sav njegov zagovor i zaštitu tijekom burnih povijesnih stoljeća kojima je pomogao brojne osobne i narodne potrebe.

„Spomen sv. Šime podsjeća nas na dan otajstvenog susreta Staroga i Novoga zavjeta, kad su se sreli prošlost i budućnost u osobi starca Šimuna i djeteta Isusa te povezali Betlehem i Jeruzalem. Dok je u Betlehemu Isus postao stanovnikom zemlje, u Jeruzalemu gdje ga je Šimun primio u naručje podnijet će muku, umrijeti i uskrsnuti i uzići na nebo. Kličimo zato i radosno pjevajmo: ‘Pravedniče, sveti Šime, častimo ti sveto ime!’“ potaknuo je nadbiskup Puljić, navodeći pripjevni stih iz Himna sv. Šimunu.

„Okupili smo se u svetišću dragog nam Pokrovitelja Šime gdje na povišenom mjestu iza glavnog oltara dva barokna anđela od bronce na rukama nose srebrnu raku s njegovim očuvanim zemnim ostacima. S osobitim poštovanjem slušali smo Lukino izvješće kako Šimun primi u naručje Isusa, blagoslovi ga i reče: „Sad otpuštaš slugu svoga Gospodine“. Mi smo Bogu zahvalni što raka sv. Šimuna čuva njegove svete zemne ostatke. Ona spada među najdragocjenije i najvrijednije izložke hrvatske srednjovjekovne baštine i osjećamo se ponosni što su naši očevi stoljećima odano i pobožno častili svetoga Šimu, prisjećajući se njegovog svečanog susreta s Mesijom u hramu: ‘Poniješe Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kao što piše u Zakonu Gospodnjem’“ rekao je mons. Puljić.

Šimun i Ana „u predvečerje i na zalazu svoga zemaljskog hoda kliču od radosti i Bogu zahva-

ljuju na daru života i milosnog susreta“ s Djetetom koje je Šimun prepoznao da je obećani Mesija. „A Isus kao „mlado sunce s visine“ (Lk 1,78), koji je tek na početku svoga mesijanskoga poslanja, širi ruke i blagoslivlja to dvoje staraca. U tom simboličnom događaju u hramu vidimo ne samo ljepotu liturgijskog čina prikazanja u hramu, već i znakovitost susreta stare i mlade generacije na tom svetom mjestu“ rekao je nadbiskup Puljić.

Potaknuo je puk da zahvali Bogu za svoje bake i djedove, da se sjeti naboranog lica, ljubavi i radosti koje su nam darovali naše bake i djedovi, susreta s njima kada smo kao djeca i mladi bili obogaćeni njihovom mudrošću, u zagrljaju njihove pažnje i brige, jer bake i djedovi često pomažu roditeljima u podizanju njihove djece, odnosno svojih unuka.

Nadbiskup je podsjetio da se već tri desetljeća, od 1991. g., 1. listopada obilježava kao Međunarodni dan starijih osoba. U tom je duhu i Vijeće HBK za život i obitelj kao temu nedavne sjednice posvetilo starijim osobama, osobito poslanju djedova i baka. „Dok razmišljamo o aktualnosti liturgijskog čina prikazanja djeteta Isusa u hramu, pitamo se koliko su današnji roditelji svjesni da su njihova djeca Božja svojina i vlasništvo koje im je povjereno kao skupocjeno blago? Trude li se današnji očevi i majke primati život iz Božjih ruku te moliti i zahvaljivati Bogu za dar svoje djece? Vode li ih da obiđu djedove i bake kako bi razveselili njihove staračke dane? Idu li skupa sa svojom djecom u hram Gospodnji kako bi tamo s braćom u vjeri molili i pjevali“ potaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je rekao i da je listopad, kad se slavi blagdan sv. Šime, mjesec bogat i bremenit liturgijskim sadržajima. Dan prije Šimunove svetkovine je blagdan Gospe od Krunice. „Naši branitelji s krunicom u ruci i oko vrata borili su se protiv zla, mržnje i uništavanja. U čast Gospe od Ružarija Hrvatska vojska i policija hodočastila je u naše nacionalno Gospino svetište u Mariju Bistricu. Papa Pio V. ustanovio je liturgijski blagdan BDM od Ružarija kao uspomenu na pobjedu kršćanske vojske nad Turcima kod Lepanta 7. listopada 1571. g. Osim otajstvenog događaja blagdana sv. Šimuna koji nas vodi u

Jeruzalem, obilježavamo i Dan naše narodne neovisnosti za koju smo zahvalni Božjoj Providnosti. U Gospinom mjesecu, a na svetkovinu osobitog Pokrovitelja Grada Zadra, Svetoga Šime, želimo zahvaliti Gospi i Svetom Šimi za sve što su učinili našem narodu, Gradu i Nadbiskupiji tijekom prošlih stoljeća. Osobito u danima Domovinskog rata kad smo proživljavali pravu kalvariju. Uz njihovu pomoć i zagovor, u znaku krunice prepoznali smo pravu snagu i osvojili slobodu“ poručio je nadbiskup Puljić, istaknuvši da se raskid svih državnopravnih veza s Jugoslavijom dogodio upravo na svetkovinu sv. Šime, 8. listopada 1991. g.

„Slaveći blagdan svetoga Šimuna spominjemo se brojnih događaja iz naše prošlosti. S vjerom molimo i dalje njegov zagovor i pomoć. Šime je bio i ostao ponos Zadra Grada. U njegove ruke položena je naša nada. Susret s malim Isusom ispunio ga je zanosom i radošću, a Isus ga je obdario mesijanskim darom spasenja i mira“ rekao je mons. Puljić, zaključno uputivši molitvu sv. Šimunu: „Slaveći njegovu nebesku proslavu, molimo: Raduj se, blaženi Šimune, zaštitniče malenih, čuvaru svetoga hrama, uzore svećenika, utjeho i nado starih i bolesnih. Štiti i blagoslovi naše obitelji, očeve i majke da budu vjerni u ljubavi, postojani u molitvi i gorljivi u djelima dobrotvornosti. Neka riječju i primjerom svjedoče vjeru, kako bi mogli uživati obilje Božjeg blagoslova, zdravlja, sloge i mira na zemlji, a u nebu vječno spasenje. Preko Tebe, dragi naš Pokrovitelju, upućujemo staru preporuku i molitvu: Lomi snagu dušmaninu, brani našu Domovinu! Neka Krist, koji je otkupio svijet i čovjeku povjerio zemlju da njome upravlja, blagoslovi sve stanovnike Lijepe

naše. Neka blagoslovi osobito one koji vode brigu o njenom prosperitetu, kako bi se ostvarivalo duhovno i materijalno blagostanje u prijateljstvu, bratstvu i ljubavi. Molimo te, naš dragi zaštitniče, čuvaj nas od opasnosti rata, moralnog rasula i zagađenosti okoliša. Obdari odgovorne za opće dobro, kao i sve žitelje naše Domovine duhom istine i ljubavi, kako bi ti vjerno služili i međusobno se poštivali i ljubili. Tebi, zaštitniče malenih, čuvaru svetoga hrama, utjeho i nado svih koji se pripremaju poći s ovoga svijeta, kličemo: Pravedniče, sveti Šimune, slavimo ti sveto ime! Slavimo ti svete kosti, ti nas čuvaj u milosti! Moli za nas“.

Svečeva raka otvorena je u osmini od blagdana kada je moguće izraziti čašćenje pred moćima sv. Šime. Svakoga osmoga u mjesecu u crkvi sv. Šime mons. Josip Lenkić, upravitelj toga svetišta, predvodi misno slavlje u 18,00 sati s nakonom za zdravlje duše i tijela.

ZADAR: Prof. dr. Tonči Matulić o novom Zakonu o pobačaju temeljem odluke Ustavnog suda RH: „Supstancijalne promjene zapravo u zakonu nisu moguće“

Nema sadržajne, ključne kvalitativne razlike u Zakonu o pobačaju iz 1978. g. koji je na snazi u Hrvatskoj četrdeset godina i novoga zakona o pobačaju kojega je Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH dužan donijeti, s uputom kakvu je naložio Ustavni sud RH. Drugim riječima, nema bitne razlike između Zakona o pobačaju u Hrvatskoj koji je donesen u komunizmu i zakona koji su već na snazi u europskim demokratskim i liberalnim zemljama, a dozvoljavaju pobačaj.

Temeljem institucionalno nadležnih, zadanih pravnih okvira i smjernica za izradu toga zakona u Hrvatskoj od strane Ustavnog suda, potvrdio je to i prof. dr. Tonči Matulić na tribini sa Zadranima održanoj nakon što je predstavljena knjiga 'Pobačaj – drama savjesti' čiji je dr. Matulić autor, u srijedu 9. listopada u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru.

„Vidjeli smo po odluci Ustavnog suda RH da je zakonodavac dužan donijeti zakon istoga karaktera kakav u Hrvatskoj već jest na snazi od 1978. g. Dakle, samo su posrijedi valutne

promjene, nomotehničke promjene (izrada zakona, uredba, pravilnika, statuta, nap.a.) i jezične promjene. Supstancijalne promjene zapravo u zakonu nisu moguće! Takvo je to zakonodavno rješenje“ poručio je dr. Matulić komentirajući novinarsko pitanje je li zalaganje za zakonsku zabranu pobačaja u Hrvatskoj „borba s vjetrenjačama“. Može li Hrvatska u smislu donošenja zakona koji bi pobačaj zabranio učiniti drugačije od onoga kako je u Europi, jer i u Hrvatskoj će se donijeti Zakon o pobačaju koji treba biti ujednačen s praksom europskih zemalja u kojima je pobačaj legaliziran. Naime, i dr. Matulić govori o „pobačajnom mentalitetu“ koji u zakonskom smislu prevladava u EU i da je „slika Europe glede legalizacije pobačaja potpuno crna“.

„Doista, radi se o svojevrsnoj borbi s vjetrenjačama. Međutim, nije to borba s vjetrenjačama 2019. godine. Nije to borba s vjetrenjačama 21. st. Nego, to je borba s vjetrenjačama od čovjekovog pada. Od prapovijesti. Mi živimo sudbonosnu pomiješanost dobra i zla! Kada apostol Pavao kaže da nam se svake sjene zla kloniti, to nas vraća na činjenicu napora kojega ulažemo u spoznaji dobra i zla, napora kojega umnažamo u razlikovanju dobra i zla“ rekao je dr. Matulić, istaknuvši da je i ta njegova knjiga „doprinos rasvjetljavanju te istine (o pobačaju, nap.), te spoznaje, bez da se ikome išta nametne. Bez da se ikoga u nešto razuvjeri ili u nešto uvjeri. To je znanstvenom akribijom (točnošću, pomnošću), na temelju znanstvenih, svima objektivno dostupnih činjenica u knjižnicama, u bazama podataka, na temelju dostupne literature“ pozvani smo slijediti taj put. „Posrijedi je problem sudbonosne pomiješanosti dobra i zla. Za vjernika, Zli je pobijeđen, ali postoje ostaci zla i njegov rep. Kao kad se gušteru otokine rep, još uvijek se mrda. Živimo u trajnom izazovu sudbonosne pomiješanosti dobra i zla. I stalno smo u službi jasnog razlikovanja i jasnog raspoznavanja. To je naš posao. Ta drama nikad neće prestati“ upozorio je dr. Matulić.

Istaknuvši da je „ogromno i bolno pitanje zakonskog reguliranja pobačaja“, dr. Matulić ukazao je na potrebu ispravne informiranosti o zlu pobačaja i raspolaganja znanstveno utvr-

đenim činjenicama. „Kad ste osvijetlili veličinu ljudskog života u majčinoj utrobi, kad ste posegnuli za najboljim znanjima i spoznajama služeći se svim raspoloživim alatima koji su zakoniti, legitimni, kojima je Sveučilište dom i domovina... Kad ste osvijetlili što je taj život u majčinoj utrobi.... Tko se to razvija, kako se razvija, koja je njegova vrijednosti veličina... Kad ste to iznijeli u najvećem i najboljem pozitivnom svjetlu – svi ljudi će zbiti glave i reći: „Pa mi to moramo zaštititi!“. Moramo to poštivati do krajnjih granica! Nažalost, mi se često puta nalazimo u situaciji da se o temi pobačaja ne smije govoriti drugačijim jezikom nego što ga nameće jezik političke korektnosti. I sigurno da nam je onda uskraćena cjelovita slika, da nam je uskraćena mogućnost cjelovite spoznaje, da nam je uskraćena mogućnost da zahvatimo to što možemo nazvati istinom o pobačaju. I onda smo zapravo ‘zadovoljni’ obmanom, zadovoljni smo mračnim pogledom, nejasnim pogledom, ‘zadovoljni’ smo poluinformacijama i lažnim informacijama. Kada upoznamo što majka nosi u svojoj utrobi, vidjet ćemo da ono izaziva samo jedan osjećaj, samo jedan odnos – a to je ljubav! Sve majke koje su rodile djecu o tome su meritornije govoriti od mene. Jer ja sam o tome čitao u knjigama i gledao svoju majku, koja me rodila kao deseto dijete u obitelji“ poručio je dr. Matulić. Poželio je da njegova knjiga ‘Pobačaj – drama savjesti’ izazove „zdravu konfrontaciju, promjenu mišljenja, preispitivanje vlastitih stavova“. „Kao što mene svaka knjiga ‘pogađa’ i oblikuje i ova će knjiga kod njenog čitatelja izazvati istu stvar. I to je funkcija literature, to je funkcija svake knjige“ rekao je dr. Matulić.

Naime, Ustavni sud RH je 2. ožujka 2017. g. donio odluku kojom je obvezao Hrvatski sabor da u roku dvije godine donese novi Zakon o pobačaju, ali uz zaključak kako u novom zakonskom rješenju nije moguće zabraniti „pravo na prekid trudnoće“, odnosno, da nije moguće u potpunosti zabraniti pobačaj.

Donošenju te saborske odluke prethodi rad Povjerenstva koje treba evaluirati zakonske kriterije i iskustva država Europske unije unjivoj zakonskoj praksi o pobačaju. Povjerenstvo je razmotrilo zakonsko rješenje o pobačaju iz 33 europske zemlje, a ono, nažalost, u svojim odredbama dozvoljava pobačaj, uglavnom do desetog tjedna trudnoće u većini europskih zemalja, negdje i do 13. tjedna (Italija) ili 14. tjedna (Francuska, Španjolska, Rumunjska). Smjernice toga Povjerenstva trebaju biti temelj Ministarstvu zdravstva RH za izradu prijedloga novog Zakona o pobačaju u Hrvatskoj.

„Ljudsko dostojanstvo je apsolutno bezuvjetno i nepovredivo. To nam je jedina, zadnja, krajnja razina obrane. Ne postoji ideologija, ne postoji filozofija, ne postoji teologija koja može iznijeti jedan jedini argument koji bi moralno opravdao i najmanju povredu nečijeg ljudskog dostojanstva. Odustati od svakog napora nećemo. Jer smatramo da demokratsko potvrđivanje znači i potvrđivati se u zaštiti malenih. Kao što je važno načelo štititi manjinu, to je dokaz demokratske zrelosti većine. Štititi nevino ljudsko biće dokaz je demokratske zrelosti većine“ poručio je dr. Matulić.

ZADAR: Predstavljena knjiga ‘Pobačaj – drama savjesti’ dr. Tončija Matulića

Knjiga “Pobačaj – drama savjesti” dr. Tončija Matulića, pročelnika katedre Moralne teologije na KBF-u Zagrebu, predstavljena je u srijedu 9. listopada u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. O knjizi za koju je sudionik toga svečanog akademskog čina, zadarski nadbiskup Želimir Puljić rekao da je „pjev ljubavi“, govorili su dr. Ante Bekavac, moralni teolog, dr. Denis Sabljar, spec. psihijatar i lic. theol. Damir Šehić, moralni teolog. Prisutnima se zaključno u zahvalnosti za veliki odaziv i podršku Zadarna dolaskom u priloga zaštite života od začeca,

ohrabrujućim riječima obratio i autor knjige dr. Matulić.

Dr. Ante Bekavac istaknuo je snagu, jasnoću i vrijednost argumenata u knjizi u kojoj „nema nikakve ideologije niti je s tim ciljem pisana. Ona služi samo istini koja na tragu znanstveno dokazanih činjenica iznosi pogled na tajnu postojanja čovjekom osobom“. Upozorio je da „svako odvajanje morala od demokracije znači njen poraz i okretanje protiv temeljnog ljudskog prava, a to je pravo na život. Čovjek kao osoba prethodi državi i društvu pa rasprava o vrijednosti života ne može biti prepuštena na milost i nemilost samovolji pojedinaca ili skupina. Temeljno i opće dobro naroda i države je ljudski život od začeca. Tada demokracija može služiti čovjeku koja se očituje kao kultura smrti“ poručio je dr. Bekavac. Istaknuo je da „zigota zahtijeva bezuvjetno poštovanje koje mu dugujemo kao ljudskom biću u tjelesnoj i duhovnoj cjelokupnosti. Pravo treba priznati temeljno pravo na život. Čovjek se uvijek razvija kao osoba i subjekt prava“. Dr. Bekavac je istaknuo i da je od „presudne važnosti liječničko poimanje ljudskog života u prenatalnom razvoju. Liječnici su najpozvaniji reći o tajni prenatalnog života te stati u obranu jedinstvenosti, neponovljivosti i tehnološke usmjerenosti prenatalnog čovjekovog razvoja, kako bi se isključila mogućnost dokidanja ili uništavanja ljudskog života u ranim stadijima razvoja. Djelatnici u zdravstvu danas su izloženi različitim kušnjama savjesti u odnosu prema temeljnoj vrednoti, a to je ljudski život“ upozorio je dr. Bekavac, poručivši da se djelatnici u zdravstvu „nalaze pred izvorima jake odgovornosti prema ljudskom životu koji proizlazi iz njenog najdubljeg sadržaja da je liječnik prije svega artist ljudskog tijela koji pred sobom nema samo čovjeka u tjelesnom aspektu, nego čovjeka gleda i u duhovnom aspektu. Potrebno je promicati dobro ljudske osobe već od prvih stadija života osobito u prenatalnom razvoju čovjeka“. Pobačaj utječe i na demografsku sliku i strukturu naroda. Treba donositi pronatalitetne politike, uvažavati datosti moderne embriologije i prednatalne dijagnostike te sustavno rasvijetljavati temeljne istine o čovjeku, potaknuo je dr. Bekavac.

„Parafrazirajući rimskog filozofa Cicerona koji je rekao da križ mora uvijek biti daleko ne samo od tijela rimskog građanina, nego i od njegovih misli, očiju i ušiju, danas se govor o pobačaju suvremenom čovjeku također čini skandaloznim i drži da govor o pobačaju mora biti daleko od njegovih misli, očiju i ušiju. Rasprava o pobačaju izaziva toliko ružnih etiketiranja, javne difamacije, podjela, nesnošljivosti“ upozorio je dr. Bekavac, istaknuvši da se ta drama savjesti u čovjekovoj nutрини pokazuje i na vani, u uznemirenosti ljudi. To ukazuje na težinu toga moralnog čina. Knjiga je svjedočanstvo toga da sve ustanove društvenog života trebaju promicati i štititi ljudsko dostojanstvo. „Svima koji tragaju za istinom o čovjeku knjiga će pomoći da vide u čemu se ogleda drama savjesti, ali i da uoče vrijednost biti čovjek i priznavati mu temeljno pravo na život od začeca“. Prema najmanjima se treba odnositi s obazrivošću, „jer ćemo pred Bogom i savješću time biti mjereni“, poručio je dr. Bekavac.

Dr. Denis Sabljar izložio je medicinski aspekt problematike pobačaja. „Hvala Bogu da je broj pobačaja značajno smanjen u odnosu kad sam ja bio na stažu u Rijeci 1988. g. Tada je samo u Rijeci bilo 29 do 30 pobačaja dnevno. Sve manje ginekologa izvršava pobačaj zbog priziva savjesti. Ilegalni pobačaji su dva do pet puta češći od legalnih“ rekao je dr. Sabljar. „Na pobačaj utječu pomanjkanje ljubavi uopće i za život koji se rađa, kriza majčinstva kao da je ono manje vrijedno u današnjem društvu, bezosjećajno i indiferentno društvo gdje se nerodena djeca doživljavaju kao neprijatelji, gubitak osjećaja za poštovitost, legalizacija pobačaja radi političkih bodova, dolaska na vlast i utjecaja Brüsselsa, teško materijalno i psihološko stanje žene“ rekao je dr. Sabljar. Upozorio je na neinformiranost žene o činu kako se pobačaj vrši i posljedicama kao što su krvarenje, infekcija i smrt. Prema studiji Suttona koja govori o psihičkim smetnjama žena nakon pobačaja, dr. Sabljar rekao je da 44 % žena nakon pobačaja imaju neurotske tegobe (napetost, tjeskobu), 36 % žena ima nesanicu, 55 % žena je zatražilo antipsihotike, 30 do 50 % žena izražava kajanje, žaljenje osjećaj krivnje. Prema studiji ginekologa iz Velike Britanije, 73,1 % žena pod-

vrnutih pobačaju doživljavaju tjeskobu, 59 % žena smatra da je pobačaj zločin. Prema jednoj švedskoj studiji, 25 % žena koje su pobacile nose u sebi osjećaj grijeha, krivnje. Nakon rođenja sljedećeg djeteta, 48 % žena ima osjećaj grijeha, krivnje, a 17 % žena osjeća sreću s povremenim duševnim smetnjama.

Teološko-bioetički osvrt na knjigu iznio je lic. theol. Damir Šehić. „Pobačaj nije samo drama savjesti, on je i osobna drama, tjelesna, psihološka i duhovna, obiteljska drama, tragedija, time i društvena tragedija, moralno – etička, politička i konačno tragedija ljudskog postojanja“ rekao je Šehić. Dr. Matulić u pristupu toj „delikatnoj i kompleksnoj temi“ konzultira obimnu znanstvenu literaturu te je Šehić rekao da „knjiga obiluje jasno definiranim stajalištima, egzaktnim zaključcima, direktnim savjetima i nedvosmislenim negiranjima“.

Prema želji autora, knjiga je „svjedokinja“ svojega vremena, „završetka 20. st. i zalaska drugog milenija kršćanske ere“. Šehić je rekao kako dr. Matulić polemizira „je li pobačaj demokratska stečevina i izraz naprednjačkog mentaliteta ili podvala koja potkopava same temelje čovjeka kao osobe na kojemu počiva cijela civilizacija demokratskih društava“. Citirao je Matulića da je „pobačaj uvijek zločin protiv nevinog ljudskog bića, bilo u demokraciji bilo u režimu“, jer se legalizacijom pobačaja čovjeku „ne dozvoljava da se prirodno razvije“.

Šehić je govorio i o Matulićevoj analizi Zakona o pobačaju iz 1978. g. koji je još uvijek na snazi u Hrvatskoj. I taj zakon je „promovirao vrijednosti sustava koji se nametao i želio je izvana ideološki kolonijalizirati društvo, kao što čine i drugi zakoni danas, počevši od recentnijih spornih konvencija“ rekao je Šehić. Taj zakon „ni jednom riječju ne spominje onoga na koga se učinak pobačaja odnosi: riječ dijete, embrij ili fetus“. „Zakonu je posve nebitno na koga se odnosi, ali je zato iznimno detaljno reguliran način na koji majka dobiva dopuštenje na izvršenje pobačaja. To može učiniti bez pristanka oca, bez savjetovanja, bez ikakvih indikacija, važno je samo da ona to želi. Posve je očito legalizirana apsolutizacija volje koja odgovara postmodernom mentalitetu samodostatnosti i

hedonizma, pa samim time postaje moralno i dopušteno sve što pojedinac poželi“ istaknuo je Šehić, dodavši da „zakonske odredbe pobačaj tretiraju kao jednu od mjera kontrole rađanja, izjednačenu s kontracepcijom i sterilizacijom koja služi za reguliranje potomstva“.

„Zakon zaobilazi terminološku mogućnost rasprave jer ne korespondira s medicinskim pojmovima u embriološkom kontekstu kao ni s filozofskim u vidu antropologije, ne ulazeći u govor oko nastanka novog života. Izostankom termina djeteta, nerođeni život ili nekog drugog jasnijeg pravno-medicinskog termina, Zakon izmiče definiranju početka ljudskog života“ upozorio je Šehić, istaknuvši da „pobačaj kao čin ne može biti sadržaj nekog prava, odnosno pobačaj ne može biti ljudsko pravo, temeljem civilizacijskih i pravnih tekovina. Zakonska praksa i načela međunarodnog zakonodavstva utvrđuju kako se ne može proglasiti pravom dijametralno suprotna stvarnost. Ne mogu biti zaštićeni kao vrijednost i pravo istovremeno i nenasilje i nasilje, i zaštita života i ubijanje. U slučaju pobačaja, pravu na život suprotstavljeno pravo bi bilo pravo na tuđu smrt. Pravo na pobačaj zapravo nije pravo, već derogacija ili poništavanje prava na život“ istaknuo je Šehić.

Upozorio je i na „argumentacijski tjesnac“ u zakonodavno-pravnoj raspravi jer se „konfrontiraju pravo na život djeteta s pravom majke na izbor i privatnost“. „To je logička i pravna falacija jer konfrontirana mogu biti samo prava istog ranga. U tom bi slučaju konfrontirano moglo biti isključivo pravo djeteta na život s pravom majke na život. Pravo na život je prvorangirano inherentno pravo iz kojeg proistječu sva druga“ istaknuo je Šehić. To „otvara ključno pitanje, ima li embrij pravni status, odnosno je li on pravni subjekt i nositelj prava“.

Autor argumentira početak ljudskog života s filozofskog, teološkog, moralnog i bioetičkog stajališta i upozorava na nepriznavanje biološkog, ontološkog, moralnog i pravnog statusa ljudske osobe embriju kao subjekta prava. Glede pravnog statusa ljudskog bića u prenatalnoj fazi, dr. Matulić navodi da prema UN-ovoj Deklaraciji o pravima djeteta iz 1959. g. dijete mora imati pravnu zaštitu „prije i na-

kon rođenja“. „U međunarodnoj Konvenciji o pravima djeteta iz 1989. g., zbog intervencija politika država koje su već legalizirale pobačaj, zaštitu života djetetu ne štiti u intrauterinim uvjetima, ne govoreći o prenatalnom životu ništa“ upozorio je Šehić. Matulić se tom knjigom „suprotstavio nametnutom permisivnom zakonu koji ne štiti vrijednosti nego ih razgrađuje, društvenoj klimi obojenoj etičkim relativizmom koji se boji zauzeti stav kako ne bi različite uvrijedio i političkom sustavu koji je ‘u vremenu suvremenih demokracija pobačaj pretvorio u političko pitanje’“ poručio je predavač.

Govoreći o Rješenju Ustavnog suda iz 2017. g., da Sabor u roku od dvije godine mora donijeti novi zakon o pobačaju, Šehić je rekao da to obrazloženje donosi brojne sporne zaključke. U postojećem zakonu postoje termini koji nisu dio hrvatskog pravnog poretka. „Ustavni sud odbija tumačiti ustavne kategorije i isto prebacuje na zakonodavca, čime više vrijednosti zaštićene ustavom nisu trajne i nedodirljive vrijednosti jednog društva, nego postaju arbitrarna odluka podizanjem ruku većine. Iako Ustav RH u čl. 21. svakom ljudskom biću štiti pravo na život, Sud je zaključio kako nerođeno biće kao Ustavom zaštićena kategorija ima pravo zaštite samo do mjere do koje se ne sukobljava s pravom žene na privatnost. Sud kao ”srž problema” i najnavođenije vrhovno načelo obrazloženja Rješenja smatra nepostojanja širokog nacionalnog ili međunarodnog konsenzusa u pitanju dopustivosti pobačaja. Ističe kako nepostojanje konsenzusa kao temeljnog elementa u pluralističkom pristupu problematici pobačaja određuje moralnu dimenziju statusa pobačaja“ rekao je Šehić, uputivši snažnu poruku: „Istina ili moralno dobro ne određuje se konsenzusom, niti ono što je nemoralno može postati moralno zato što smo se oko toga dogovorili“.

Osobito problematičan i opasan je zaključak Suda koji negiranjem javnog morala uvođi moralni relativizam, rekao je Šehić. „Javni moral kao ustavna kategorija u čl. 16. Ustava postoji kako bi limitirao individualna prava za dobrobit društva i pravno-moralnog poretka. Ta objektivna supstanca moralnih pravila raz-

graničuje vrijedno od nevrijednog, ispravno od neispravnog. Poništavajući ulogu instituta javnog morala, Rješenje afirmira postupanje po slobodnoj subjektivnoj volji, čime inaugura etički i moralni relativizam. Apsolutizacija volje ovdje je dosegla vrhunac legalizirajući samovolju. Time se otkrila i na vidjelo izišla stvarna pozicija i svjetonazorska perspektiva Ustavnog suda, koji umjesto zaštite ustavne kategorije javnog morala i bilo kakvog objektivnog vrijednosnog sustava, afirmira koncepciju nepostojanja izvanjskog kriterija prosudbe etičke i moralne vrijednosti čina i nepostojanja vanjskog razlikovnog mjerila dobra od zla“ upozorio je Šehić. Poručivši je da dr. Matulić „oštro detektira opasnosti koje su Rješenjem Ustavnog suda postale vjerojatna stvarnost“ i upozorava, „umjesto da temeljito i sustavno ukrsti sve raspoložive argumente“, u Rješenju Ustavnog suda „nema kritičke konfrontacije između Ustavom zaštićene vrijednosti života i društveno artikuliranog zahtjeva za priznanjem prava na privatnost. Ustavni sud odriče sebi mjerodavnost odgovora na pitanje o početku života iako se tom odlukom prešutno i podmuklo jasno svrstava“ upozorio je Šehić.

Dr. Matulić rekao je kako se „pobačaj jezikom suvremene političke korektnosti naziva prekid trudnoće“, a on ga „na temelju Božje riječi, predaje Crkve i zdravorazumskog razmišljanja koje polazi od znanstveno dokazanih činjenica, od zdravih racionalnih i filozofski utemeljenih argumenata, naziva namjernim ubojstvom nevinog ljudskog bića“.

„Pobačaj kao drama savjesti nas pogađa, izaziva različite reakcije i prema svim tim izazvanim reakcijama treba imati razumijevanja“ rekao je dr. Matulić. Iako u knjizi koristi „višesloženu argumentaciju i interdisciplinarni pristup, polazeći od razvojne biologije čovjeka, embriologije, genetike, preko filozofskih, teoloških, moralnih, etičkih, pravnih, demografskih, feminističkih rasprava, ipak je to jedna knjiga o ljubavi! Naravno da čovjek ostane snebiven kako ljubav može izazivati takvu podozrivost i takvu reakciju“ rekao je dr. Matulić, istaknuvši da izloženost u govoru o toj temi „pokazuje da se zahtjeva i stanovita odvažnost i hrabrost“. A zapravo, „posrijedi je iskaz ljubavi, iskaz ljubavi

vi prema najmanjima među nama, koji se kriju pod čudesnim i jedinstvenim krilom majke, žene koja u svojoj utrobi nosi začeto dijete koje se razvija i koje očekuje da ugleda svjetlo dana, da postane jedan među nama, kao što je jedan u ženinoj utrobi. Iskazujemo samo ljubav prema tome. Ljubav prema nerođenom životu, prema onome koji ne može vikati, govoriti, koji se ne može braniti, koji ne može zahtijevati ono što mu je samim njegovim postojanjem dano, što mu je Bogom dano i inherentno kad se upustimo u zdravorazumsko razmišljanje – a to je da je pravo istinsko ljudsko biće, da je pripadnik naše ljudske zajednice. Mi koji smo rođeni, koji smo odrasli, koji smo tu, trebamo podignuti glas njemu u prilog, podignuti glas za njega. I nema ništa ljepšega i uzvišenijega nego zauzimati se za slabe, nevine, ugrožene, zauzimati se za malene“ poručio je dr. Matulić, potaknuvši da to bude „udarna igla cjelokupnog našeg demokratskog razvoja, vrh naših cjelokupnih demokratskih, slobodarskih nastojanja“. „Naravno, odustati od svakog napora nećemo. Jer demokratsko načelo je potvrđivati se u zaštiti malenih. Knjiga govori o ljubavi prema nerođenima“ rekao je dr. Matulić, istaknuvši i u tom smislu potrebu rada i odgoja s djecom i mladima u školi, da roditelji više vremena posvete odgoju djece. „Moramo podržati obitelj, dati bezuvjetnu podršku obitelji, ohrabriti obitelji i roditelje da bi pomogli djeci da odrastu u zrele, cjelovite, odgovorne, savjesne, samosvjesne, kritične i samokritične osobe“ poručio je dr. Matulić.

Nadbiskup Puljić izrazio je radost, ponos na to autorsko djelo i zahvalnost za taj događaj. Zahvalio je dr. Matuliću za njegovo vrijedno i hrabro nastojanje u obrani života od začeca poručivši: „Na nama je velika odgovornost i dužnost prenositi i poticati ljubav prema životu, da bi je ljudi dalje širili. Širiti ljubav prema nerođenima najbolji je način suzbijanja zla pobačaja“ rekao je nadbiskup Puljić.

Događaj je glazbeno obogatio nastup klape Kapric a vodio dr. Zdenko Dundović, pročelnik Teološko – katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru. Predstavljanje knjige organizirali su Teološko – katehetski odjel Sveučilišta u Zadru i Zadarska nadbiskupija.

ZADAR: Veliki koncert suvremene duhovne glazbe (Hržica i sestre Husar) u Jazinama predstavljen na konferenciji za medije

Veliki koncert suvremene duhovne glazbe koji se održava u subotu, 26. listopada u 19,00 sati u zadarskoj sportskoj dvorani Jazine predstavljen je na konferenciji za medije u prostoru Udruga za autizam u Zadru u četvrtak 10. listopada. Na koncertu će nastupiti Alan Hržica, Marija Husar Rimac i Ivana Husar Mlinac. Prihodom od koncerta pod motom 'Ublažimo autizam djece' pomažu se zadarske obitelji s djecom iz spektra autizma. Organizator koncerta je Hrvatska katolička udruga medicinskih sestara i tehničara Zadar (HKUMST).

Prema podacima iz ožujka 2019. g. iz Centra za socijalnu skrb, u Zadarskoj županiji žive 202 osobe iz spektra autizma: od njih je 45 djece do 10 godina starosti, 22 djece između 10 i 20 godina starosti, a starijih od 21 godine je 135 osoba iz spektra autizma. Usluge Udruga za autizam Zadar koristi 41 osoba, dakle 25 % ljudi iz Zadarske županije koje u obitelji imaju osobu iz spektra autizma. Tim koncertom želi se senzibilizirati javnost za podršku tim obiteljima među kojima mnogi nisu odvažni javno izložiti sebe kako bi stekli prava u kojima su zakinuti – poput velike potrebi tih obitelji da postoji ustanova, centar s mogućnošću poludnevnog, dnevnog boravka ili stacionara za osobe s autizmom jer je najtežim slučajevima među njima potreban cjelodnevni nadzor ili za one s lakšim oblikom mogućnost višesatnog boravka u centru kako bi roditelji mogli u danu izvršiti kućanske, obiteljske poslove, kupovinu i sl.

Na konferenciji je bila i Danijela Dunat Amon, hrabra majka dvoje djece od kojih je jedno dijete iz spektra autizma. „Nalazimo se u 21. st. kad autizam ne bi smio biti tabu. Ne bi smjelo biti toliko straha, srama, stida i držanja u ormaru takve djece i obitelji. Sve što javno radim u sklopu Udruga i inače je zbog mog sina, ali i zbog sve druge djece iz spektra autizma jer želim da izađemo iz ormara i da dobijemo sva prava. Prije svega ljudska prava, zatim prava na rehabilitaciju i prava na uvažavanje u društvu

koja zaslužujemo. Jer autistične osobe često se ne prepoznaju po fizičkom izgledu kao osobe nekih drugih sindroma, pa ih ljudi ne vide kao autiste. Ako ih i vide, onda za neka ponašanja koja su karakteristična za autizam, kažu kako je dijete neodgojeno, ogovaraju, kažu 'Ja bih to učinio ovako'. Roditelj se nakon toga osjeća užasno. Ne bi smjelo biti toga srama i toliko neznanja“ istaknula je Danijela.

Smatra da je koncert u Jazinama izvrsna prilika da se podigne svijest o autizmu u našoj sredini. „Ne možemo ublažiti autizam u smislu da on nestane jer je on cjeloživotna dijagnoza. Ali možemo ublažiti simptome s pravovremenom i valjanom rehabilitacijom. Tako možemo omogućiti našoj djeci da žive najbliže onome kako žive djeca u redovnom razvoju. Koncert u Jazinama je i prigoda da se družimo u duhovnoj glazbi jer duhovnost je jako bitna. Nitko u trenutku začeca ne potpisuje ugovor s Bogom kakvo će biti dijete koje će roditi. Imati dijete nije naše pravo, kako se često govori o nekakvom pravu, nego je to najveći Božji dar i najveća milost koja može biti dana roditeljima. Prije svega roditelji trebaju prihvatiti svoje dijete iz spektra autizma. Jer kako možemo očekivati od društva da prihvati to dijete, ako ga roditelji ne prihvaćaju, ako se sramimo i neugodno nam je. Meni nije neugodno i ne želim da nikom bude neugodno“ poručila je snažna Danijela.

Josipa Kardum, dopredsjednica Udruga za autizam Zadar, prof. je Talijanskog i Engleskog jezika i među je 510 učitelja u Hrvatskoj koje je Ministarstvo obrazovanja nedavno uz Svjetski dan učitelja proglasilo najboljim učiteljima u Hrvatskoj i uručilo im prigodna priznanja. Priključila se radu Udruga jer je to mjesto gdje može naći ljude koji imaju slična iskustva kao i ona. „Koncert nam znači jako puno jer se namirujemo i donacijama, uz ono što nam daju Grad Zadar i Zadarska županija, na čemu Gradu i Županiji zahvaljujemo. Također nam je važno i da smo u gradu vidljivi jer smo dosta osjetljiva skupina. Roditelji djece iz spektra autizma često se drže sa strane i medijski nisu često eksponirani. Ljudi se boje izaći u javnost, neugodno im je kad izađu vani i kad se djeca

ponašaju na određeni način zato što se to dosta etiketira. Mi bismo htjeli da se i putem koncerta nama pomogne i da nam se ublaži ono što svaki dan nosimo“ rekla je Kardum.

Trenutno u prostoru zadarske Udruga za autizam na pola radnog vremena s djecom radi jedna djelatnica. Imaju potrebu za još jednim djelatnikom na pola radnog vremena, na ugovor o djelu. „Voljeli bismo ako bi nam se netko priključio raditi s našom djecom, jer većinu uslugu koje možemo dobiti u Zadru ostvarujemo privatnim putem i većinu toga plaćamo. Ako bi još netko radio u Udruzi, članovi Udruge mogli bi nešto dobiti i besplatno. Pozivam sve da dođu na koncert, da taj dan bude obiteljski izlazak i odvoje ga za sebe, a da usput daruju nešto i drugome. Da daruju nama, dajući lijepi događaj sebi“ poručila je Kardum.

Ante Armanini, predsjednik Udruge za autizam Zadar, zahvalio je HKUMST-u Zadar što su im odlučili dodijeliti sredstva. „Koncert u Jazinama nama puno znači jer se za otprilike pola godišnjeg budžeta moramo pobrinuti sami putem donacija građana i humanitarnih akcija. Drugu polovicu budžeta osiguravaju nam Grad Zadar i Zadarska županija. Trenutno imamo jednu zaposlenicu, jer je prije dva mjeseca druga zaposlenica našla bolje plaćen i sigurniji posao. Ovim putem pozivamo, da nam se javi ako netko želi raditi u Udruzi tko je defektolog, logoped, radni terapeut ili psiholog, na 4 sata dnevno. U prostoru naše Udruge od tridesetak četvornih metara rad s djecom s autizmom može se odvijati jedan na jedan. Zbog toga ne mogu dvije terapeutkinje raditi

istovremeno, nego jedna radi ujutro, druga poslijepodne“ rekao je Armanini.

Zadarska udruga za autizam osnovana je prije deset godina. Ima 106 članova, od toga je 41 dijete iz spektra autizma. Članica je Saveza udruga za autizam Hrvatske koji broji 12 članica iz hrvatskih gradova. Prva udruga za autizam osnovana je u Zagrebu 1979. g., baš ove godine obilježavaju 40 godina postojanja. U Savezu udruga djeluju udruge za autizam iz Osijeka, Nove Gradiške, Bjelovara, Čakovca, Zagreba, Zaprešića, Karlovca, Rijeke, Pule, Zadra, Kaštela i Dubrovnika.

Marija Štefančić, predsjednica HKUMST-a Zadar koji je organizator koncerta, rekla je da njihova Udruga već 25 godina uspješno i blagoslovljeno djeluje u Zadarskoj nadbiskupiji. „Naše moto je pomagati drugima. Mi smo zdravstveni radnici i nama je poznato što je autizam. No, koliko god to stručno poznajemo, ne možemo to približiti sebi dok ne dođeš u razgovor s roditeljem. Na akciju nas je potaknuo upravo razgovor s roditeljem djece iz spektra autizma“ rekla je Štefančić. Sve što su i na konferenciji za medije rekli ti roditelji dodatno je HKUMST-u pokazalo opravdanost te akcije. „Neizmjereno mi je drago što smo se toga uhvatili. Vjerujem da će uz Božju pomoć i dobru volju Zadrana sve biti izvrsno. Pozivam sve da se priključe i sudjeluju u koncertu gdje će se uzdići duhovno i ujedno pomoći našim sugrađanima i njihovoj djeci“ potaknula je Štefančić.

Dragica Ban, dopredsjednica HKUMST-a Zadar je rekla: „Moje srce je još već kad sam čula roditelje. Osjetila sam zov roditelja, osjetila sam da se u Zadru trebamo još više svi odazvati, da grad ne smije biti uspavan na takav, recimo, krik roditelja za pomoć. Trebamo biti uživljeni u akcije, pomagati. HKUMST Zadar je u svakom trenutku spreman pomoći. Potičem roditelje da i dalje traže pomoć, da se ne srame, da budu otvoreni. Pozivam sve ljude: Dragi ljudi, odrecite se tih 40 kn koliko košta karta. Budite ponosni na to što ćete to udijeliti djeci koja imaju potrebu. Hvala svima od srca koji dođete. Dođite u što većem broju“ poručila je Ban.

S. Melhiora Biošić, počasna predsjednica HKUMST-a Zadar, rekla je da su na početku osjećali bol kad su čuli što ti roditelji proživljavaju, a sada su u Udruzi radosni što organiziraju koncert da im pomognu. „Oslanjamo se na dragog Boga koji nikad nije ostavio svoje, tako ni roditelje s djecom iz spektra autizma. Svakako, to će biti dan za pamćenje! Večer za pamćenje! Imamo i prostor partera za publiku što će dodatno doprinijeti koncertnoj atmosferi. To će biti velika slava dragom Bogu“ poručila je Biošić, istaknuvši: „Ljudi zahvaljuju Bogu, akciji i poticaju da se u Zadru organizira takav duhovni koncert. Zadar je željan takvog događaja! Kao kad ljeti nema kiše, pa vapijemo gdje je ta kiša. Tako će i koncert u Jazinama natopiti duše Zadrana i orositi, blagosloviti cijelu Zadarsku nadbiskupiju. Vjerujem da će, tko god bude došao na koncert, drugima pričati kako je bilo, što je doživio i da će mu to ostati večer za pamćenje. Ujedno pomažemo i drugima oko sebe, a Gospodina ćemo proslaviti“ istaknula je Biošić.

„Dolaze nam velika srca, Alan Hržica i sestre Husar. Te su osobe doživjele živog Boga u svom životu, Boga na djelu. Kada oni progovore, bit ćemo dotaknuti. Vjerujem da ćemo se svi skupiti i oplemeniti. Učinimo taj korak, dođimo u Jazine! Bit će veličanstveno! Već sada zahvaljujemo Bogu za svaku osobu koja će biti u Jazinama. Svi smo u tom ogromnom lancu dobra. Neka se čini dobro. Na koncertu u Jazinama ćemo Boga slaviti, hvaliti, to će biti preporod u Zadru i oko Zadra“ poručila je s. Melhiora.

Pokrovitelj koncerta u Jazinama donacijom za pokrivanje dijela troškova je Grad Zadar, a sredstva je donirala i Zadarska županija. Organizator zahvaljuje i Mirku Jošiću, direktoru sportske dvorane Jazine koji je otvorio srce da taj prostor posluži kao sredstvo pomoći zadarskim obiteljima s djecom iz spektra autizma.

Na pomoći u realizaciji koncerta organizator HKUMST Zadar zahvaljuje i poduzeću za razglas i rasvjetu 'Rent event' čija će kvaliteta usluge dodatno doprinijeti i u produkcijskom smislu tehničkom uspjehu koncerta, Nevenu Stojakoviću za pozornicu odnosno scenografiju i benediktinkama samostana sv. Marije u

Zadru.

Karta se može kupiti u agenciji Puntamika line na autobusnom kolodvoru u Zadru i na sam dan održavanja koncerta na ulazu u dvoranu Jazine. Sve ljude dobre volje iz Zadarske nadbiskupije i okolnih krajeva HKUMST poziva: Dobrodošli svi u zadarske Jazine u subotu, 26. listopada, na veliki glazbeno duhovni događaj u zajedništvu vjere i dobrote, pod motom 'Ublažimo autizam djece'.

ZADAR – NIN Hodočašće mladih Zadarske nadbiskupije u Nin

Hodočašće mladih Zadarske nadbiskupije u Nin održano je u subotu 12. listopada. Put od 20 km započeo je u župnoj crkvi Bezgrešnog začeca na Puntamici u Zadru gdje je uvodnu riječ sudionicima uputio don Zvonimir Mikulić, povjerenik za pastoral mladih Zadarske nadbiskupije koje je nastavilo dugogodišnju tradiciju listopadskog hodočašća mladih u Nin.

Tijekom hodočašća sudionici su se zaustavili u župnoj crkvi Gospe od Ružarija u Diklu gdje ih je dočekao o. Franjo Kowal koji je kod Gospinog kipa predvodio molitvu za hodočasnike. U diklanskoj župnoj crkvi pokorničko bogoslužje predvodio je don Ivica Bašić, župnik Korlata. U pripremi za ispovijed don Ivica je potaknuo na temeljito preispitivanje savjesti u svjetlu deset Božjih zapovijedi i sedam glavnih grijeha. „Ne bojte se da će vas svećenik drugačije gledati nakon ispovijedi. Sve predajemo Božjem milosrđu. Gospodin nama svećenicima čisti sjećanje i ne opterećuje nas da trajno nosimo i mislimo na grijehe koje smo čuli“ ohrabrio je don Ivica mlade. Sudionici su se putem zaustavili i kod crkve sv. Petra u Kožinu gdje je bila nekadašnja granica između Zadarske nadbiskupije i Ninske biskupije koja je ukinuta 1828. g. bulom Locum Beati Petri pape Leona XII. Na tom su se mjestu mladi pomolili za apostolske nasljednike svetoga Petra, za papu Franju i njegovo upravljanje Katoličkom Crkvom.

U župnoj crkvi sv. Ivana i Pavla u Petrčanima euharistijsko klanjanje predvodio je petrčanski župnik don Ante Sorić a u župnoj kući mladi su počašćeni slasticama i sokovima što su im priredile tamošnje župljanke. Putem su mladi

pjevali u slavu Gospodina i Majke Božje, molili su radosna otajstva Gospine krunice i pjevanu krunicu Božanskog milosrđa. „Hodočašće je osobita prigoda koja omogućuje i trenutke tišine. Tišina je blaženi trenutak u kojem smirujemo srce od buke i moderne tehnologije. Tako dopuštamo da nam Bog progovori i možemo bolje čuti ono što u buci svakodnevice teže čujemo. Na hodočašću mladi osjete i šutnju kao važnu pretpostavku da se povuku u svoju nutrinu i čuju govor savjesti koja je glas Božji“ rekao je don Zvonimir. Na putu do Nina mladi su se zaustavili i pokraj ranoromaničke crkve sv. Nikole (11. st./12. st.) do čijeg bi brežuljka u prošlosti dojahali hrvatski kraljevi nakon što su u Ninu bili okrunjeni te bi se s toga mjesta također predstavili hrvatskom narodu.

„Hodočašće je izvrstan oblik pobožnosti, prilika za produbljenje vjere i učvršćenje zajedništva s drugima. To je prekrasna pobožnost izlaska iz svakodnevnice. Činimo napor i žrtvu, ali kroz to je moguće produbiti vjeru, ojačati zajedništvo, povezati se. Ako otvorimo srce, hodočašće nas uistinu može dotaknuti i dati plodove u našem životu“ rekao je don Zvonimir, istaknuvši da je mladima hodočašće privlačno. Osjetiti se pokret i djelovanje Duha tijekom te pobožnosti. Mladi koji se odazivaju svjedoče kako su doživjeli osnaženje u odnosu s Gospodinom. Hodočašće ostavlja na njih dojam i trag, rekao je don Zvonimir, dodavši da je hodočašće i slika hoda našeg zemaljskog života, kako se čovjek upućuje u hod prema cilju, a to je vječna domovina, rekao je don Zvonimir.

„Hodočašće smo organizirali i kao znak zajedničkog hoda u vjeri za blagoslov na početku nove školske i akademske godine, noseći osobne te nakane našeg naroda i Crkve. Nalazimo se u mjesecu listopada koji je na osobit način posvećen Gospi. Gospa od Zečeva štuje se u Ninu koje je središnje marijansko svetište Zadarske nadbiskupije i jedno od najstarijih Gospinih svetišta u Hrvatskoj. Želimo se uteći Majci Božjoj. Ona je naša majka, da idemo za njom. Marija je uzor vjere, naša zagovornica“ potaknuo je don Zvonimir.

Istaknuo je da je Nin važno mjesto za povijest Crkve u Hrvatskoj i našeg naroda. Podsjetio

je kako se prije 40 godina u Ninu okupilo 250 000 Hrvata iz domovine i svijeta na proslavi 1100 godina od pokrštenja Hrvata. Bilo je to sjećanje na povijesni događaj kada je 879. g. papa Ivan VIII. blagoslovio hrvatski narod, vladare i zemlju. „To je bila potvrda ulaska hrvatskog naroda u zajednicu naroda Europe. Prije 40 godina, 1979. g. u Ninu se slavila velika obljetnica vjernosti Kristu, Crkvi i Gospi. Stoga hodočastimo i u spomenu na 40. godišnjicu proslave Branimirove godine u Ninu. Nin je mjesto osobite Gospine prisutnosti po više od pet stoljeća dugom štovanju Gospe od Zečeva. To je grad od velike povijesne važnosti. Nin kao mjesto govori o vjeri svih onih koji su bili prije nas. Jer vjeru smo od nekoga primili. Vjera nije počela s nama. Primili smo je kao nasljeđe i dar, zahvaljujući generacijama koje su živjeli prije nas. Zahvalni smo što smo upoznali Isusa Krista, što smo dio Katoličke Crkve i molimo za Gospinu pomoć i zagovor. Nin je tako znakovito mjesto za identitet našeg naroda i Crkve. Hodočastili smo i u želji da idemo stopama tolikih generacija koje su živjele vjeru prije nas, koji su hodočastili u Nin i da nasljedujemo vjernost Kristu po primjeru naših hrabrih predaka koji su to potvrdili u mnogim povijesnim nedaćama i kušnjama“ rekao je don Zvonimir.

U Ninu je za mlade priređen ručak u župnoj dvorani. Hodočašće je završeno misnim slavljem koje je u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu predvodio fra Jurica Galić, župni vikar zadarske župe Rođenja sv. Ivana Krstitelja. U povijesti je fra Jurica govorio o važnosti križa. „Mi smo na hodočašću hodili za križem koji je

bio na čelu naše kolone. Križ je bio putokaz na našem hodočašću. Cijeli naš život je hodočašće na kojem, međutim, često nismo spremni primiti svoj križ i nositi ga. Kad dođu patnje, bolesti i teškoće bježimo od križa, od puta Isusa Krista“ rekao je fra Jurica, potaknuvši mlade na nasljedovanje Krista u ljubavi i predanju prema Bogu i drugima.

Studentica Katarina Knežević sabrala je dojam sudionika rekavši zašto je privlači sudjelovati u hodočašću. „U hodočašću sam kao znaku žrtve za Boga i zahvali Bogu na svemu što nam je omogućio; što smo živi, što imamo toliko dobra u životu, obitelj, prijatelje. Što možemo otići u crkvu i uopće pomoliti se Bogu. To je dar, jer u mnogim dijelovima svijeta naša braća kršćani to ne mogu činiti, progonjeni su i trpe u javnom ispovijedanju vjere zato što su kršćani. Na hodočašću se osjeti zajedništvo, ljubav koja cirkulirala kroz nas. Kilometri se uopće nisu osjetili, sve je bilo u zajedništvu i radosti“ poručila je Katarina.

BIBINJE – ZAGREB: 100. godišnjica smrti don Marka Sikirića, zaslužnog svećenika i preporoditelja iz Bibinja

Obilježavanje stote godišnjice smrti don Marka Sikirića (1858.-1919.), zaslužnog hrvatskog svećenika i dugogodišnjeg župnika župe sv. Roka u Bibinjama (1884.-1919.), zaključeno je u subotu 12. listopada koncelebriranim slavljem koje je u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Sikirićevim rodnim Bibinjama predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Bibinjski župnik don Zdenko Milić i mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije bili su u zajedništvu jedanaestorice svećenika suslavitelja, među kojima su petorica rodom iz Bibinja (fra Božo Bugarija, Josip Lenkić, Mario Sikirić, Šimun Šindija i Ante Sorić), što također govori o plodnosti toga mjesta po daru duhovnih zvanja. Na putu svećeništva je i bibinjski bogoslov Frane Šindija.

Bibinjski sin dr. Ante Gverić, ravnatelj Državnog arhiva u Zadru koji je također sudjelovao u misnom slavlju, u svojoj monografiji 'Iz prošlosti Bibinja' piše da je don Marko bio „jedinostvena ličnost, pravi uzor značajnika, izniman vjer-

nik i svećenik, brižni pastir i skrbnik, gorljivi rodoljub te na kraju mučenik. Bibinjski puk i dan danas gaji živo sjećanje na svog velikog sina i župnika o kojem se govori s dužnim poštovanjem i dostojanstvom. Kao dugogodišnji župnik Bibinja iskazao se kao vjeran služitelj odgajajući narod u duhu bogoljublja i domoljublja. Bog, vjera i Hrvatska bili su mu glavno i jedino“ poručuje dr. Gverić. Njegov zapis o don Marku u toj monografiji vrijedan je povijesni izvor za upoznati Sikirićev život, kojim su se poslužili i mons. Puljić i vojni ordinarij Jure Bogdan, također sudionik u obilježavanju toga velikog spomena u Zagrebu, u rasvjetljavanju don Markovog života prema javnosti.

Kao uzorni svećenik, duhovni, kulturni i politički vođa svog naroda, don Marko je puku pomogao duhovno, vjerski, politički, kulturno, prosvjetiteljski i materijalno. Nadbiskup Puljić rekao je da je povijest bibinjskog kraja „kao i drugih dijelova Lijepe naše, bila vrlo teška i puna brojnih izazova“. Žitelji Bibinja su „poput Izraelaca doživljavali brojna iskušenja i sukobe na lokalnoj i međunarodnoj razini što je redovito imalo posljedica na njihove živote. No, ta teška vremena iznjedrila su i silan broj muškaraca i žena, anonimnih i poznatih težaka, pomoraca, radnika, ratnika, kulturnih i javnih djelatnika koji su ostavili duboki trag u povijesti svoga kraja. Među njima posebice ističemo svećenike rodom iz Bibinja, kao i brojne bibinjske župnike, zauzete pastoralne djelatnike i apostole u Gospodnjem vinogradu. Kao navjesticitelji Božje Riječi i djelatnici svetih tajna oni su ostali zapamćeni kao dobri duhovni pastiri, odgojitelji i prosvjetitelji svoga puka. Narod sa zahvalnošću i ponosom čuva o njima lijepu uspomenu promicatelja naravnog, crkvenog, katoličkog i nacionalnog identiteta“ rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da je don Marko bio „vrijedan radnik na njivi Gospodnjoj“.

„Zahvalni smo Bogu što je u godinama velikih i složenih društvenih previranja, posebice u drugoj polovici 19. i u prva dva desetljeća 20. st., Zadarska nadbiskupija imala svećenika don Marka Sikirića koji se rodio u Bibinjama 19. listopada 1858. g. Za svećenika je zaređen 7. listopada 1883. g. Preminuo je u Zagrebu toč-

no prije stotinu godina, 11. listopada, 1919. g. Ima i u tome simbolike, što je svoj zemaljski život završio u Zagrebu kojeg je iznimno cijenio kao središte hrvatskog naroda te često govorio „Držite se Zagreba“ istaknuo je nadbiskup Puljić. Naime, pod prijetnjom smrti, don Marko je pošao u izgnanstvo u Zagrebu gdje je preminuo od upale pluća u Bolnici milosrdne braće, a pokopan je dva dana poslije svoje smrti, 13. listopada 1919. g. na zagrebačkom groblju Mi-rogoj.

Don Marko je u Zadru završio pučku školu, gimnaziju i studij bogoslovije. Prvu godinu po svom ređenju župnik je u Radovinu i Visočanima (1883.-1884.), a od 1884. do 1919. župnik je u svom rodnom mjestu u Bibinjama. „Kroz punih 36 godina pastoralnog djelovanja u rod-nim Bibinjama, don Marko je proživio brojne društvene i političke promjene: nestanak Oto-manskog carstva, Prvi svjetski rat i propast Austro-ugarske monarhije, stvaranje Kraljevi-ne Jugoslavije, talijansko zauzeće Zadra i Hr-vatskog primorja. Bile su to godine iseljavanja hrvatskog življa i odnarođivanje hrvatskog puka. Don Marko se nije dao zbuniti niti obe-shrabriti. Njegovo životno geslo i pastoralno poslanje moglo bi se sročiti u životnu odredni-cu – ostati na vlastitom ognjištu i biti ponosan što je katolik i Hrvat“ rekao je mons. Puljić u propovijedi.

Povjesničar Marijan Diklić piše kako se don Marko zalagao za nacionalnu i teritorijalnu integraciju, za ujedinjenje hrvatskog naroda u jedinstvenu naciju i rascjepkanih hrvatskih teritorija u cjelovitu i samostalnu hrvatsku državu. Borio se protiv autonomaštva, veliko-srpstva i tuđinskih presezanja na Hrvatsku. Zbog njegovih hrvatskih stajališta, don Marka su napadali i optuživali autonomaši, talijanaši i drugi režimski pojedinci. Ti su napadi postali nepodnošljivi nakon Prvog svjetskog rata i ras-pada Austro-Ugarske Monarhije, kada je Zadar i zadarsku okolicu temeljem Londonskog ugo-vora iz 1915. g. okupirala talijanska vojska. Godine 1918. don Marko se teško zamjerio zadarskim talijanašima i pridošlim talijanskim karabinjerima. Nije se htio staviti u službu tali-janske iredentističke vlasti u Zadru, a mještane

je nagovarao da ne uzimaju niti hranu iz tali-janske kuhinje, iako je u selu vladala glad. Zbog njegovih političkih, pravaških stajališta i utje-caja na župljane, zbog postavljene hrvatske za-stave na crkvi, Talijani su ga rezolutno odlučili ukloniti iz Bibinja. Don Marko je preduhitrio njihove namjere odlaskom u Zagreb početkom proljeća 1919. g., što ga je jako pogodilo te se ubrzo i razbolio.

Nadbiskup Puljić istaknuo je da je pastoralno djelovanje don Marka doživjelo procvat u broj-nim područjima. „Uz duhovnu skrb za duševno spasenje povjerenih duša, brinuo se i za kultur-nu i materijalnu skrb svoga mjesta, pri obnovi župne crkve sv. Roka, za gradnju župne kuće i otvaranje pučke škole“ rekao je mons. Puljić. U skrbi za najpotrebitije, otvorio je u Bibinjama i pučku kuhinju krajem Prvog svjetskog rata 1917. g., kad je zavlada glad i nestašica, što je puno značilo za gladni puk. Otvorio je trgo-vinu, utemeljio seosku blagajnu za posudbu novca, tražio uređenje zdenca za pitku vodu. Zalaganjem don Marka, uz pomoć Hrvatskog akademskog kluba iz Zadra, 24. siječnja 1904. g. otvorena je pučka knjižnica u bibinjskoj ško-li.

„Svojim primjerom uzornog svećeničkog ži-vota don Marko je bio blizak svom narodu u onim najtežim vremenima. Nije popuštao ni u jednom trenutku nasilnoj talijanizaciji i od-narođivanju svoga mjesta te je ostao bedem i zaštitnik hrvatske kulture i tradicije“ naglasio je mons. Puljić. Nadbiskup je usporedio djelo-vanje don Marka sa starozavjetnim prorokom Joelom iz čije je knjige navještena Božja riječ u prvom čitanju. Kao Joel koji je Izraelce po-zivao na buđenje, tako je činio i don Marko u buđenju hrvatske narodne samosvijesti i be-skompromisne vjernosti Kristu do podnošenja i osobnog trpljenja i mučenja.

„Joel je jedan od dvanaest ‘malih proroka’ koji će posebice revnovati za slavlje Dana Gospod-njega“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši što je prethodilo djelovanju Joela. Ezra je organizirao zajednicu na temelju Zakona i dao joj si-gurne temelje. Nehemija je proveo društvenu i religioznu obnovu i dao potrebnu podlogu da se židovstvo održi i ne izgubi u poganstvu.

„Narod je prihvatio Zakon u svečanom zboru pa mala židovska zajednica živi miran život. Ali, živi bez osobitog žara i oduševljenja jer se u njih uvukao nezdravi duh materijalizma. Uz to, nenadano navale skakavci i poharaju ljetinu. Svi onda pohrliše u hram da se izjadaju i mole Jahvu za pomoć. Tada ustaje prorok Joel koji ih potiče na molitvu i pokoru, obraćenje i spasenje. Zajednica je bespomoćna pa ih Joel poziva neka se okupe u kuću Jahvinu te mole i poste. Jer, Dan Jahvin je strašan. Nema hrane ni radosti, sjemenja ni ploda, nema životinja ni berbe“ rekao je mons. Puljić. Upravo su takve egzistencijalne okolnosti pratile i vrijeme djelovanja don Marka koji se poput proroka Joela nije umarao pozivati ljude da se ne pokolebaju u Gospodina. „Razderite srca, a ne halje svoje i vratite se Jahvi, Bogu svome“, uporno poziva Božji čovjek Joel sunarodnjake na istinsko obraćenje srca“ rekao je nadbiskup Puljić.

Listopad je značajan mjesec u životu don Marka. Rođen je, za svećenika zaređen i pokopan u Marijinom mjesecu listopada. „O stotoj obljetnici smrti, don Marko nas je okupio u svom rodnom mjestu oko stola Gospodnjeg. Zahvalni smo Providnosti za tog Božjeg čovjeka. Svoju zahvalnost uključujemo u euharistijsku žrtvu koja je najveći i najvrjedniji čin zahvalnosti. Na grčkom eucharistein, znači dati zahvalu Bogu“ rekao je nadbiskup, tragom navještaja Lukinog evanđelja prema kojem se od desetorice gubavaca koje je Isus ozdravio samo jedan vratio „slaveći Boga u sav glas“.

„Taj odlomak trebali bismo svako malo čitati i o njemu češće razmatrati. Otkrili bismo tada koliko smo nezahvalni, poput one devetorice koji su ozdravili, ali nisu rekli Isusu hvala. Naša se

kultura mjeri prema tome koliko znamo reći „hvala“. Bez zahvalnosti svijet bi bio vrlo siromašan. Manjkalo bi mu nešto lijepo što postoji na svijetu“ poručio je mons. Puljić.

Uz 100. godišnjicu don Markove smrti, u organizaciji župe Bibinje i Općine Bibinje, u subotu 5. listopada održana je Svečana komemoracija u Zagrebu kada je don Markov grob pohodilo 150 Bibinjaca predvođenih župnikom Milićem. Na grobu don Marka na Mirogoju otkrivena je spomen – ploča a don Zdenko je predmolio odrješenje za pokojne. Prigodne riječi na Mirogoju uputili su izv. prof. dr. Ante Bralić s Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru koji je opisao povijesne okolnosti don Markovog vremena i dr. Ante Gverić, ravnatelj Državnog arhiva Zadar koji je istaknuo značajke don Markovog djelovanja neprestano usmjerenog u službi općega i većeg duhovnog, materijalnog i narodnog dobra.

Nakon pohoda grobu, Bibinjci su 5. listopada sudjelovali na misnom slavlju u zagrebačkoj katedrali koje je predvodio mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH koji im je prenio srdačne pozdrave kardinala Josipa Bozanića.

Biskup Bogdan je podsjetio na tešku i izazovnu povijest Bibinja kroz stoljeća do Domovinskog rata. Bibinjci su odolijevali mnogim iskušenjima uslijed sukoba velikih sila na međunarodnoj i lokalnoj razini i borbi stranih i ‘domaćih’ politika. To se odražavalo na svakodnevni život toga hrvatski osviještenog mjesta. Mons. Bogdan je istaknuo „slavnog sina Bibinja don Stipana Sorića koji je za krst časni i slobodu zlatnu pod Ribnikom 1648. položio svoj život“. Iz Bibinja su potekli mnogi ljudi „čvrste vjere, vrijedni radnici, karakterni i samozatajni duhovni pastiri, čuvari i promicatelji zdravog, naravnog, ljudskog, crkvenog, katoličkog i nacionalnog identiteta i ponosa“ rekao je mons. Bogdan.

„Ostati na vlastitom ognjištu, biti katolik i Hrvat, don Markove su odrednice u svem pastoralnom djelovanju“ naglasio je vojni ordinarij, istaknuvši da se u navještenim Kristovim riječima „Slavim te Oče, gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio

malenima“ (Lk 10, 21) ogleda i djelovanje don Marka. „Briga don Marka za ‘malog čovjeka’ iskazivala se svakodnevno kroz njegov čvrsti stav svećenika odgojitelja koji je ponajprije svojim primjerom i cjelokupnošću svećeničkog života bio blizak svome narodu u najtežim vremenima. Na primjeru starozavjetnog proroka Baruha vidimo, prorok uvijek mora biti spreman i za mučeništvo. Ne dopustivši ni u jednom trenutku nasilnoj talijanizaciji, odnarođivanju svoga mjesta da preuzme rodno Bibinje, pod prijetnjom smrti don Marko je morao prihvatiti svoje ‘babilonsko sužanjstvo’ u Zagrebu“ rekao je mons. Bogdan.

Vojni ordinarij pohvalio je i sadašnju perspektivu bibinjske župe sv. Roka. „Zanimljivo je pogledati demografsku sliku Bibinja koji ne znaju za bijelu kugu, vjersku jasnoću žive crkvene zajednice koja i danas daje brojne svećenike te nepromjenjivi stabilni domoljubni duh. Nisu li upravo župnici poput uzornog lika don Marka Sikirića utkali u bibinjski narod iste te vrijednosti koje 100 godina nakon njegove smrti još uvijek žive i nose ne samo mjesto, nego i cijelu našu domovinu Hrvatsku!? Nisu li Bibinje upravo na primjeru don Markova mučeništva i otpora ‘babilonskoj okupaciji’ oblikovale kroz stoljeće današnji identitet i kulturu!? Koliko je važan odgoj i primjer dobrog svećenika svjedoči nam i ova obljetnica“ poručio je mons. Bogdan, naglasivši da „ne smijemo zaboraviti najvažniju don Markovu odliku, a to je vjernost Isusu Kristu, pravom Bogu i čovjeku, u čijoj je službi i po čijem je duhu pastoralno djelovao.

Don Markovo pastoralno djelovanje poprima Isusov poticaj kako se Isusovi sljedbenici ne trebaju radovati što im se duhovi pokoravaju, nego što su im imena zapisana na nebesima“.

„Bibinjski je narod kao i cijeli hrvatski narod opstao, između ostalog, kroz svoju povijest zahvaljujući Božjim poslanicima, iznimnim svećenicima koji su u teškim vremenima znali i umjeli Božjim duhom voditi povjereno im stado. Upravo molitva koju je don Marko utkao u bibinjske obitelji na kraju 19. i početkom 20. stoljeća, očuvala je to mjesto od najvećih zala 20. st. Katehizacija i vjerske upute kojima je don Marko brižljivo i u duhu evanđelja odgajao generacije s početka 20. st. rezultirale su da je i dan danas nedjelja sveti Božji dan kad se vjernici okupljaju oko euharistijskog stola Isusa Krista. Imam osjećaj da ovaj veliki svećenik vašega roda i dalje s nebesa vodi molitvom vaše mjesto kao župnik kojem je nasilno prekinut dekret na zemlji, ali ne i na nebu“ poručio je mons. Bogdan, potaknuvši Bibinjce da i dalje ostanu vjerni vrijednostima don Marka u odgoju djece i mladeži. „I nećete imati straha za svoju budućnost, budućnost vašega mjesta i Crkve u njemu! Zahvalan Bogu i vama, dragi vjernici Bibinja, što kao vojni ordinarij mogu molitveno sudjelovati u 100. obljetnici smrti svećenika i rodoljuba don Marka Sikirića, molim zajedno s vama riječima koje već godina-ma spominjete i pjevate poznatim stihovima: ‘Bože, čuvaj nam Bibinje, to naše milinje, s Tobom smo silni k'o grom’“ zaključio je mons. Bogdan u propovijedi.

U petak, 11. listopada u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Bibinjama održan je koncert u spomen na don Marka Sikirića. Za orguljama je svirao orguljaš Edmund Andler Borić iz Zagreba. Nastupili su svi bibinjski izvođači: Crkveni mješoviti zbor Don Marko Sikirić (voditeljica Duška Lisica), Tomislav Bralić, Veseli Bibinjci (voditelj Šime Šimunić), Ženska klapa Garofuli, Dječji crkveni zbor Sv. Roko (voditeljica s. Anica Marija Cvitković) i Župni zbor mladih Magnificat (voditelj Ivica Kero).

Župa Bibije je 1999. g. svečano proslavila 80. obljetnicu smrti istaknutog bibinjskog sina simpozijem o djelovanju don Marka. Tada su u središtu Bibinja postavili bistu don Marka a misno slavlje predvodio je blagopokojni zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić. I po toj se prisutnosti Sluge Božjega Kuharića pokazao odnos poštovanja i emocije između Bibinja i hrvatske matice u Zagrebu, gradu prema kojem je na trajni pogled za svog života upućivao don Marko Sikirić, do krajnje izloženosti svoga duha i tijela, želeći hrvatskom narodu jedinstvo i hrabri otpor tuđinskom podjarmljivanju.

KISTANJE: Janjevci 22 godine u Kistanjama: „Svojim primjerom biblijskog povratka Janjevci ponovno šalju poruku Hrvatskoj!“

Izdanje vrijedne monografije „Kistanje – Novo Janjevo 1991. – 2017.“ bilo je povod održavanju Svečane akademije u spomen na 20. obljetnicu dolaska Janjevaca u Kistanje, koja je održana u Domu kulture u Kistanjama u petak 11. listopada. U poticajnim obraćanjima govornika sabrane su vrijednosti življenja Janjevaca koji su najstarija hrvatska dijaspora, a 1997. g. naselili su Kistanje u Benkovačkom dekanatu u istočnom zaleđu Zadarske nadbiskupije.

Jedan od glavnih protagonista doseljenja Janjevaca u Kistanje, mjesto novog zavičaja tih Hrvata s Kosova u njihovoj domovini matici je prof. dr. Stjepan Šterc, istaknuti hrvatski demograf. On je u vrijeme dolaska Janjevaca u Kistanje bio pomoćnik ministra u Ministarstvu razvitka i obnove RH. „Dolazak u Kistanje kao Novo Janjevo uvijek ostavlja emocije i

vraća vjeru u hrvatsku budućnost, u hrvatsku mladost. Činjenica jest da je dolazak Janjevaca u Kistanje biblijski primjer povratka kakav nije zabilježen u hrvatskoj povijesti a ni u povijesti mnogih drugih naroda. Hrvatski usud je odlazak i samo odlazak, s vrlo rijetkim ili gotovo nikad povratcima“ upozorio je dr. Šterc na Akademiji, podsjetivši kako su prije 23 godine kod njega u Ministarstvo došla „petorica janjevačkih apostola“. Tražili su „pravo rješenje za povratak, za budućnost, za nastavak identiteta i za ostvarenje svega što su sanjali sedam stoljeća. Janjevački Hrvati zatvorili su svoj povijesni krug i vlastiti san o povratku. Trajao je dugo i nije bio lagan. Zatvaranje toga povijesnog kruga poruka je Hrvatskoj da uvijek postoji mogućnost povratka i obnove života, oslanjajući se na cjelokupnu hrvatsku populaciju rasutu poput sjemena na zemaljskim prostorima“ poručio je dr. Šterc, poželjevši da i buduće generacije Janjevaca „budu svjesni da snaga vjere i identiteta koju pokazuju Janjevci ostane u cijelom hrvatskom narodu“.

„Hrvatska u demografskom smislu danas ne izgleda dobro. Ali u budućnosti, želimo li opstati, moramo se oslanjati na ovakav biblijski primjer povratka naroda u svoju zemlju maticu! Mi smo jedna od tri zemlje na svijetu koja ima više stanovnika izvan zemlje nego u zemlji. U koncepciji ukupnog razvoja hrvatske budućnosti moramo se oslanjati i na to bogatstvo“ potaknuo je dr. Šterc, poručivši: „Vi ste, Janjevci, bili to bogatstvo dugih sedam stoljeća! Drugi su, nažalost, pogotovo u ovo suvremeno vrijeme, nastavili odlaske koji ostavljaju duboki trag u Hrvatskoj. Zato stavljanje vašeg primjera u knjigu koja će ostati trajni spomen neka ostane poruka Hrvatskoj da ti odlasci ne moraju uvijek završavati u situacijama da više nikad neće biti povratka. Drago mi je da Janjevci šalju ponovno poruku Hrvatskoj!“ poručio je dr. Šterc. Iako je bio pomalo i „nestajao idealizam s početka, umarali su se i akteri, mladosti je ostajalo sve manje, našli smo svoje hrvatsko Janjevo“ poručio je dr. Šterc, no i upitao: „Ali, jesmo li našli i svoj mir u zemlji koja danas malo toga razumije što nas čini Hrvatima iz Janjeva. Puno puta smo potvrdili: ne znamo učiti iz vlastite povijesti, ali bismo s ja-

njevačkom trebali razumjeti barem vrijednost povratka“ poručio je dr. Šterc.

Ideja naseljavanja Janjevaca u Kistanjama, rečeno je, „rodila se u glavi“ upravo dr. Stjepana Šterca koji je prvi s kombijem Vlade RH 1996. g. dovezao janjevačkog svećenika mons. Nikolu Dučkića i još njih četvoricu u Kistanje, da vide to mjesto i odluče žele li tu doći živjeti.

Podršku za dolazak Janjevaca u Kistanje i želju da nastane to nekad opustošeno područje koje je bilo i na udaru velikosrbijanske agresije pružila je tadašnja hrvatska vlast: predsjednik Franjo Tuđman, ministar obrane Gojko Šušak kojemu su postavljanjem spomenika u Kistanjama Janjevci iskazali trajno zahvalno sjećanje, ministar razvitka i obnove Jure Radić i njegov zamjenik Stjepan Šterc koji je operativno provodio ideju naseljavanja Kistanja s predstavnicima Hrvatskog društva Janjevo iz Zagreba te lokalnom vlasti u Kistanjama, u suradnji s Nikolom Matićem, tadašnjim povjerenikom Vlade RH za Općinu Kistanje.

Odvjetnik Anton Palić, u to vrijeme tajnik Hrvatskog društva 'Janjevo', 12. ožujka 1992. g. uputio je Pismo Vladi RH 'Tko smo i što želimo?' u kojem ističe da je više od 90 posto Janjevaca odlučilo iseliti s Kosova u Hrvatsku, u siječnju i veljači 1992. g. iselilo je 70 janjevačkih obitelji. Tada je u Zagrebu živjelo 5 000 Janjevaca. Hrvati na Kosovu bili su pod političkim pritiscima velikosrpske politike, onemogućavala im se trgovina u Srbiji, uništavala imovina, radilo ekscese, mobiliziralo u neprijateljsku vojsku za napad na Hrvatsku. „Iseljeni Hrvati s vremenom će se vratiti na svoja ognjišta, dok iseljenim Janjevcima to neće biti omogućeno zbog službene politike Srbije. Stoga je njihov prijedlog Vladi RH da postupnim i cjelovitim pronalaženjem najpovoljnijeg rješenja omogućiti definitivni povratak Hrvata s Kosova u svoju domovinu, koji su svojim življenjem na Kosovu izvršili svoj povijesni zadatak – održali su katoličanstvo na Kosovu i ojačali hrvatsku nacionalnu svijest u dijaspori“ napisao je tada u Pismu Vladi RH Anton Palić.

Sebastijan Palić, predsjednik Hrvatskog društva Janjevo Zagreb i nekadašnjeg Odbora za

preseljenje, opisao je na Akademiji duh okolnosti u kojima se odvijalo preseljenje u Kistanje. Palić je podsjetio kako je Izraelski narod bio prognan iz domovine te je 2000 godina bio u progonstvu. „Nakon toliko vremena, taj narod vratio se u svoju domovinu, a cijelo to vrijeme nije izgubio svoj narodni osjećaj, osjećaj za svoj rod i svoju vjeru u jedinog Boga. To je fenomen vrijedan divljenja i poštovanja. I drugim narodima se događao progon. Ali, u povijesti se ne poznaje primjer da je neki narod duže od 500 godina uspio sačuvati osjećaj svoga roda, svoj identitet i svoju vjeru“ rekao je Palić. Istaknuo je da bi ti narodi, koji su živjeli izvan svojih domovina matica do 500 godina, u tom razdoblju „zaboravili na svoj rod, neki i na svoju vjeru i tako su se stopili u narode s kojima su živjeli. No, između židovskog naroda i svih drugih, postoji jedan narod u hrvatskom narodu – to su Janjevci. Mi smo izdržali 700 godina! Hvala našim starima koji su toliko izdržali, koji su se toliko borili“ poručio je Sebastijan Palić, usporedivši to i s rangom odličja. Ako su Židovi zlatnog odličja kao primjer naroda koji nije izgubio svoj identitet iako su tisućljeće bili raseljeni izvan matice, „u tom smislu mi Janjevci smo svjetski srebrni“ rekao je Palić.

Zbog okolnosti 1990.-ih godina u kojima su Srbi za vojnu agresiju na Hrvatsku željeli mobilizirati i Hrvate s Kosova, Janjevci su počeli napuštati taj zavičaj kojega su nastanjivali od 14. st., gdje su pridošli kao trgovci i rudari iz Dubrovnika i BiH. U Hrvatskoj su tražili pomoć od političara, uglednika, crkvene hijerarhije, klera. „Tako smo kao delegacija otišli i do dobrog kardinala Franje Kuharića. Kroz povijest Janjevci su patili, živjeli su u nesigurnosti

i bili šikanirani. Najnovije tada bio je strah za mlade da ne budu mobilizirani i poslani boriti se protiv svog naroda. Kardinal Kuharić nam je rekao: „Bog vas je sačuvao 700 godina, on je jak, najjači. On gospodari svime. Trebali biste imati vjere i nastaviti se boriti“. Ja sam na to rekao: 'Preuzvišeni, mi smo bili misijska župa na Kosovu. Neformalno, 140 godina bili smo sjedište Skopsko – prizrenske biskupije. Sada više naša misija, kao misijske župe, nije nužna, jer je jedan dio naroda na Kosovu katoličke vjere. Ustrojena je hijerarhija, ustrojene su župe, dekanati, postoji biskupija. Naši ljudi žele povratak u domovinu, u trenutku kada se domovina oslobađa i postaje neovisna i samostalna država'. Kardinal Kuharić na to je rekao: 'Neka vam Bog pomogne! Mi ćemo vas pomagati i pratiti u svemu, koliko god budemo mogli'“ podsjetio je Sebastijan Palić.

U Dubravi gdje je živio bila je Hrvatska u malom, po ljudima koji su tamo živjeli iz svih dijelova hrvatskog naroda. „Mislio sam tada, prije tri desetljeća, svi oni kada govore o sebi, imaju svoj zavičaj na koji se pozivaju. Dosada su to mogli i Janjevci koji su živjeli u Zagrebu. Ali kada Janjeva nestaje, Janjevci će se raspršiti, nestati. A biljka bez korijena, čim naiđe prva suša ili nepogoda, osuši se. Dakle, što treba? Janjevcima treba komad domovine za sebe koji će nositi njihovo ime, koji će nastaviti njihovu tradiciju, običaje i sve što je dobro i vrijedno, da se ugradi u domovinu i narod. Prihvatio sam se tog posla jer sam bio član Upravnog odbora Hrvatskog društva Janjevo i predsjednik Odbora za preseljenje i brigu o izbjeglicama“ rekao je Sebastijan Palić.

Imajući u vidu i teško materijalno stanje oko 1240 Janjevaca koliko ih sada živi u Kistanjama, odnosno oko 240 obitelji, Palić je ohrabrio Novo Janjevo da i dalje budu čvrsti i otporni. Podsjetio je kako se za Isusa Nazarećanina govorilo: „Zar može nešto dobro izaći iz Nazareta?“. „Ne dajte se vi koji živite u Kistanjama! Naša janjevačka povijest je ogromna, junačka, vjerska! To je trebalo stoljećima izdržati. I vi očekujte da se iz krila Kistanja mogu roditi veliki ljudi. Imamo puno posla. Žetva je velika, poslanika malo. Vjerujte i živite u miru sa svi-

ma koji mir žele prihvatiti“ poručio je Sebastijan Palić.

Zvonimir Ancić, predstojnik Tiskovnog ureda HBK, istaknuo je kako je „trebalo u ono vrijeme imati volje, vizije, želje, htijenja da se dogodi nešto veliko kao što je to da preselite 1500 ljudi na jedno mjesto. To je velika odgovornost. Dok Janjevci rade na tome u Zagrebu, istovremeno se u Janjevu događa agonija gdje je župnik don Josip Dučkić. Naši ljudi kucaju na njegova vrata: 'Župniče, što ćemo? Hrvatska gori! Naši ljudi dobivaju pozive u vojsku'. Obitelji se polako odvajaju. Brojni naši mladići dolaze u Hrvatsku jer nisu željeli ići u JNA. Trebalo je u tim trenucima imati hladnu glavu i dati ljudima pravi savjet. Kako ljudima dati savjet kad ni sami ne znate u kojem smjeru će to sve ići“ rekao je Ancić.

Istaknuo je kako su Židovi bili prognani, ali slušali su prvu Božju zapovijed u Svetom Pismu: 'Plodite se, množite i napučite zemlju' iz Knjige Postanka, koju je dao prije Dekaloga u Knjizi Izlaska. Janjevci su poznati po otvorenosti životu i brojnim obiteljima. „Nisu Janjevci došli u Kistanje da bi nekome napakostili. Janjevci su došli iz muke. Obitelji su sa 7, 8 djece došle u Zagreb. Problem je za obitelj s jednim djetetom naći podstanarstvo, a kamoli s devetero djece. Hrvatska država je preuzela odgovornost. Od početnog privremenog rješenja za stanovanje u Kistanjama, drago mi je čuti da je u cijelosti završen proces da više nijedan Janjevac nije u kući tuđeg vlasnika u Kistanjama“ istaknuo je Ancić.

Podsjetio je na svoj susret krajem 1990.-ih godina s Tihomilom Rađom, hrvatskim emigrantom koji je živio u Švicarskoj. Ispričao mu je kako je putovao nakon Oluje ličkom magistralom iz Zagreba prema Kninu s nizozemskim kolegom. Poslije Korenice taj ga je Nizozemac pitao: „Tihomile, što je ovo? Vozimo se već satima, a ovdje nema ljudi. Mi Nizozemci krade-mo kopno od mora, isušujemo more da bismo se proširili. A vi imate zemlju koja je prazna. Doći će netko i uzet će vam zemlju jer je nena-pučena. Treba je napučiti“. Vjerujem da je to

snažna poruka i nama danas“ poručio je Ancić.

Istaknuo je da su Janjevci dio jednog kontinuum. „Hrvatska povijest ima svoj kontinuum. Mnogi narodi nemaju svoj kontinuum kakav mi imamo. Nismo mi od jučer ovdje, nego stoljećima. I uvijek smo bili svjesni svoje državnosti. Neki nam i zavide zbog toga jer mnogi nemaju kontinuiteta državnosti kakav Hrvatska ima od svojih knezova do danas“ rekao je Ancić, naglasivši da povijest ne kreiraju samo ljudi. „Povijest je prije svega u Božjim rukama. Nekad se bojimo i mislimo da će neke stvari krenuti krivo. Po svemu lošemu što se događalo i što smo prošli, Hrvatska nije trebala postati slobodnom državom. Ali imamo hrvatsku državu! To je itekako povezano s našom vjerom i pouzdanjem u Providnost. Sad smo, hvala Bogu, u slobodnoj Hrvatskoj. Nemojte vjerovati da nam se može nešto loše dogoditi. Samo mi moramo biti ispravni. Ima nas još, i bit će nas! Ne bojte se, trebamo napučiti ovu zemlju. Budite hrabri, jaki, nemojte se bojati! Stvarajte svoju budućnost“ potaknuo je Ancić Janjevce u Kistanjama.

Roko Antić, donaćelnik Kistanja je poručio: „Mi nismo došli u Kistanje privremeno. Mi smo se tu vratili za stalno!“. Pročitao je pismo fra Bernardina Škunce, velikog janjevačkog prijatelja, nekadašnjeg provincijala Franjevačke provincije sv. Jeronima, koji pohvaljuje i izriče poštovanje hrvatskom i kršćanskom identitetu Janjevaca, zaokruženom pogledu na njihovu višestoljetnu duhovnu i kulturalnu baštinu koju sabire i Zbornik 'Kistanje – Novo Janjevo'. „U svom življenju i djelovanju, pred cijelom Hrvatskom pa i šire, očitovali ste jedinstvenu postojanost u vrednotama koje ljudskom biću daju definiciju za hod kroz društveni život i kroz povijest. U vama Janjevcima u Kistanjama jasno se čita ta iznimna postojanost. Držim da je to vaša veličina. Čuvate upravo takav identitet. Znam da ste u brojnim teškoćama od kojih su neke posljedica nedovoljno jasne podrške naših političkih struktura. Nasreću, ima i dobrih strana, u čemu je vaša postojanost i odlučnost bila odlučujuća“ poručio je dr. fra Bernardin Škunca vjernim Janjevcima.

Uzvanici na događaju

Među sudionicima su bili župnik Kistanja don Ivan Perković, mons. Nikola Dučkić, župnik u Kistanjama 15 godina (2002.-2017.). Mons. Dučkić došao je u Kistanje 1999. g. te je tri godine bio sužupnik prvom župniku Kistanja, don Gašparu Dodiću. U vrijeme mons. Dučkića izgrađena je velika nova župna crkva sv. Nikole i župna kuća u Kistanjama. Zatim, don Josip Dučkić, desetogodišnji župni vikar u Kistanjama (2002.-2012.), Pavao Palić, član udruge Janjevo i nekadašnji predsjednik Hrvatskog društva Janjevo, Smiljan Čolak, nekadašnji predsjednik udruge Janjevo Zagreb.

Zatim prijatelji i podržavatelji janjevačke zajednice, osobito iz Kistanjama prijateljskog grada Kaštela: to su Milivoj Bratinčević iz Kaštela koji je u vrijeme dolaska Janjevaca u Kistanje 1997. g. radio u Ministarstvu useljeništa i bio voditelj Ureda toga ministarstva u Splitu odakle je službom pokrivaio područje Dalmacije. Zatim Doris Grgurin, izaslanica gradonačelnika Grada Kaštela i potpredsjednica Gradskog vijeća, hrvatska braniteljica iz 4. gardijske brigade, Ante Bašić, direktor Adria kamena iz Kaštela, Zoran Bonacin, bivši zamjenik gradonačelnika Kaštela, Mirjana Baričević, predsjednica Udruge žena Katarina Zrinski iz Kaštela, prof. dr. Mihovil Biočić, ratni ravnatelj Opće bolnice Split i dobitnik ovogodišnje nagrade Splitsko – dalmatinske županije za životno djelo, Marija Županović, dugogodišnja nekadašnja glavna medicinska sestra Opće bolnice Split, njegovateljica hrvatskih branitelja, Tomislav Tokić, predsjednik Časničkog zbora HVO-a iz Knina, Nikola Blažević, zamjenik župna Šibensko – kninske županije kojoj Kistanje administrativno pripadaju, Jure Zečević, nekadašnji savjetnik povjerenika Vlade RH za Grad Knin, Ivica Antunović, predstavnik tiskare Ekograf iz Kaštel Sućurca koji je radio prijelom knjige 'Kistanje – Novo Janjevo', Anita Ercegovac, voditeljica dječje igraonice Kistanje i Goga Gašparac, učiteljica u Kistanjama. Pozdravljen je i dolaskom spriječeni Ivica Dučkić, prvi predsjednik općinskog vijeća Kistanja.

Pozdravljena je prisutnost i dvoje mladih janjevačkih autora, to su brat i sestra. Vita Glasno-

vić napisala je roman 'Tadijin ponos', a Hrvoje Glasnović autor je romana 'Gromovi Janjeva'. Oba djela predstavljana su 2017. g. u Kistanjama.

Na svečanosti je bila i Antonija Manestar, studentica na Sveučilištu u Zadru, iz Dramlja kod Crikvenice, dobitnica ovogodišnje nagrade Rektorice na zadarskom sveučilištu temeljem ocjena, znanstvene i stručne aktivnosti tijekom studija. Studira završnu godinu etnologije i antropologije na studiju povijesti u Zadru. Njen je završni diplomski rad pod nazivom „Izmiješana zajednica Janjevaca u Kistanjama“ u kojem će koristiti i rezultate istraživačkog rada dr. Šterca.

Janjevka Marija Rodić, odgajateljica s darom za dramsku interpretaciju, prisutne je dotaknula recitiranjem pjesme 'Kistanju u čast' autora Pavla Palića, čiji dirljivi tekst govori o duhu opstanka Janjevaca kroz povijest, uvijek u pouzdanju u Boga, oslonjenosti na Katoličku Crkvu, stavljanje pod zaštitu nebeskog zagovora Majke Božje i njihovog zaštitnika sv. Nikole.

Svojim snažnim glazbenim izvedbama događaj je obogatio nastup klape Zvono iz Kistanja koja je od svoga osnivanja 2001. g. ostvarila niz zapaženih nastupa i nagrada diljem Hrvatske.

Voditelj svečanog programa bio je Ante Nadomir Tadić Šutra, veliki prijatelj Janjevaca koji ih svojim dolaskom i vođenjem njihovih društvenih događaja uvijek podržava. Na kraju večeri, Roko Antić i župnik don Ivan Perković, podupirateljima i prijateljima Janjevaca darovali su umjetničke slike i kipove u zahvalnosti za zasluge i doprinos tih pojedinaca u promicanju i podršci zajednice Janjevaca.

**KISTANJE: Predstavljena monografija
'Kistanje – Novo Janjevo 1997. – 2017.
Spomen na 20. obljetnicu dolaska Janjevaca u Kistanje'**

Monografija 'Kistanje – Novo Janjevo 1997. – 2017. Spomen na 20. obljetnicu dolaska Janjevaca u Kistanje' čiji su urednici Zvonimir Ancić i Roko Antić, a nakladnik župa Prikazanje BDM u Kistanjama, predstavljena je u petak 11. listopada u Domu kulture u Kistanjama.

U tom antologijskom djelu od 487 stranica u šest tematskih cjelina objavljeno je 38 stručnih i novinarskih tekstova od strane 25 autora koji predstavljaju sve sastavnice dva desetljeća života janjevačkih Hrvata s Kosova nastanjenih u Kistanjama od 1997. g., s uvidom u njihovu bogatu prošlost. Djelo je isprva zamišljeno kao Zbornih radova sudionika koji su bili na Znanstvenom simpoziju održanom 12. svibnja 2017. g. u Kistanjama koji je bio „kruna obljetnice“ u obilježavanju 20 godina od doseljenja Janjevaca u Kistanje.

Roko Antić, predsjednik Organizacijskog odbora toga znanstvenog simpozija, suurednik monografije, donaćelnik Općine Kistanje, bio je pokretač ideje o tiskanju knjige, „čovjek velikog srca koji je okupio ljude i uložio cijeloga sebe u to“ rekao je Ancić. Snažni zamah objavi monografije koja je veliki izdavački i financijski pothvat pružio mu je Zvonimir Ancić rekavši za značajna izlaganja sa simpozija: „Ovo mi Janjevci moramo iznijeti na svjetlo dana“. Tijekom uređivanja, knjiga je prerasla kategoriju zbornika radova koji bi samo objavio izlaganja predavača sa simpozija 2017. g. u Kistanjama te je nastala sadržajno bogata monografija koja fotografijama i dokumentiranim tekstovima prikazuje svaki segment prošlosti Janjevaca, kontekst njihovog dolaska u Kistanje i izazove koji ih prate u sadašnjosti.

U prvom dijelu knjige 'Znanstveni skup' objavljeno je 11 izlaganja sa znanstvenog skupa iz 2017. g. i propovijed s mise koju je na kraju skupa slavio prvi kistanjski župnik mr. don Gašpar Dodić. To su radovi: Osamstoljetna neprekinuta nit ljubavi prema Hrvatskoj (Zvonko Milas), Kistanju u čast (Pavao Palić), Janjevo – kontinentalni odraz srednjovjekovnog Dubrovnika (Ivica Prlender), Povratak Janjevčana u domovinu (Sebastijan Palić), Tko smo i što želimo (Anton Palić), Zatvaranje povijesnog kruga (Stjepan Šterc), Župa Kistanje od doseljenja Janjevaca 1997. do danas (Zvonimir Ancić), Povijest Katoličke Crkve na kninskom području (Ante Nadomir Tadić Šutra), Rimski pape i janjevački Hrvati (don Josip Dučkić), Osnovne obavijesti o fondu sv. Izidora (Đuro Vidmarović), Komunističko – partizanske li-

kvidacije u Dalmaciji prema objavljenim popisima Narodnooslobodilačkih odbora, vojnih komandi, vojnih sudova, komiteta Komunističke partije te OZN-e i UDB-e (1942.-1952.) – Nepotpun popis od 2156 osoba (Josip Đukić) te Nadahnuti življenjem iz vjere i po vjeri naših očeva i majki (don Gašpar Dodić).

U drugom dijelu 'Društveni život u Kistanjama od dolaska Janjevacu' objavljeno je šest tekstova: Udruga 'Novo Janjevo' – Kistanje (Marijan Poturović), Klapa Zvono – vrijedan član hrvatske klapske obitelji (Nikola Urukalo, Sebastijan Đukić), Mješoviti pjevački zbor 'Sv. Cecilija' (Antun Cirimotić), Nogometni klub 'Janjevo' – Kistanje (Roko Antić), Dobrovoljno vatrogasno društvo 'Sveti Juraj' (Paško Ivanović), Nikola Matić: Nužnost opstanka u Kistanju je otvaranje radnih mjesta za mlade (Zvonimir Anić) te Postavljanje spomen obilježja ratnom ministru obrane Gojku Šušku (Roko Antić).

U trećem dijelu 'Vjerski život u Kistanjama od dolaska Janjevacu' objavljeno je deset tekstova: Mons. Nikola Đukić – Život posvećen Bogu i vjerničkom narodu (Roko Antić, Sebastijan Đukić), Zlatni svećenički jubilej mons. Nikole Đukića (Ines Grbić), Janjevački sin mons. Petar Palić imenovan hvarskim biskupom (Zvonimir Anić), Nastavljamo raditi Bogu na slavu, a ljudima na korist (s. Blaženka Delonga), Evo me, Gospodine, pozvao si me (s. Marija Elizabeta Glasnović), Marijanska vinkovska mladež (Marija Čibarić), Hodočašća župe Kistanje (s. Blaženka Delonga), Euharistijska zajednica Srca Isusova i Marijina (don Ivan Perković), Posveta djece i mladih sv. Mariji Goretti (don Ivan Perković) te Jedan tihi i milosrdni život u našoj župi (s. Marija Elizabeta Glasnović).

U četvrtom dijelu 'Crtice iz povijesti' objavljeno je pet tekstova: Vjersko – duhovni život Hrvata u Janjevu na Kosovu (don Josip Đukić), Kronika događanja u Janjevu neposredno prije, za vrijeme i nakon Domovinskog rata (don Josip Đukić), Proslava jubilarne sedamstote godine prvog pisanog spomena Janjeva u Kistanjama (mons. Nikola Đukić), Janjevo 1303. – 2003. (don Gašpar Dodić) te Kad se janjevački duh zasadi, on niče, raste i živi, pa čak i onda kada

se čini da je to nemoguće (Pavao Palić).

U petom dijelu 'Janjevački blaženik i Sluga Božji' su četiri teksta: Janjevac fra Serafin Glasnović Kodić proglašen blaženim (Zvonimir Anić), Kronologija štovanja bl. Serafina Glasnovića Kodića i Sluge Božjega fra Alojzija Palića u Kistanju (don Josip Đukić), Sveti Serafin (Ante Nadomir Tadić Šutra) te Radujemo se što su našega roda – Prvi spomendan bl. Serafina Glasnovića Kodića u Kistanju (Ines Grbić). U šestom dijelu 'Riječ prijatelja' je tekst Moje je da otvaram vrata (Milivoj Bratinčević).

Među stožernim tekstovima u toj knjizi su dokumenti, istaknuo je Anić. Don Josip Đukić je sabrao 66 dokumenata koje je don Josip zapisivao, skupljao, arhivirao u Janjevu cijelo ono teško vrijeme pred odlazak u Hrvatsku. U knjizi su ti dokumenti posloženi kronološkim redom da se događanja mogu pratiti po godinama zbivanja. „U tim dokumentima može se iščitati sva drama Janjeva koja se događala. Domovinski rat u Hrvatskoj ima jaku jeku 450 km od hrvatske granice, daleko na Kosovu. Dok se u Hrvatskoj bori za neovisnost i slobodu, dio hrvatskog naroda na Kosovu također proživljava agoniju. Nisu Janjevci došli u Kistanje da bi nekome napakostili, nego iz muke. Don Josip u svojim tekstovima u Janjevu od 1992. g. do 1995./96., kad se počelo pričati da bi Janjevci mogli otići na oslobođeno područje RH, tada piše: „Čuvajte se da ne uzmete tuđe, po cijenu ne znam čega“. S druge strane, Hrvatska je trebala napučiti to područje“ istaknuo je Anić. Preseljenje Janjevacu je izvršeno uz podršku hrvatskih vlasti, a svesrdnu podršku

ku i dobrodošlicu pružio je i tadašnji zadarski nadbiskup Ivan Prenda.

Ancić je izrazio veliku zahvalnost prvom kistanjskom župniku mr. don Gašparu Dodiću. „Uz sav posao koji je imao po dolasku prvih Janjevaca u Kistanje, don Gašpar je sve zapisivao. To je neprocjenjivo“ rekao je Ancić koji je don Gašparove zapise iz Kistanja najprije kao urednik Zvona objavljivao u janjevačkom godišnjaku Zvono. „Uz vođenje poslova glede preseljenja Janjevaca u Hrvatsku, Sebastijan Palić i don Gašpar prvih godina istovremeno su našli vremena i za pisati sve što se događa. Nama je to danas neprocjenjivo. Također u Janjevu, gdje su se borili za golu egzistenciju, don Josip Dučkić sve je zapisivao i lijepo slagao. Don Josip je razmišljao i o tome što ako mu netko dođe na vrata, učini pretres i pokupi sve te dokumente. Tako da je on imao jednu fasciklu na kojoj je pisalo 'Liturgijsko – katehetski odbor'. Mislio je, ako dođu, valjda neće istraživati što je u tom liturgijsko – katehetskom odboru. To je crkvena, župna stvar, barem ih to neće zanimati. Trebalo je onda biti mudar i razborit i na neki način konspirativno razmišljati o tome kako sačuvati sve te dokumente“ istaknuo je Ancić. Don Josip Dučkić se i uvelike osobno založio u širenje glasa svetosti fra Serafina G. Kodića i Sluge Božjega fra Alojzija Palića, napisao je tekstove prvih molitvi njima, poticao puk na molitvu za njihovu beatifikaciju kako bi Janjevci pomogli uzdizanju na čast oltara još nebeskih zagovornika.

Ancić je istaknuo da je značaj knjige i u tome što donosi kontekst vremena i okolnosti koje su navele Janjevce da dođu u domovinu maticu. „Svi vrijedni radovi u knjizi donose kontekst. Mi danas u Hrvatskoj gubimo iz vida ono što je jako važno za povijest i sadašnjost, a to je kontekst, sagledati uzroke i posljedice. Knjiga će biti poticaj mladima koji krenu istraživati našu povijest“ naglasio je Ancić. Rekao je da Sebastijan Palić, predsjednik Hrvatskog društva Janjevo u svom tekstu „jasno razlaže na koji su način Janjevci koji su živjeli u Zagrebu htjeli pomoći Janjevcima koji su počeli dolaziti iz Janjeva u Hrvatsku, kako naći trajno rješenje za njih, jer došlo je stotine obitelji. I

kako su se oni mučili“ rekao je Ancić.

Naglasivši i značaj dijela o društvenom životu Janjevaca u Kistanjama u proteklih 20 godina, Ancić je rekao: „Uvijek smo se borili za egzistenciju, još na Kosovu. Nedostajao nam je malo osjećaj za stvaranje društvenih udruga. Crkveni život Janjevaca bio je dosta jak i mi smo svu svoju snagu usmjeravali na Crkvu. Društveni život nam je na neki način izmicao, tim više što smo mi bili katolici, a i u komunističko vrijeme, ako ste se htjeli angažirati, morali ste biti u Partiji. Po dolasku u Kistanje nastala je klapa Zvono koja jako lijepo djeluje u Hrvatskoj i ima vrlo lijepe uspjehe, Nogometni klub 'Janjevo' iz Kistanja je puno učinio, puno ljudi je prošlo kroz njega“ rekao je Ancić.

Tekst 'Rimski pape i janjevački Hrvati' don Josip Dučkić je priredio temeljem podataka koje je prikupio pokojni Nikola Čolak, autor monografije o Janjevu koju je bio napisao nakon što je istraživao u Tajnom vatikanskom arhivu, Dubrovačkom arhivu itd. Ancić je istaknuo i objavu fotografije zbora 'Bijeli anđeli Janjeva' kako 1972. g. pjevaju pred papom Pavlom VI. u Castel Gandolfu. To je prvi hrvatski dječji zbor koji je pjevao pred jednim Papom.

Na početku knjige je i fotografija povijesnog susreta Janjevaca s papom sv. Ivanom Pavlom II., 15. studenoga 1989. g. Papa im je tada poručio: „Dobro došli dragi Janjevcani! Ponosni na svoju slavnu povijest, koja je sastavni dio povijesti hrvatskog naroda, uvijek kao iskreni katolici, budite svjedoci i promicatelj Kristove ljubavi i mira. Neka Gospodin blagoslovi vas i vaše obitelji!“. „Rečenica 'Budite ponosni na svoju slavnu povijest koja je sastavni dio povijesti hrvatskog naroda' predstavlja sažetak janjevačke povijesti kao dijela povijesti hrvatskog naroda. Nije to rekao bilo tko. To je rekao sveti papa Ivan Pavao II.“ rekao je Ancić. Znači im i fotografija iz 2003. g., kada su u Gružu u Dubrovniku Pavao Palić i Veronika Mazarekić papi Ivanu Pavlu II. uručili dar Janjevaca o 700. obljetnici prvog pisanog spomena Janjeva (1303.-2003.) koja se obilježavala baš u toj godini trećeg Papinog pohoda Hrvatskoj.

Ancić je zahvalio i sestrama milosrdnicama koje predano i požrtvovno pastoralno djeluju u Kistanjama. Pokojna s. Lambertina Dukić od početka utemeljenja župe je djelovala u Kistanjama, kao i s. Blaženka Delonga, voditeljica župnog zbora i katehistica koja je još uvijek u službi u Kistanjama. Plodnost župe Kistanje je da je u svega 20 godina postojanja Crkvi dala tri ženska redovnička zvanja u Družbu sestara milosrdnica: to su Elizabeta Glasnović, Veronika Ćibarić je u misijama i Marija Palić. „Jako sam sretan zbog zvanja koja se događaju. Sestre milosrdnice očito jako svjedoče vjeru u Kistanjama kad su takav poticaj mladima da se odazovu Gospodinu. Jako mi je drago da se naše djevojke odlučuju na redovnički poziv“ istaknuo je Ancić.

Roko Antić osobito je zahvalio „onima koji su snažno od početka poticali izdanje te knjige i njen su nukleus. To su don Josip Dučkić i Milivoj Bratinčević, veliki prijatelj Janjevaca od početka njihovog dolaska u Kistanje. Zajednica Kistanja u proteklom razdoblju doživjela je značajna i lijepa događanja, a sve je počelo kad smo u prosincu 2015. g. primili moći našeg nebeskog zaštitnika sv. Nikole koje su došle iz Barija. Jedna smo od rijetkih zajednica u Hrvatskoj koja ima te moći. Upravo je dolazak tih moći bio pokretač onoga što je uslijedilo – obilježavanje 20. obljetnice 2017. g., jer smo u Kistanje došli 1997. g. Krajem 2015. g., s dolaskom moći sv. Nikole što je bio veliki događaj za našu župu, a nakon proglašenja blaženim fra Serafina Glasnovića Kodića 5. studenog 2016. g. u Skadru, don Josip Dučkić i Milivoj Bratinčević poticali su nas da moramo obilježiti doseljenje Janjevaca u Kistanje na dostojanstveni način. Bratinčević je kroz to vrijeme pripremao i Dane fra Bernardina Sokola i pomogao je doći do sponzora“ rekao je Antić, istaknuvši da je bilo „teško prikupiti sredstva za tisak knjige“. Stoga je zahvalio donatorima koji su novčano pomogli tisak knjige. To su Ministarstvo kulture RH, Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, Općina Kistanje, 'Arabesca', vl. Zvonko Dučkić, Šibensko – kninska županija i Zlatarna 'Dodić', vl. Paško Dodić. Antić je zahvalio i Vjekoslavu Guciću (Get nekretnine) i župi sv. Jurja – Kaštel Sućurac koji su donirali

za pokriće dijela troškova u organizaciji proslave 20. obljetnice dolaska Janjevaca u Kistanje. Sav prihod od prodaje knjige koja je tiskana u 500 primjeraka ide za potrebe župe Kistanje.

Antić je podsjetio da su se na prvom sastanku početkom 2016. g. u župnoj kući u Kistanjama okupili ljudi s kojima je „počeo je taj dvoipol godišnji pothvat pripreme i uređivanja knjige“. Uz Ancića, ti ljudi ujedno čine i Uredničko vijeće. To su Roko Antić, mons. Nikola Dučkić, don Ivan Perković, don Josip Dučkić, Milivoj Bratinčević, Ante Nadomir Tadić Šutra, Zoran Bošković, Sebastijan Dučkić i Paško Ivanović. „Zvonimir Ancić bio je snažna podrška koji je očvrstnuo tiskanje te knjige, jamac da će djelo biti reprezentativno i da ćemo uspjeti. To i stoga jer je Ancić s Pavlom Palićem, Smiljanom Čolakom i mnogima iz udruge Janjevo iz Zagreba i Hrvatskog društva Janjevo godinama radio na izdanjima janjevačkog godišnjaka Zvono. 'Zvono' nam je bio poticaj“ rekao je Antić, upozorivši: „Mnogi su našu povijest pisali u naše ime i mnogi nam u tome nisu bili skloni“. Zato su vrijedne činjenice zapisane u toj monografiji te je poželio da mladi uče i prepoznaju što su mnogi ljudi učinili za Janjevce.

Župnik Kistanja don Ivan Perković rekao je kako je „sve što Janjevci rade uvijek bilo povezano s Crkvom, pa tako i ta knjiga nije mogla bez tog zajedništva. Hvala Gospodinu što nas je pratio, što nam je dao svoj blagoslov. Hvala i zadarskom nadbiskupu Želimiru Puljiću za dopuštenje da župa Kistanje može biti nakladnik knjige“ rekao je don Ivan, istaknuvši da je knjiga slojevita, ujedno i kronika župe u kojoj su opisani najbitniji događaji zadnjih 20 godina u župi Kistanje. „To je veliko i povijesno djelo. Ta će knjiga svima koji budu htjeli pisati nešto o Kistanjama i Janjevcima biti nezaobilazna literatura. Htjeli smo da po toj knjizi ostane pisana riječ za buduće naraštaje, da bude kvalitetno i sveobuhvatno. Vjerujem da će knjiga doći do svih Janjevaca, do svih kojima je Janjevo u srcu, koji vole Janjevo i Hrvatsku“ poručio je don Ivan.

Ancić trenutno završava knjigu 'Bijeli anđeli Janjeva' o 50. obljetnici kad je taj dječji zbor 12. listopada 1969. g. održao prvi koncert u

janjevačkoj crkvi. Samo osam mjeseci kasnije nastupali su na Dubrovačkim ljetnim igrama. Izaziva divljenje postići takav napredak u osam mjeseci, od jednog zbora u malenom mjestu na Kosovu doći do Dubrovačkih ljetnih igara, kada su dobili ovacije, pozitivne kritike u mnogim časopisima, rekao je Ancić, što je dokumentirano i fotografijama. „Dječji zbor Bijeli anđeli Janjeva nije bio samo najbolji dječji zbor na Kosovu ili u tadašnjoj Jugoslaviji, nego je bio jedan od najboljih zborova u europskim razmjerima“ rekao je Ancić. Potaknuo je Janjevce da i dalje zapisuju svoju stvarnost jer je to dragocjeni doprinos koji pruža uvid u povijest Janjevaca, kako su to činili i don Gašpar, don Josip i Sebastijan Palić u povijesno važnom trenutku njihovog povratka u hrvatsku domovinu.

„Imate mnoštvo talenta. Treba ih razvijati, obrazovati se, raditi uporno i jako te davati doprinos zemlji Hrvatskoj koja nas je lijepo primila“ poručio je Ancić svojim sunarodnjacima Janjevcima. Ancić je zahvalio i Ivicu Antunoviću za veliki trud u radu prijeloma knjige, tiskari Ekograf iz Kaštel Sućurca te Pašku Ivanoviću, autoru likovne obrade naslovnice koja prikazuje dio pročelja s preslicom sa zvonima stare župne crkve Prikazanja BDM u Kistanjama, zvonik nove župne crkve sv. Nikole u Kistanjama i dio kipa sv. Nikole s uzdignutom rukom, „snažnom rukom sv. Nikole koja uvijek bdije nad Janjevom i brani ga“ rekao je Ancić.

Prije predstavljanja knjige u župnoj crkvi sv. Nikole u Kistanjama misno slavlje predvodio je don Josip Dučkić, janjevački župnik u miru, desetogodišnji župni vikar u Kistanjama (2002.-2012.) kojem je, između ostalih, uručen prigodni dar u zahvalnosti za njegov neizmjeran doprinos nastanku toga djela i svemu što je učinio za Janjevce i Crkvu.

Providonosno je i kako je na misi navješteno Isusovo rodoslovlje. Ancić je rekao da je rodoslovlje važno Janjevcima. „Kad spomenemo nekog Janjevca, mi kažemo u trećem, četvrtom koljenu čiji je, iz koje obitelji potječe. To je nama jako važno, mi znamo odakle smo, znamo svoje korijene“ rekao je Ancić.

Na predstavljanju je bio i mons. Nikola Dučkić koji je 1978. u Janjevu dočekaio sveticu, Majku Tereziju, župnik u Kistanjama 15 godina (2002.-2017.). Mons. Dučkić došao je u Kistanje 1999. g. te je tri godine bio sužupnik prvom župniku Kistanja, don Gašparu. U vrijeme mons. Dučkića izgrađena je velika nova župna crkva sv. Nikole i župna kuća u Kistanjama. Program je znalački i s domoljubnim pijetetom vodio Ante Nadomir Tadić Šutra. Glazbeno je nastupila izvrsna klapa 'Zvono' iz Kistanja.

ZADAR: Akcija volontera '72 sata bez kompromisa' u Gradskoj knjižnici Zadar

U sklopu promocije volonterske akcije '72 sata bez kompromisa', petero volontera iz te inicijative gostovalo je u utorak 15. listopada u Gradskoj knjižnici Zadar gdje su na susretu s djecom održali kreativnu radionicu u čitanju priče, bojanju i pjevanju. Volonteri su djeci čitali ilustriranu priču 'Čarolija zagrljaja' autorice Dubravke Kolanović. Projekt je održan i u sklopu manifestacije 'Mjesec hrvatske knjige' koja traje od 15. listopada do 15. studenoga, s ciljem promicanja kulture čitanja.

Desetak djece bilo je u pratnji roditelja, a sve ih je oduševilo petero volontera animatora: to su Marijana Čiklić, Ena Klepić, Ana Albin, Marin Modrić i Ivana Kruhoberec. Odlaskom u Gradsku knjižnicu koja je jedno od najfrekventnijih prostora i mjesto susretanja u Zadarskoj županiji, mladi su htjeli popularizirati i vidljivijom učiniti trodnevnu volontersku akciju '72 sata bez kompromisa' u trajanju od 17. do 20. listopada. „Akcija u knjižnici je svojevrсно 'zagrijavanje' prije našeg volonterskog maratona. Htjeli smo izaći izvan naših uobičajenih okvira, učiniti nešto što nismo dosad učinili. Prije smo u animaciji za akciju '72 sata' išli na trg grada, sada smo htjeli nešto drugačije, na neki način već 'pred-volontirati'. Razmišljali smo gdje se sastaju sve tri generacije, najmlađi, odrasli i stariji, gdje su njihovi zajednički susreti i mogućnost komunikacije. Gradska knjižnica je savršeni primjer za to“ rekla je Marijana Čiklić, dio zadarskog tima u koordinaciji akcije '72 sata bez kompromisa'.

Odabir knjige za čitanje također je prikladan

za vrijednosnu formaciju djece, jer ta priča o prijateljstvu govori o medi i vučiću koji svake večeri zajedno prijateljski promatraju zvijezda-nebo. Priča je to o pomoći drugome, nježnosti u međusobnim odnosima i snazi zagrljaja koji potrebnoga može podići i utješiti.

„Drago nam je zbog dolaska jer smo i na taj način ljudima koji koriste usluge knjižnice osvijestili da postoji akcija '72 sata bez kompromisa'. Htjeli smo i vlastitim primjerom pokazati ljepotu i vrijednost volontiranja, da to bude primjer i toj djeci, poticaj roditeljima da djeci ukažu na važnost osjećaja za drugoga. Da roditelji potaknu svoju djecu, u smislu, dobro i radost koju ste vi doživjeli od volontera, bilo bi lijepo da i vi tako jednog dana činite drugima. Da 'otvorimo' tu temu. Trebamo podizati svijest o volontiranju u društvu“ potaknula je Čiklić, izražavajući zadovoljstvo akcijom u prilog osvještavanja i upoznavanja okoline s maratonom '72 sata bez kompromisa'.

Na dolasku im je u ime knjižnice zahvalila i zadovoljstvo izrazila i Dajana Brunac, glavna knjižničarka koja je također sudjelovala na susretu i poželjela je nastavak te suradnje s volonterima iz '72 sata'. „Veselimo se suradnji s knjižnicom jer su tako otvoreni. Gradska knjižnica ima dugogodišnju tradiciju volontiranja, u čitanju i razne druge programe pa su oduševljeno prihvatili našu ideju za dolaskom. Djeca su bila koncentrirana i pratili su s pažnjom sve na što smo ih poticali da se i sami aktivno uključe u susret“ rekla je Čiklić. Volonteri su donijeli balone u zelenoj i plavoj boji u kojoj su i njihove volonterske majice. Svako dijete bojalo je i jedan dio papira te su sve te

obojane dijelove kasnije zajedno sastavljali pa dobili razigranu cjelinu novog šarenog balona na papiru. Bio je to poticaj na zajedništvo, važnost suradnje i poruka kako svatko svojim angažmanom u radu jednoga dijela doprinosi skladnoj zajedničkoj cjelini i nastajanju novih lijepih djela. Volonteri su djecu obradovali i zajedničkim pjevanjem njima dragih i poznatih dječjih pjesmica. Za gitarom je bio volonter Marin Modrić, a ovogodišnja manifestacija 'Mjesec hrvatske knjige' i je posvećena glazbi, pod motom 'U ritmu čitanja'.

ZADAR: Predstavljena knjiga 'Neplanirano' Abby Johnson: Od klinike za pobačaj do svjetskog središta Inicijative 40 dana za život

Knjigu 'Neplanirano' autorice Abby Johnson u izdanju Verbuma u četvrtak, 17. listopada u dvorani Ogranka Matice Hrvatske u Zadru predstavili su fra Lazar Perica, župnik župe Uznesenja Marijina u šibenskim Bilicama i Marija Šošić, regionalna koordinatorica inicijative '40 dana za život' za Dalmaciju. Svjedočili su zadarski bračni par Jure i Elizabeta Lemezina, roditelji četvero djece te Mihaela Krajina iz Splita.

Knjiga 'Neplanirano' je potresna životna ispovijest Johnson koja je osam godina bila ravnateljica klinike za pobačaje u Texasu. U listopadu 2009. g. dala je otkaz na to radno mjesto gdje su se radili pobačaji pod vodstvom organizacije Planned Parenthood, kada je prvi put osobno sudjelovala u obavljanju pobačaja u klinici i vidjela reakciju djeteta. Sada je Johnson majka osmero djece, (osobno je pobacila dva djeteta), gorljiva zagovornica prava nerođenih i obračunica s protestantizma na katoličanstvo.

„Borba za život nije pitanje samo kršćana, katolika. To je pitanje općeljudskih vrednota i razuma. Živjeti sa spoznajom da živimo u civilizaciji, u čovječanstvu koje ne može prepoznati dijete u majčinoj utrobi!? Liječnik koji ne može vidjeti da je to dijete!? Osoba koja ne može vidjeti da je to dijete, dijete koje se bori za život“ upozorio je fra Lazar, istaknuvši da je Johnson potresao upravo trenutak borbe djeteta kad je to osobno vidjela. Abby je vidjela kako sisaljka

ide prema djetetu „koja želi usisati dijete kao usisivač, zdrobi njegovo tijelo i izvadi vani. Kad je Abby vidjela kako dijete bježi, to je bio njen preokret. Je li moguće da žena koja je od 2001. do 2009. g. bila ravnateljica klinike za pobačaje, nikad vidjela što se zbiva iza tih vrata? Moguće je! Je li moguće da je ona mislila da radi super posao i pomaže drugima? Moguće je!“ poručio je fra Lazar, istaknuvši da bi on tu knjigu nazvao 'Planirano'. „To je predivna knjiga nade i utjehe, puna ljubavi, ljudskosti, ljudskih pogrešaka. Johnson je bila pametna djevojka koja je željela pomagati ljudima, studirala je psihologiju. No, našla se u opakom svijetu gdje ti se pod prividom nečega lijepog, nudi zlo. Postoji mrena koja ti ne dozvoljava da vidiš ono što ljudi koji su s Bogom jasno vide. Tu mrenu je imala Johnson“ rekao je fra Lazar. Istaknuo je značaj i vrijednost inicijative '40 dana za život' i u životu Abby. „Ti ljudi s druge strane ograde, suprotnoga stava o životu od njenog, no s druge strane je imala prave prijatelje. Ljudi su se godinama molili da se baš Abby obrati, jer su prepoznali u njoj tu snagu. Uza sve što je učinila u toj klinici, Bog je učinio puno više po njenom obraćenju i puno više ljudi spasio. Knjiga dočarava nutarnja stanja u kojima ćemo sebe pronaći. Plod molitve je da se ta klinika zatvorila, a to je prvo mjesto u Texasu gdje je počeo Savez za život, ideja 40 dana za život. Koliko ljudi ne prolazi više tek tako pored bolnica? Ne smije se, ne odbacuje, jer su svjesni da se radi o čudesnom pokretu koji je Božje djelo“ poručio je fra Lazar.

„U knjizi je sadržana potpuna istina i to s obje strane. To nije knjiga samo za molitelje inicijative, samo za katolike. Zorno je u knjizi prikazana i druga strana. Inicijativa '40 dana' moli za zaustavljanje pobačaja ali i za sve koji su pobačajem ranjeni, za liječnike, medicinsko osoblje“ rekla je Šošić, istaknuvši da joj je ta knjiga „otvorila vidike za drugu stranu ograde. Srušila je tu ogradu. Jer svi mislimo, ova strana, ona strana. Zapravo, imamo puno zajedništva. Vrlo lako je biti zapleten u laž“ upozorila je Šošić.

„Molitvom pred bolnicama možda smo zadnja slamka spasa onima koji tu istinu trebaju tek

spoznati. Knjiga je puna svjedočanstava o snazi molitve. I obraćenje Abby je nastalo zato što su neki drugi ljudi molili za nju i ljubili je. A to je ono na što smo kao kršćani pozvani. Ljubiti one koji ne misle kao mi. Upravo je ljubav tih molitelja spasila Abby Johnson. Ona sama piše: 'Svaki dan kad sam dolazila na posao, vidjela sam te koji mole i pitala sam se koliko imaju snage i ustrajnosti moliti 40 dana. Svaki dan ubijali su me ljubaznošću'. To je razlog zašto je ona doživjela preokret onog trenutka kad je spoznala istinu, kad je spoznala što je pobačaj. Prvo se obratila onoj drugoj strani za koju su joj svi u klinici govorili da su njeni grozni neprijatelji, da se njih treba čuvati. Spoznala je ljubav koju su molitelji imali za nju. Njima se priklonila kad je doživjela totalni slom, kad nije znala kud će sa sobom, jer je spoznala istinu“ istaknula je Šošić, podsjetivši da su molitelji inicijative 40 dana osam godina molili ispred klinike gdje je radila Johnson.

„Osam godina ustrajanja da se u toj klinici prestane vršiti pobačaj i da ona kao ravnateljica spozna potpunu istinu. Fascinira prizor kako je u trenutku kad je napustila kliniku, na retrovizoru u automobilu vidjela kako jedan molitelj pada na koljena i podiže ruke prema nebu. Znala je da to nije molitva prošnje nego molitva zahvale jer je taj čovjek na svoje oči vidio plod molitve osam godina“ rekla je Šošić. No, „nije samo Abby dala otkaz i odustala od vršenja pobačaja. Nakon što je istupila u javnost, ona je povukla silu djelatnika koji su prestali biti dio industrije pobačaja. I otvorila je i udruhu kako bi im mogla pomagati. Jer nerijetko se nađu na meti sudskih procesa i nije im lako iščupati se iz te industrije. Vođena Božjom milošću i ljubavlju svoga supruga uspjela je i sad je živo svjedočanstvo svima nama. To je vidljivi plod inicijative '40 dana za život“ poručila je Šošić.

Istaknula je da ta knjiga nije samo o Abby i o Inicijativi 40 dana, „nego o prekrasnom Božjem djelovanju na ljude preko ljudi koji mu se do kraja otvore. Abby je promicala kontracepciju, smatrajući da će tako smanjiti broj pobačaja. Sada je majka osmero djece, a bila je rekla da je jedno dijete dovoljno. Zaista se otvorila

Božjem djelovanju. Zamislimo što Bog može – od jedne klinike za pobačaje koja je bila toliko bila moćna, da se ona zatvori zbog djelovanja molitve! I ta klinika je sad pro life centar Inicijative 40 dana za život“ istaknula je Šošić. Kad se klinika zatvorila, bila je za kupnju na tržištu i kupio ju je Savez za život koji je začetnik ideje 40 dana za život. „Od klinike za pobačaj do našeg Pro life centra! To je naš središnji ured inicijative 40 dana za život u svijetu. Abby je napisala knjigu u dijelu života kada se to sve odvijalo. Nakon nekoliko godina i njenog sudjelovanja u inicijativi 40 dana, ona je postala katolkinja. Zaista ustrajno živi svoje katoličanstvo“ rekla je Šošić, istaknuvši da to nisu samo priče iz Amerike. Tiču se i Hrvatske.

„Kao pojedinci možemo moliti, na to smo svi pozvani. Kad ljudi čuju realnost o pobačaju pa nam prilaze, pozele se uključiti pa upitaju kako mogu pomoći, misleći da trebaju učiniti neka velika djela. Ja im kažem: ‘Dođite pred našu bolnicu, uzmite sat bdijenja pred bolnicom. Uvijek možete moliti’. Njima to zvuči beskorisno, moliti pred bolnicom. Ali upravo zbog sata molitve pred bolnicom, dogodila su se silna djela opisana i u knjizi. U Hrvatskoj znamo za 64 spašena života otkad je počela inicijativa. Upravo zato što je netko uzeo svoj termin bdijenja i bdio pred bolnicom. I u zadnji trenutak, onaj tko je odlučio pobačiti, ugledao je kristoliko lice molitelja koji su bdjeli. Ugledali su transparente na kojima piše: Trudna si, trebaš pomoć? Javi nam se, možemo ti pomoći. Dragocjena si u Božjim očima. Ovdje sam za tebe“ istaknula je Šošić, naglasivši da inicijativa 40 dana djeluje afirmativno: „To je upravo Abby

privuklo. Afirmativnost, ljubaznost, kristolikost. To je prepoznala kod molitelja“.

Šošić je istaknula i njoj osobito snažan dio u knjizi, kada Abby opisuje redovnicu koja je dolazila moliti pred kliniku. Temperatura je bila 38 stupnjeva. „Iz klinike su vidjeli što se događa kod ograde. Neki su bili zaprepašteni, kako redovnica cijela ‘zamotana’ u svoje odijelo, može stajati na toj vrućini, zašto stoji na 38 stupnjeva? A redovnica, kad bi vidjela žene koje su pobacile kako izlaze iz klinike, pala bi na koljena, molila i plakala zbog svake koja je pobacila. To ih je mijenjalo. Oni u klinici javljali bi jedno drugome što radi redovnica, ‘još uvijek plače, sad je volonter tješi...’ Abby je rekla: ‘Pa ne želim da redovnica plače zbog onoga što se događa u mojoj klinici. Mora onda da se u klinici nešto strašno događa’“ rekla je Šošić. U klinici su bili uznemireni kad bi vidjeli redovnicu kako moli, onda ne bi izašli niti vani na ručak. „Redovnica im je bila simbol svetosti, ustrajnosti i ljubavi. Ona ih je podsjećala na ispovijed. Proradila bi im savjest svaki put kad bi je vidjeli ispred klinike. Knjiga je poticaj i ohrabrenje da se borimo za istinu, da budemo na strani istine i da je donesemo onima kojima je potrebno. To je nama kršćanska dužnost. Nemojte propustiti biti dio Božjeg projekta. Molitelji pred bolnicom su Kristova produžena ruka, njegove oči, uši, usta. Nije malo što ćete moliti sat vremena ili 10 minuta. Nikad ne znate kad tih 10 minuta nekome može doslovno spasiti život“ poručila je Šošić.

Jure Lemezina iz Zadra posvjedočio je da je njegova supruga zatrudnjela prije braka, s 19 godina, on je imao 23 godine. Naišli su na osudu obitelji, prijatelja i okoline. Nije se mogao s time nositi a utješio ga je tadašnji župnik zadarske župe Belafuža don Anđelko Buljat, rekavši da ga Bog ljubi. Za trudnoću supruge liječnik mu je rekao: „Tata, morat ćete birati. Ili majka ili dijete. Komplikacije su jako velike i morat ćete izabrati“. Na Jurino pitanje liječniku što mora učiniti, liječnik mu je rekao: „Otiđite u crkvu i molite se“. Otišao je u zadarsku crkvu sv. Frane kojem je zavjetovao svoju obitelj, zapalio svijeću i počeo moliti krunicu pobjede koju i sad svaki dan moli. Tada mu je

jedna redovnica rekla: 'Ajde lipo kući, bit' će sve u redu'. „Otišao sam kući u suzama i pomislio, 'Gospodine, sve si rekao s time'. Porod je prošao dobro, Chiara je naše prvo dijete. Drugo Gabrijela, treće Duje. Nakon trećeg poroda žena je dobila otkaz. Poslodavac je rekao: 'Ako mislite imati puno djece, niste podobni za posao'. Tri godine je bila kući, ja sam radio, pitali smo se hoćemo li uspjeti podići djecu. Četvrto dijete je Ivan. Bogu sam zahvalan i rekao sam 'Bože, ako mi priuštiš još djece, spreman sam'. Molim kronicu svaki dan. Vozim gradski autobus i uvijek pozdravim molitelje trubom, kad prođem pokraj bolnice. Vidim na nekim licima i suze, neki plaču. Bog je velik i voli sve ljude. Kad kažu dijete je greška – dijete nije greška, nego plod Božje ljubavi. Molimo za ljude koji naprave pobačaj, s ljubavlju za njih. Supruga mi je anđeo čuvar koji svijetli. Obitelj je blagostanje i najmilije u životu što čuvam uz Božju milost. Ljubav čovjeku daje snage“ poručio je Jure.

Mihaela Krajina posvjedočila je da je ona začeta silovanjem. Rođena je 1975. g., a Zakon koji dozvoljava pobačaj stupio je na snagu 1978. g. „Bila sam neplanirana, neželjena, sve najstrašnije što se moglo dogoditi ženi dogodilo se mojoj majci. Mene je spasio zakon. Zato ću ja reći, zakon treba biti protiv pobačaja. Kad me pitaju, a ako je žena silovana, kažem: 'Žena onda ima dvije traume, od silovanja i od pobačaja. Spasimo je barem od jedne traume'. Shvatila sam Božju milost, istinu, Bog mi je pokazivao kroz život. Ostala sam trudna sa 17 godina. Prvo moje dijete je s Down sindromom. Imam šestero djece i baka sam. No, sve to ne čini me pro lifericom, nego činjenica što sam istinski po Božjoj milosti spoznala u svom srcu da sam ja dar, da sam ja ljubljeno dijete Božje“ poručila je Krajina.

Događaj je organizirala inicijativa '40 dana za život' a pjesmom je nastupio VIS 'Magnificat' HKUMST-a Zadar.

Volonterska akcija '72 sata bez kompromisa' u Zadarskoj nadbiskupiji

Volonterska akcija '72 sata bez kompromisa' u Zadarskoj nadbiskupiji završena je u nedje-

lju 20. listopada misnim slavljem u zadarskoj crkvi Srca Isusova koje je predvodio fra Bojan Rizvan, župnik na Voštarnici te poslijepodnevnim košarkaškim turnirom u Domu za odgoj djece i mladeži u Zadru između štitenika toga doma i volontera. U dvadeset aktivnosti u raznim ustanovama sudjelovalo je oko 150 volontera predvođenih don Zvonimirom Mikulićem, povjerenikom za mlade Zadarske nadbiskupije.

Mjesta i aktivnosti u kojima su mladi sudjelovali 18. i 19. listopada su sljedeće: u Domu za starije i nemoćne osobe Zadar na Boriku za štitenike je slavljena misa, mladi su sa starima bili u molitvi, razgovoru i zajedništvu pjesme. U Domu za odrasle osobe sv. Frane u Zadru pohađali su korisnike među kojima su i nepokretni i s intelektualnim teškoćama te su očistili podrum. U Pučkoj kuhinji zadarskog caritasa pomagali su u pripremi hrane i podjeli obroka, a u Socijalnoj samoposluži slagali su namirnice i druge potrepštine. U zadarskoj Posudionici medicinskih pomagala razvrstavali su tamošnji inventar i obojali potrebno u prostoru. U udruzi Svjetlo održana je kreativna radionica u radu s djecom kao i u dječjim vrtićima u Crnom i na Voštarnici. Pohađali su korisnike Staračkog doma u Crnom i u Domu za starije u Preku gdje su još čistili dvorište. U Centru za rehabilitaciju u sv. Filip i Jakovu družili su se s korisnicima koji imaju tjelesne i intelektualne poteškoće, uredili okoliš, slagali im inventar, katalogizirali u knjižnici. U Posudionici dječje odjeće u zadarskom samostanu sv. Frane slagali su odjeću i ostalo za djecu, u Udruzi za autizam Zadar čistili su taj prostor i dezinfekcijski brojne loptice u tzv. 'bazenu' koje djeca koriste tijekom godine u igri. U Domu za odgoj djece i mladeži na Voštarnici u Zadru volonteri su pomogli u pisanju zadaće i učenju s tim mladima te su imali i radionicu s glinom. Troje volontera s fra Nikicom Devčićem, župnim vikarom na Voštarnici posjetili su stare i nemoćne, a drugi volonteri u zadarskom parku družili su se s djecom s Down sindromom. U suradnji s Gradskom knjižnicom Zadar volonteri su na Višnjiku djeci čitali priče, a u zadarskom azilu za pse uredili su bokseve od pasa. Volonteri su prikupljali namirnice i higijenske potrepštine kod

trgovine Konzum kod Dechatlona i u prostoru City Galerije. Ispred tih trgovačkih centara su se skupljale namirnice i za Josipa Grdovića i djecu u dječjoj Specijalnoj bolnici za kronične bolesti u Gornjoj Bistri. Predana pomoć majku zadarskog mladića Grdovića jako je i zahvalno dotaknula.

U subotu 19. listopada mladi su se navečer okupili u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' gdje su iznijeli dojmove o učinjenome, imali su agape i pjevali uz gitaru. Svi volonteri, među kojima su neki prvi put ove godine sudjelovali u akciji, izrazili su veliko zadovoljstvo zbog pružene pomoći drugome i doživljenog zajedništva. Poželjeli su nastavak volontiranja i susretanja i nakon tog trodnevnog maratona. Istaknuli su vrijednost tog projekta za širu zajednicu jer djelima čine dobro drugome, a i sami volonteri ostvaruju svoju vrijednost pomažući bližnje i ljude u potrebi. Time napuštaju svoju komotnost i usmjerenost na sebe, nadilaze sebičan pristup životu i sami se osjećaju nagrađenima kad vide vesela lica i radost ljudi kojima su volonteri pomogli.

Volonterski maraton počeo je misnim slavljem koje je u zadarskoj katedrali sv. Stošije u četvrtak 17. listopada predvodio don Zvonimir Mikulić. U propovijedi je rekao da je ta akcija „volonterska avantura, korak u nesvakidašnje, javno i s vanjskim, prepoznatljivim znakom i po zelenim majicama, zajedničko sudjelovanje u činjenju dobra“. „Izaći iz svojih obveza, iz svoje svakidašnjice, da bismo se okrenuli drugome. I to čineći zajedno, javno, svjedočeći. Svjedočimo da je dobro činiti dobro. Nosimo i izvanjski znak, zelene majice, i to nas povezuje u vanjskoj vidljivosti i prepoznatljivosti“ rekao je don Zvonimir, tumačeći simboliku zelene boje i njene poruke za to volontiranje. „Zelena boja je boja mladosti, nade, rasta, sazrijevanja, radosti. U liturgiji se koristi kad je svagdan. Mladost i vaša pojava nose upravo te karakteristike, radosti, nade, mladosti. No, važno je da s vanjskog očitovanja, smisao toga izvanjskog činjenja prijede i na nutrinu, na naše nutarnje raspoloženje; da se ne zaboravi zašto to činimo i kako to činimo“ potaknuo je don Zvonimir, povezujući to i s crvenom bojom, slavio je u cr-

venoj misnici jer je bio blagdan sv. Ignacija Antiohijskog, mučenika. Simboliku tih dviju boja pojasnio je i navodeći primjer lubenice koja je iznutra crvena, a izvana zelena. „Da je iznutra zelena, čemu bi služila? Sok, ono što daje okus, događa se, sazrijeva u nutrini. U današnjem svijetu u napasti smo sve činiti izvanjski, da se vidi, da se pokažemo, da se poslikamo i to objavimo na društvenoj mreži. U našoj svakodnevnici je napast da se samo trudimo oko toga kako ćemo izgledati u očima drugih. To je napast dokazivanja sebe, na površan način“ upozorio je don Zvonimir, poručivši: „Ma to smo što smo pred Bogom! A Bog prodire u nutrinu srca. Našem izvanjskom zelenilu potrebno je nutarnje crvenilo, žar, vatra, krv. Srce i meso su crveni. Crvena je boja mučeništva, spremnosti na žrtvu, ustrajnosti, ozbiljnosti. Idem, pa taman podnio žrtvu“ rekao je don Zvonimir, navodeći primjer Sv. Ignacija koji je išao do smrti. „Vođen mišlju, 'Ma ja ću radije umrijeti, nego se odreći Isusa Krista'. Jer on je tako važan, da je vrijedniji od mog života. Sv. Ignacije to je posvjedočio. Što je on sve činio, hrabrio, pisao!? On je iz Sirije gdje je i danas krvavo. I sada neka naša braća i sestre u svijetu ne uživaju mir i spokoj koji mi uživamo, izvanjski mir, odsutnost rata. Oni proživljavaju rat i progon, trpe, mnogi znani i neznani stradavaju i žrtvuju se“ rekao je don Zvonimir. Poželio je da, kada završi akcija '72 sata', djelovanje volontera bude motivirano time da „čine dobro iz uvjerenja, zato što je to dobro. A ne zato da bi me netko pohvalio ili da bih se pokazao. Da u školi, na fakultetu, radim stvari temeljito. Da izlazimo iz sebe. Lako se zatvoriti u sebe, lako se zatvoriti u malu grupu. Iako postoji zajedništvo u grupi, nekad to može biti na štetu svima. Neke grupe nekad mogu biti produžena ruka nečijeg 'ja', gdje netko ostvaruje svoje interese. Da se djelovanje vezuje uz nečiji interes. Pravo zajedništvo je spremno na žrtvu za drugoga, podmetnuti leđa za drugoga, dati svoje sposobnosti za drugoga, svoje talente. Na to nas poziva divna akcija '72 sata'“ naglasio je don Zvonimir, poručivši da žele tako činiti, ne bježeći od žrtve.

„Želimo izaći ususret drugima, bez kompromisa. Znači, možda ću doći u neku situaciju gdje

nisam tako očekivao, gdje će me dopasti učiniti nešto se meni ne da raditi, da bih ja radio nešto drugo. Ali tu pokazujem svoj karakter. Tu se jačam. I kad mi se ne sviđa, a čini dobro drugome, zauzet ću se za drugoga. Dakle, da izađem iz sebe, da ne gledamo samo kako ugoditi sebi. Podnošenje nečega što mi ne odgovara, naša krhkost kroz žrtvu, to donosi radost. Nije sve što je teško, automatski loše. I nije sve što je ugodno, automatski dobro. To itekako pokazuje životno iskustvo svih ljudi“ poručio je propovjednik. Naglasio je da Riječ Božja kaže da smo otkupljeni Krvlju Kristovom, besplatno. „Odlika volonterskog djelovanja je besplatnost. Znači, bez interesa. Dajem nešto od sebe, dajem sebe za dar, za dobro drugoga. Bog nam je pokazao što je besplatnost, najveća besplatnost, Bog koji od nas ništa ne treba. Isus dolazi na zemlju radi nas, daje nam se potpuno. Imat ćemo vječni život. On je dao svoje tijelo i krv. To Isusovo predanje slavi se svaki put kad je misa. Kad se čudesno posadašnjuje Kristova žrtva na križu, Isus se razdaje nama. Ona ima snagu preobražavati i nas, da i mi činimo po Kristovom primjeru i po primjeru mučenika. Da se zauzimamo za dobro. Da nas jača, jer ćemo biti čvršći, da nam daje radost“ poručio je povjerenik za mlade.

Rekao je kako mučenici dok su umirali nisu govorili 'Ajme meni, 'ko ovo može, zašto me ovo dopalo', nego su blagoslivljali, opraštali onima koji im čine zlo. Činili su dobro svakome, ljubili. „To je vrhunac ljubavi koju jača obraćanje Bogu. Zato se obraćamo Bogu – ne mogu sve sam, potrebna mi je Božja pomoć. Ljudi su u stanju činiti divne stvari, ali i pasti i činiti loše. Ali Bog nas poziva, pridiže. Nema tog čina kojeg Bog ne može i ne želi oprostiti. Pridignuti, idi, hrabro. Neka nas nosi zelenilo i crvenilo. Neka nas nosi nada, radost. Svjedočimo i vanjstinom, ali nadasve nutrinom, puni žara, ljubavi, zauzetosti srca koje kuca za drugoga“ potaknuo je don Zvonimir Mikulić.

Osobitost zadarske akcije '72 sata bez kompromisa' je što je u njoj sudjelovalo i petero mladih Čeha. Jedna zadarska volonterka u Češkoj je sudjelovala u '72 sata bez kompromisa', a oni su sada uzvratili posjet. Jedna Čehinja volon-

tirala je i u Suhopolju. Česi su spavali u sjemeništu Zmajević, a bili su u akciji u Centru u Sv. Filip i Jakovu i u azilu za pse.

Eliška Hoholova, Marea Kratka, Katarina Klausova, Andrej Travnicek i Roman Bunda prijavili su se u Češkoj da žele volontirati u '72 sata bez kompromisa' u stranoj zemlji. Temeljem napisane motivacije njih petero je izabrano. Rekli su da se u Češkoj najviše provode ekološke akcije, sadenje stabala i sadnica, zatim bojanje gdje treba, ima i pohoda škola za djecu s posebnim potrebama. „U Zadru se izvrsno osjećamo. Ljudi su ljubazni, prijateljski raspoloženi i mi smo vama oduševljeni. Vidimo da se u Hrvat-

skoj ovo volontiranje provodi tako da se bude prisutan u nekoj sredini s ljudima u potrebi. Kod nas to nije u tolikoj mjeri. To pokazuje veličinu toga što činite. Mladi u Češkoj nisu toliko aktivni u Crkvi kao u Hrvatskoj, prema onome što smo doživjeli. Ljudi u Hrvatskoj su više religiozni i pobožni nego u našoj zemlji. Mladi u Češkoj ne pohode puno crkvu, deklarativno žive kršćanstvo, u Zadru smo doživjeli svjedočanstvo vjere. Hvala vam na domaćinstvu i srdačnoj dobrodošlici. Jako ste ljubazni. Puno hvala za mogućnost da smo mogli s vama volontirati i upoznati vaša vrijedna nastojanja u osjećaju za drugoga. Želimo se opet vratiti u Zadar i Hrvatsku“ poručili su češki volonteri. Među njima je bila i novinarka Eliška koja je snimila reportažu o zadarskoj akciji '72 sata bez kompromisa' za češku televiziju. To je bio njen treći pohod Hrvatskoj. Dva puta bila je u Hrvatskoj, jednom baš u Zadru, turistički s obitelji te je pohvalila i prirodne ljepote naše zemlje.

ZADAR: Veliki koncert suvremene duhovne glazbe u Jazinama: „Isuse, ovi ljudi tebe traže!“

Duhovni događaj godine u Zadarskoj nadbiskupiji i najveće, najsnažnije javno očitovanje vjere u zajedništvu jedne mjesne Crkve – to predstavlja veliki koncert suvremene duhovne glazbe održan u subotu 26. listopada u sportskoj dvorani Jazine u Zadru. Okupio je 4000 posjetitelja što je nadišlo i iznenadilo očekivanja mnogih. Nastupili su Alan Hržica, Marija Husar Rimac, Ivana Husar Mlinac i Vanessa Mioč uz vrhunski bend glazbenika u sastavu: Andrej Grozdanov, Marijo Bilić, Benedikt Bერიć, Stjepan Habunek i Saša Miočić.

Dvosatni koncert bio je humanitarnog karaktera. Pod geslom 'Ublažimo autizam djece' prilikom od prodaje karata pomoći će se Udruga za autizam Zadar, odnosno zadarske obitelji s djecom iz spektra autizma. Organizator je Hrvatska katolička udruga medicinskih sestara i tehničara Zadar. Zadar na takav način produkcijski organiziran koncert i s publikom sinkroniziranu glazbeno-svjedočku manifestaciju vjere još nije doživio. Izjave i razgaljenost sudionika pokazuju da je taj događaj bio izuzetno željen, konačno je dočekan i ostvaren te će se i nastaviti, na što je u prigodnoj riječi na kraju koncerta glazbenike i publiku potaknuo i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Bio je dio publike na tribini koja je i ustajanjima na neke pjesme, pljeskom, pružajućim i sklopljenim rukama zdušno sudjelovala u pjevanju.

Glazbeni intro s pjesmom 'Hvaljen Isus, dobri ljudi' izveo je sastav Magnificat s voditeljicom Nadom Smoljan, koje su članice HKUMST-a Zadar. Večer je stavljena u molitveni zagrljaj i predanje Ocu po pjevanoj molitvi 'Oče naš', kada se publika ustala na noge i predvođene sestrama Husar pjevala molitvu koju nam je sam Gospodin ostavio. U prvom dijelu koncerta nastupile su Marija H. Rimac i Ivana H. Mlinac, solistički i u duetu. Želju svih što da taj susret bude, izrazila je prva pjesma nakon pjevanoga Očenaša, to je 'Rijeke žive vode, potecite'. Zatim 'Gospodine, hvala', a zahvala Majci Božjoj pjesmom 'Prečisto Srce Marijiino'. Atmosferu su nastavljale podizati Dubine, Sveti Sveti, Evo

me i Prva ljubav opet te zove. Sestre Husar svoj dio nastupa zaključile su pjesmom Naš Bog je velik.

Alan Hržica u pratnji Vanesse Mioč počeo je s pjesmom Gledaj on te gleda, nastavio s Nek pada, Ime ti je Sveti, pa Vjerujem. Koncert je tonski izvrsno kvalitetno realizirao i bogatim, toplim svjetlosnim efektima te igrom svjetla obogatio 'Rent Event' s Daliborom Golićem. Pjesma 'Dijete ponizno' potaknula je publiku da u zamračenim Jazinama upale svjetlo na mobitelima što je pružilo simboliku zvjezdane neba s uvijek aktualnom porukom svjetla u tami, što su kršćani pozvani biti.

Zajedničko slavljenje kulminiralo je na pjesmi 'Krovovi' s njenim zaraznim pripjevom 'Slavu tvog imena, vikati ću sa krovova, jer ja sam tvoj'. Erupcija je nastavljena pjesmom 'Gospode, trebam te' koju je s Hržicom izvela Marija Husar. Tijekom koncerta Hržica je podsjetio na obitelji autista, rekavši da je Isus u najmanjima, da roditelji u takvom djetetu na osobit način poslužuju samog Isusa. Poželio je da te obitelji Božjom milošću i dalje hrabro nose teškoće s kojima žive. „Neka se na sve spusti sila Duha Svetoga. Molimo ovdje i za cijelu Hrvatsku. Odavde ide promjena, od vas ide promjena“ poručio je Hržica okupljenima. Ivana Husar rekla je kako „Zadrani imaju dalmatinski temperament, a slavonsko srce“, jer je Slavonija simbol za širinu duše i velikodušnosti. Završnicu su činile duhovne budnice, Otвори oči mog srca, Jerihonske zidine te Velik si, koju nosi stih 'Dajemo ti slavu, čast i hvalu'. Na gromko skandiranje publike složnim povicima 'Očemo još, 'očemo još, izvođači su uzvratili pjesmom 'Srce predajem ti', što i treba biti plod koncera-ta duhovne glazbe.

U ime roditelja djece iz autizma, prisutnima se obratila majka Daniela Dunat Amon. Zahvalila je svima za dolazak i organizatorima na daru toga veličanstvenog susreta. "Najveća hvala i slava dragome Bogu koji se na ovom događaju utjelovio. Ja sam ga osjetila živoga osobno i po mnogim očitovanjima ljudi. Ovo je bila jedinstvena prilika da autizam i sve naše boje u tom spektru izađu malo na vidjelo, iz ormara u kojem se inače nalaze. Autizam je obavijen ve-

lom mistifikacije, raznih teorija, ljudi se dosta i boje. Ovih se dana konačno o tome malo više govorilo, a osjetilo se i više slobode. Ljudi su se javljali u većem broju. Na to sam ponosna, kao i na svog dječaka iz autizma. Često se nama roditeljima autista govori, 'Vi imate križ'. Križ je svakako, jer se nailazi na puno teškoća. Za djeću u autizmu potrebna je multidisciplinarna potpora razvoju u koju je uključeno puno stručnjaka. Među ljudima je puno predrasuda i ponekad je teško na dnevnoj bazi boriti se s tim. Ali to je i veliki blagoslov. Jer kako bismo se, da nemamo nekog križa, mi suživjeli s Kristovom mukom, s njegovim ranama? Kako bismo izašli iz svega toga do svoga spasenja? Nikako. Ja pred Boga mogu i želim tako da pomognem nositi djeci iz autizma ono što oni žive" poručila je hrabra majka Daniela, poželjevši svima blagoslov u životu. „Ako imate dijete s teškoćama, znajte da je to veliki blagoslov, a za mene i mir i najveća ljubav koja postoji. Nemojte se toga bojati ni sramiti. Budite ponosni i gledajte visoko, ali visoko za Boga, a ne u svoj ego“ potaknula je Dunat Amon, koja je nadbiskupu Puljiću predala majicu sa simbolom Udruge za autizam – to je puzla u čijem je dnu srce.

U svom obraćanju na kraju koncerta, nadbiskup Puljić ohrabrio je sve majke i sve izvođače suvremene duhovne glazbe, da nastave to svjedočko poslanje. „Drago mi je da sam mogao sudjelovati na ovom koncertu u kojem se pokazalo bogatstvo glazbe, ali osobito bogatstvo Riječi koje ste vi s našim izvođačima, Božjim trubadurima pjevali“ počeo je obraćanje publici mons. Puljić te se obratio izvođačima: „Hvala vama, dragi Božji trubaduri. I ja već ulazim u to da poznajem stihove pjesama, s obzirom na prve koncerte u kojima sam sudjelovao. Sad već i ja mogu zapjevati neku pjesmu s vama“.

„Drago mi je da nas je okupila plemenita ideja. Osobito mi se svidjela misao majke Daniele da je i bolest koju nosimo s ponosom, radošću i zahvalnošću, Božja milost. Večeras se puno pjevalo o milosti. I mi smo sudjelovali u toj radosti dijeljenja radosti mnogih majki. Zato naša iskrena zahvala ide njihovoj požrtvovnoj ljubavi, spremnosti majki da prihvate to kao Božji dar, da milošću i radošću nose svoj križ.

Na taj način sudjelujemo u Božjem križu i njegovoj patnji, a bivamo blagoslovljeni zbog toga što to prihvaćamo kao Božju milost i njegov dar. Zato naša čestitka, radost, molitva i blagoslov ide majkama, svim majkama, a osobito onima koje imaju ovozemaljske teškoće. One to nose s radošću. Te su majke blagoslov gradova i hrvatskog naroda“ poručio je nadbiskup Puljić.

Nadbiskup je podsjetio da je dva puta sudjelovao na koncertu 'Progledaj srcem' u Areni i Ciboni, gdje je više tisuća mladih sudjelovalo u pobožnoj večernjoj molitvi, pjevajući i zahvaljujući Bogu. „Nastavite to i dalje! Zahvaljujem našim Božjim trubadurima koji već godinama glazbom i riječju siju nešto što ostane, otvore naša srca Božjoj milosti, oraspolažuju naše duše da čujemo Božji govor i primimo njegov blagoslov. Da osjetimo da je Bog tu, blizu nas, da je s nama. Zato nastavite i dalje ovako. Drago mi je da u Zadru imate toliko fanova! To je znak da ćemo opet doći“ ohrabrio je mons. Puljić.

Bio je toliko raspoložen doživljenim te se našao kako svećenici i redovnici koji su sudjelovali na koncertu, a svaku večer mole Povečerje, budući da su se pjevale sve pobožne pjesme, nadbiskup ih oslobađa od obveze da tu večer mole Povečerje, jer su sve molitve ispjevali. „Drago mi je da ste sudjelovali, pratili. Svima hvala od srca i na sve zazivam Božji blagoslov. Sad ću vidjeti koliko sluha imate, i za ove klasične melodije. Kad zapjevam 'Gospodin s vama', da čujem kako ćete odgovoriti“ do kraja je podignuo atmosferu nadbiskup te je Alanu povjerio da 'otpušteno' zapjeva 'Idite u miru'. Nakon odbijanja u poniznosti zbog toga povjerenja, Alan je poguran od okruženja to učinio, a onda doživio snažni zagrljaj ohrabrenja mons. Puljića.

„Atmosfera koja nas je dočekala u Jazinama svakog je iznenadila, iako sam znao da je snažno ono što smo prije dvije godine ostavili kad smo nastupili u HNK Zadar. Znao sam da tu ima ljudi, da tu ima žara, vatre, jer dobivam puno poruka u Inbox s pitanjem 'Kad ćete doći u Zadar?'. I dogodilo se! Toliki ljudi su pjevali, bili toliko otvorenog srca, stvarno je gorilo u Jazinama. To su ljudi koji ljube Krista, a tu

smo doma. Čim se krenulo slaviti Boga, Zadar je odgovorio na najbolji mogući način“ rekao je Hržica sabirući dojmove nakon koncerta. Osobito ga je dojmilo koliko je bilo djece. Bile su prisutne brojne obitelji s malodobnom djecom, mnoga djeca su bila prvi red uz pozornicu, razdragano su plesali na parketu. Dirnutost je pružala i prisutnost i tek nekoliko mjeseci stare djece u naručju roditelja.

„To me oduševilo, koja je radost bila u očima djece. To je toliko lijepa nada za Hrvatsku, da djeca tako već odmalena kreću slaviti Boga

i biti u duhovnim pjesmama. Mislim da je to blago koje ne možemo niti pojmiti jer je jako važno na čemu odrastaju naše generacije, na kojoj glazbi“ rekao je Hržica. Takav koncert pokazuje koliko su ljudi željni takvih duhovskih događanja, predstavlja izraz čežnje za Gospodinom i njegovom blizinom, u zajedništvu s braćom i sestrama. „To je više od koncerta. To je baš duhovna obnova. Toliko sam sretan, toliko ispunjen, jer nositi taj dar koji ti je Bog dao, da to ljude oduševljava za kraljevstvom nebeskim, nešto je zaista lijepo i posebno u mom životu, nevjerojatna milost. Od prve sekunde dolaska u Jazine, bio sam u potpunom miru. Kad sam vidio krcatu dvoranu, rekao sam: ‘Isuse, oni tebe traže. Oni tebe traže!’. I to je moj mir. Jer nije lako nositi takvu odgovornost, da puniš dvorane u ime Božje. Dogodila se velika milost u Zadru. Svi ljudi koji su na koncertu su apostoli, oni će svjedočiti što su vidjeli, doživjeli, to je najbolja evangelizacija. Ti ljudi to što su doživjeli nose drugima, to je evangelizacija“ istaknuo je Hržica. Puno mu znači i dolazak nadbiskupa Puljića. „To mi znači jer

ja prvenstveno ljubim našu Katoličku Crkvu. Ja sam sin Katoličke Crkve i ja nju ljubim. Ta podrška pastira u meni je odmalena. Nama je važna Crkva. Meni je to značilo kao da otac dođe na koncert. To me toliko razgalilo i na kraju kad me nadbiskup zagrljio, to je posebno što ću ponijeti sa sobom. To je i dodatna motivacija mom radu. I mi smo potrebni priznanja da naš rad vrijedi, da je dobro to što radimo, a nadbiskup je to napravio na najbolji mogući način. Njegov zagrljaj meni osobno puno znači. Pristupio mi je kao čovjek s očinskim srcem. Nakon koncerta nadbiskup je sve nas okupio, s nama je pričao i slikao se, to nama znači. Isto kao što mi značimo djeci koja su došla, nama znači njegovo priznanje. Očekuju nas i novi gradovi, otvaramo tu priču i dalje jer se u hrvatskom narodu događaju prekrasne stvari u evangelizaciji. Nije to tako svugdje u Europi“ poručio je Hržica.

Marija Husar Rimac rekla je da je po reakcijama ljudi na informaciju o tom koncertu, „imala vjeru i znala da će Jazine biti pune. Ipak, dogodilo se nešto posebno. Održali smo puno velikih koncerata duhovne glazbe, ali ovo je bilo jako posebno. Svi smo bili jedno, publika i mi. Baš smo poslije mi izvođači komentirali da je publika sve odradila, nosili su pjesme od početka do kraja, bili na nogama, pjevali, slavili, puno emocija. Koncert je bio humanitarnog karaktera, ali još veća bit koncerta je njegova duhovna nota“ rekla je Marija Husar. To pokazuje koliko su ljudi željni takvih događaja. „To je duhovna obnova jer su sve pjesme koje pjevamo molitva, upućene nebu. Počeli smo koncert pjevanim Očenašom. To je prvi put da smo naš koncert započeli na taj način. Crkva je slavila! Crkva na nebu je slavila i Crkva na zemlji, osjetile su se raširene ruke prema nebu, ali i nebo rašireno prema nama. Prepustiš se toj molitvi i posebnom duhovnom iskustvu koje proživiš. To mi daje snagu za dalje. Svi se nekad nađemo na nekim rekretnicama, misliš da više možda ne bi trebalo nešto raditi, dogode se suhoće vjere. Onda se dogodi ovakav koncert kada ti Bog izlije poplavu milosti“ istaknula je Rimac.

Nakon takvog koncerta najljepše joj je sudjelovati na misi, a u Zadru je bila na nedjeljnoj

misi u katedrali sv. Stošije. „Onda baš osobno s Bogom mogu to proživjeti, svaki korak, svoje misli, osjećaje. I na misi po koncertu došlo mi je reći ‘Bože, hvala ti. Hvala ti da mogu na tako prekrasan način proslavljati tvoje ime kroz svoj dar pjevanja’. A još više sam zahvalna na zajednici, na obitelji s Alanom, mojom sestrom Ivanom, našim bendom, molitvenom zajednicom Srce Isusovo. To je stvarno velika milost, da mi kao velika obitelj svi jednako dišemo. Zajedno molimo prije probe za koncerte, prije početka koncerta, te milosti koje se na nas izliju. I u Jazinama smo svi bili na visini zadatka, bilo je veličanstveno“ naglasila je Rimac.

Prisutnost mnoge malodobne djece smatra razumljivim. „Kad sam najavljivala koncert, rekla sam svima: ‘Dođite s djecom’. Jer to je poanta, to su koncerti gdje mogu doći cijele obitelji, u miru, u ljubavi pustiti svoju djecu, da pjevaju, skaču, plešu. Jer znaš da na tim koncertima neće biti nikakvih nereda, nitko nije agresivan, dapače. Na tim koncertima ljudi posebno paze jedni na druge. To je dimenzija zajedništva, ljubavi, molitve. Zato netko tko nije u tome, a dođe sa strane, uvijek ostane dirnut. Tim emocijama koje se osjete i tim prizorom koji mogu vidjeti. Zar nije prekasno da cijela obitelj može doći na koncert? Da svi zajedno mogu pjevati, svi smo združeni zbor. To se mora osobno doživjeti“ istaknula je Rimac.

Sestre Husar među prvima su popularizirale suvremenu duhovnu glazbu u Hrvatskoj. „To je bio put na koji nas je Bog stavio, vidimo da je posijano sjeme plodno rodilo. Bogu hvala i slava na tome. Uživam u svemu što se događa, to smo radile i kroz Bono fest gdje smo držali i radionice, nesebično dijelile svoje znanje i iskustvo stečeno na svjetovnoj sceni, a dragi Bog je to iskoristio za duhovnu scenu. Presretna sam zbog onoga što je izašlo iz naših radionica, aranžiranja pjesama, autorskih radionica, bili su prisutni Čedo Antolić i Romana Bilaver koja je napisala toliko prekrasnih pjesama. Potrebno je što više naših autorskih duhovnih pjesama, da nemamo samo obrade stranih duhovnih pjesama, nego da baš imamo svoje pjesme. I to se događa, to je prekrasno. A najljepše u svemu tome je zajedništvo, zajednica iz kojih

izlaze te prekrasne pjesme, zajednice koje su žive. Bog uvijek ima najbolju ideju, a mi samo trebamo reći ‘Da’“ poručuje Marija, istaknuvši da je najljepše kad je čovjek otvoren za Božju volju.

„Puno puta sam se opirala duhovnim pjesmama, ali nije mi išlo. Nisam se mogla tome oduprijeti. Tu je puno zaslužan i fra Ivica Jagodić. Bio je jako uporan, imao je viziju, ideju, baš je bio snažan. Alan je počeo na Kamenitim vratima, on je podržavao naš Bono fest, mi smo pjevali na Kamenitim vratima, jedni druge smo podržavali u radu. Tu je došlo veliko prijateljstvo, ljubav, a najviše nas je povezala ljubav prema Bogu. Ta čista ljubav, to ljudi osjete. Naša ljubav prema Bogu nas drži normalnima, stabilnima, s glavom na zemlji. Nitko nismo besprijeekorni, ali težimo svetosti. Često pomislim: ‘Bože, što bih ja da mi tebe nema?’. U kriznim momentima kad je teško, ali i kad je lijepo, čovjek i dalje treba biti zahvalan Bogu i imati ga u životu. To zajedništvo je takva snaga! Vrag funkcionira po načelu ‘Zavadi, pa vladaj’. A kad su zajedništvo i ljubav, onda smo stvarno nepobjedivi“ poručila je Marija Rimac.

Mirka Jošića, direktora dvorane Jazine, videno je također potaknulo da se obrati i zahvali publici, iako to nije bilo predviđeno. Štoviše, nije kanio ni ostati na koncertu, došao je samo vidjeti je li sve u redu organizacijski. Najprije je bio začuđen tolikim priljevom ljudi da su se morala otvoriti sva tri ulaza u dvoranu. Kad je počeo koncert, rekao je da su ga „pukle emocije“, poruke koje je čuo i da takvu atmosferu dvorana Jazine „nikad nije doživjela, osim kad je pobjeđivao košarkaški klub Zadar“. „Sve doživljeno jako me emotivno dotaknulo i htio bih da ovo traje još dugo u noć. Želim zahvaliti svima za taj osobiti trenutak. Pozivam vas da u isto vrijeme ovo organiziramo u hramu košarke i dogodine“ rekao je direktor Jošić koji je ustupio korištenje dvorane bez naknade. Oduševljenost doživljenim izrazila je i Jagoda Surać, dogradonačelnica Grada Zadra. „Ovo je veličanstveno, vrijedno. Samo tako nastavite, Grad Zadar će vas uvijek u ovome podržavati“ ohrabrila je Surać organizatore. Donaciju materijalnih sredstava dala je i Zadarska županija.

U ime organizatora HKUMST-a, čija je počasna predsjednica s. Melhiora Biošić jer je tu Udrugu utemeljila te u dva desetljeća ostvaruje niz dragocjenih duhovnih i materijalnih dobročinstava, a predsjednica je Marija Štefančić, Štefančić je u pratnji svojih sučlanica, vrijednih medicinskih sestara, zahvalila publici rekavši: „Mi smo produžena ruka Boga koji sve ovo čini. A učinili ste i vi svojim dolaskom“.

Svaki kutak dvorane bio je ispunjen, pa i loža na najvišoj visini u dvorani i dio tribina iza pozornice. Veliki dio publike činio je 'običan puk', ljudi u zrelih godinama, ne samo iz grada Zadra, nego i iz zadarskog zaleđa i s otoka, i to starije generacije. Želja starijih ljudi da dođu na koncert, a za koje je teško pretpostaviti da baš toliko prate suvremenu duhovnu glazbu i znaju riječi svih pjesama osobito je dirljiva, koliko su i oni sudjelovali u poletnom zajedništvu pjevanja s izvođačima. Dirliivi prizor bio je mladić

tjelesnog i mentalnog hendikepa u invalidskim kolicima, koji je cijelu večer žarko slavio Gospodina šireći svoje ruke, propinjući prsa, nagnjući glavu, pokazujući koliko njegova duša uzdiže Gospodina. Bio je okružen dobrim ljudima koji su nekad, kao da s njim plešu, gurali njegova kolica gore dolje, ili su ga pak okružili u kolo uhvaćenih ruku. Tolika pažnja spram čovjeka u potrebi bila je božanski primjer djela milosrđa i poštovanja ljudskog dostojanstva u kako god teškom stanju osoba bila.

Došli su i ljudi iz Šibenika, Splita i BiH. „Bogu hvala, bilo je stvarno veličanstveno, prekrasno. Dobra namjera, dobra ideja, velika Božja prisutnost i milost koju su svi osjetili. Veliki je Božji dar da Zadar može primiti tako prekra-

san koncert. Bilo je čudesno, milosno, poticajno, ohrabrujuće, utješno, snažno. Naša djeca prvi put bila su na takvom koncertu, rekli su nam da su osjetili snagu i da je Bog tu, blizu“ rekao je Marino Jurjević, otac šestero djece. „Bilo je savršeno, odlično, ako je moguće što češće ovako da se organizira. Nije bilo dvojbe da dođemo. Kćer Rita Marija od osam mjeseci spavala je malo u tatinom naručju, ali sve je lijepo izdržala“ kažu Margarita i Tomislav i Šoša. Tea i Kristijan Brcanija poručuju: „Šteta što smo toliko dugo čekali na ovako nešto. Mnogi ljudi sada žele ovakav koncert u još većoj dvorani na Višnjiku, da se digne na još veću razinu“. Mladić Stipe Ombla: „Bilo je vrhunski. Jedva smo dočekali duhovni koncert u Zadru. Prvi put sam došao na takav koncert. Božja riječ me potaknula doći. Nju sam na koncertu i čuo“.

Iako su bili na Gripama, Barbara Jerčić i Lucija Šiljić iz Splita, u pratnji svećenika, „morale su doći i u Zadar i jedva čekaju opet ići na takav koncert u Split“. „Ja sam baš bez riječi. Baš je bilo savršeno. Uglavnom je isti repertoar na koncertima duhovne glazbe, ali uvijek se doživi drugačije i dogodi se nešto novo što čovjeka podigne. Nismo imali kartu, ali znali smo da nećemo izvisiti, kupili smo kartu prije početka koncerta“ rekle su mlade Splićanke.

Iz hercegovačke Rame samo radi koncerta došle su Antonija i Marija Bilić. „Predivna večer, puna slavljenja. Sve neka bude na slavu Bogu. U jednoj pjesmi tako me dotakao Duh Sveti da sam počela plakati, ne znam ni ja zašto. Htjela sam zaustaviti suze, ali suze su same tekle. Samo sam se prepustila, na pamet mi je padala moja obitelj, sestra, prijatelji i dragi ljudi“ rekla je Antonija, a Marija poručila: „Sada ćemo pričati o tome u Hercegovini i raširiti da dogodine dođe još više ljudi“.

Pozornicu je bez plaćanja naknade ustupio poznati zadarski scenograf Neven Stojaković, a događaj je oživotvorio natpis koji je na njenoj kulisi u okruženosti crvenih srca glasio: Večer za pamćenje!

Uspjehu koncerta doprinijeli su još sljedeći: agencija Puntamika line na Autobusnom ko-

lodvoru Zadar koja je bila prodajno mjesto karata, Elektra Zadar koja je omogućila dodatno napajanje struje i velikodušni vjernik laik Josip Perović, vlasnik elektroinstalacijskog obrta Ele Bepi koji je također darovao svoj posao u spajanju dodatnog električnog napajanja. Benediktinke samostana sv. Marije u Zadru s opaticom s. Anastazijom Čizmin i Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' s rektorom don Rolandom Jelićem darovali su smještaj izvođačima. Dizajn i tisak plakata i karata realizirali su GS reklama Zadar i Prirodoslovno – grafička škola Zadar. Večeru nakon koncerta izvođačima je darovao Ivan Rogalo.

Medijski pokrovitelji koncerta bili su HKR, Laudato TV koji su izradili i emitirali prigodne spotove i emisije s kojima su animirali dolazak na koncert. U poticanju na sudjelovanje u tom jedinstvenom duhovskom događanju veliki doprinos motivacijskim objavama statusa na svom Facebook profilu svom je Gradu i Zadarskoj nadbiskupiji darovao i Katolički info Zadar.

SESTRUNJ: Pohod zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića župi sv. Petra i Pavla na otoku Sestrunju

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić pohodio je u nedjelju 27. listopada župu sv. Petra i Pavla na otoku Sestrunju u pratnji poslužitelja župe Sestrunj dr. don Zdenka Dundovića i svog tajnika don Damira Šehića. Nadbiskup je predvodio svečano misno slavlje na 30. nedjelju kroz godinu u crkvi Gospe od Zdravlja koja se nalazi u središtu mjesta na otoku gdje se služe mise tijekom godine, jer se ta crkva nalazi u blizini kuća župljana uglavnom starije populacije, a župna crkva sv. Petra i Pavla je udaljenija od središta otoka, prema njegovom brdovitom rubu s prekrasnim pogledom na sjeverni arhipelag.

Pohod nadbiskupa jednoj župi uvijek predstavlja radost, a to je osobito izraženo u manjem, još i udaljenijem otočnom mjestu koje je počelo osjećati danak manjka duhovnih zvanja, pa ih sada svećenik poslužuje svaku drugu nedjelju služeći misno slavlje. No taj krotki, pobožni otočni puk, čija se župa spominje još u 16. st.

kad je izgrađena župna crkva sv. Petra i Pavla i baštini glagoljašku tradiciju, prihvatio je tu realnost u zdravom stavu razumijevanja i poštovanja potreba svoje Crkve. U tom kontekstu, pohod nadbiskupa Puljića imao je dodatnu razinu u želji da ohrabri taj puk i izrazi im svoju pastirsku blizinu i zahvalnost.

Brojni Sestrunjci različitih dobi okupili su se na liturgijsko slavlje tijekom kojega su pjevali stari misni napjevi na tragu glagoljaške baštine. To je s osobitim poštovanjem primijetio i nadbiskup te je u homiliji istaknuo važnost očuvanja tradicije u obiteljskom ozračju i župnom zajedništvu, koliko je važno prenošenje kršćanskih vrednota s koljena na koljeno. Temeljem navještaja Evanđelja, mons. Puljić istaknuo je kako Bog podupire slabog čovjeka na njegovom putu prema Kraljevstvu Božjem. „Upravo zbog svijesti vlastite grešnosti kršćanin je pozvan pristupiti Bogu u poniznosti svojga srca, ako hoće ispuniti evanđeoske postulate ljubavi prema Stvoritelju i svojim bližnjima“ rekao je mons. Puljić.

Nakon misnog slavlja, nadbiskup Puljić i župljani Sestrunja nastavili su druženje u dvorištu župne kuće.

U razgovoru sa Sestrunjcima nadbiskup se pobliže upoznao s poteškoćama života otočnoga stanovništva. U fokusu razgovora bio je sve izraženiji problem pastoralna otočnih župa s obzirom na eklatantni nedostatak svećenstva na području Zadarske nadbiskupije u odnosu na broj župnih zajednica te suvremene demografske i socio-ekonomske probleme otoka. U tom smislu, pohod zadarskog nadbiskupa župi Sestrunj može se okarakterizirati kao preliminarni korak u ostvarenju novih, zacijelo nužnih planova u otočnom pastoralu, osobito s obzirom na brojnost naseljenih otoka u Zadarskoj nadbiskupiji. Kompleksnost problematike života na otoku poziva na promišljanje o novim oblicima pastoralne prakse, na što su upozorili članovi Župnog vijeća župe sv. Petra i Pavla na Sestrunju.

Mons. Puljić složio se s činjenicom da su mnoga pitanja s obzirom na pastoralni život župe otvorena i da trebaju adekvatne odgovore. Su-

sret je protekao u ozračju radosnog zajedništva, pokazatelj je dobre volje za traženjem odgovora i nagovještaj mogućih rješenja pastoralnih zahtjeva u suvremenim (ne)prilikama s kojima je suočeno otočno stanovništvo Zadarske nadbiskupije. Također, i tom prigodom do izražaja je došla velikodušnost u gostoprimstvu Sestruncjaca koji su uvijek bili izvrsni i topli domaćini svakom došljaku, a kako tek svojim duhovnim pastirima, svećenicima i nadbiskupu.

Misa za početak nove akademske godine na Sveučilištu u Zadru: „Kršćani su riječ i knjigu doveli u područje svetoga“

Misno slavlje i zaziv Duha Svetoga povodom početka nove akademske godine na Sveučilištu u Zadru, za studente, rektorat i profesore toga po svojim korijenima najstarijeg sveučilišta u Hrvatskoj, u ponedjeljak 28. listopada u crkvi sv. Dimitrija u Zadru, uz blagdan toga sveca kojem je posvećena zadarska sveučilišna crkva, predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Propovijedao je dr. don Ivan Bodrožić, predavač na splitskom KBF-u.

„Sv. Dimitrije dao je život za slobodu riječi, za slobodu Isusa Krista u svom društvu, za pravo da Isus Krist može izgovoriti riječ, da može navijestiti, pozvati ljude na radost, da im može biti istina. Dimitrije je umro za pravo da nam Isus, Riječ Božja, slobodno progovara, da nam naviješta pravu istinu i radost o Bogu i čovjeku. Sv. Dimitrije nije se mogao odreći istine da je čovjek bez Krista lišen svjetla i istine, smisla, slobode i prava. Zato pred nama stoji ista zadaća koja je bila pred sv. Dimitrijem – biti čuvari knjige u kojoj je zapisan život i mudrost, istina i radost čovjeku i čovječanstvu. Mi smo pozvani stajati na branici takvih uvjerenja. Doista biti uvjereni da društvu, akademskoj zajednici, ovom narodu, donosimo svjetlo, radost i mir. A nikada tamu, mržnju ni okove neslobode“ poručio je dr. Bodrožić, istaknuvši da je sv. Dimitrije bio „svjestan kako u svetim knjigama pronalazi osobu Isusa Krista, živoga i uskrsloga“ i zato „nije mogao pristati na zahtjev progonitelja da postane onaj koji predaje knjige, jer bi time postao izdajica Boga i čovjeka“.

„Sv. Dimitrije nije mogao dopustiti da progonitelji ušutkaju onoga koji je iz tih knjiga tako

rječito i živo govorio, poučavao, tješio i krijepio, a to je Gospodin Isus. Da ušutkaju one koji govore o Isusu koji je bio Riječ, Logos, mudrost, istina. Kršćani su u knjigama imali više od knjige. Imali su samoga Boga koji im je otvorio riznice smisla i riznice spoznaje“ naglasio je dr. Bodrožić, upozorivši: „Ne uvijek na istovjetan način, ali u svim vremenima postoje pokušaji da se Božju riječ zarobi, da je se uguši, zatamni. No, sv. Pavao kaže, ‘Božja riječ nije okovana’. I vlastodršci ovoga svijeta ne mogu je okovati. Progonitelji koji progone kršćane, ne mogu joj oduzeti snagu. Različiti ideolozi koji djeluju nekada i danas, koji pokušavaju staviti na nju svoje političke okvire, ideološke lance, uvijek se moraju razočarati, prevariti, jer Božju riječ ne mogu okovati. Jer ta riječ jest utjelovljeni Božji sin, Gospodin Isus Krist“. „Eto zašto su progonitelji tražili da Dimitrije preda svete knjige – jer su kršćani iz njih primali život. Učili su svetost, učili se neporočnom vladanju. A oni koji su vodili društvo, njima je lakše bilo manipulirati ljudima koji nisu bili kreposni, koji su bili puni poroka, mana, interesa, jer nije bilo moguće manipulirati čovjekom koji živi uspravno, koji se klanja samo Bogu i koji ne dopušta da se u njegovom životu vrše manipulacije“ poručio je dr. Bodrožić. Propovjednik je rekao kako se „i danas često u ime slobode ne dopušta kršćanima da žive slobodno i da svoju istinu o životu, Bogu i čovjeku izgovore glasno drugima. S ljubavlju i poštovanjem, nikada s mržnjom i agresivno. Ali kršćani imaju pravo i potrebu navijestiti istinu o Bogu i čovjeku i tim svjetlom obasjavati svoj svijet, društvo i akademsku zajednicu. Nažalost, i danas u ime prava i slobode, vjernicima se oduzimaju ta ista prava i sloboda, da izgovore riječ. Pa i u našem društvu, oduzima se vjernicima pravo i sloboda govora, pravo i sloboda riječi, koja izvire iz Riječi Božje. I danas se zaboravlja ta istina koju je posvjedočio sv. Dimitrije – da su ljudima pravo i slobodu na riječ dali kršćani. Da su kršćani riječ doveli u područje svetoga! Kršćani su riječi omogućili da postane sveta i da oni očekuju od svakog čovjeka da osjeti snagu riječi“ istaknuo je dr. Bodrožić, ustvrdivši kako „i danas, nažalost, ima ambijenata u kojima se kršćanima uskraćuje pravo da izgovore svoja uvjerenja. I danas, kao i nekada, ne dopušta se kršćanima da naviještaju

svoj nauk i istinu, jer ona nekima uznemiruje savjesti. I onda, s ciljem da ne bi netko uznemirio njihove ideološke savjesti, da ne bi pokazao koliko je ideologija mrak i nazadna, oni se busaju svojim naprednim lažima, želeći onda ušutkati one koji misle drugačije, a navodno se pozivaju na pravo, na slobodu govora“ upozorio je dr. Bodrožić. Istaknuo je kako su „Dioklecijan i progonitelji dobro razumjeli koju su revoluciju kršćani napravili s knjigom, koju su revoluciju kršćani napravili knjizi kada su je stavili u područje svetoga, svjedočeći kako knjiga može sadržavati ono cjelovito i sveto. Knjiga može sadržavati spasenjsko i životno znanje, ne samo nekoliko suhoparnih podataka. Može sadržavati znanje od kojega se živi i prema kojemu se živi, a ne samo hladne, tehničke informacije. Znali su progonitelji da za kršćane Sveto Pismo sadrži Život od kojega su živjeli i za koji su umirali. Nije progoniteljima bilo nepoznato kako kršćani posjeduju uvjerenje o nepogrešivoj i neprolaznoj istini koju je Bog izrekao sam o sebi, o svom stvarateljskom i otkupiteljskom djelu. Istinu koju ljudi ne mogu sebi podrediti, ne mogu njome gospodariti, ne mogu njome manipulirati. Postalo je jasno progoniteljima kako je istina o Bogu i čovjeku postala blagoslov svima, malima i velikima, neukima i učenima te su se stoga i bojali oni koji su znali često ljudima manipulirati – da će kršćani svojom knjigom, svojom istinom koja je svjetlo, uskratiti mogućnost carevima i vlastodršcima da manipuliraju ljudima i svijetom“ poručio je dr. Bodrožić.

„Budimo i mi čuvari riječi, čuvari Logosa u srcu, koji nas i naše društvo otvara pravom budućnošću. Stoga smo i u sveučilišnom univerzumu mi kršćani pozvani prednjačiti živeći ovakav odnos najprije prema svojim svetim knjigama, na koje izuzetno svjetlo baca Krist Gospodin koji nas uči svetosti i pravednosti, ljubavi i vjernosti. Ne dopustimo da se u životu istina svede samo na informaciju bez smisla koju možemo negdje izguglati. Gospodin nas poziva da živimo istinu koja daje život, da živimo na način da nam nitko ne prikaže pravo bez dužnosti, a slobodu bez odgovornosti. Jer njegova nas riječ uči pravom smislu i pravom odgovornosti“ potaknuo je propovjednik, ohrabrivši da smo „kao vjernici pozvani dati svjedočanstvo o tome, dati ako treba i sam život, kako bismo čovjeku našeg vremena

omogućili da dođe do punine smisla i obilja radosti“.

„Pozvani smo biti čuvari Božje riječi, čuvari Božje knjige. Pozvani smo tom knjigom posvetiti sve knjige kojih se dotičemo dok tko studira ili oni koji se knjigom bave i prenose je. I taj sveti osjećaj za znanje, za knjigu, posvetiti onim pravim znanjem, pravom knjigom, pravom mudrošću koja je Isus Krist. Kao čuvari Božje riječi donosimo tu radost drugima, donosimo Boga, i mi sami crpimo iz Boga. Crpimo iz Krista istine i budimo drugima svjedoci i navjestitelji. To je naša zadaća, to je naše pravo, to je naša dužnost. I onda kad nam netko to pokušava uskratiti, a mi znamo da time što činimo nikoga ne osiromašujemo, nikome ništa ne uskraćujemo, nego samo nudimo, obilje životne mudrosti i životne radosti. Budimo ustrajni!“ poručio je dr. Bodrožić, zamolivši da nas sv. Dimitrije u tome „potiče primjerom, prati zagovorom, dok ne prispijemo u vječnu radost Očeva doma. Neka nam je u tom duhu blagoslovljen početak akademske godine, na novi način, snagom knjige koju nas uči sv. Dimitrije, kako bismo jednom i sami došli u obilje vječne radosti gdje su naša imena zapisana u Knjizi života“ zaključio je dr. don Ivan Bodrožić.

U misi je suslavio i dr. don Zdenko Dundović, pročelnik Teološko katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru. U pratnji prorektora u misi je sudjelovala i dr. Dijana Vican, rektorica Sveučilišta u Zadru. Pjevanje je predvodio Katedralni zbor sv. Stošije pod ravnanjem mo. Žana Morovića.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

Klasična gimnazija Ivan Pavao II. Zadar proslavila svoj Dan škole

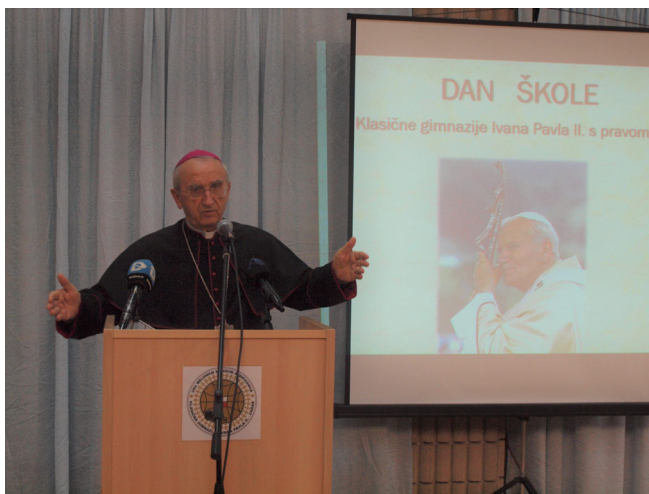
Klasična gimnazija Ivan Pavao II. Zadar proslavila je svoj Dan škole u utorak 22. listopada na blagdan svoga zaštitnika i naslovnika sv. Ivana Pavla II. Tu najstariju odgojno – obrazovnu instituciju u Zadarskoj županiji koja je s pravom javnosti od 1991. g., pohađa 197 učenika. Kamen temeljac za postojeću novu školsku zgradu u središtu Zadra, blagoslovio je sv. Ivan Pavao II. za svog pohoda Zadru 2003. g. Učenicima i njihovim roditeljima te djelatnicima škole obratili su se zadarski nadbiskup Želimir Puljić i ravnatelj gimnazije mr. don Ante Sorić.

Ove godine imali su najbolje upise dosada, izvrsne rezultate na državnoj maturi i upise na željene fakultete. Zadarski klasičari osvojili su brojna prva mjesta na županijskim i državnim natjecanjima. Također, ove godine Klasična gimnazija ušla je na popis deset škola u Zadarskoj županiji koju upisuju najbolji učenici, na šestom su mjestu. „To je veliki izazov, no mi ne želimo težiti elitizmu, nego izvrsnosti, što znači iz svakog učenika izvući ono najbolje, najizvrsnije, maksimum. I pritom ne mislim samo na ocjene“ istaknuo je ravnatelj Sorić. „Dok se s cijelim

odgojno-obrazovnim sustavom nalazimo u procesu preobrazbe koja u svoje središte stavlja učenika, promičući znanstveno-tehnički napredak kroz informatizaciju nastave, želim na tragu sv. Ivana Pavla II. podsjetiti kako je u središtu svake preobrazbe, reforme, uvijek čovjek, koji u svom osjetljivom srednjoškolskom oblikovanju još više od tehnike treba osobu koja ga razumije, prihvaća i usmjerava. Reforma ne smije izostaviti nužnu potrebu ulaganja u stručni kadar za kojim vapi odgojno-obrazovni sustav. Čovjek je u pitanju, i pred mladim čovjekom koji nam je povjeren svi smo zajedno u školskom sustavu odgovorni“. Ravnatelj je izrazio nadu da će „odgovorni u različitim institucijama koje imaju utjecaj na školstvo prepoznati potrebu i osnažiti stručni kadar u svim školama, otvarajući vrata stručnim suradnicima različitih profila, osobito psihologa.“ naglasio je mr. Sorić.

Podsjetio je da je sv. Ivan Pavao II. papa koji je u svom učenju i obraćanju drugima pozivao na kulturu života i međusobno poštivanje. „Kultura života proizlazi iz strahopoštovanja prema Stvoritelju, a očituje se u poštovanju svega stvorenoga s posebnim naglaskom na poštovanje dostojanstva svake osobe temelj je mirnog suživota i napretka. Na tom tragu, katolička škola u svojoj odgojno-obrazovnoj djelatnosti pozvana je odgovoriti na potrebu konkretne osobe koja je izvor neslučenih mogućnosti i potencijala učenika i profesora. Svi smo pozvani izgrađivati takav oblik zajedništva u kojem smo jedni drugima poticaj i izazov za rast prema punini osobnosti koja svoj izričaj ima u konkretnim djelima“ rekao je mr. Sorić,

Učenicima je rekao da im kao ravnatelj, ali još više kao odgojitelj i svećenik poručuje: „Trebamo vas! Vi ste izvor naše radosti i ponosa, inspiracije i motivacije. Mi stariji trebamo vaš mladenački entuzijazam, kreativnost, vašu snagu, sposobnost i okretnost“. Profesorima je zahvalio za „angažman i nesebično darivanje, za preuzimanje odgovornosti za nove naraštaje“ čija ih „originalnost ponekad iznenađuje, ali i drži budnima“. Zahvalio im je i što se „brinu oko cjeloživotnog učenja, kako bi odgovorili na izazove novog vremena, suvremene tehnologije i novih oblika poučavanja“.

Predstavnicima raznih institucija čiji su predstavnici kolegijalno sudjelovali na Danu škole, zahvalio je što prepoznaju rad Gimnazije, što im kroz različite suradnje pomažu i podržavaju njihov rad. S osobitim poštovanjem mr. Sorić obratio se roditeljima koji su upravi Gimnazije „iskazali povjerenje upisom svoje djece u tu školu, želeći, i s pravom očekujući, najbolje za njihov intelektualni i ljudski rast i razvoj u sigurnom i pozitivnom ozračju škole“.

Sv. Ivan Pavao II. posebnu ljubav iskazivao je mladima te je završio s riječima Pape u Solinu 1998. g. : „Dragi mladi, budućnost je u vašim rukama – vaša budućnost, ali i budućnost Crkve i vaše domovine. Sutra ćete se morati suočavati s velikim odgovornostima. Bit ćete na razini svojih budućih zadataka ako se sada na odgovarajući način pripravite uz pomoć svoje obitelji, Crkve i odgojnih ustanova. Cijena demokracije je velika. Novac kojim se plaća ta cijena izrađuje se od plemenitih kovina čestitosti, razboritosti, poštovanja bližnjega, požrtvornosti, strpljivosti“.

Čestitajući učenicima, njihovim roditeljima i profesorima Dan škole koja „nosi časno ime velikog sv. Ivana Pavla II.“, mons. Puljić rekao je kako je nedavno boravio u Sanitago de Composteli koje je „prekrasno hodočasničko mjesto, jedinstveno u Europi“. Doživio ga je kao sveto mjesto u kojem se susreću ljudi s raznih strana svijeta, radosni što su tamo došli, a osobito ako mogu doći do groba, do relikvija sv. Jakova, zagrliti ga s leđa. „Običaj je učiniti tako, predati sv. Jakovu svoje muke, radosti, patnje, nade. Na tom svetom i znakovitom europskom mjestu, sv. Ivan Pavao II., poletni Papa koji je sve uhvatio za srce, stare i mlade, uputio je poruku Europi 1982. g. kada je rekao: „Oдавде виčem теби, стара Европа! Пробуди се! Откриј своје коријене и буди своја!“.

„Kakav poticaj, kakav poziv, uvijek aktualan, osobito u naše vrijeme i među mladima koji u Hrvatskoj izgrađuju novu Europu, ali Papa želi da to bude na kršćanskim temeljima“ rekao je mons. Puljić. Podsjetio je na knjigu ‘Wojtilin šok’, povjesničara iz Perugie kojeg je zaintrigirala osobnost sv. Ivana Pavla II. „Šok jer je Papa svojom pojavom šokirao najprije svijet koji nije očekivao da će biti izabran netko iz komunističkog lagera, iz istočne Europe. Šok jer je, čim je izabran za Papu, prekršio neke protokolarne stvari. Upravo na taj nastupni dan početka svoje papinske službe, 22. listopada 1978. g., Papa se trebao samo pojaviti na prozoru, blagosloviti nazočne. Ali Papa je učinio nešto što se ljudima osobito svidjelo – obratio im se. „Evo, obraćam Vam se, na vašem i našem talijanskom, koji ja baš ne govorim dobro“. Dakle, identificirao se s jezikom, pa nastavio: „Ali ako pogriješim, ispraviti ćete me“.

„Papa moli da ga isprave!? Kakva poniznost i kakva iskrenost!? Drugo s čime je šokirao jest da je odmah nakon preuzimanja papinske službe Papa krenuo u pohod svijetu, diljem svih kontinenata. Jako malo zemalja ga nisu htjele, Kina, Rusija, rekavši da vrijeme nije dozrelo. Mi smo sretni

da je kod nas bio tri puta. Uzevši u obzir da je dva puta bio u Bosni i Hercegovini, kao mali hrvatski narod nastanjen u dvije države. Zaista smo zahvalni i nagrađeni da nas je kao narod pohodio pet puta. I uvijek je ostavio divnu uspomenu. Sjećam se kad sam bio u Solinu, kako je Papa bio oduševljen mladošću koja je ispunila taj prostor i pjevala Zdravo Djevo. Mladost pjeva Zdravo Djevo, a Papa s nama isto, jer je ta pjesma nadahnuta nekom poljskom marijanskom pjesmom. Mi smo uzeli melodiju iz Poljske, a naše su riječi i Papa je sa srcem pjevao s nama“ rekao je nadbiskup. Istaknuo je „i prekrasan susret koji nikad neće zaboraviti“ u Mariji Bistrici kod proglašenja blaženim Alojzija Stepinca te treći pohod Hrvatskoj, „kada je bilo osobito veliko raspoloženje, a Papa je otvorio svoje srce i zahvalio: ‘Hvala tebi, ljubljani puče hrvatski, koji si me dočekivao u Kvarneru, Dalmaciji i Slavoniji, hvala ti i Bog te blagoslovio“.

„Zahvalni za Papine riječi i za njegovu pojavnost koja je mnoge šokirala u ono vrijeme, mi smo nagrađeni što smo ga upoznali, a osobito smo nagrađeni što je bio s nama, s nama suosjećao i zauzimao se za nas. Pitam se, kuda bi naša povijest krenula i kako bi to bilo, da nije njega bilo na onome mjestu na kojem je bio? Pišući članak za jedan Zbornik, ja sam se sam načudio koliko je puta samo intervenirao u onim teškim ratnim danima, pozivajući odgovorne: ‘Ma zaustavite tu ruku koja ubija’. Istina, njegov glas sporo se čuo, ali se čuo i zahvaljujući

njegovom zauzimanju mi danas uživamo slobodu. Zato ga s pravom slavimo, zahvaljujemo mu te čestitam svima koji su povezani s Klasičnom gimnazijom njegovog imena“ poručio je nadbiskup Puljić.

Stručno izlaganje o temi ‘Kozmološka perspektiva’ iz astronomije održao je prof. Dalibor Šimunić, predavač fizike u toj gimnaziji. Prof. Šimunić između ostalog je rekao: „Povijest svemira do danas možemo podijeliti u tri glavne faze. Do 50 000 godina nakon samog praska u svemiru prevladavalo je zračenje. Do devet milijardi godina faza je materije, a od devet milijardi godina do danas je faza tamne energije zbog koje se svemir širi ubrzano zadnjih pet milijardi godina. Starost svemira je oko 13,8 milijardi godina“.

U ime svih učenika, gimnazijalci voditelji programa rekli su da se „svake godine uspinju sve više, uz misao ‘S naporom štošta, bez znoja ništa’. „Imamo jedinstveni odnos s profesorima, a kako i ne bismo kad ih u nekim danima vidimo više nego vlastite roditelje. Zahvalni smo im jer nam prenose znanje, uče životu, spremni su darivati svoj trud i nakon redovite nastave pripremati nas za maturu“ poručili su učenici. Sudjeluju rado u brojnim izvannastavnim aktivnostima, razvijen je društveni život u školi i izvan učionica. Pohvalili su usluge koje im pruža školska knjižnica, rad s psihologinjom škole, kod duhovnika mogu pronaći savjet i utjehu. Glazbeno su nastupili Zbor gimnazije pod vodstvom Grge Ivkovića, Lucija Vidić i Ivan Zekanović.

Dan Škole počeo je euharistijskim klanjanjem koje je u crkvi sv. Marije kod zadarskih benediktinki predvodio don Zvonimir Mikulić, povjerenik za mlade Zadarske nadbiskupije.

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	5
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
SJEDNICA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ	7
PRIOPĆENJE S 59. PLENARNOG ZASJEDANJA SABORA HBK	9
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
SVETI ŠIME PONOS JE ŽITELJIMA ZADRA GRADA, A U NJEGOV ZAGOVOR POLOŽENA JE NJIHOVA NADA!	11
DON MARKO SIKIRIĆ, VRIJEDAN RADNIK NA NJIVI GOSPODNJO	12
MOLITVA BOŽANSKOG ČASOSLOVA JE SLATKA OBVEZA I DRAGA DUŽNOST	14
“ZAHVALNO SJEĆANJE NA ‘BRANIMIROVU GODINU’ (1979.)”	15
ODREDBE	20
KRONIKA	28
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	30
IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE	105